

DUE DATE SLIP**GOVT. COLLEGE, LIBRARY**

KOTA (Raj)

Students can retain library books only for two
weeks at the most

BORROWER S No	DUE DTATE	SIGNATURE

॥ श्रीः ॥

काशी संस्कृत ग्रन्थालय

२१६

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

श्रीमद्महविरचितः

म ह्व को शः

महविरचितटीकासारसहित-
त्रिप्रकारक-शब्दतूच्यादि-विभूषितः

सम्पादकः

थियोडोर जकारिया

चौरवम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी-१

१९७२

प्रकाशक : चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस, वाराणसी
मुद्रक : विद्याविलास प्रेस, वाराणसी
संस्करण : द्वितीय, वि० संवत् २०२१
मूल्य : रु० ३०-०० (साधारण संस्करण)
: रु० ४०-०० (विशिष्ट संस्करण)

© चौखम्बा संस्कृत सीरीज आफिस
गोपाल मन्दिर लेन
पो० बा० ८, वाराणसी-१ (भारतवर्ष)
फोन : ६३१४४

प्रधान शाखा
चौखम्बा विद्याभवन
चौक, पो० बा० ६६, वाराणसी-१
फोन : ६३०७६

THE
KASHI SANSKRIT SERIES
216

THE
MAÑKHAḲŚA

*EDITED, TOGETHER WITH EXTRACTS FROM THE
COMMENTARY, AND THREE INDEXES,*

BY
THEODOR ZACHARIAE.

CHOWKHAMBA SANSKRIT SERIES OFFICE
VARANASI-1
1972

© The Chowkhamba Sanskrit Series Office

Gopal Mandir Lane

P. O. Chowkhamba, Post Box 8

Varanasi-1 (India)

1972

Phone : 63145

Second Edition

1972

3²

Price : Rs ~~30-00~~ (Ordinary Edition)

Rs ~~42-00~~ (Extra-Ordinary Edition)

Also can be had of

THE CHOWKHAMBA VIDYABHAWAN

Publishers and Oriental Book-Sellers

Chowk, Post Box 69, Varanasi-1 (India)

Phone - 63076

म ह्व को शः

PUBLISHERS' NOTE

The present edition of the Mañkhakośa, with extracts from a commentary composed by Mañkha himself is based on seven manuscripts.

This ancient kośa (Dictionary) contains numerous uncommon words and uncommon meanings, not available elsewhere. The examples adduced in the commentary amount to about 3,400. The editor has scrupulously tried to preserve the peculiarities of the Mañkha even with regard to the orthography. Besides he has given almost full cross references from Amarkośa, Nighantus, Ayurvedic works and various other Indian kośa works. All this, besides of course The Mañkha kośa itself, has made it a unique work almost unparalleled in the Indian kośa-works, with the exception of the celebrated Amarkośa.

The work of Editing this kośa for the first time, was entrusted to the Editor by the committee of the Imperial Academy of Sciences of Vienna and was first published in the year 1897. Soon after, however, it went out-of-print and remained so for such a long time. We are therefore reprinting it in the series numerous other such out of print works reprinted by us so far.

PREFACE.

The present edition of the *Mañkhakośa*,¹ with extracts from a commentary composed probably by Mañkha himself, is based on the following materials:—

(1) A., an excellent birch bark manuscript in Śāradā characters, containing the text only, No. 339 of the Government Collection of 1875-76 in the Deccan College Library at Puna; see Prof. Bühler's *Kaśmīr Report*, p. XXII. It consisted originally of 84 or 85 leaves. The first five leaves, and three (or four?) leaves at the end of the book, are missing. Leaves 6—80 contain the text from वनक v. 56 down to नन्दवदे v. 960. This part of the manuscript is, on the whole, well preserved, apart from a few leaves which are slightly damaged at the bottom, especially at the beginning of the book. Some leaves are covered with glosses mostly consisting of extracts from the commentary. The last leaf of the MS., which is not numbered, has been pasted on paper and is in such a bad condition, that it could be deciphered only with the utmost difficulty. It comprises the conclusion of the work from v. 1003-1007. Compare, in the *Kaśmīr Report*, p. CXXI, Paṇḍit Vāmanāchārya's reproduction of this part of the MS., which, I am sorry to say, little agrees with what I have printed. For my part I have, without the help of any other manuscript, restored the concluding verses to the best of my ability, and I think I have at least succeeded in discovering that Mañkha explains the particle ओक् in the last verse of his *Kośa* apparently in order to conclude his work with an auspicious word. The MS. just described, containing as it does nine-tenths of the whole, and being exceedingly correct in most places, forms the basis of my edition of the text.

¹. Regarding the *Mañkhakośa* compare my edition of the *Śivakośa*, pp. XI-XIV., and my *Beiträge zur indischen Lexicographie*, pp. 70-75. Some of the statements made there require modifications on the ground of the manuscript B described below.

(2) B, a modern paper manuscript, in Devanāgarī characters, No 337 of the same collection (Kāśmīr Report, p. XXII.), consisting of 92 leaves. It is—as may be gathered from certain clerical blunders—a direct or indirect transcript from a Śāradā original. It contains both the text and the commentary complete—apart from some minor gaps which, for the most part, have been duly noted in the Various Readings—from the beginning to v. 683, a. It abruptly ends with ५५५५५ p. 97, 5. Many parts of the MS are very corrupt; indeed, with this MS. alone an edition of the commentary would have been impossible. Yet not a few leaves are pretty correct, e g, 37-46, containing verses 271-358 and the commentary thereon.

(3) C., a modern paper MS. in Devanāgarī characters, consisting of 51 leaves, and belonging to the Calcutta collection of the Government, likewise has been derived from an original in Śāradā. I first discovered it among the manuscripts catalogued in the Notices of Sanskrit MSS. published under orders of the Government of Bengal, Vol. VIII., p. 40, No. 2584, where it has been entered as an anonymous work. It is described a second time, and more accurately in Vol. X., p. 225, under No. 4105. Here the author's name has been correctly given in the extracts from the introduction (v. 4), and recently again in the Alphabetical Index of MSS. purchased up to 1891, in Vol. XI. of the Notices (Calcutta, 1895), p. 5. The manuscript itself bears the number 2535. Apart from a gap extending from २९५ v. 292 to ३१२ v. 312, it contains the text complete from the beginning up to १००५ v. 1005. Although it is fairly correct in general, it has proved of little value to me by the side of the excellent Śāradā manuscript A. But verses 960, b. to 1002 of my edition rest on C. alone. Without the help of the Calcutta manuscript, I should not have been able to give the complete text of the Mañkhakośa.

(4) S, a paper MS. of text and commentary, in Śāradā characters, written about 200 years ago, according to the opinion of the owner. It is the property of Professor Stein, of Lahore, who bought it in October 1892 at Śrīnagar, Kāśmīr, from Prasāda Pandit, son of Nārāyaṇa Paṇḍit and grandson of Sāhib Paṇḍit,

through Vishnubhatta Kachari Karkun his Yajamāna. It originally consisted of 92 leaves, eight of which (viz., 13, 12, 15 and 65) are now lost. It begins with विवाहमन्त्रादये v 38 and ends abruptly with the comment on the word सुद v 633, b, thus carrying the commentary a little farther than B. Some minor lacunæ *e.g.*, from v 85, b to 93 have been noted in the Various Readings. The first two leaves are damaged at the bottom. The rest of the MS is well preserved, and exceedingly correct in general, except in the commencement and in some parts of the second half of the book. In spite of the omissions and defects just named, S is by far the most important of my MSS. I have not hesitated to make it the basis of my edition of the commentary. In some cases, it is true, it may be I have followed it too closely, instead of giving the preference to B.

(5) Vi., a MS of the Visvaparakasakosa, Orient Oct 99 of the Royal Library of Berlin, described in Prof. Weber's Verzeichniss I (Berlin, 1853) under No 803. As is evident from certain peculiarities in the spelling of words, the MS is of Kashmirian origin. It contains a fair number of extracts from the Manukhosa,—no doubt, originally marginal glosses which were subsequently mixed up with the genuine Visva by ignorant scribes. I have used a copy of these extracts—which were recognized by me as such fifteen years ago¹—made by Professor Pischel in 1872 and liberally placed at my disposal. The fragments would have been of much greater use to me than they have actually been, if not, unfortunately, about 100 verses among the वृत्त were missing in Vi., and if the extracts from Manukha did not entirely cease from about the middle of the अष्टा. Thus, the assistance of Vi has failed me just in that part of my work where my materials were rather scanty. Incompleteness is a sad peculiarity of the Kashmir manuscripts.

(6) Mh., the numerous quotations, both from the text and the commentary, found in Mahendrasiri's nika on the Anukartha sangraha, for which see the first volume of this Series. The

¹ See my *De usage sur l'Inde*, *Lex. géographique*, p. 73, n. 3.

more on this point in a special paper.¹ Here I can only warn the reader against considering the extracts from II as equal to those from S. The Various Readings should be consulted in every doubtful case.

As I had not a single complete MS of the Commentary at my disposal I resolved though with great reluctance, on giving only extracts, i. e., a selection from the examples illustrating the meanings of the words, to which—unlike the *Anekārthakairavākara-kaumudī*—the *Mankhatikā* almost entirely confines itself. I have retained all examples given for uncommon words and uncommon meanings, and all examples that I could trace to their sources. In case the examples are identical with those quoted in the Commentary on the *Anekārthasamgraha*, a reference to Mh (Mahendra) has been thought sufficient. On the other hand, I have omitted, as a rule, the examples for words with common meanings, and most of the general references to the *Amarakośa*, *Nighantū*, *Āyurveda*, &c. But the reader may rest assured that all that is really important, and all that is peculiar to *Mankha*, has not been omitted. Of the examples, a good many more have been given here than in my extracts from the *Anekārthakairavākara-kaumudī*, specially whenever my MSS. furnished me with a readable and apparently correct text.

While in Mahendra's Commentary the examples are introduced by वय and stand after the meanings to which they belong,² the author of the *Mankhatikā* has followed a different, but certainly not better, method: he has placed the examples before the meanings, separating the latter from the former by the word इत्यर्थः. See, e. g., p. 4, l. 24. Now, in order to save space, I have, as a rule, omitted the इत्यर्थः and placed the examples after the meanings, just as in my extracts from Mahendra's Commentary.

¹ I intend to write a supplement to this Preface, corresponding to the Epilegomena to the edition of the *Anekārthasamgraha*, which appeared in the Proceedings of the Imperial Academy of Vienna, Vol. CXXIX No. XI, Vienna, 1893.

² A single instance of this method of quoting is found also below s. v. इति p. 100. This passage, however, is missing in V. Mahendra's method seems to be an improvement upon *Mankha*.

The examples alluded to in the *VSS of the Commentary* amount to about 3,400. Of those which are given in my extracts, many, I regret had to be left unidentified. No sufficient time was permitted to me for examining thoroughly the extensive literature quoted by the commentator. Those who are better read in classical literature, or have access to books unknown to me, will easily identify a greater number of passages.

As regards the spelling of individual words, I have often adhered to the orthography of the *Sanskrit MSS* (see Prof Stein's *Rajatarangini*, Preface to vol I, p xvi), thus deviating from the authority of the *St Petersburg Dictionaries*. It may be that I have gone too far but I thought it expedient to preserve the peculiarities of the *Mañbhakosa* also with regard to the orthography.

In the *Various Readings, II Commentary*, pp 108-116, I have taken into account chiefly the manuscript S, the basis of my edition. I have noted only the more important variations from B, more especially the numerous interpolations, consisting mostly of quotations from the *Viṣvaprakāśa* and extracts from the *Rayamūlī* (on the *Amarakosa*), have not been given complete. A few conjectures and corrections and a few additional references and miscellaneous notes have been added to the *Various Readings*. The reader is requested to pay regard also to the additional corrections at the end of the volume.

The three *Indexes*, p 117, will, it is hoped prove useful to those who, with me, believe in the importance of the native dictionaries and their commentaries.

Finally, the abbreviations which I have introduced into the *Commentary* and the *Various Readings*, have been duly explained at the end of the volume. As to the figures following the *sigla*, the reader is requested to bear in mind that two figures usually refer to the pages and lines in the case of dramas, romances and *Alamkārasāstras*, but to the cantos (chapters) and verses in the case of *kāvya*s, of the *Kavyadarśa* and of the *Rudratālmkara*.

Single figures always refer to the verses. Roman figures have been employed for the chapters or acts in contradistinction to the pages, e. g., in the quotations from the Bâlarâmāyaṇa.

I have to record my thanks to the Committee of the Imperial Academy of Sciences of Vienna, which entrusted me with the preparation of this edition of the Mankhakosa, to K M Chatfield, Esq., the late Director of Public Instruction, Bombay; to the Government of India, and to Professor Stem, of Lahore, for the loan of the manuscripts, to Professor Pischel for placing at my disposal his copy of the Berlin MS of the Visvakosa, and last, not least, to Hofrath G Buhler, who first drew to light the Man Khakosa, and who, with his continued help and encouragement, furthered the publication of this book.

TH ZACHARIAE.

Halle, January 29th, 1897.

ओं स्वस्ति श्रीगणेशाय नमः । ओं नमः ॥

पातु वोधिभरं दूरविकीर्णकरशीकरः ।
दुःखबीजस्थिदे वर्षस्करका इव विप्रजित् ॥ १ ॥
विषमपदविषभरातीं निहत्य सगृह्य शेषविविशेषाम् ।
सकलजनशूलभविभवाङ्कधन निर्मत्सरः कुरुते ॥ २ ॥
भागुरिकात्यहलायुधहुग्गामरसिंहशाश्वतादिकृतान् ।
कोशाक्षिरीक्ष्य निपुणं पञ्चन्तरिनिर्मितं निघट्टं च ॥ ३ ॥
तिङ्गानुशासनानि च विचार्य लक्ष्यं महाकवीनां च ।
कुरुतेनेकार्णातां शब्दानां मङ्गलः कोशम् ॥ ४ ॥
यथासंभवकान्तादिकमादक्षरसंख्यया ।
करामलकवरसाक्षादेव भासिष्यते सताम् ॥ ५ ॥
यत्रैक एव वृद्धोर्ध्वं यौगिकस्तत्र ददर्श्यते ।
अनेकस्मिंस्तु वृद्धैर्यं यौगिकः शोष्यते न वा ॥ ६ ॥
पदभङ्गादनेकोर्यः प्रकटीक्रियते न च ।
विशेषणप्रत्ययाद्यैः सिद्धं तिङ्गं न चोष्यते ॥ ७ ॥
प्रायशो रूपभेदेन सादृश्यार्थाच्च कुत्रचित् ।
स्त्रीपुंनपुंसकं शेषं तद्विशेषविधिः क्वचित् ॥ ८ ॥
त्रिलिङ्ग्यां त्रिविधं पदं मिथुने तु द्वयोरिति ।
निषिद्धतिङ्गं शेषार्थं स्वन्तायादि न पूर्वभाक् ॥ ९ ॥

को धात्रर्कात्मवातेषु कं शिरोऽम्बुष्वलेषु तु ।
आकाशे त्रिविधे नाको लोकस्तु भुवने जने ॥ १० ॥
पद्ये यशसि च श्लोकष्टङ्को रपेंद्रमदारणे ।
अङ्गः एकादिगणनान्यास उत्सङ्गनिहयोः ॥ ११ ॥

भानुदुस्फटिका अर्कोः शल्के शकतवल्कले ।
 किष्कुर्माने चतुर्विंशद्द्वारशङ्कुतसमिते ॥ १२ ॥
 साष्टे शते छवर्णानां हेमि हेमदत्ते पते ।
 उतोविभूषणे कर्पे दीनारे निष्कमखियाम् ॥ १३ ॥
 रोको दीप्तौ बिते पूर्णे कल्कोष्ठी समर्तनसोः ।
 इमेल्पुत्रयोः स्तोत्रः पाकौ पचनघ्रावकौ ॥ १४ ॥
 शुल्कोष्ठी घटतभ्योर्घो जामातुर्गृध्रने च यः ।
 मगरीशाखयोर्तद्गुह्यं घट्टा वासवितर्कयोः ॥ १५ ॥
 कदाकाङ्क्षावितर्केषु तर्को मुख्यान्वकेवताः ।
 एके त्रिषु च संख्यायां पट्टोष्ठी कर्दमनसोः ॥ १६ ॥
 षट्पञ्चकृकौ कोकौ भेकौ मण्डूकभीरुकौ ।
 गृहासक्ताः पक्षिमृगाभ्येकाः सद्वया अपि ॥ १७ ॥
 स्याद्युधमिदोः स्थाणौ शङ्कुः कीटकसंख्ययोः ।
 कूपयन्त्रे त्रिका ह्रीवे गावाङ्गे त्रितये तथा ॥ १८ ॥
 त्रिषु त्रयाणां सघादौ मूकोबागङ्गयोस्त्रिषु ।
 राका नवरजःकन्या पूर्णिमा प्रतिपद्युता ॥ १९ ॥
 किंशारौ कण्टके च स्याच्छूकोनुक्रोशशुङ्गयोः ।
 रत्नस्वरूपमिच्छित्ताभ्यन्तर्गततूतिकाः ॥ २० ॥
 परीक्षा च शलाका स्याद्गुरौ देहये च दैशिकः ।
 चित्रकृद्गण्डशय्याभिच्छिताकास्तु च तूतिका ॥ २१ ॥
 बितेपने चन्दने च परीक्षोद्धृतवस्तुनि ।
 ना वर्णकस्तान्त्रवे स्याद्वयो रात्रेः पञ्चिका ॥ २२ ॥
 पयोयार्हादिकयने व्याख्यातरि भवेत्त्रिषु ।
 यूरीभ्यो पञ्चिका वेदया दैवज्ञे त्रिषु चित्रकम् ॥ २३ ॥
 नितके ना तु शार्ङ्गे पात्रयामेरण्डके तथा ।
 जम्बुकौ क्रोष्टुवरुणौ कलङ्कोद्ग्रापवादयोः ॥ २४ ॥
 पृथुको बालको मत्स्यं खलमृष्टार्द्रसस्यजम् ।
 आलोकौ दर्शनाद्योतौ भेरीपट्टहमानकः ॥ २५ ॥

दाराज्योः स्वात्रालीकस्तक्षकौ नागर्गरी ।
 स्यात्पुलाकस्तुच्छधान्ये सक्षेपे मक्तसिक्थके ॥ २६ ॥
 उत्तुके करिणः पुच्छमूलोपान्ते च पेचकः ।
 कमण्डलौ दाडिमे ना करकः करिका पुनः ॥ २७ ॥
 मद्यभाण्डे च करका मनेद्वर्षोपते इयोः ।
 करड्डो मांसरहिते ताम्बूलदेव माजने ॥ २८ ॥
 - - - - -
 प्रतिकूले प्रतीक शिष्यंशे दीपे च पुंस्ययम् ॥ २९ ॥
 छत्रायनाम्बोर्भूतीकं मूनिम्बे कट्टकलोप च ।
 यवान्यां जीरके दीपे नालंकारे तु दीपकम् ॥ ३० ॥
 कौशिका गाभिजोतूकगुग्गुल्विन्द्राक्षितुण्डिकाः ।
 कनित्रे च हरिद्रे च स्वल्पेपि क्षुल्लकलिपु ॥ ३१ ॥
 तिलवल्के सिन्दूके च पिग्माकोथ इयोः एमे ।
 वर्तकोदधत्वेर पुंसि शूरे एङ्गे च सायकः ॥ ३२ ॥
 ध्यलीकं कामजे दोषे तिलशायिययोरपि ।
 विपर्यये हजयामप्यकार्ये चाय गैरिकम् ॥ ३३ ॥
 स्वर्णे धातुनिशेपे चायाम्बिका मातृकोमयोः ।
 मालानृणाप्रियेलीकमनूकं कुलशीलयोः ॥ ३४ ॥
 क्षुरिकोमा करण्वां च धेनुका चाय कालिका ।
 रेष्वां धृष्टौ स्वर्णमले मेघजालेय कारिका ॥ ३५ ॥
 यातनावृत्तिहृतिषु ना मृत्ये त्रिषु कर्तरि ।
 कर्मादौ साधने ह्रीवे कर्गिरा कर्णमूयने ॥ ३६ ॥
 करिहस्ताहुतौ पद्मबीजकोदयां खिया गदे ।
 वाह्लीकं कुङ्कुमे दिङ्गौ वाङ्गिदेशोद्वे त्रिषु ॥ ३७ ॥
 पिषाहमद्गलद्रव्ये कौतुकं कुतुके तथा ।
 इयोः शिशौ वानुकायां मूषाभेदे च वालिका ॥ ३८ ॥
 कड्डगे चात्रुलीये च ह्रीवेरे चापि वाटकम् ।
 प्रियकौ नीपबन्धूकौ कारम्भो मृगमित्तया ॥ ३९ ॥

उदकं उत्तरे काले फले चोत्तरकालिके ।
 मेचक त्रिषु कृष्णे स्वात्पुमास्तु शिलिवन्त्रके ॥ ४० ॥
 विषवाया जारजाने गुले पिण्डे च गोलम् ।
 त्रिहतोक्त्वा कृष्णतण्डणे तिलकं श्लोमि चाखियाम् ॥ ४१ ॥
 जहुते चित्रके भा ह्युरातट्टास्त्रापभीदम् ।
 गुणवत्तं कूपकं स्वात्तोषार्थं विवरणं च ॥ ४२ ॥
 अल्पकूप भोनिषाहर्वर्गवर्षाशितानुम् ।
 सौभाग्यं गन्धकं स्वात्रेणुकीषधमित्तया ॥ ४३ ॥
 मार्गवाम्बा पुष्टकोविमुक्तेभुतिलकेषु तु ।
 मस्तरे पुतकं वा तु रोमाञ्चक्रिमिमेदयो ॥ ४४ ॥
 शुद्धैरेणि रोमाञ्चे तरोरङ्गे च कण्टकं ।
 कटकोली निगम्बोरे ह्रींवि वलयसैन्वयो ॥ ४५ ॥
 हस्तुर्गौरी शीभुजाने सरकं मद्यमागने ।
 तारकसैन्वि च न ना दैत्वमेदे पुमानयम् ॥ ४६ ॥
 देवीमेदे तारिका स्वात्पिण्डके मत्स्वपक्षिगाम ।
 क्षारक कोरके चाय जीवकं प्राणके त्रिषु ॥ ४७ ॥
 बन्धूके क्षणने पुति जीवने वेतने खियाम् ।
 पर्यस्तिकाया जघने पर्यट्टोथ मयोम्भित्ने ॥ ४८ ॥
 त्रिप्लविकं कामदिता कुतटेभी च बन्धकी ।
 आधावली बन्धिका तु बन्धकारिणि चाप्यगा ॥ ४९ ॥
 वार्द्धकं वृद्धसपाते वृद्धस्त्रे वृद्धकर्मणि ।
 स्वारश्चकं मतीहारलिपु दर्शयिता पुन ॥ ५० ॥
 चर्चायाः स्वात्तको ज्ञेयो हारमेदेपि बुद्धदे ।
 स्वादशुकं शुक्रवले वलमात्रोत्तरीययो ॥ ५१ ॥
 शिशुकं शिशुमाराख्यनक्रोन्प्योथ वातके ।
 विप्लवो मधुवष्टया स्वान्मधुकं वन्दिमित्पुमान् ॥ ५२ ॥
 लनकी त्रिषु शिलिन्वा लनकी मेनृमूरकौ ।
 जताधारे खिया रत्नापाकरे चाय कर्मकम् ॥ ५३ ॥

चापे शिशु तु कर्मग्ये दक्षमात्रेय कम्बुकः ।
 निनीके कवचे वारवाणेय धनस्य पुः ॥ ५४ ॥
 अतका लीकचे न ल्यनीकं तु रगसैन्ययोः ।
 यन्त्रको जम्बुके धूर्ते ली चुल्यां निकटेन्तिकम् ॥ ५५ ॥
 पिपाकौ पद्मस्त्रेदौ कृषकौ फातकार्थकौ ।
 कनकं मातुते स्वर्गे रेखासुर्योस्तु राजिका ॥ ५६ ॥
 स्यादार्द्रायां शाकुनिके तुम्भको मध्यगो मणिः ।
 नेता च क्षयको नाट्यपात्रभूयुत्तमे हयोः ॥ ५७ ॥
 खेटकौ घामरुतकौ पेटकं भाण्डवृन्दयोः ।
 विष्वतो जातिकौ धूर्तधीवरौ पद्मकेसरे ॥ ५८ ॥
 पुष्परेणौ च किञ्जल्को शरकौ बातभेदकौ ।
 करभ्यां भाण्डभेदे चाप्युद्रिकाय वितर्जिका ॥ ५९ ॥
 बलभी चोत्तमे देरो विटङ्कः पुंनपुंसकः ।
 शांकरे शूलधनुषी पिनाकावध जातकम् ॥ ६० ॥
 जातभे क्षारके संघे ना प्रागी ली मुखावृत्तौ ।
 सेवाजीवे शस्त्रे च सेवकः सूतको महे ॥ ६१ ॥
 सूतिका सूतका सूता स्त्रीवे जन्मनि ना रसे ।
 जनकौ पितृवैदेदौ दीक्ष्यभेदे तु पुत्रकः ॥ ६२ ॥
 कृत्रिमादौ हयोः लीत्वे पुत्रका पुत्रिकापि च ।
 अश्वत्थपितृका कन्वा पूर्णदामा च पुत्रिका ॥ ६३ ॥
 जलधानी वारिष्णी बलनं नरकास्पदम् ।
 कुम्भिका प्राणरोधे ना कुतकं दलोकसंघवे ॥ ६४ ॥
 च ली पटोते काकेन्दुतरौ भेतिनि चापि ना ।
 पट्टिकानूलपूगेषु क्रमुकोयौषधीभिदि ॥ ६५ ॥
 भाण्डकी मानमिषली कैशिकं केशसंघवे ।
 ना रागभेदे वृत्तौ तु कैशिकी हस्तिबिन्दुषु ॥ ६६ ॥
 औषधे च कुसुम्मे च पद्मकं स्यात्तु यावकः ।
 कुन्मासेनक्तके च स्युः सेनारक्षास्तु सैनिकाः ॥ ६७ ॥

सेनायां समवेताथ रीतिपुष्पं तु पुष्पकम् ।
 विमाने नेत्ररोगे ना पौष्पिकी त्रिषु शिल्पिनि ॥ ६८ ॥
 रीतिपुष्पे भवेत्क्षीबं वानिकौ रोगिमान्त्रिकौ ।
 भाषुक कुशलं क्षीवं भवेद्भवितरि त्रिषु ॥ ६९ ॥
 रुषकः स्यान्गातुतुद्गैरण्डभूगतलामयः ।
 क्षीवे सौवर्षतेयान्तरङ्गं लण्डूकमुत्करे ॥ ७० ॥
 पुंस्ययो मल्लिका दीपपार्थ शोफालिषाद्यभिन् ।
 मोक्षकः शल्मलिः सौमाञ्जनो रम्भा च मोक्षरि ॥ ७१ ॥
 तदेतौ त्रिषु चाङ्गेरि शौण्डिकी पुक्तिकाम्बिका ।
 पदानिः पदिकः पुंसि भवेत्स्यानवति त्रिषु ॥ ७२ ॥
 भलातमुल्मुकं वृष्णिराजभेदे पुमानयम् ।
 गङ्गुलं धाद्यभेदे च मुटौ स्यात्फलकस्य च ॥ ७३ ॥
 लज्जाको दारुहस्ते च मण्ये च पदकः पुमान् ।
 पद्माध्वेता मध्यमणिधरण्ये नर्पुसकम् ॥ ७४ ॥
 क्रीताद्यर्थे पदिकः स्याद्देवपरपादिका पुनः ।
 उपानद्रसतूर्वेण वेधः स्वर्णादिकस्य च ॥ ७५ ॥
 जालको दुष्टहस्ती स्वाद्याक्रिकभाष चन्द्रकः ।
 वर्धमपक्षे तोयस्यतैलादिप्रसरे तथा ॥ ७६ ॥
 मोदको भक्ष्यमित्पुंसि हर्षहेती भवेत्त्रिषु ।
 कीचकाः स्युर्विराटस्य स्याता वंशाथ सस्वनाः ॥ ७७ ॥
 सिद्धिका राहुमाता स्याद्वाशिका सिंहपोतिका ।
 लाक्षारक्तो लासिकः स्यात्क्षमूल्यथ भेषजत् ॥ ७८ ॥
 इक्ष्वाकुः कटुतुम्भ्यामप्यादिगजेध कातिमा ।
 स्वर्णग्याजो लोहमलं द्यामिका गण्डकं पुनः ॥ ७९ ॥
 उपधाने जियां छेदे ना प्राण्यय कदम्बकम् ।
 समूहे सर्पे पुंसि विषे सौराष्ट्रिकः पुमान् ॥ ८० ॥
 धराद्रजे त्रिष्वघाघौरुके चण्डातकं नरि ।
 करवीरौषधौ गन्धादमनि सौगन्धिकं तथा ॥ ८१ ॥

कङ्कारेष क्रीतकिका मधुयष्टी च नीलिका ।
 अश्मन्तकं भवेद्युष्ट्यां ना वृक्षतृणभेदयोः ॥ ८२ ॥
 तार्ये गणेशे प्रेतेशे सुगते च विनायकः ।
 पटोलिकाप्यपामार्गः कोशावस्यय कट्फले ॥ ८३ ॥
 करञ्जे खदिरे सोमबल्कः सालावृकः कपिः ।
 क्रोष्टा हवा स्यादयायुष्मान्भवेज्जैवात्रिकः शशी ॥ ८४ ॥
 स्तनधृन्ते पिप्पलकः शक्तीसीवनसूत्रयोः ।
 अङ्गारकः पक्षिभेदे भौमे वह्निकणे तथा ॥ ८५ ॥
 हयोः कपर्देके बीजकोशेऽप्यस्य वराटकः ।
 प्रसेवकस्तु ककुमे त्रिषु सेवापरायणे ॥ ८६ ॥
 हारभेदे माणवको बाते कुपुरुषे हयोः ।
 वैदेहको वाणिजके शूद्राद्देह्याद्युतेषु च ॥ ८७ ॥
 विदेहाहागतादौ च हयोः कौलेयकः सुनि ।
 त्रिषु कुल्येषु यन्ता च पोतवाहो नियामकः ॥ ८८ ॥
 स्यात्ताम्रिकः कौकुटिको यथादूरेरितेक्षणः ।
 तालाटिकः प्रमोर्मालदर्शी कार्याक्षमश्च यः ॥ ८९ ॥
 बीष्पुत्रकण्ठे उत्कलिके देवे धृन्दारकः पुमान् ।
 त्रिषु मुख्ये मनोशे च पुण्डरीकस्तु दिग्गजे ॥ ९० ॥
 व्याघ्रे सिताम्बुजसितच्छयोस्तु नपुंसके ।
 अनेलमूकशिष्यग्रे शूढे वाक्कायवर्जिते ॥ ९१ ॥
 पीतयूध्यां शिवां हेमपुष्पिका चम्पके नरि ।
 उषकर्म्यं त्रिषु स्त्री तु षट्कुटुम्बकारिका ॥ ९२ ॥
 बोधके त्रिषु खट्वाङ्ग्याधारे स्यात्पतिपादकम् ।
 मातुतापर्ये धनूरफले मातुलपुत्रकः ॥ ९३ ॥
 खानि स्वरिन्द्रियाकाशा आयुपायानने मुखम् ।
 अमज्वालाकेकिचूडाचूडाशाखाशिफाः शिखाः ॥ ९४ ॥
 शूढो निधौ ललाटास्थि नागेह्योशे नखौपधौ ।
 कम्बावली नखौप्येवमोषधौ करजे तथा ॥ ९५ ॥

षुद्धौ मन्त्रपटोकारमनोहाय्य दैवते ।
 तेयवे च लेखः पट्टौ लो चन्द्रांशमोगयोरपि ॥ ९६ ॥
 व्याज आमोग उल्लेखवे रेखा स्यादल्पके तथा ।
 सखा स्यात्प्यां यशमाण्डे शाखा वेदद्रुमांशयोः ॥ ९७ ॥
 हस्तशाराङ्ग्यवयवे सखा मित्रसहाययोः ।
 भारी प्रधाने प्रमुखममे चाय नपुंसकम् ॥ ९८ ॥
 धानुष्कस्थानभेदे ना वैशाखो मासमन्ययोः ।
 बाद्यमाण्डे लेपने च गोमुखं विशिखा पुनः ॥ ९९ ॥
 प्रतोल्यां च खनिष्पां च निधूडे सायके पुमान् ।
 विशालः पशुमुले शास्त्रारहिते मे पुनः क्षियाम् ॥ १०० ॥
 मधूखस्त्रिष्टुकरज्ज्वालास्वतिबाणौ शितीमुखौ ।
 क्षियां बहुधाधितोषभ्योः क्रीवमभिधितं वरे ॥ १०१ ॥
 क्रीवे जले ब्रह्मणि तु पुमान्स्यात्सर्वतोमुखः ।
 स्यात्क्रीवे मकरमुखं मकराकारधारिणि ॥ १०२ ॥
 जलनिर्गमनहारे जानूर्ध्वावयवे तथा ।
 स्वर्गेषुपशुवाग्वरुदनेत्रपृणिमूजते ॥ १०३ ॥
 तत्पददृष्ट्या क्षियां पुंसि गौः सङ्गः इतेपरोधयोः ।
 मगः भीकाममाहात्म्यवीर्ययत्नार्ककीर्तिषु ॥ १०४ ॥
 मोक्षविज्ञानवैराग्ययोनिधर्मेन्द्रयो मृगः ।
 मृगशीर्षे हस्तिजातौ कुरङ्गे मार्गणे पशौ ॥ १०५ ॥
 सचङ्कृतयोर्नौ तु नाविकायां भवेन्मगी ।
 सर्गः स्वभावनिर्मोक्षविधयाध्यायसृष्टिषु ॥ १०६ ॥
 पातनेभ्यवहारे च निर्वेशे च पण्डितयः ।
 भोगः स्याद्विस्तृतयोरहेष फणकावयोः ॥ १०७ ॥
 योगः संनहनोपायध्यानसंगतियुक्तिषु ।
 मलम्बतामे भैषज्ये शूरे विलम्बघातिनि ॥ १०८ ॥
 मासान्वेषणयोर्मार्गस्तथा मृगमहाध्वनोः ।
 ह्योरौ गजे नागः क्रीवे सीसकरङ्गयोः ॥ १०९ ॥

सदनृगक्रयोः पुनः दैनवृक्षौ नगावगौ ।
 रागः केशादेके मन्त्रे धानके लोडितादिषु ॥ ११० ॥
 यानाद्यन्त्रे युगः पुनि युग युग्मे कृतादिषु ।
 चतुर्वस्त्रमणौ च शरार्कविदग्धाः स्वगाः ॥ १११ ॥
 मांशयोक्तप्रकृतौ बुद्धौ लिङ्गं स्याच्चिह्नशेषतोः ।
 उन्कारिण्युपादेयं यात्रे ना त्वन्नवत्यय ॥ ११२ ॥
 मृत्तयुद्धवन्ते रागे रङ्गः क्रीचे वपुष्यय ।
 धनुर्नाचे विष्णुचापे शार्ङ्गं मृदस्तु पद्मे ॥ ११३ ॥
 धूम्राटे च त्वचे क्रीचे शृङ्गं स्वाम्याद्रिकूटयोः ।
 क्रीडाम्बुनात्रे पद्मत्रे मागो भाग्यैकदेशयोः ॥ ११४ ॥
 मेरोर्मिमत्तिकौटिल्यमीषु मङ्गः शिवां शणे ।
 वेगः प्रवाहजवयोर्मङ्गिर्मन्त्रितरंगयोः ॥ ११५ ॥
 गिरीशमास्तरौ मर्मा खड्गोसौ गण्डकेपि च ।
 वर्गः पक्षे समुद्रे च त्यागस्त्यजनजनयोः ॥ ११६ ॥
 वङ्गं वपुषि ना राज्ञि तद्वेशे तत्सुते वजुः ।
 मृगुः प्रयागे मुनिमित्तम्सुते पुनि भूमनि ॥ ११७ ॥
 मुद्रागण्धा पुंनागे नोष्ठे बिम्बल्यनोपयोः ।
 काकोदुम्भारिकायां ना कल्गुरिङ्गं नगीत्रिते ॥ ११८ ॥
 क्रीचं जगति रक्ताङ्गः कमिन्वेङ्गारके तथा ।
 आशुगौ वानुविद्वानौ भुजंगः शिङ्गसर्पयोः ॥ ११९ ॥
 गन्धमात्योपहारे स्यादाद्योगो व्यापृतावपि ।
 परागः कौटुम्भे रेणौ स्नानीयादौ रजम्यपि ॥ १२० ॥
 कलिङ्गः स्यादिन्द्रियचे शाके घूम्याटदेमयोः ।
 आतके हस्तिपुंनि सारङ्गः शकले त्रिषु ॥ १२१ ॥
 शान्तिममेरे शतमे पतनः पक्षिस्त्वयोः ।
 मानव्राविमचण्डानौ निषङ्गः सङ्गतययोः ॥ १२२ ॥
 वराङ्गं मन्त्रके योनौ त्वचेय कपिकयोः ।
 प्रवगो लोचनान्ते स्यादङ्गास्त्रस्तिकेपि च ॥ १२३ ॥

रते भोगे च संभोगः प्रियद्रुः शङ्कुसस्वयोः ।
 निर्माणे च स्वभावे च निसर्गो ह्रुमिदम्पयोः ॥ १२४ ॥
 पुंनाभोष विसर्गः स्यात्स्याये बिन्दुद्वये तथा ।
 सामान्यविधिरत्सर्गः प्रचारस्याग एव च ॥ १२५ ॥
 समद्रा गण्डकाल्याख्यशकमञ्जितयोर्मवेत् ।
 स्यारुदेगः पुमान्छेदे ह्रीवे पूगफले पुनः ॥ १२६ ॥
 विषर्गो धर्मरामार्थाः स्थानं वृद्धिः क्षयस्तथा ।
 रताम्बिनी संप्रयोगायमिषङ्गः पराभवे ॥ १२७ ॥
 आकीशशापयोथापवर्गे मोक्षे क्रियाफले ।
 स्यागे बाधोपरागः स्यादुपरक्तो त्रिधुंतुदे ॥ १२८ ॥
 व्यसनेष वृत्ते काव्यमेद ईशानृगः पुमान् ।
 पद्मेदे नृपसर्गः धीदोषद्वयोरपि ॥ १२९ ॥
 उपयोगस्तु भोगे स्वादिधाया पक्षे तथा ।
 कथापसङ्गः संतापक्षणे गारुडिके तथा ॥ १३० ॥
 घृन्नाम्बुवेगयोरौषे दुःखांतोभ्यसनेष्वपम् ।
 स्त्री स्पृहाल्पेष्टाद्वसारे लघु त्रिष्वगुरौ तु ना ॥ १३१ ॥
 मूल्ये पूगाविभावर्षो ब्रह्मे तदुपकारके ।
 भावुधार्गतघातेषु परिषः प्रतिषः पुनः ॥ १३२ ॥
 द्वेवे शत्रावय वीर्ये निराधः स्वेदतापयोः ।
 तापके त्रिष्वयामोषा विडङ्गं पाटला तथा ॥ १३३ ॥
 दिग्देशकाते पूर्वविभावे प्रागादयस्त्रिषु ।
 मन्त्रधर्मस्वनेषु स्वग्नाम्बुकाणां वाचकार्ययोः ॥ १३४ ॥
 शुष्मेके व्यसने तापे रुक्स्यादीभ्यमितापयोः ।
 मभुमर्मभिदोर्दम्भे केशमञ्जनमाजने ॥ १३५ ॥
 कुनिन्दमाण्डे कूर्चः स्वाद्यित्रकृद्भाजने द्वयोः ।
 सौवर्णरत्नदाने स्त्री ताप्रादे. पावके शुचिः १३६ ॥
 मास्यमास्ये चात्युपपे पुंसि मेध्ये सिते त्रिषु ।
 इच्छांशुसङ्गेषु रुचिः केशे शुक्रमुने कचः ॥ १३७ ॥

अर्चं पूजाकृती काचाः शिष्यमृद्देहमुजः ।
 व्यपनेभिनये मूचा वीचिः स्वल्पतरंगयोः ॥ १३८ ॥
 देवीस्पासकचिन्तासु चर्चा नीचमधोभमम् ।
 त्रिषूधोत्कृष्टयोधोषः पिबु स्यात्पायुतूलयोः ॥ १३९ ॥
 मोचा कदल्यां ना वृत्ते चोचं पानेवते स्वचे ।
 देशमेखतयोः काञ्ची प्रपञ्चस्ततिमाययोः ॥ १४० ॥
 सकोचं कुङ्कुमे क्रीचं ना विकासविपर्यये ।
 त्रिषूत्कुत्ते तु विकचो द्रव्यभेदे नपुंसकम् ॥ १४१ ॥
 सूक्ष्मैता मीलिनी तुष्ठा तापवेले भवेत्त्रिषु ।
 कञ्जस्तु गहनो देशस्तुम्याख्या चौषधिर्मवेत् ॥ १४२ ॥
 स्तवके हारभेदे च गुण्योऽप्यो निर्मलेल्पके ।
 मोचसायो भवेत्पिप्पला इयोस्तु विपदेतरे ॥ १४३ ॥
 अङ्गो धन्वन्तरौ चन्द्रे शङ्खे पद्मे नपुंसकम् ।
 त्रिषु कुञ्जधोमुखे च न्युङ्गो बीजं तु रेतसि ॥ १४४ ॥
 हेतावदुरकार्ये च दन्तविषाग्दजा हिजा ।
 स्त्री करेण्वोषधौ व्याजो दोषे दम्भापदेशयोः ॥ १४५ ॥
 छागोजो ब्रह्मविष्णीश्चा गोष्ठाभनिवहा जनाः ।
 समे क्षमांश्चै रणेप्याजिः प्रजा स्यात्संततौ जने ॥ १४६ ॥
 ध्वजधिह्वे पताकामां स्वके नित्ये निर्गं त्रिषु ।
 खनौ सुरागृहे गञ्जा भाण्डागारे पुनानय ॥ १४७ ॥
 कुञ्जोऽस्त्री गहने दन्ते गुञ्जा स्यात्काकविश्विज्ञा ।
 बाधमाण्डे च वाणिज्ये तञ्जोविन्यपि ना वणिक् ॥ १४८ ॥
 निसर्गे च सहोत्थे च सहजं त्रिष्वभाण्डजाः ।
 मीनपक्ष्यहयः सामजाते हस्तिनि सामजः ॥ १४९ ॥
 वलजे क्षेत्रपूर्वारे त्रिषु स्याद्वल्गुदण्डे ।
 अङ्गजो मन्मथे पुत्रे शोणिते तु नपुंसकम् ॥ १५० ॥
 लोकितार्थ्यावहिमुजावमजो धातृविप्रयोः ।
 ताक्षा त्रिषां स्यात्किमिना पङ्कजस्य नपुंसकम् ॥ १५१ ॥

करजो नक्तभाते स्यान्नखे च निपुलोम्बुजः ।
 वसे क्रौंचे विप्रचरे द्विजराजः शशिन्यावि ॥ १५२ ॥
 भर्मराजः प्रेतराजे पटभिन्ने युधिष्ठिरे ।
 महराजो चन्द्रसूर्यो द्रुवनीचौ जघन्यजौ १५३ ॥
 शः सौम्ये त्रिषु सरो त्रिप्यशो मूर्खेर्भङ्गे हयोः ।
 श्रे प्राशस्त्रिषु धीः प्रज्ञा संज्ञाभिन्नामसूचनाः ॥ १५४ ॥
 शिष्यबुद्धौ तु सर्वज्ञौ दोषज्ञा वैद्यविरताः ।
 पुंस्यात्मनि प्रवीणे तु शेषशो वाप्यतिग्नकः ॥ १५५ ॥
 मायानिधतयन्त्रेषु कैतवानुतराशिषु ।
 भवोपने शैतन्मूर्ते सौराज्ञे कूटमलियाम् ॥ १५६ ॥
 ग्रीवे हस्तिनखे घण्टा किङ्किणी पादतिस्तवः ।
 सूक्ष्मेतायां मुष्टिः स्त्री स्यात्कातेत्ये सशये तथा ॥ १५७ ॥
 भार्यबुंदाभयः कोट्यो मूले लग्नकचे जटा ।
 मात्स्यां नटसु पत्तोर्णो नट्यां स्त्री नर्तके हयोः ॥ १५८ ॥
 म्युष्टिः कले समृद्धौ च दृष्टिर्ज्ञानेऽपि दर्शने ।
 हृष्टिर्गोष्णयोः स्पष्टं निधिते यद्वनि त्रिषु ॥ १५९ ॥
 शवे भोगी कलिञ्जे च गजगण्डे भृशे कटः ।
 रत्ने कटुः कटुकार्थे त्रिषु मत्सरतीक्ष्णयोः ॥ १६० ॥
 चटुः पिचण्डे भूपादेरपि सङ्गुणवर्णने ।
 कटे तु कृच्छ्रगहने कृष्टिः कर्णे बुधे तु ना ॥ १६१ ॥
 देवशिल्पिनि तश्च्यवर्के त्वष्टाय चतुरेकजि ।
 त्रिप्यदुरौ ना पटोले ग्रीवं तु तक्षणे पटु ॥ १६२ ॥
 दिष्टं वैवे पुमान्काते कुटः कुम्भे गृहे हयोः ।
 अत्यर्यगृहयोरद्वः सिद्धात्रे च वाणिज्यये ॥ १६३ ॥
 पोटा दासी हितिज्ञा च सृष्टिः सर्गस्वमाययोः ।
 पुट व्याघ्रनखे जातीकले हस्तादिसंपुटे ॥ १६४ ॥
 स्मरौ पणे पाणिबन्धे मुष्टिः पर्यन्तवस्त्रयोः ।
 पटो घटः शुल्कदेशे तरोपाये घटी हयोः ॥ १६५ ॥

भाण्डे गोष्ठ्यां हस्तिपङ्क्तौ घटनायां तथा घटा ।
 दिष्टिः स्यात्तु परीमाणभेद आनन्दने खियाम् ॥ १६६ ॥
 आजूवेतनयोर्विष्टिः करणे कर्मकृत्यपि ।
 अविस्पष्टे तु वचसि मिष्टं मूने त्रिलिङ्गकम् ॥ १६७ ॥
 भाशंसिते भवेदिष्टं यशादौ दीयते च यत् ।
 दृष्टं स्यादैहिके दृष्टौ त्रिषु शातेवतारिते ॥ १६८ ॥
 पामभेदे मते खेटः कुत्सिते च भवेत्त्रिषु ।
 रिष्ट स्यादशुभे पापे घृष्टिर्षर्षे किरे तु ना ॥ १६९ ॥
 वातवर्षप्रतिहते विस्मिते हर्षिते त्रिषु ।
 रोमाञ्चविषये क्लीवे दृष्टः केशेषु पुंस्ययम् ॥ १७० ॥
 शाटामलफ्यां गहने ना सटा सिङ्कुन्तले ।
 जटायां स्वाहु शुद्धं च क्षान्तं मृष्टं भवेत्त्रिषु ॥ १७१ ॥
 शिष्टस्तु साधौ खसिते विदिते शिक्षिते त्रिषु ।
 त्रोटिः स्यात्पक्षिचञ्चलां स्त्री द्विधाभावे च वस्तुषु ॥ १७२ ॥
 भरिष्टमासवे तक्ते लक्षणे मृत्युसूचके ।
 स्रुतिगेहे चाप्यशुभे शुभे तद्वति तु त्रिषु ॥ १७३ ॥
 ना रैस्ये लशुने काके निम्बफेनिलवृक्षयोः ।
 शुवासिन्यां चिरण्टी स्याद् द्वितीयवयसि खियाम् ॥ १७४ ॥
 परिचर्यान्वेषणयोः परीष्टिः स्त्री त्रिषूक्ततः ।
 प्रवले च प्रमत्ते च कृपीटमुदरे जते ॥ १७५ ॥
 विकटस्तु करालोर्वोरवटः कुपगर्तयोः ।
 त्रिषु प्रमत्ते करटः स्यात्तु काकेभगण्डयोः ॥ १७६ ॥
 खाद्यभेदे विपिटस्तथा पिचितविस्तृते ।
 अज्ञानादर्शनासौम्याक्षिष्वदृष्टिरथ त्रिवृत् ॥ १७७ ॥
 सूरुमैता त्रिषु मर्कटचपामार्गः करञ्जभिन् ।
 कपिकच्छूर्णयोः प्राणीमगण्डहारपटयोः ॥ १७८ ॥
 कवाटः स्यादयोच्छिष्टं मुक्तशेषे नपुंसके ।
 क्षते च वृक्षभेदस्तु पत्तोर्णाख्यः कुटघटः ॥ १७९ ॥

कुटघटा दाशपुरे शाकभेदे न पुंति न ।
 देशानोकहयोर्भेदे करहादोम्मुगाङ्कुरे ॥ १८० ॥
 शिपिविटसु खतनी बुधर्मणि महेश्वरे ।
 मत्स्याख्यते भेषिते च प्रतिशिष्टलितिक्रकः ॥ १८१ ॥
 तुलाकोटिर्मानभेदेर्बुदे स्यात्पुपुरे पुमान् ।
 पुंति कोष्ठोन्तर्जदरं कुसुलोन्तर्गृहं तथा ॥ १८२ ॥
 दिक्कालोत्कर्षमर्यादाः काष्ठाः क्लीबे नु दादणि ।
 छमीपगलछन्देषु कण्ठोपक्षमिदि खियाम् ॥ १८३ ॥
 मासभेदे पुमाच्छेषेष्ठलिषु वृद्धप्रशस्ययोः ।
 गोस्यानाङ्गनयोगोष्ठं कुष्ठमोषधितोगयोः ॥ १८४ ॥
 निठा निष्पत्तिनाद्यान्ताः पार्थिवप्रसभौ हठी ।
 पात्रः पुमानध्ययने खियां स्वादोपधीमिदि ॥ १८५ ॥
 देशभेदे महादेशे भीकण्डः संकरोद्भवे ।
 भम्बष्ठो दूधिकापाठावाङ्गेरीषु खियां भवेत् ॥ १८६ ॥
 प्रतिष्ठास्पदमर्यादादेवादिस्थापनेष्वप्य ।
 भनिविस्तीर्णवरयोर्वरिष्ठं स्यात्तिलिक्रकम् ॥ १८७ ॥
 कमठौ मानभित्कूर्मी कनिष्ठोत्तियुवास्वयोः ।
 मीलकण्डः शिबो बर्ही कलकण्ठी छवाक्पिकी ॥ १८८ ॥
 वाङ्गेरी स्वाहन्तछावा ना जम्बीरकपिरथयोः ।
 पतिवस्तीक्ष्णते गारास्कुण्डः क्लीबे न भाजने ॥ १८९ ॥
 न ना कुण्डी जलाभ्यादेरापारे स्यात्तुष्टकम् ।
 यशाङ्कुरे सिहनादे ह्वेडा ना विषशब्दयोः ॥ १९० ॥
 इयौ पुमान्विपाठः स्यात्पाठहीने नु वाप्यवन् ।
 मस्त्वाचामद्रया मण्डास्तदस्कन्धततेपि च ॥ १९१ ॥
 काण्डोत्थी दण्डनाण्यवर्णवसरवारिषु ।
 स्याद्गण्डमद्वामरणे पात्रे मूतयणिग्धने ॥ १९२ ॥
 तुर्वोपाये राजवते दण्डोत्थी लघुडे मयि ।
 गुडौ गोलेषुविकृती स्नुहीगुलिकयोः खियाम् ॥ १९३ ॥

मन्धातपासयोः पिण्डी हयोः पुंसि कलेवरे ।
 गण्डौ कपोलविस्फोटौ मुग्धं के त्रिषु मुण्डिते ॥ १९४ ॥
 स्याणौ तु ना त्रिभुजानातशृङ्गकाकृतचूडयोः ।
 खण्डोत्थी शकलेपीक्षुभेदे स्फुटितशृङ्गके ॥ १९५ ॥
 हयोर्गवादौ शौण्डा तु पिप्पली वृषभे नरि ।
 नमर्ये मधुसक्ते च विधेयो वाच्यलिङ्गकः ॥ १९६ ॥
 ण्डा मूषकपर्णी स्याद्विधया कडिने तथा ।
 मुके खगादिकोशेण्डं किंरे क्रौडो न नोरसि ॥ १९७ ॥
 कृावमर्वयोः पीडा नीडं स्यान्कुलाययोः ।
 न ि कायसिरा नाडी नास्रं कातथ वट्क्षणः ॥ १९८ ॥
 धुरं पानमदस्थानं स्तम्भेरमकरस्तथा ।
 शरावक्त्रैकदेशथ कुम्भे पृष्ठगले गडुः ॥ १९९ ॥
 रोगेयैषिभिश्चण्डा गणे ना कोपने त्रिषु ।
 चण्डीऽध्यां गोपतौ तु पण्डो बध्यादिसंखये ॥ २०० ॥
 सर्पमांस्पर्श आडौ भूगोवागप्सरःस्त्रिधा ।
 तत्तत्कं प्रकाण्डोत्थी मशंसायां नपुंसकम् ॥ २०१ ॥
 सपिण्डैपुत्रदायादौ शिखण्डो वर्षचूडयोः ।
 पोगण्डं विकलाङ्गः स्याद्वातथापोढशाम्भगः ॥ २०२ ॥
 शक्तस्त्रौ त्रिषु दूदौ व्यूदौ विन्यस्तसंहतौ ।
 जडतन्त्रियोर्मूढो रूढोद्धुरिततन्त्रयोः ॥ २०३ ॥
 भृशप्रतियोर्बाहं तीहं स्वादितम्रिष्टयोः ।
 गार्हो विडितवृद्धावूदौ धृतविवाहितौ ॥ २०४ ॥
 चवूडावूडपुलावुश्रावं भृशकृष्णयोः ।
 उपोढमूढश्चे स्यात्समासघेपि च त्रिषु ॥ २०५ ॥
 आपादो जेनां दण्डे मासभूधरमेदयोः ।
 दितष्टस्पृष्टादिने त्रिष्वालीढं चापमृत्पिती ॥ २०६ ॥
 अतिक्रमेत्युंगमे चात्वारूढं नपुंसकम् ।
 अभ्यारूढः त्रैवाके त्रिषु पृष्ठगले तथा ॥ २०७ ॥

भूगोर्मके क्षेणगर्भे बाणो बलिघने शरे ।
 देवभेदे त्रिया वाचि ह्योर्दामीकुरण्के ॥ २०८ ॥
 त्रियामत्रान्यतिविषापिप्पनीप्पल्यत्रिभुषो ।
 कणोतिसूक्ष्मधान्यांश कर्णोरित्रे भुनो नृपे ॥ २०९ ॥
 गण समुहे प्रमथे सक्रयासैन्यप्रभेदयो ।
 गृहे माने हरेतिकाना मूल्ये कार्यापणे धने ॥ २१० ॥
 घृतादौ कल्पिने चैव बद्धमुष्टौ भुनो पण ।
 रज्जौ भौष्ण्यामप्रधाने कृतादौ मूर इन्द्रिये ॥ २११ ॥
 भागभाण्डोत्कर्षशौर्यसर्ववसध्यादिके गुण ।
 निर्ध्यापारस्थितौ कातविशेषोत्सवयो क्षण ॥ २१२ ॥
 घर्णा गुणव्रतयदा शुद्धादिप्राप्त्यादिषु ।
 विनेपने कुषादा च गोमे रूपेभरेत्रियाम् ॥ २१३ ॥
 ऊर्णा मेरादितोषि स्याद्वानर्ने चान्तरा भुषो ।
 छर्मस्तम्भगदा ह्युणास्तृणेषणपिपासयो ॥ २१४ ॥
 विषाजितोदाभिसरे तीक्ष्णमखी खरे त्रिषु ।
 भन्निष्परे मेहनांशे रत्नेमादिगतस्तने ॥ २१५ ॥
 मणि कृष्णस्तु बीभरसौ व्यासशस्त्रकविष्णुषु ।
 वर्णे त्रिभूषणे श्रीवे द्रौपदीकणयो त्रियाम् ॥ २१६ ॥
 बीणादिवादनोपाये कोणोभौ तट्टुदेपि च ।
 शोण स्याद्वन्धुजीवाभे नदे लोहितबाजिनि ॥ २१७ ॥
 बन्धवाम्बसव प्राणा जुगुप्साकरुणे घृणे ।
 भेणि खी मुख्यशिल्पाना सहति कुतमारतिः ॥ २१८ ॥
 पादमन्येरथ पार्थिव त्रिया स्यादादिनीकनि
 मध्यमे पाण्डवे शक्रे जिष्णु स्यान्निषु जित्वा ॥ २१९ ॥
 प्रमाणकाकयोर्भेदो द्रोणीर्जुनगुरावपि ।
 द्रोणी काटाम्बुगान्ध्या भवेदवादिमाजने ॥ २२० ॥
 नीतिन्या च मुहाया च देवतादो नदीसुतिः
 वेणी केशकटाप स्यादुग हरेदनिदाप्रयोः ॥ २२१ ॥

त्रिषु तत्रे निर्वृते त्रिष्वणुरल्पोन्नमित्युमान् ।
 चूणो धूतौ क्षारभेदे क्लीबे मूत्र्यधिवासके ॥ २२२ ॥
 अक्षामकीलकाभ्योः स्यादाणिः काणे मृधे रणः ।
 मेघयादवयोर्वृष्टिः क्षुग्गः प्रहतदक्षयोः ॥ २२३ ॥
 मानभेदे कपे द्वाणः पर्णं स्यात्किशुके जडे ।
 वृक्षे शाखाविरहिते पुंसि स्थाणुर्महेद्वरे ॥ २२४ ॥
 रात्रिभेदे शकुन्ती च पक्षिणी वरणस्तरौ ।
 प्राकारे स्वीकृतौ रोधे क्लीबे स्याद्दूषणा कणा ॥ २२५ ॥
 क्लीबे तु मरिचे पट्टौ धोरणी बाहने स्थितौ ।
 श्रीपर्णी स्यात्तु काश्मीरी क्लीबे पद्माग्निमन्ययोः ॥ २२६ ॥
 मामगीर्नापिते पुंसि भेदे मामाधिपे त्रिषु ।
 हरिण्येगे द्वयोर्हमप्रतिमा हरिता च या ॥ २२७ ॥
 युधिका त्रिषु पाण्डौ स्यात्सुरा मत्यक् च वारुणी ।
 पण्याध्वहट्टौ विपणी मामीणा नीलिनी त्रिषु ॥ २२८ ॥
 माम्ये पट्टांशुके तु स्यात्पत्तौर्ण वृक्षमित्युमान् ।
 करेणुरिभ्यां स्त्री नेभे ब्रविणं तु बते धने ॥ २२९ ॥
 शरणं गृहरक्षित्रोः प्रोक्षग सेचने वधे ।
 प्रमाणं हेतुमर्दादाद्याखेयत्ताप्रमातृषु ॥ २३० ॥
 करणं साधकतमक्षेत्रगात्रेभ्यः क्रियाः ।
 नाट्यकन्वर्षशास्त्रोक्ते कार्ये कायस्थकर्मणि ॥ २३१ ॥
 निर्वाणं निर्वृत्तौ क्लीबे शान्तिमोक्षेभमञ्जने ।
 शान्ते च त्रिष्वधेन्द्राणी करणे कामशास्त्रजे ॥ २३२ ॥
 सिन्धुवारे शक्रपत्न्यां काकिणी तु वराटके ।
 एणतुर्ये मानभेदे सरणिः पट्टिमार्गयोः ॥ २३३ ॥
 सत्तौ स्यात्तर्पणः क्लीबे तृप्तिवृंहणपोषणे ।
 पित्राद्युद्देशदाने च पारणा व्रतभोजने ॥ २३४ ॥
 कर्मान्ते क्लीबमपि च धर्षण रतधाट्ययोः ।
 अनुकूले दक्षिणस्त्रिपुञ्जी दक्षिणदिग्भने ॥ २३५ ॥

दिक्भट्टादेययोस्तु स्त्री सभ्यहस्ते पुमानयम् ।
 भव्या स्य साध्यरागसूर्यसूतदिवाकरा ॥ २३६ ॥
 त्रिषु शोणेभ्यस्करागे तक्षगं नामनिष्ठयो ।
 यक्षत्रे भवण पुंसि क्लीबे तु भुतिकर्णयो ॥ २३७ ॥
 भावण्या भवणा मुक्तिर्धिषणा वाक्पतौ पुमान् ।
 वरुणो द्रुमिदप्परयोर्हरण यौतके इतौ ॥ २३८ ॥
 निर्धानं निर्गमेमात्रे कल्प्याण स्वर्णमज्जते ।
 सुवर्णं हेत्ति तन्माने धने वेदयादिभाष्के ॥ २३९ ॥
 सोममहादौ स्वीकारे षष्ठा पक्षमादरे ।
 कङ्कण मण्डले सूत्रे रस्नादद्यकरभूयसे ॥ २४० ॥
 कारणं यातने हेतौ कारणा यातने त्रियाम ।
 याचके त्रिषु बाणे ना मार्गणौ याचने न ना ॥ २४१ ॥
 मृक्षादिभूते प्राण्यज्जे परणो बद्धादिके ।
 मूतने यनि तरुणतिष्वर्के तरणि पुमान् ॥ २४२ ॥
 कुमार्योपधिनावो स्त्री प्राप्सणी भार्गविषयो ।
 कुथे प्रवेणी वेण्या च नक्षत्रे यत्रि रोहिणी ॥ २४३ ॥
 कृप्ये कुवर्णे दुर्वर्णे भरण वेतने भनौ ।
 भतत्तिषु । वचाण स्यात्पशुशृङ्गेभदतयो ॥ २४४ ॥
 प्रवण क्रमनिष्ठोर्ध्वा प्रहे ना तु चतुष्पथे ।
 सक्तीर्णं निजिताशुद्धाविरिण शून्यमूपरम् ॥ २४५ ॥
 रोहण रोपणे रुदौ पर्वते नाय भारणा ।
 यौगिकर्मणि साम्ये च भारके धारणी त्रिषु ॥ २४६ ॥
 बारण वृत्तिघाते ना गजे स्याद्धारके त्रिषु ।
 धरणी भूर्धतौ क्लीबे चारणौ देवभिहितौ ॥ २४७ ॥
 सारणा स्वरसस्थाने सरिदल्पा च सारणी ।
 रसमिच्छा धृताया स्त्री रीने ॥ कदण्य त्रिषु ॥ २४८ ॥
 समीरणो मरुचक वायौ सोपानमुद्रम ।
 भारोहणे आस्तरण शय्याया वर्णेकम्बते ॥ २४९ ॥

वितक्षणं व्यर्थसंस्थाविहितष्टेन्यत्र च त्रिषु ।
 मधुपर्णी तु कादमारी गुडूची नातिका तथा ॥ २५० ॥
 व्यादानं स्याद्दिहरण प्रापणं क्रीडनं तथा ।
 प्राण्युत्पादे ससरणमसबाधचमूगतौ ॥ २५१ ॥
 घण्टापथेयं वान्तात्रे समुद्धरणमुच्यते ।
 वल्लेजीर्ण आवरणमर्गते धादने त्रिषु ॥ २५२ ॥
 प्रस्तावः स्यात्प्रकरणं कीर्त्य रूपकमित्या ।
 निरूपणे कृष्टिषर्चं लज्जामेदौ विदारणे ॥ २५३ ॥
 आभये मर्त्सनेभीक्ष्णे क्रीब तु स्यात्परायणम् ।
 पारायणं समासद्वे कात्स्न्येयं प्रविदारणम् ॥ २५४ ॥
 रणमारणयोरुक्तौ नियमोनियमेन यः ।
 यः सनिन्दमुपातम्भस्तथ स्यात्परिभाषणम् ॥ २५५ ॥
 मण्डूकपर्णी मञ्जिष्ठा पत्तोर्णे नाधिरोहिणी ।
 निःश्रेण्यभिनिवेशो तु क्रीवमूर्ध्वगतौ तथा ॥ २५६ ॥
 णदिः प्रवृत्तिपातथाप्यन्तर्धिरपवारणम् ।
 स्यादुदाहरणं क्रीवमभिधाने निदर्शने ॥ २५७ ॥
 सत्त्वत्येभ्यर्हिते साधौ विद्यमानप्रशस्तयोः ।
 त्रिषु त्रिषां दक्षपुत्र्यां मृती मरणभेदने ॥ २५८ ॥
 धतूरे ना त्रिषु प्राप्ते धूर्तो बज्रकदीप्यतोः ।
 खातं वाप्यां रोपिते स्वाहाप्यतिर्द्रं विदारिते ॥ २५९ ॥
 सेतुर्ना वृक्षमिस्वीना तरणोपाय एव च ।
 लता त्रिमद्गुर्बाह्वश्च ज्योतिष्मत्यपि शारिका ॥ २६० ॥
 हारादिसरिकायां च व्रततावतिमुक्तके ।
 प्रसक्तासादितौ प्राप्तावाप्तौ संश्रामवान्धवौ २६१ ॥
 अक्संवादकः पक्षी पतन्गच्छंल्लुडवधः ।
 यन्ता हस्तिपके सूते मर्तारौ पतिधारकौ ॥ २६२ ॥
 यानपात्रे शिशौ पोतः प्रेतः सस्वान्तरे मृते ।
 निर्वाणे मोचने मुक्तिर्युक्तौ दितटसमञ्जसौ ॥ २६३ ॥

वद्विषये युगे त्रेता तिस्रा कालेऽञ्जिते त्रिषु ।
 महभेदे भजे केतु पार्थिवे तनये सुतः ॥ २६४ ॥
 क्षत्वा स्वास्तारयो हा स्ये क्षत्रियायां च द्युदये ।
 हस्तेष्मादिरस्थिरक्कादि महाभूतानि तद्गुणा ॥ २६५ ॥
 हन्त्रियाण्यश्मविकृति शब्दयोनिष धातव ।
 काक्षसामर्प्ययो शक्तिर्मूर्ति काठिन्यकाययो ॥ २६६ ॥
 भर्ति पीडाभनुष्कोटयो सातिर्दानावसानयो ।
 उदयेधिगमे प्राप्तिरितिर्दिम्बप्रवासयो ॥ २६७ ॥
 रवेरर्धे च द्यौ च वद्विम्बाता च हेतवः ।
 त्यक्तकम्पितयोर्धूतं भूतिर्भस्मरूपध्वज ॥ २६८ ॥
 भुति भवसि वेदे च स्वरशि भवणे त्रियाम् ।
 भुतं शास्त्रावधृतयोर्युगपर्याप्तयो कृतम् ॥ २६९ ॥
 नि सारारोग्ययोर्वाक् भीरुवृत्तिमतोत्रिषु ।
 वार्त्ताकवर्तनोदन्तपाशुपाल्यादिषु त्रियाम् ॥ २७० ॥
 नृत्तमध्ययने पथे चरित्रे वर्तने मृते ।
 भल्पाशये त्रितिङ्ग स्यादतीते विस्तरे दृष्टे ॥ २७१ ॥
 त्रियत्रुयोचितो कान्ता त्रिषु त्रियमनोऽष्टयो ।
 जानिच्छन्दसि सामान्ये मातृतीगोत्रजमसु ॥ २७२ ॥
 काव्यातकारभेदे च स्वभावे च त्रियामयम् ।
 सेनाविशेषे पति स्त्री गतौ च वदगे पुमान् ॥ २७३ ॥
 वैदर्भ्यादावारजूटे प्रचारस्यन्दयौस्तथा ।
 मर्यादाया च रीति स्त्री हृष्ये हवेर्न सिने त्रिषु ॥ २७४ ॥
 श्वेता स्त्री सूर्यमार्याया राजभेदे पुमानयम् ।
 शर्करामित्तिता शुद्धे ब्रह्मावसितयोत्रिषु ॥ २७५ ॥
 षट्कोविशेष षड्वि स्त्री दशसरवावतिस्तथा ।
 क्षये निवासे मेदिन्या स्थिति कान्तिप्रमे युती ॥ २७६ ॥
 त्रिषु प्राप्ते विस्तृते च तत वाचे नपुंसकम् ।
 ब्राह्मण्या क्षत्रियात्सूतत्रिषु स्त्रीयं तु पारते ॥ २७७ ॥

रयकारे सारथौ ना वन्दिन्यान्याम्बुनोर्भृतम् ।
 मानभेदे प्रशसायां हस्तः करमभेदयोः ॥ २७८ ॥
 असारादवगजे शान्ते वीतमङ्गुशकर्मणि ।
 सांख्यसाधर्म्यहेतौ च विगतच्छन्नयोजिषु ॥ २७९ ॥
 सुमवर्णपदं यस्ते त्रिषु प्रासीकृते तथा ।
 तिक्ता स्यात्स्कदुरोहिण्यां शुभगन्धे रसे त्रिषु ॥ २८० ॥
 नतं नितम्बे तगरे कुटिलेधकृते त्रिषु ।
 जङ्गी क्षमादौ पिशाचादौ भूत न्याय्योपमानयोः ॥ २८१ ॥
 प्राप्ते त्रिषु युतं युक्ते त्रिषुक्ते च तथा त्रिषु ।
 गुप्तिः कारा च रक्षा च दीर्घं च विवरं भुक् ॥ २८२ ॥
 भृङ्गले कटिने भूर्गो वस्तिर्वज्राश्वले द्वयोः ।
 अपानमार्गे तत्कर्मण्यद्वयप्रसवणे तथा ॥ २८३ ॥
 लूता तु स्यादूर्ध्वनाभे व्याधिभेदे पिपीलके ।
 रतिः स्मरकलत्रे स्याद्रताभिष्वङ्गयोरपि ॥ २८४ ॥
 वित्तावस्थानशृङ्गारभावकामफलैष्वपि ।
 वित्तं स्याद्विणे हेमि त्रिषु ख्याते विचारिते ॥ २८५ ॥
 धूपे दीपशिखायां च वर्तिर्गानुलेपने ।
 आलेख्यमाण्डे दीपस्य दशायां चक्षुरञ्जने ॥ २८६ ॥
 ग्रामिसंबन्धयोरानिर्गमने पञ्चतौ सृतिः ।
 वर्तने विवृतौ वृत्तिः केशिक्यादौ मनस्कृतौ ॥ २८७ ॥
 काव्याङ्गे कामभार्यायां प्रीतिः प्रेमप्रमोदयोः ।
 पक्तिः पाके व्यवहृतौ वीतिर्याने गुरंगमे ॥ २८८ ॥
 विच्छिन्नौ सेवने भक्तिर्मित्तिः कुट्यप्रदेशयोः ।
 वित्तिक्षिप्तत्रचित्याद्युतं शीघ्रवित्तीनयोः ॥ २८९ ॥
 दन्तौ ररात्रिकटकौ मृत्युयाचितयोर्भृतम् ।
 जातं जन्म प्रकारश्च त्रिषु संपन्नपुत्रयोः ॥ २९० ॥
 व्यक्तं स्फुटे बुधे व्यक्तः शिती शारासिती त्रिषु ।
 यतिर्विरामप्रतिनोस्तुतिः स्यात्स्फुतिरसयोः ॥ २९१ ॥

स्थितं कर्णे वर्तमाने मतिटावति च त्रिषु ।
 कुङ्कुमे क्षत्रे रक्त सरागरुणयोऽक्षिषु ॥ २९२ ॥
 मत्तः करी मदकतो मदेनाव्यक्तवाक्त्रिषु ।
 अवस्थायां गतिर्वात्राधीनतोपायवर्त्मह ॥ २९३ ॥
 शुक्तं स्यात्परुषेभ्ये च वीष्मादौ स्त्रीरजस्यूतः ।
 विनाशान्निकयोऽन्तः स्वरूपेणावसानयोः ॥ २९४ ॥
 माता गौर्जननी देव्यो देवस्याद्या बहुलियाम् ।
 मर्यादायां स्थितिः स्थाने मास्वरीप्रविचस्थनोः ॥ २९५ ॥
 भूभृद्रूमिधरे भूपे स्यादर्हस्त्रिनपूज्ययोः ।
 श्रयांश्वेषु हरिस्तुति मीले त्रिषु दिशि त्रियाम् ॥ २९६ ॥
 महाराज्ये सांध्यवुद्धौ न स्त्री बृहति नु त्रिषु ।
 छन्दोभिज्जगती भूध जगज्जग्नमलोकयोः ॥ २९७ ॥
 समित्तभासंगरयोः पितृन्प्रातेष्फुपक्षिणोः ।
 श्रौवे विन्दौ पृथगा नु हरिणे वृषतोमयोः ॥ २९८ ॥
 हत्वा भूर्जानकी सीते पत्नी शारासितौ त्रिषु ।
 धाता ब्रह्मा च धर्ता च क्षिप्रैस्तः पञ्चिमावते ॥ २९९ ॥
 गुणे शीतं त्रिषु तद्गता हतेष्मातकचेतसौ ।
 पातरो भ्रातृगायाः स्युर्गतिशीले भवेत्त्रिषु ॥ ३०० ॥
 मुक्तास्फोटे हयावर्णे शुक्तिर्मानवलीपथी ।
 पुनः पवित्रे निःशुके धारिते सुस्थिते धृतम् ॥ ३०१ ॥
 शान्तिः शमिर्निर्वृत्तौ च तथा कुशलकर्मणि ।
 संक्रान्ताक्रान्तयोः क्रान्तौ मद्यौ पवनामरी ॥ ३०२ ॥
 देवसूर्यो विवस्वन्तौ सरस्वन्तौ महार्णवौ ।
 पक्षितार्थो गहस्मन्तौ शकुन्तौ मासपक्षिणौ ॥ ३०३ ॥
 स्यपतिः कञ्जुकी तक्षा बृहस्पतिसवेष्टवान् ।
 जातहर्षे प्रतिहते रोमाञ्चविषये तथा ॥ ३०४ ॥
 विदिमते हपितः स्यात्क्षिप्रमृतं मोक्षवारिणोः ।
 भयाचिते यज्ञशेषे देवाग्रस्रधयोरपि ॥ ३०५ ॥

दुरालभामलकयोः स्त्री मुदूचीपथ्ययोस्तथा ।
 परस्यां वाच्यर्करदिमत्तमाधानमिदोस्तथा ॥ ३०६ ॥
 दूर्वादुरालभाभूमिध्वनन्ता क्लीवमम्बरे ।
 पुमाद्यानाधिपे विष्णावनाशेनवधौ त्रिषु ॥ ३०७ ॥
 प्रिय सत्य च वचनं कल्याणमपि सुनृतम् ।
 कृतान्तो यमसिद्धान्तदैवाकुशलकर्मणु ॥ ३०८ ॥
 वृत्तान्तः स्यात्प्रकरणे कात्स्न्ये वार्त्तापकारयोः ।
 निवानावाभयवाचतौ शुक्लामेघ च धर्मं यत् ॥ ३०९ ॥
 जातोवद्वद्वृद्धाः स्वयुक्षिणा उत्थितास्त्वमी ।
 वृद्धिमथोन्नतोत्पन्ना आदृतौ सादराविनै ॥ ३१० ॥
 विविक्तौ पूतविजनौ मूर्धितौ मूढसोप्त्रयौ ।
 प्रख्यातज्ञातवद्वेषु प्रतीतं त्रिषु संस्कृतम् ॥ ३११ ॥
 कृत्रिमे लक्ष्मणोपेते विगिद्धत गुणिते धने ।
 बनिना जनितात्यर्यानुरागा व्यत्रनापि च ॥ ३१२ ॥
 पतितं जरसा दौर्ग्यं केशादेः कर्दमं तथा ।
 समभ्रष्टे स्यादुचितमभ्यस्ते च त्रितिद्वकम् ॥ ३१३ ॥
 कुङ्कुमे शोणिते क्लीवमण्डने त्रिषु लोहितम् ।
 शक्ते निवारिते पूर्णे पर्वाने त्रिष्वपीक्षिते ॥ ३१४ ॥
 आनर्तः समरे नृत्तस्याननीवृद्धिशेषयोः ।
 मिथ्योक्तावाहत क्लीवे ताडिते मुणिते त्रिषु ॥ ३१५ ॥
 आवितः स्यात्त्रिषु म्यात्रे पतानाममुतद्वये ।
 दुर्गातं व्यसनेसम्यग्ज्ञातवस्तुनि तु त्रिषु ॥ ३१६ ॥
 विश्वत्र्यक्तमस्तुटे स्यात्पुमांस्तु परमात्मनि ।
 त्रिषु प्रगीतो विहिते संस्कृतेष्वौ प्रवेशिते ॥ ३१७ ॥
 त्रिप्रतन्धे विनङ्कुने निहृतविष्वयोवृतम् ।
 मुक्तोद्भिदे तोलिते च खड्गतं शुभपुण्ययोः ॥ ३१८ ॥
 आयस लेशिनीक्षिप्ते कोपिते तेजिते त्रिषु ।
 निरस त्रिष्वभिहिते त्यक्ते च स्वरितोदिते ॥ ३१९ ॥

विश्वास्ये त्रिषु विश्वस्तो विधवायां पुन त्रियाम् ।
 त्रिंश्व स्वभावे प्रकृतिर्धात्वमास्यादियोनित्तु ॥ ३२० ॥
 सभासगतित्तुदेतु समितिर्नर्तुति पुन ।
 स्वस्थतायामस्तमये निरुति शतशतघयोः ॥ ३२१ ॥
 दुर्गतिर्नरके दौष्ट्ये पद्धतिः पङ्क्तिवर्मनो ।
 काये रूपे चाकृति स्यात्प्रमृतिर्जन्मपुत्रयो ॥ ३२२ ॥
 वसति स्थितियामिन्द्रो प्रवृत्तिर्बुद्धिर्वार्त्तयो ।
 कसे तादृतिदोरेषु रेवत्याद्ययापि मातृषु ॥ ३२३ ॥
 स्तिमितेतरत्तस्त्रिणे निष्ठाग्नौ गेहशान्तयो ।
 धनूते कुहतासत्ये वाशिना करिणीवियो ॥ ३२४ ॥
 उदितानुव्रतप्रोक्तावार्त्त पीडितेधिते ।
 विजातिर्विहगे विमे जीवानुर्जायुजीवयो ॥ ३२५ ॥
 निमित्तं लक्षणे हेतौ जीमूनी मेघपर्वतौ ।
 देवताद्यदुरुक्तं शुष्कमास वितापितम् ॥ ३२६ ॥
 सिकता वातुकाया च देवो च सिकतान्विते ।
 विस्तारवद्वयोर्नमि कलित विदितस्तयो ॥ ३२७ ॥
 सट्याने तुलिते क्षिप्ते शब्दिते च भवेन्नित्तु ।
 वृत्तौ भुव्वार्त्तकी छन्दोभेदे महत्त्वपि ॥ ३२८ ॥
 पार्जत स्तनितेभ्राणा पुंसि स्यान्मत्तकुञ्जरे ।
 पार्थिवार्त्तभ्येभियुक्ते सान्त्विते त्रिषु ॥ ३२९ ॥
 वितत प्रसृते व्याप्रे विसृते च भवेन्नित्तु ।
 परंपराया पुत्रे च विस्तारेपि च सतति ॥ ३३० ॥
 समति स्यादनुष्ठानमभितोषोपि च त्रियाम् ।
 रूप्ये हारे च रजतं शुक्ले स्याद्वाच्यतिङ्गक ॥ ३३१ ॥
 पारावते कपोत स्याद्द्विद्वान्तरध्वनयो ।
 सविति प्रतिपत्ति स्याद्वचवस्या चाविवादिता ॥ ३३२ ॥
 कञ्जिन्द्राण्यं रोहितं ना मत्स्यभिष्टरुणे त्रिषु ।
 प्रतिपत्यक्षति पक्षमुत च द्वीपवाधे ॥ ३३३ ॥

अग्नी नदी स्त्री दृष्टान्त सदाहरणशास्त्रयोः ।
 स्यादायतिर्दीर्घतायां प्रतापागामिकालयोः ॥ ३३४ ॥
 विधूतः कम्पिते त्यक्ते नियती दैवसंयमौ ।
 बीमस्ते विहृतोस्वस्ये चाप्रुतः स्नातमात्रके ॥ ३३५ ॥
 स्नातके चाप्ययोद्घात भारम्भे स्वन्निते तथा ।
 पाणिर्निकुञ्जः प्रसृतः स्त्री जङ्घा विस्तृते त्रिषु ॥ ३३६ ॥
 दान्ते ककुद्यान्तरी कटघां परेतो दूरगे मृते ।
 दैवतं देयता देवाः सरस्वन्तौ मदारण्वौ ॥ ३३७ ॥
 मारजिञ्जकरे बुद्धे शान्तेय मगनाञ्जने ।
 पुण्ये हयोरयोन्मत्तो धनूरे मादिनि त्रिषु ॥ ३३८ ॥
 निर्भन्तो यमदिकान्तौ उपलक्ष्मीराक्षसाम्बयोः ।
 भावर्तो रोमभेदेभ्योभ्रमे पठनरूपयोः ॥ ३३९ ॥
 एकयोत्तया पुष्पवन्तौ दिवाकरनिशाकरौ ।
 रजस्वला पुष्पवती मान्यभारिणि नु त्रिषु ॥ ३४० ॥
 विधूतः कोशनिष्कृष्टे ध्याकृतेपि प्रकाशिते ।
 विक्रासिते वर्णपाठधर्मे च क्षतिरे तथा ॥ ३४१ ॥
 एषां भावे नु विधूतिः स्यगितासत्यमृतयोः ।
 वर्णपाठगुणे गुप्ते संवृतौ विधूतेतरे ॥ ३४२ ॥
 एषां भावे संवृतिः स्यादेकाग्रतो निधयो रहः ।
 गुणैकदेशयोरव्यभिचारिणि च पुंस्ययम् ॥ ३४३ ॥
 मत्स्यन्तौ म्लेच्छदेशान्तौ देव्यौषधिविशेषयोः ।
 जयन्तीन्द्रात्मजे पुंसि स्त्र्यास्फोता गिरिकर्णिका ॥ ३४४ ॥
 गिरिपर्णी शारिवा च भवेदर्कतरो पुमान् ।
 साक्षात्कृतोत्पादितयोरारव्यस्ते भावितं त्रिषु ॥ ३४५ ॥
 भक्तवासितयोथायाहतमानीतमुक्तयोः ।
 परावृत्ते च लुपितं भ्रष्टे त्रिषु पदाच्युते ॥ ३४६ ॥
 तिरेहिते स्मृते मुक्ते पतिते गतितं त्रिषु ।
 छन्दोविशेषे गतिना निर्मुक्तो मुक्तकञ्चुके ॥ ३४७ ॥

त्यक्ते विप्राण्यिके वाप्यतिद्वो वसुमती भुवि ।
 त्रिषु स्त्रीते वित्रकरे चित्रकृद्भ्युते तथा ॥ ३४८ ॥
 पर्याप्तिः पूर्णताशक्त्योर्गुडुचीशाकभेदयोः ।
 जीवन्ती स्यादृक्षरुहा विनीतः शिशिते ह्ये ॥ ३४९ ॥
 सप्तभये निरस्ते च त्रिष्वयो यज्ञसूत्रके ।
 कण्ठात्म्ये प्रावृते च निर्वीतं वाप्यतिद्वकम् ॥ ३५० ॥
 स्वकर्मक्षिणे पतितो गते भ्रष्टेपि च त्रिषु ।
 यद्ये स्यादक्षतः शुचि क्षत्यभावे वित्तिद्वकः ॥ ३५१ ॥
 कतप्रीतं कप्यदेम्योर्विष्णी लक्ष्मीपतिर्नृपे ।
 भवेकृताभ्याञ्चितयोर्भवेत्त्रिषु पुरस्कृतः ॥ ३५२ ॥
 दुष्टे त्रिष्ववनीतं स्याद्विर्वादे गार्हितेपि च ।
 अभिधीनं संस्कृते च प्राप्तिनेमर्पवस्वपि ॥ ३५३ ॥
 प्रतिस्त्वतितविहिटी त्रिषु प्रतिहतावपि ।
 सुकुमारेभिजातं स्यात्कुलीनबुधपोत्त्रिषु ॥ ३५४ ॥
 मन्थावर्तं क्रुद्धवेदममकारे तगरहुमे ।
 लिखामपचितिर्हानौ निष्कृतावर्चने व्यये ॥ ३५५ ॥
 अरयाहितं महाभीतिर्जीवे च निरपेक्षता ।
 समाहितं समाधिस्थे तथा दन्तोत्तरे त्रिषु ॥ ३५६ ॥
 उपाहितोमलोत्पाते भवेदारीपिते त्रिषु ।
 वपस्वितः प्रतीहारे द्वारभेदे समाभिते ॥ ३५७ ॥
 वाप्यतिद्वो निन्दिते स्यादवध्वस्तोवचूर्णिते ।
 भवस्रानं गते ज्ञाते त्रिभिन्नेवसितत्रिषु ॥ ३५८ ॥
 विजृम्भितं विकसिते चेष्टायां प्रसूते त्रिषु ।
 विश्रिते वेष्टिते प्राप्ते भवेत्परिगतत्रिषु ॥ ३५९ ॥
 मध्यप्रागं विस्मृतं च भवेदन्तर्गतं त्रिषु ।
 अवसातः सिते पीते विशुद्धे वाप्यतिद्वकः ॥ ३६० ॥
 निराकृते प्रेषिते च प्रतिक्षिप्तं वित्तिद्वकम् ।
 ऊर्ध्वाहिते मार्तिते त्रिष्वपिक्षिप्तो विनिन्दिते ॥ ३६१ ॥

नागानां नगरीनद्यौ भोगवत्यौ शतक्रतोः ।
 चाप ऋज्वायते न स्त्री यजे स्वैरावतः पुमान् ॥ ३६२ ॥
 अस्वाध्याये पुमान्स्त्री तु प्रत्यादेशे निराकृतिः ।
 प्रतिमायां प्रतीकारे भवेत्यतिकृतिः स्त्रियाम् ॥ ३६३ ॥
 अभिशापप्रार्थनयोरभिशास्तिः स्तुतावपि ।
 जर्मगमो दिवाकीर्तिर्नापितश्च भवेद्भयोः ॥ ३६४ ॥
 प्रागल्भ्यगौरवारम्भान्निबोधाः प्रतिपत्तयः ।
 भग्न्युत्पातौ धूमकेतू यथा गौरी च काम्बनी ॥ ३६५ ॥
 गङ्गा हरीतकी हैमप्रत्यस्तज्जादिषु त्रिषु ।
 वैजयन्ती पताका स्यात्तकारी च यमो मनुः ॥ ३६६ ॥
 सौरः कर्णो रविसुतः सुमीवश्च निपातितः ।
 मारितः साधितश्च स्मारेवखान्तं ह्रस्वो गुहा ॥ ३६७ ॥
 प्रजावती भ्रातृजाया प्रजायुक्ते भवेद्विषु ।
 स्पृका भूमिश्च कार्पासी समुद्रान्ता दुरातमा ॥ ३६८ ॥
 राहुप्रस्तार्कशशिनोर्ध्वसनार्गात्तरागयोः ।
 उपरक्तोवगमितेपास्तनिद्रे प्रबोधितः ॥ ३६९ ॥
 समाधातो बधे युद्धे प्रहारेषु विहंगमे ।
 पातेर्ध्वौ स्यात्पिपतिर्बलिषु न्यस्ते समाहिते ॥ ३७० ॥
 त्रिषु प्रणिहितं न्यासे समाधौ च नृपुंसकम् ।
 सत्तासित्रावभियुक्तौ भूपाठे क्षत्रिये तथा ॥ ३७१ ॥
 मूर्ध्नाभिषिक्तोयाम्भोधौ वरुणे यादसांपतिः ।
 समन्तादुच्यमाने स्यान्नियमे परिमापितम् ॥ ३७२ ॥
 आदिराजे पृथुर्दक्षिणे त्रिषु कृष्णे च जीरके ।
 हयोः स्याद्विष्णुपुण्यां च पृथ्वी धरणिवृत्तयोः ॥ ३७३ ॥
 पर्वसधानपिटकयन्त्रगा मन्थयो नरि ।
 अर्धोभिषेयविषयदैप्रयोजनवस्तुषु ॥ ३७४ ॥
 सोपानपात्रयोस्तीर्थमहद्भिः सेविते गुरौ ।
 ठयृतौ सत्तिग्युपाये च प्रस्योत्थौ सानुमानयोः ॥ ३७५ ॥

वृत्तवाग्भेदयोगांघा पन्थो ब्रविणशाखयोः ।
 आस्याग्याशादराह्वातयस्नेप्यास्याध ना स्पशे ॥ ३७६ ॥
 संस्था ध्ववस्यामरगवागोपस्करणेषु च ।
 धीधी रूपकभेदः स्यात्पङ्क्तिवेदमाङ्गवर्त्मद्य ॥ ३७७ ॥
 सिद्धयः पुताके मरुने ऋग्वेयो वर्णकम्बले ।
 हयोरर्भेषु च कुयः सञ्जुमां ब्रवताविधौ ॥ ३७८ ॥
 मग्यानेक्षिणदे मग्यः सिद्धार्थो बुधसर्वधौ ।
 समर्थविषु शक्तिस्ये संबद्धार्थे हिते तथा ॥ ३७९ ॥
 क्षमयुस्तु क्षुने कास उपस्यस्त्रङ्गुधयोः ।
 निर्दग्धो निष्परीवारे त्रिषु स्यात्क्षपणे पुमान् ॥ ३८० ॥
 पाशयन्त्रकमुग्मार्थं न जी ना वधयातयोः ।
 वयःस्यामतकी क्षीरकाकोती धूनि तु त्रिषु ॥ ३८१ ॥
 पथ्या कयस्था काकोन्वध्वम्या पथा हरितकी ।
 कपित्थे मग्मयः कामे मधूकाभमिभेदयोः ॥ ३८२ ॥
 मानमस्यः क्षीणरागे दशमीस्यो वयोमित्ये ।
 राजरक्षिष्वनीकरयो गजशिक्षाविनक्षणे ॥ ३८३ ॥
 दग्मनोवक्षसोः ऋग्वे जी मिहारणभेदयोः ।
 वन्दी तु पणवन्धः स्वाक्षारी चापि हडाहता ॥ ३८४ ॥
 व्यवसावे परिश्राने स्थाने वस्त्रपदेशयोः ।
 पादतन्मुद्रयोधिष्ठे पदे न्यासेक्षशब्दयोः ॥ ३८५ ॥
 पादा रक्ष्यङ्गिनुर्पीश ऋग्वशाश्चन्तर्वर्तताः ।
 मृक्षमूलं चाथ संवित्क्षकेते ज्ञानकातयोः ॥ ३८६ ॥
 संभावणे क्रियाकारे प्रतिष्ठाधारनामनु ।
 दशमिष्येपणशिता शिता चाथ विदारणे ॥ ३८७ ॥
 उपजापे विशेषे च भेदः स्यात्तु गदो हरेः ।
 धाता ध्वयिथायुधे तु जी सपञ्चीस्तयोष्ण्यः ॥ ३८८ ॥
 मूलस्तरणयोः कन्दः पर्णीतगदतच्छदाः ।
 द्वादस्तोयाशयः स्रोतो निन्दुर्वेदिनृविमुधोः ॥ ३८९ ॥

दन्तभतेर्घप्रकृतौ शून्ये भूमध्यतेजसि ।

त्रिष्विष्टमधुरौ स्वादु मृदू चातीक्ष्णकोमली ॥ ३९० ॥

अभिवायवशौ छन्दावधौ जीमूतवत्सरी ।

धर्मस्वेदनयोः स्वेदः साप्त्तिके भावमिद्यपि ॥ ३९१ ॥

छेदो विरामे खण्डे च शब्दो जम्बालशम्पयोः ।

विमर्दचूर्णयोः शोदो नादः स्यात्पाणशम्भयोः ॥ ३९२ ॥

खी शरद्वत्सरत्नोः स्यात्कल्यान्मांसाशिरसयोः ।

सूदः क्षुपे सूपकरे देशे चोपरभूमिके ॥ ३९३ ॥

भ्रमे भवेत्पुमान्कुम्भः पुष्पमेदे नृपुंसकम् ।

मन्त्रोपटौ शनैरग्रे मूढे च त्रिषु पुंसि तु ॥ ३९४ ॥

सौरेमजात्योः स्यात्सौम्ये गर्भे हर्षमदानयोः ।

मदो मये राजतिङ्गे वृष्टाङ्गभेद्योः ककुद् ॥ ३९५ ॥

शयादौ बान्धववृत्तावामोदो हर्षगन्धयोः ।

निषादो तुग्धके गीतस्थरे सकरजन्मनि ॥ ३९६ ॥

प्रधाने राजतिङ्गे च वृष्टाङ्गे ककुदोऽपि च ।

भर्यादा धारणासीघ्रोर्दिषदो व्यक्तशुक्रयोः ॥ ३९७ ॥

गोष्ठाध्यक्षे च विष्णी च गोविन्दः कपिनागयोः ।

कुमुरो जतजे क्लीबं कुसूदं वृद्धिजीवने ॥ ३९८ ॥

कुसेवके त्रिषु शाने तिमौ च प्रतिपत्तिव्याम् ।

स्यात्प्रसादोनुपहोपि नैर्मन्वशीतिदानयोः ॥ ३९९ ॥

सारावे दक्षिते चातर्थाक्रन्तो दादये रणे ।

पद्माद्वाजविशेषे च गोप्पदे मानसेदिते ॥ ४०० ॥

त्रिष्वधृटे भवे शब्दे शारदोपि शरद्वे ।

अस्त्री संवत्सरे सप्तपर्णे ना शारदी पुनः ॥ ४०१ ॥

ताङ्गती शारदा देवी कुबिन्दौ भ्रमिवायकौ ।

प्रमदा तदगी ना तु हर्षेधिकमदे त्रिषु ॥ ४०२ ॥

भर्मे ररस्युपनिषद्देशान्ते च शतहृदा ।

विपुद्गदे विद्युति च बह्नीन्द्रकोस्तमोनुदाः ॥ ४०३ ॥

मर्यादासहितेभ्यर्णे समर्यादं त्रितिक्रकम् ।
 अथवारो नु निन्दाशे देशे जनपदो जने ॥ ४०४ ॥
 गङ्गा विष्णुपदो ह्रीवे हर्षहृदाकाशविटपे ।
 अभिमर्दो युद्धपीठे धृष्टो शब्ध विशारदः ॥ ४०५ ॥
 त्रिषु कोकनदं रक्तकुमुदे रक्तवारिजे ।
 निर्वादे वादनोपपदे परिवादोद्य हेमनि ॥ ४०६ ॥
 भट्टापदं शारिफते त्रिषां नु पशुर्गर्भिणी ।
 अपवादस्तु गर्हावां बाधके बाधनेषि च ॥ ४०७ ॥
 ऋद्धिरोषधिभिन्नश्मीः धमाषोतिशयः त्रियाम् ।
 कुठाख्यायामोषपौ च व्याधिः पुंस्यामये तथा ॥ ४०८ ॥
 वसन्तदैत्यभिषेकमभूका मधवो मधु ।
 मद्यं पुष्परसः शौरं मधुरे वाप्यतिङ्गकः ॥ ४०९ ॥
 बन्धको व्यसमं वेतःपीडाधिष्ठानमाधयः ।
 विधुर्विष्णुः शशी बाधा हयोर्दुःखनिषेधयोः ॥ ४१० ॥
 मदरेशमिदोरन्धौ सिन्धुर्न सरिति त्रियाम् ।
 हयोर्विधौ प्रकारे च गजाद्ये वेतने विधा ॥ ४११ ॥
 वभूर्जाया स्तुषा ली च त्रियङ्गुस्पृक्षयोरपि ।
 निधी नितेपगूढार्थी स्थाने भ्रष्टादरः शृङ्गा ॥ ४१२ ॥
 ह्रीवे तमोम्भसोरन्धमदृष्टी वाप्यतिङ्गकः ।
 संधा प्रतिज्ञा मर्यादा मकोलामृतयोः क्षपा ॥ ४१३ ॥
 विधिर्विधायके वाक्ये दैवे लघुविधानयोः ।
 हर्म्यकर्म्यविधौ आर्द्धं त्रिषु भ्रष्टासमन्विते ॥ ४१४ ॥
 सधर्मगे ह्यरुद्रायां संधानगुणभेदयोः ।
 गोधा तले निहाकायां बुधा विहङ्गहामराः ॥ ४१५ ॥
 राधा नु कृष्णजायायां शूरव्ये कर्णमातरि ।
 मूलाधिकेयं वृद्धिः स्वाहर्धनौषधिभेदयोः ॥ ४१६ ॥
 मिद्धिरोषधिनिष्पत्योर्वन्धः स्नेहाधिवन्धने ।
 वृन्ने च रचनाया च वातादिनियतावधौ ॥ ४१७ ॥

अंते मदीपतौ स्कन्धस्तद्वज्रहासमूहयोः ।
 लतायिटपयोर्वीहृत्त्वण्डोर्ध्वार्धं समेशके ॥ ४१८ ॥
 दोषत्रे सुगते बुद्धः शुद्धलिप्थ्वेकपूतयोः ।
 पण्डिते स्थविरे वृद्धलिपु साधुस्तु शोभने ॥ ४१९ ॥
 वार्धुषौ सज्जने सिद्धो देवे निष्पन्नपूज्ययोः ।
 विपत्तिने शरे दिग्धो लिप्तमात्रे त्रिलिङ्गकः ॥ ४२० ॥
 मुग्धं मनोहरे मूढे त्रिपु योषिति तु खियाम् ।
 विद्धं सूर्यादिभिर्मित्रे सादृश्ये शे त्रिलिङ्गकः ॥ ४२१ ॥
 प्रागमाप्ताल्पयोगेन्धो द्व्ये संबन्धमात्रके ।
 लुब्धः स्पृहाधान्मृगयुः क्षत्रियायां तु वैश्यजः ॥ ४२२ ॥
 वन्दी च मागधः स्त्री स्यात्पिप्पली यूयिका तथा ।
 व्यामो वटश्च न्यमोधो न्यमोधी चोपनित्रिका ॥ ४२३ ॥
 प्रबोधौ जाग्रोद्वाटाबुत्तेधौ वपुर्दन्तौ ।
 पर्याहाराध्वभारेषु विवधो वीवधोपि च ॥ ४२४ ॥
 परिधिर्यशित्तरोः छात्रायामुपसूर्यके ।
 समाधिर्ध्याननीषाकनियमेषु समर्थने ॥ ४२५ ॥
 प्रणिधी प्रार्थनचरौ परिच्छेदे विलेखधिः ।
 अगाधमतलस्पर्शे त्रिषु गर्ते नपुंसकम् ॥ ४२६ ॥
 व्याजे रथाङ्गेप्युपधिर्विबुधौ सुरपण्डितौ ।
 बाधं नृदङ्गाद्यानर्द्धं बद्धमात्रे त्रिलिङ्गकम् ॥ ४२७ ॥
 उपाधिर्धर्मचिन्ता च कुटुम्बव्यापृतेषु च ।
 विश्लेषणोपार्जनयोः प्रबुद्धो शानिजापतोः ॥ ४२८ ॥
 सम्यक्सिद्धौ स्वभावे स्त्री ससिद्धिः संनिधित्तु ना ।
 प्रत्यसे संनिधाने च निरोधो नाशरोधयोः ॥ ४२९ ॥
 निषधः कठिने देशे राजभेदे नगान्तरे ।
 तोये कबन्धं ना रसोभेदे शिरसि न खियाम् ॥ ४३० ॥
 मृगार्थदोषावावाधौ सबाधौ योनिसकटौ ।
 अतलिपु तु विसन्धो विश्वस्ते प्रोद्धटे तथा ॥ ४३१ ॥

धाविदो कुटितोत्तिगौ प्रसिदो ययातभुवितौ ।
 विरदो वैरिविगुगौ दुर्धिधौ खतदुर्गतौ ॥ ४३२ ॥
 धाविदूरस्त्ववष्टभो बन्दभाप्यवतम्बितः ।
 ब्रह्मबन्धुरधितेपे निर्देशे ब्राह्मणस्य च ॥ ४३३ ॥
 दोषोत्पादेनुबन्धः स्यात्पकृत्यादेर्विनश्यते ।
 मुक्त्यानुवायिनि शिशौ प्रकृतस्यानुवर्तने ॥ ४३४ ॥
 कर्मिकारः परिव्याधो जलवेतस इत्यापि ।
 तमातः दयामत्स्यदिरः कातस्कन्धोपि मिन्दुकः ॥ ४३५ ॥
 इक्षुगन्धा विदारि स्यात्कोकिलो गोक्षुरोपि च ।
 महीपथं प्रतिविषा लघुनं नागरं विषम् ॥ ४३६ ॥
 भजमेदोषगन्धा स्याद्वा गन्धोरकटे त्रिषु ।
 पृथिराप्यतनू रश्मिवर्णभेदे गवि स्थियाम् ॥ ४३७ ॥
 व्याधिभिद्यक्षयोर्वैश्मा मुनिर्बुद्ध ऋषिस्तथा ।
 शुष्मा वह्निर्बले क्लीवे शृङ्गी प्रतिविषा विषम् ॥ ४३८ ॥
 वृषाद्यौषधिभिर्हान्तपर्वतौ शृङ्गवांस्त्रिषु ।
 हनुर्नलीपधिः सृक जटी प्रक्षतदर्शनी ॥ ४३९ ॥
 यमो मेघे मूर्तिगुणे विस्तारे सोऽमुग्ररे ।
 मुक्ते च न हयोर्वाये त्रिषु मूर्तिनिरन्तरे ॥ ४४० ॥
 इनः सूर्ये प्रभो राजा मृगाङ्गे क्षत्रिये नृपे ।
 त्वन्देहयोस्तनुः स्त्री स्यात्तद्वर्णने त्रिषु पर्व तु ॥ ४४१ ॥
 तिथिभेदे क्षणे मन्थौ वर्त्म नेत्रच्छन्देभ्यनि ।
 वेदस्तत्त्वं तपो ब्रह्म पुमान्विद्ये प्रजापती ॥ ४४२ ॥
 परमाक्षितोक्षि किञ्चल्लेके तन्त्राद्यंशेष्यणीयसि ।
 आत्मा यत्नो धृतिर्बुद्धिः स्वमाधो ब्रह्म वर्त्म च ॥ ४४३ ॥
 देहप्रमाणयोर्वर्ष्म स्यादाकारेपि शुन्दरे ।
 मायागौ शैलपाषाणौ पत्तिगौ शरपत्तिगौ ॥ ४४४ ॥
 वृक्षोभिः कुहुटो वर्हा शिलिनोऽथ नु साविनी ।
 शौ सारविह्यारोहौ वाजिनोऽनेपुपक्षिणः ॥ ४४५ ॥

स्थितौ क्षेत्रेवधौ मार्गे सीमा लक्ष्माप्यविह्वयोः ।

गृहं देहस्त्रिद्व प्रभावो धाम धन्व स्थलं धनुः ॥ ४४६ ॥

पुमान्मरावय स्वयः स्वापे सुप्तस्य संविदि ।

सूनं पुण्ये वधस्थाने त्रियां जिह्वातलेपि च ॥ ४४७ ॥

पुष्पिते त्रिप्यहिहरी चक्रिणौ रयतौलिकौ ।

भृतौ सुवर्गे भर्मे स्याद्यर्मे स्यात्फलके स्वचि ॥ ४४८ ॥

स्वामिनौ गुहमर्तारौ जनौ लोकपृथग्जनौ ।

जनी वधूधन्वयुता रात्रिर्ज्योत्स्नी पटोलिका ॥ ४४९ ॥

भद्रवकुत्सितयोरर्षा प्रेमास्त्री सेहनर्मणोः ।

मन्दस्वच्छन्दयोः स्वैरी ह्येनौ ह्वेतविहंगमौ ॥ ४५० ॥

गमस्तिग्रधयोर्भानुर्वनं कानननीरयोः ।

समूहे पर्वते च स्यात्भानस्तात्पर्यगीतयोः ॥ ४५१ ॥

मणिप्रकृष्टयो रत्नं धानं गमनयुग्मयोः ।

गुग्मभेदे च नृपतेर्धनुर्दोण्ड्यां तथा गवि ॥ ४५२ ॥

रूपे धने वले शुभ्रं विजं लब्धे विचारिते ।

सेवके याचके चार्थी स्यान् स्थित्यवकाशयोः ॥ ४५३ ॥

सादृश्ये गीतविषये स्याच्च योग्यप्रसङ्गयोः ।

वैद्यावृत्यकरो भोगी त्रिषु राजमुनंगयोः ॥ ४५४ ॥

ज्योत्स्ना ज्योतिष्मती रात्रिस्तया धन्वमसः प्रभा ।

मानं प्रमाणे प्रस्थादौ पुमांश्चित्तसमुन्नतौ ॥ ४५५ ॥

दिग्वासास्त्रिषु मग्नः स्यान्नग्ना बैतालिकादयः ।

संस्कृते दारिते मित्रस्त्रिषु स्यादन्यथाचक्रः ॥ ४५६ ॥

शुष्के शुष्कफले धानं तथा सीवनकर्मणि ।

मगाकरौ द्वयोर्योनी कृती सूरिकृतार्ययोः ॥ ४५७ ॥

स्नानीये सवने छानं धनं गोसंघवित्तयोः ।

पताकातक्ष्मगोधिह्नं स्यादचं मुक्तभक्तयोः ॥ ४५८ ॥

छादिते रहसि च्छन्नं पानं पीतौ च रक्षणे ।

खण्डने रक्षणे दानं त्यागे गजमदे तथा ॥ ४५९ ॥

शुद्धितुल्योद्योतनवर्षां हीनन्वूनौ त्रितिक्रकी ।
 जिह्वायां रसना क्लीबे ध्वनावास्वादने न ना ॥ ४६० ॥
 कुहना दम्भचर्यायामीर्ष्यालौ तु भवेत्त्रिषु ।
 तरुश्रेती शिखरिणौ बली वेगी तरस्विनौ ॥ ४६१ ॥
 विषाणिनौ करी शृङ्गी मीणने रक्षणेवन्म ।
 स्वच्छे तलिनमल्पे च गम्भीरे गहनं घने ॥ ४६२ ॥
 रोरनं स्वसुणि क्रन्दे प्रज्ञानं बुद्धिविद्वयोः ।
 भुवने विष्टपजले धावने गतिशोधने ॥ ४६३ ॥
 वैशर्णिकेन्द्रे इन्द्रे द्विजन्मा तारकाद्य च ।
 म ना तु परिचारे स्वाहर्जनं स्वागर्हिसयोः ॥ ४६४ ॥
 कुले माघे च निधनं स्युष्या स्त्रीनपुंसकम् ।
 व्यधनेभिनये संशयैशुन्यक्रिययोरपि ॥ ४६५ ॥
 जीवनं राजतभ्यांशे जीविते तोयवर्तने ।
 पद्मानुक्रमे घुस्त्र्यां शयनं रतशय्ययोः ॥ ४६६ ॥
 शासनं लेखशाखाया वर्तनी धृतिमार्गयोः ।
 मोहनं व्यधने तोले प्रसूनं फलपुष्पयोः ॥ ४६७ ॥
 दले पत्रे छदनं वितप्रो तममध्ययोः ।
 मेघादौ च तनुस्ये स्यात्प्रभोराशने भवेत् ॥ ४६८ ॥
 सेवनं सीवने पाशे बन्धनं खेदवृन्तयोः ।
 भग्नाकरेभ्यो गतिनी बाहिनी सिन्धुसेनयोः ॥ ४६९ ॥
 मैथुने रतसंबन्धौ मिथुने युग्मदंपती ।
 सेवान्यौ गृहसेनेशौ ह्यादिन्यौ वज्रविशुतौ ॥ ४७० ॥
 सप्तकी च मदी च स्यात्त्रिष्वयं नादवत्यपि ।
 हयोर्वसेशनिः शम्पा रसोवृत्तौ पलाशिनौ ॥ ४७१ ॥
 वरलिः कूर्परे हस्ते सप्रकोटवताहुतौ ।
 वाणिन्यौ नर्तकीदृत्यौ भोगिनी देवताभिदि ॥ ४७२ ॥
 विहाय महिषीमन्या भोगिन्यो राजयोधितः ।
 प्रधानं धीमदामात्यप्रकृत्यात्मशु सत्तमे ॥ ४७३ ॥

अश्वादीनां च संनाहे जये च जयनं भवेत् ।
 व्यञ्जन लाञ्छनदम्भुनिष्ठानावयवेऽपि ॥ ४७४ ॥
 सस्कारके भवेत्स्त्रीवे चादित्रकरणे पुमान् ।
 स्यात्कौलीनं लोकवादे युद्धे पदत्रहिपक्षिणाम् ॥ ४७५ ॥
 स्यादुद्यानं राजमार्गे वनभेदे प्रयोजने ।
 क्रतौ करकुके चाखी वितानं त्रिषु तुच्छके ॥ ४७६ ॥
 मन्दे दून्धे विस्तृतौ ना गृहान्ते नूद्यमे तथा ।
 उग्यानं पौरुषे तन्त्रे संनिविष्टोद्गमेपि च ॥ ४७७ ॥
 द्युत्थानं प्रतिरोधे च विरोधाचरणेपि च ।
 अञ्जनं कञ्जतं माता कपेः स्त्री दिग्गजे पुमान् ॥ ४७८ ॥
 प्रभिन्नोनेकतां प्राप्ते वजे जातमदे तथा ।
 नातिकेदे हलधरे लाङ्गली जननं कुले ॥ ४७९ ॥
 जन्मन्यम्बा च जननी वृद्धौ छेदे च वर्धनम् ।
 अर्जुनौ वृक्षमित्पार्थी तृणे क्लीबेर्जुनी गवि ॥ ४८० ॥
 त्रिषु शुद्धे केतनं तु गृहे केतौ निमग्नये ।
 आपन्न आपदं प्राप्ते प्राप्ते च स्यात्तिलिङ्गकः ॥ ४८१ ॥
 देहवायो समानो ना सत्तुल्यैकेषु तु त्रिषु ।
 द्योमयानं विमानोऽखी सप्तभूमे च वेदमनि ॥ ४८२ ॥
 इन्द्रिये विषयि क्लीबे त्रिषु स्याद्विषयान्विते ।
 तपनोर्को नरकमित्पार्थीनं शान्ततो वृत्तिः ॥ ४८३ ॥
 पाठायां स्त्री प्राग्भवे त्रिष्वन्तर्हारे रहस्यपि ।
 प्रच्छन्नं छादिते गूढे विष्यद्य एवसनो मरुत् ॥ ४८४ ॥
 द्वापसयुक्ते मरुवके पूतना तु हरीतकी ।
 भूतभेदे द्योर्ताला स्यन्दिनी निम्नया तथा ॥ ४८५ ॥
 द्वाक्षायां गोस्तनी हारभेदे ना धमनी नदी ।
 सिराग्न्युदीपनं माण्डं नडे नाथ नभोगतौ ॥ ४८६ ॥
 कर्णारधे च द्यवनं मार्जनी पांसुशोधनी ।
 उपस्पृशोत्पुंसनयोः क्लीबे ना रोध्रपादपे ॥ ४८७ ॥

गार्जना वाद्यपिण्ड्यां स्यात्तत्परीक्षार्थमादने ।
 कुण्डली भुजगे वद्धकुण्डले तु मवेज्जिषु ॥ ४८८ ॥
 त्रिषु शान्तौ वराकथ तपस्वी स्त्री तु मल्लकी ।
 संधिन्यकातदुग्धा गौर्वृषाक्रान्ता च हायनाः ॥ ४८९ ॥
 वरसराचिर्घाहिभेदाः क्रन्दने ध्वानरोदने ।
 विषसावशुभे भ्रंशे पानस्त्रीमृगयादिषु ॥ ४९० ॥
 दैवानिदृक्फले सक्तौ व्यसनं क्रोधद्रुषणे ।
 निवृत्तौ दापने सिद्धौ ग्लावनुगमे धने ॥ ४९१ ॥
 उपायमृनसंस्कारवधमेदेषु साधनम् ।
 भयनं पथि सूर्यस्याप्युदग्दक्षिणतो गतौ ॥ ४९२ ॥
 पाकस्थाने कुलालस्य पवनं मा प्रभञ्जने ।
 सोमनिर्मयने साने सवनं यजने तथा ॥ ४९३ ॥
 मामनो दिग्गजे विष्णौ निखर्वे भेषतिङ्गकः ।
 भन्तके शमनः ऋचि वधेय जपनं कटी ॥ ४९४ ॥
 पश्चादर्थे नितम्बाने कौपीनं गर्दगुह्ययोः ।
 पुमानस्य मित्रांसायां क्रीडायामपि देववम् ॥ ४९५ ॥
 मधूच्छिष्टे स्मरे यृक्षे वसन्ते मदनः पुमान् ।
 पिण्डीतके कपित्थे च धनूरे मदकारिणि ॥ ४९६ ॥
 वेदानुभवः व्रीडा दापने स्याद्वर्तने ।
 कल्पना कर्तने कूमाबुद्देशे गजसज्जने ॥ ४९७ ॥
 विकल्पे स्यादाकलने विधानेपि विमानने ।
 समीरणः स्पर्शनः स्यात्कीचे तु स्पर्शदानयोः ॥ ४९८ ॥
 हिंसात्मके सूचने च गन्धनं स्यात्पकाशने ।
 संतानः संततौ देववृक्षे चापत्यगोत्रयोः ॥ ४९९ ॥
 स्तननं कुत्सिते ध्वाने देवशुद्धेय सज्जना ।
 न भेषसज्जीकरणे त्रिषु साधौ नपुंसकम् ॥ ५०० ॥
 पटमुल्मे चेतना धीः पुंसि प्राणिनि तेजनी ।
 भूर्वा शाणोपतस्नेओवती वेणी शरे पुमान् ॥ ५०१ ॥

स्पृहायां पिशुना दुष्टे सचके त्रिषु वेदनम् ।
 उष्णीवे मुकुटे चाप शकुनी पक्षिणि द्वयोः ॥ ५०१ ॥
 शुभशंसिनिमित्ते तु क्लीबेष्वृजिनः कषे ।
 चर्मकिल्बिषयोः क्लीबे भूतात्मा धातृदेहयोः ॥ ५०२ ॥
 संख्यानमाकृतौ मृद्वौ संनिवेशे चतुष्पथे ।
 समाप्तौ च विभक्ते च विच्छिर्षे त्रिष्वयासनम् ॥ ५०४ ॥
 करिस्कन्धे च पीठे च मलिनं समलैमसेः ।
 आराधनं साधने स्यात्तौषणोपासयोरपि ॥ ५०५ ॥
 अभिष्टानं चक्रपुरमभावाध्यासनेष्वपि ।
 आतश्चनं प्रतीयापे जवनाध्यायने तथा ॥ ५०६ ॥
 आस्कन्दने रणाक्रान्ती शोषणप्रापणे तथा ।
 सूर्यवद्वी मित्रभानू मूर्खनीची वृथग्जनौ ॥ ५०७ ॥
 कुलेष्वभिजनो जन्मभूष्यां चाथ समापनम् ।
 वधेन्ते चापदामं तु लण्डनेद्रुतकर्मणि ॥ ५०८ ॥
 निर्वासनं मारणे स्यात्तगरादेर्बहिष्कृतौ ।
 शक्रधातुकमत्तेभर्षुकाम्ना घमाघनाः ॥ ५०९ ॥
 अभिमानोर्मादिर्द्विषे ज्ञाने प्रणयस्त्रिसयोः ।
 स्वारावेशनमावेशे शातायामपि शिल्पिनाम् ॥ ५१० ॥
 नित्दने निरसनं निष्कासे च विरोधनाः ।
 चन्द्राग्न्यर्का विश्वकर्मा मार्ताण्डसुरशिल्पिनोः ॥ ५११ ॥
 निर्यातनं धैरशुद्धी दाने न्यासार्पणेपि च ।
 अभिपन्नोपराद्धाभिपस्तभ्यापन्नवृत्ताः ॥ ५१२ ॥
 आच्छादनं संवननमपभारणमित्यपि ।
 आयोधनं निघातः स्यात्पुच्छं चाथ सनातनम् ॥ ५१३ ॥
 नित्ये त्रिषु पुमान्विष्णी स्तनयितुर्वताहके ।
 तद्द्वी च महासेनो गुहे सेनापतावपि ॥ ५१४ ॥
 ब्रह्मा कामध्यात्मयोनी पिञ्जे विहननं वधे ।
 संस्कारे प्रतियत्नः स्यादुपपहणतिष्ठयोः ॥ ५१५ ॥

विषयस्तमपानीन विदुः क्रीडे त्वपायपि ।
 मेखलायां सारसनमुखे च नपुंसकम् ॥ ५१६ ॥
 उत्पत्तिः स्यादुत्पतनमूर्ध्वगमनमित्यपि ।
 महणे कलनायां च मन्थे चाकृतनं वृत्तौ ॥ ५१७ ॥
 विद्यात्प्रवचनं वेदे व्याख्याने छवचनस्यपि ।
 प्रतिमानं प्रतिष्ठायागमदस्ताम्भरातयोः ॥ ५१८ ॥
 सामिधेनी त्वृक्कसमिधोरभ्यगन्मा द्विजोमजः ।
 धिनीने विध्वनूचानः साङ्गे वेदे च पाठकः ॥ ५१९ ॥
 काषायवत्पार्थवृद्धा स्यात्कास्यायन्मुमापि च ।
 हृद्यो भुंते निशमनं कार्यहेत्वोः प्रयोजनम् ॥ ५२० ॥
 भावर्जनं हाननती तथा भ्रंशमनोदती ।
 संमार्जनी शोधनी स्यात्क्रीडे शातनलेपने ॥ ५२१ ॥
 संलूनी क्षौरिकोत्कृष्टभोजने राजादनं भवेत् ।
 पिपातेषोपधानं स्वादृष्टान्तप्रतिबिम्बयोः ॥ ५२२ ॥
 गण्डके चाय कारम्भा विश्वक्सेना इरौ गणे ।
 पुमानय क्रतुर्ध्वंसी प्रोक्तः शर्वध्व दानवः ॥ ५२३ ॥
 प्रसाधनी कट्टनिका क्रीडे त्वाराधनार्जने ।
 मण्डनायां कृष्णशर्मा हृष्यवाहनपापयोः ॥ ५२४ ॥
 उज्ज्वलनं शराभ्यासे नमस्वासेवयोर्न ना ।
 आभ्रातके शिरीषे च प्रसे च स्यात्कपीतनः ॥ ५२५ ॥
 चट्राहिगुण्डिभौ द्यालपाहिणौ मानुलधिया ।
 मानुलानी तथा मङ्गा विषोपध्वोः प्रदीपनः ॥ ५२६ ॥
 शोधने प्रतिदाने च भवेत्तु प्रतिपादनम् ।
 कुङ्कुमे देववृक्षे च पुष्टिं वा हरिचन्दनम् ॥ ५२७ ॥
 भग्नापसायी चण्डाले नापिने च हितिङ्गकः ।
 नधेतिर्जनं दाने शुद्धौ त्यागेपमार्जनम् ॥ ५२८ ॥
 स्वादुपस्पर्शनं स्पर्शे स्नानाचमनयोरपि ।
 निसर्जनीवाक्षरयोरभिनिटानमस्त्रियाम् ॥ ५२९ ॥

मेघवाहन इन्द्रः स्याद्वायुश्च शकुलादनी ।
 कटुका लाङ्गली च स्यादरिद्रा वरवार्णिनी ॥ ५३० ॥
 नायिका च तपस्वी स्यात्सर्पश्च पवनाशनः ।
 प्रतिबिम्बे प्रतीकारे न पुंसि प्रतियातना ॥ ५३१ ॥
 वेदया नखौषधिर्हृष्टविलासिन्यावपि स्मृते ।
 ओद्भुपुष्पे जपा मन्त्रावृत्तौ ना भयवेपथू ॥ ५३२ ॥
 स्वरभिहरणः कम्पो भावभेदश्च सात्त्विकः ।
 मन्त्रावृत्तौ पशौ शब्दे नाटकादिस्त्रभावयोः ॥ ५३३ ॥
 सौन्दर्याकारयो रूपं रङ्गसीसकयोऽप्यु ।
 कल्पः शाले विधौ न्याय्ये संवर्ते त्रयणो दिने ॥ ५३४ ॥
 गर्तोदपानयोः कूपस्तथा स्याद्गुणवृक्षके ।
 क्षेपणावजयोः क्षेपो लेपो लेपनमृत्क्रिये ॥ ५३५ ॥
 आक्रोशे शपथे शापः पुष्पमार्तवद्जनयोः ।
 द्वयोगोपी वल्लवी स्त्री शारिवा पातरीश्वरे ॥ ५३६ ॥
 गोष्ठाध्यक्षे ग्रामवृन्दपती गोपो भवेत्त्रिषु ।
 तल्पं शय्याद्वारैरूपर्याधारेषु वेद्मनः ॥ ५३७ ॥
 तापद्रव्यभिदौ धूपौ वपा विषरमेदसोः ।
 वाष्पाधूमाक्षुणी सूपो व्यञ्जने सूपकारके ॥ ५३८ ॥
 मन्थिपर्णे तु शर्पं स्याद्भीही रुढे हरित्तृणे ।
 शाखायां विस्तृता स्तम्बे विटपं पुनपुंसकम् ॥ ५३९ ॥
 आक्षेपौ भर्त्सनाकर्षाबुद्धयः प्रवचन्त्रयोः ।
 आवाप आलवाले स्यात्पक्षेपे बलये तथा ॥ ५४० ॥
 रुद्रप्रधानयोर्नीतितन्त्रे स्यादथ कल्पने ।
 वेशे चाकल्प आच्छादनात्रे कशिपु ते पृथक् ॥ ५४१ ॥
 कुतपो वायविन्यासे दर्भकालप्रभेदयोः ।
 छागरोममये बले कूर्मी वीणा च कच्छपी ॥ ५४२ ॥
 कलापः संहतौ वर्हे काश्चीतूणीरयोरपि ।
 प्रतापावातपल्याती मुरूपो नुधस्फिणोः ॥ ५४३ ॥

प्राप्तरूपाभिरूपां चायतेयी मदगर्हणे ।
 परिच्छेदे परीवापो वपने सतितास्यनौ ॥ ५४४ ॥
 गृध्राकपी विष्णुशिवावागिरिन्द्रो दिवाकरः ।
 हेमपुष्पी तु दुःस्पर्शा बिम्बिका पीतयूषिका ॥ ५४५ ॥
 भीमासः सिन्धुकथ स्यादृकभूषोप येनसे ।
 जते च मेघपुष्पं स्यादुपक्षेप उपक्रमे ॥ ५४६ ॥
 कातादेरनिवाहे च रेफः स्यात्पापप्रणयोः ।
 कम्बुर्ना वतये शङ्खे शातिधूलौ च मण्डले ॥ ५४७ ॥
 बिम्बोत्थी प्रतिबिम्बे वा ग्रीवे स्याद्विम्बिकाफले ।
 पूर्वोन्मत्तिङ्गः नागाह पुंश्चतुर्वेपि पूर्वजान् ॥ ५४८ ॥
 भायथे तु भवेत्प्रीवे दिम्बौ तु ग्रीहभिन्नौ ।
 शम्भः स्यान्मुसलामस्ये लोहे भयोन्म्विते पवौ ॥ ५४९ ॥
 कादम्बः सायकः पक्षी कदम्बः संहनौ हुमे ।
 शिभिदः सर्पस्तयोर्निगम्बोद्वितटे कटौ ॥ ५५० ॥
 भन्तराभवसचवेद्वे गन्धर्वो दिष्पनायने ॥
 मृगभेदेव हेरम्बो महिषे विप्रनायके ॥ ५५१ ॥
 संविमज्ये जने गेहे कुटुम्बं स्यान्नपुंसकम् ।
 नक्षत्रे मं प्रभायां ली कुम्भी स्यात्कट्फलं द्वयोः ॥ ५५२ ॥
 जलादिभाण्डे वा हस्तिकटराशिभिवोस्तथा ।
 सावटम्बे महे कुम्भा शंभुरर्हन्विधिः शिवः ॥ ५५३ ॥
 विभुः स्वामी व्यापकश्च दिम्बौ तु शिशुवातिशौ ।
 स्तम्भाः स्थूणागर्वभावाः स्वभूर्गोविन्दवेधसोः ॥ ५५४ ॥
 कुक्षिभूणाशया गर्मा बालकाभ्यन्तरेपि च ।
 जृम्भा विकासे प्रसरे व्यादाने वदनस्य तु ॥ ५५५ ॥
 त्रिषु गात्रविरामेज्ज शुभो भद्रे नपुंसकम् ।
 क्षत्रिये विजिगीषौ च ना प्राण्यवयवे पुनः ॥ ५५६ ॥
 नाभिः त्वी चक्रमध्येपि निमो व्याजे समे त्रिषु ।
 संश्रोतयोर्गुहे द्युते सभा जम्भो रयेशने ॥ ५५७ ॥

दैत्यभेदे मुखे शक्तस्वामिनोस्तु प्रमुखिषु ।
 रम्भाप्सरोभित्कदती दण्डे स्यादैणवे पुमान् ॥ ५५८ ॥
 वीणाप्रसेवे ककुभो गेयभेदेर्जुनद्रुमे ।
 गीतस्वरे घटीवर्द्धे भेदे च ऋषभः पुमान् ॥ ५५९ ॥
 कनिष्ठामग्निवन्धान्नरोद्भूयोः करमोघ गौः ।
 घुराभिः स्त्री कामधेनुः सप्तकी चैतवालुकी ॥ ५६० ॥
 घुरायां स्यात्सुगन्धौ तु मनोभेदे त्रिषु ना मथौ ।
 ना भेर्यां दुन्दुभिः स्त्री स्यादक्षविन्दुविक्रये ॥ ५६१ ॥
 स्यान्महारजने ह्रीवे कुसुम्भं करके पुमान् ।
 पुनर्नवायां वर्षाभूः स्त्री वर्षाभ्वी हयोः पुत्रे ॥ ५६२ ॥
 विस्तारे प्रतिबिम्बे च विष्कम्भो नाटकांशके ।
 बद्धभो हयितेभ्यसे हये च मणये पुनः ॥ ५६३ ॥
 स्यादाश्वासे च विलम्बो वृषभो द्रव्यभिद्रवोः ।
 भातम्भौ स्पर्शनवधावारम्भौ तु क्रमोद्यमौ ॥ ५६४ ॥
 जनाभ्यन्तरयोः पुंसि विदर्भस्त्रिषु निःकुशे ।
 विदलम्भो विसंवादो विरहो बन्धना तथा ॥ ५६५ ॥
 कुत्साप्रभवितर्केषु किं मा तस्मीपमाणयोः ।
 तस्मीर्हिरित्रिया संपञ्जोमा ब्राह्मी तु मातृमित्र ॥ ५६६ ॥
 बाणोपधिभिरी ब्रह्मवदौ तु भवेत्त्रिषु ।
 रामा योषिहाशरयो जामदग्न्ये हतायुधे ॥ ५६७ ॥
 मृगभेदे च पुंसि स्यात्कृष्णे चारौ सिते त्रिषु ।
 मार्गोभ्रीषघ्नचारिण्यः पद्या अभ्योस्त्रियां पुमान् ॥ ५६८ ॥
 संख्यानिधिष्यूहनागमिह्रीवे गजविन्दुषु ।
 स्याद्दर्भमस्त्रियां पुण्ये ह्रीवे तत्साधने पुमान् ॥ ५६९ ॥
 स्वभावदेवभिज्याययमाचारेषु सोमपे ।
 अर्हिसोपमयोधाय जामिः स्वमृकुतस्त्रियाः ॥ ५७० ॥
 काम्ये स्वैरे च कामः स्यादमिताये मनोभवे ।
 अज्ययं त्वभ्यनुष्ठाने सोम ओषधिभेदयोः ॥ ५७१ ॥

यमोन्तकः कर्म च यदित्यं सहजयोरपि ।
 शितिक्षान्नयोः क्षमा युक्ते क्षमं शक्ते द्विते त्रिषु ॥ ५७२ ॥
 त्रिषु इयामौ हरिस्कृष्णौ त्रियोः स्याच्छ्रुतिवानिशोः ।
 कान्ता विषयुः पालिन्दी वटमेदे ॥ पुत्त्ययम् ॥ ५७३ ॥
 सना वर्षेनुषनीचे त्रिषु सर्वसदृशयोः ।
 मुल्मो रुक्स्तम्बसेनाभिदृक्षास्थानेषु पट्टरे ॥ ५७४ ॥
 लप्ते त्रेताय्यासि वीर्ये वनो भावभिदातये ।
 त्रिषु सोपमं हरिन्मात्रे न त्रियां हरिते षडे ॥ ५७५ ॥
 सीमावधौ स्थितौ क्षेत्रे विषये केशमूषणे ।
 वृक्षमात्रे पारिजाते सुमधैषकुतोद्भवे ॥ ५७६ ॥
 कुशलं क्षेममखी वा त्वौषधे लम्भरक्षणे ।
 धामः सवस्ये नेयमेदे वृन्दे सपूर्वकः ॥ ५७७ ॥
 धर्मिर्मोहस्तक्षमाण्डं स्यादन्तर्मस्तु तद्वद्वत् ।
 धर्मो मूर्धा तक्षमाण्डं वृक्षमम्बुविनिर्गमः ॥ ५७८ ॥
 हरिमर्षणिषययोः स्याद्वज्रादुर्गयोद्यमा ।
 भीमो रुद्रे सभ्रीष्मस्तु राजमेदे मयानवे ॥ ५७९ ॥
 आचार्यं सूक्ष्ममल्पे तु त्रिषु शीते हिमं त्रिषु ।
 क्रीमे गुषारे भूमिः स्वास्थानं पात्र धरा इशा ॥ ५८० ॥
 यामा योषिन्निषु बलीया स्वास्तव्यपतिकूलयोः ।
 बाम्यदवा सार्यवस्त्वर्धवाहयुग्मकृतेषु सा ॥ ५८१ ॥
 कुटिले मन्दके निक्षो वमौ वृण्डेन्द्रियपरी ।
 भ्रमः प्रथले लेहे च किमिः स्यात्कीटरोगयोः ॥ ५८२ ॥
 परिपाटी क्रम कल्पः पादक्षेपः परंपरा ।
 आनन्तर्यं पदसंवि शमी शिन्वा क्रुभित्त्रियाम् ॥ ५८३ ॥
 कूर्मी भवेद्वयो प्राणी यमिनामासनेस्त्रियाम् ।
 नेमि स्त्री रंयचक्रान्ते कूपाङ्गे त्रिनिशे तु ना ॥ ५८४ ॥
 शान्तिर्हस्त शमो राज्ञा व्यवस्था निजमण्डले ।
 आमो रोगे त्रिष्वपदे स्तोम सवेधारे स्तुतौ ॥ ५८५ ॥

पाणेर्मध्याङ्गुलिर्दृष्टरजाः कन्या च मध्यमा ।
 गीतस्वरे देहमध्ये देशराजभिदोः पुमान् ॥ ५८६ ॥
 अन्यूनानतिरिक्ते च तथा मध्यमवे त्रिषु ।
 भयसवेगादरेषु संभ्रमोऽपि परिभ्रमे ॥ ५८७ ॥
 व्यापामः पौरुषे कृत्ये विद्रुमो वृक्षरत्नयोः ।
 घन्त्रगाथां प्रतिज्ञायां नियमो निधये व्रते ॥ ५८८ ॥
 हेताभ्रान्त्योर्धिभ्रमः स्वाच्छक्तौ क्रान्तौ च विक्रमः ।
 तलिमः कुट्टिमे तल्पे शाले महण आगमः ॥ ५८९ ॥
 गत्यभावद्रुदुर्गेष्वगमो युद्धस्तु गौतमः ।
 मुनौ द्वयोः संगमस्तु नदीसंभेदसङ्गयोः ॥ ५९० ॥
 आभमो ब्रह्मचर्यादौ भटे स्थाने तपस्विनाम् ।
 घणिकपथः पुटं वेदो निगमातिष्ठतो यणिक् ॥ ५९१ ॥
 नैगमो नागरो विप्रः भ्रष्टः साधुश्च सत्तमः ।
 आये पथाने प्रथमोऽथाधमौ न्यूनगर्हिती ॥ ५९२ ॥
 बुधस्यभावमोऽप्येवमपिमोऽप्यप्रधानयोः ।
 उत्कृष्टे परमधाप्यभ्यनुज्ञानेऽप्ययं पुनः ॥ ५९३ ॥
 तलामं पुष्पपुण्ड्रादयभूषाप्रधान्यकेतुषु ।
 रत्ने शृङ्गे इषेऽगुणे तिलके स्यात्तलाम च ॥ ५९४ ॥
 निष्क्रमो निर्गमो बुद्धिसंप्रदाय परिभ्रमः ।
 व्यापामयज्वेदेषु युद्धे स्वभ्यागमो भवेत् ॥ ५९५ ॥
 आभिमुख्यागतौ चोपश्रमः शान्तिर्दिनीतता ।
 उपक्रमधिकिरसायामारम्भोपधयोरपि ॥ ५९६ ॥
 अङ्गीकृतायुपगमः समीपगमनेऽपि च ।
 जीर्णं च परिमुक्तं च यातयामं भवेत्त्रिषु ॥ ५९७ ॥
 ज्या मीर्वी भूश्च नाके दीरन्तरिक्षे तथा दिशाम् ।
 ज्या गङ्गा गोसमुद्रे च रागव्रज्ये नृपुंसकम् ॥ ५९८ ॥
 गोक्षीरादौ त्रिषु पुनः स्वादर्यः स्वामिवैश्ययोः ।
 कृत्यं प्रातः सुरायां क्षी कल्याण्यां धाच्यपि त्रिषु ॥ ५९९ ॥

सञ्जनीरोगरक्षेणु कास्त्रं तु स्यादहर्मुखे ।
 मासकाले त्रिषु भवेद्भाग्यं कर्म शुभाशुभम् ॥ ६०० ॥
 यौतकादौ धने राशौ दाने भोज्ये च पैतृके ।
 विवाहाद्या शान्तिभृत्या जन्याः खिन्ना वरस्य च ॥ ६०१ ॥
 निर्वादे जनके पुत्रे ह्रीवे कार्ये तु स त्रिषु ।
 भारम्भो निष्कृतिः शिक्षा पूजनं संनधारणम् ॥ ६०२ ॥
 छपायः कर्म चेष्टा च चिकित्सा करणं क्रियाः ।
 भास्वर्याययातसंस्कारा भीर्ध्वदैहिकमेव च ॥ ६०३ ॥
 शास्त्रापुरे न ना गृहं त्रिषु स्वस्वैरिष्ययोः ।
 गृहासक्तान्दजमृगे गृहा तु स्याद्गर्हिर्भवा ॥ ६०४ ॥
 आहते हेमि रजते वा कृष्यं रजतेपि च ।
 त्रिषु वशस्तक्ये स्वाग्मान्यं पुण्येपि तत्सजि ॥ ६०५ ॥
 इद्रवं इरिष्यं इष्टं इवपाय हितं त्रिषु ।
 वशीकरणमन्त्रे ना सत्यं शपथतथ्ययोः ॥ ६०६ ॥
 मन्थौषधपथे ब्रह्मं गुणाधारणवोस्तथा ।
 विज्ञेय्ये वरमाणौ च तिष्यपुष्यौ कर्तौ च मे ॥ ६०७ ॥
 पुण्यं तु धर्मं सकृते त्रिषु पूतमनोऽययोः ।
 सौम्यो बुधे मनोऽहे च त्रिषु स्यात्सोमदैवते ॥ ६०८ ॥
 पूजार्थं ब्रह्ममर्घ्यं स्वादर्षार्थार्थैर्योऽत्रिषु ।
 शारामान्तर्मणौ शल्ये माण्यौषधिनृपेषु वा ॥ ६०९ ॥
 स्पर्धाकाश्व्योर्दन्तिमभ्यरज्जौ कक्ष्या गृहान्तरे ।
 प्रतिष्ठायां मुलायां च पुंसः सारसनेपि च ॥ ६१० ॥
 त्रिषु रथ्यो रथोद्वाहे त्रिषां मार्गदधीषयोः ।
 देहसमानतक्ष्येषु कायस्त्रिषु कदैवते ॥ ६११ ॥
 हयो निलयकल्पान्तरोगापचयमृत्युषु ।
 त्रिषु सद्भावियोग्येषु मग्न्य श्लेवे श्लेवे फले ॥ ६१२ ॥
 मृतावनशने शायो बाहुल्ये सरशे त्रिषु ।
 पिण्यं स्थाने गृहे मे ना दैत्याचार्याप्रभेदयोः ॥ ६१३ ॥

सर्वज्ञभिदजौ वैद्यौ स्याच्छय्या तत्पगुम्फयोः ।
 तुरंगगरुदौ तार्क्ष्यौ पूज्यौ स्वशुरसज्जनौ ॥ ६१४ ॥
 रिपुतस्करयोर्दस्युर्ध्वः प्रार्थ्यप्रधानयोः ।
 वामदक्षिणयोः सज्यमर्थ्यो न्याय्याविपक्षितोः ॥ ६१५ ॥
 अधमान्तभुवोरन्त्यो मध्यो न्याय्यावतप्रयोः ।
 अन्तरेनधिकन्युने मध्ये तूहियवाचकः ॥ ६१६ ॥
 इतरासप्तशावन्यौ त्रिवेद्यां त्रितये त्रयी ।
 रहस्योपस्ययोर्गुह्यं मन्युर्दैन्ये क्रतौ क्रुधि ॥ ६१७ ॥
 पूजाव्रतक्रिये चर्ये नेयौ गातव्यगायनौ ।
 ययुरद्वेद्वेद्वेधाद्वे मूल्यं विनिमये धने ॥ ६१८ ॥
 काव्यं मन्थे महे पुंसि कुल्या मीरप्रणातिका ।
 नदी च ह्रीवमस्मि स्याद्वाप्यतिङ्गं कुलोद्भवे ॥ ६१९ ॥
 त्रिषु चोद्यं चोदनाहं ह्रीवे स्याद्योदनेद्भुते ।
 त्रिषु गोप्यं गोपनीये गोप्या दासस्य स्रनवः ॥ ६२० ॥
 प्रवीणोचितयोर्योग्यलिष्वभ्यासे भवेत्त्रियाम् ।
 एकस्वादौ विचारे च संख्या ह्रीवे तु संयुगे ॥ ६२१ ॥
 प्राप्रयेन्बुमय चाप्यं याप्ये नेतव्यगर्हिते ।
 मुलं मुखान्तरं चास्यमासने स्त्री हरीतकी ॥ ६२२ ॥
 पथ्यार्याभिद्यौषधे तु ह्रीवे त्रिष्वगते पयः ।
 पाक्यं काचे यवसारे विडे पाकार्हेणे त्रिषु ॥ ६२३ ॥
 पेदनीये त्रिषु भवेत्कृत्यो विहितकार्ययोः ।
 त्रियां क्रियादेवतयोर्वाच्यं तु त्रिषु कुत्सिते ॥ ६२४ ॥
 सपातभ्ये च चैत्यः स्यात्स्नूप जेशपादये ।
 प्राकारमूलबन्धे च संघर्षचययोधयः ॥ ६२५ ॥
 साध्या देवभिदः पुंसि भूषि शक्ये पुनत्रिषु ।
 घन्या वनसमूहे स्त्री वने साधुनि तु त्रिषु ॥ ६२६ ॥
 छाया स्यादातपाभावे प्रमाप्रतिमयोरपि ।
 सूर्यप्रियायां गङ्गायां संवाहन्याप्ययोरपि ॥ ६२७ ॥

सद्योगे त्रिषु सोढव्यं आरोग्ये तु नपुंसकम् ।
 दीर्घं बलं प्रभावश्च रेतः स्याद्दीरकर्म च ॥ ६२८ ॥
 देवीभेदे जयौघयोर्हयोर्ना भारते गणे ।
 उत्कर्षेभिषवे चार्वा ज्येष्ठब्राह्मणसज्जनाः ॥ ६२९ ॥
 उन्धोभिरस्त्री चिता निरया स्यादप्रिययने न ना ।
 सभ्यः सामाजिकेभ्यो च तथा प्रत्ययिते त्रिषु ॥ ६३० ॥
 हृष्येममध्यवन्धन्यां क्रीडे पटगृहे त्रिषु ।
 दूषणीये बले सैन्यं त्रिषु तत्समवाधिनि ॥ ६३१ ॥
 माया स्यादुद्वजननी बन्धनादिष्वयोरपि ।
 तदधिष्ठानृदेव्यां च आर्यं कुलजकान्तयोः ॥ ६३२ ॥
 आदिरथौ स्वर्गगीर्वाणौ हवश्चर्यौ स्यात्तदेवरी ।
 त्रिषु हर्तुमश्वये स्यादहार्यः पर्वते पुमान् ॥ ६३३ ॥
 स्यात्तादेवी भुमिजम्बूत्सर्कारी जलवेतसः ।
 त्रिषु नद्यां भवे पञ्चाज्जघन्यं त्रिषु गह्वरे ॥ ६३४ ॥
 अभिलाषविनिर्मुक्ते प्रणम्यः स्यादसंमते ।
 आधार आश्रयः स्यात्कृष्णमिषायेहवसंहतिः ॥ ६३५ ॥
 अश्वीयं स्यादहवहिते त्रिष्वपत्यं तु पुत्रयोः ।
 ब्राह्मण्यं ब्राह्मणत्वे च तथा तत्कर्मसंपयोः ॥ ६३६ ॥
 भल्यौ पर्वतारामौ भ्रातृव्यौ भ्रातृजहिषौ ।
 विद्यम्भयाग्रावेमाणः प्रणयाः सप्तवोपि च ॥ ६३७ ॥
 संपाते सभिवेशे च संस्थायः स्याद्गृहे तथा ।
 पञ्चादवस्थादिवर्तं धनयो द्रव्यमेतनम् ॥ ६३८ ॥
 कपायः शूरभौ क्षिप्ते भाक्षिते त्रिषु ना रसे ।
 त्रये वर्णे चित्तधर्मेवद्येहे स्त्री पुनर्मते ॥ ६३९ ॥
 काश्चिकस्य द्वितीया तु जाया स्यात्पूरणे त्रिषु ।
 स्थाने विहंगमावासे कुलार्थं पुनपुंसकम् ॥ ६४० ॥
 केशवदेघोर्गाह्निर्यं पुंसि भीष्मे गणाधिपे ।
 त्रिषु नामे प्रसव्यं स्यात्पतिकूलानुकूलयोः ॥ ६४१ ॥

शोभायां नास्ति कीर्त्तावप्यमिच्छया श्रेष्ठियस्त्रिषु ।
 अन्यदेहनिकित्साहं त्रिषादौ श्रेष्ठिमे नृणे ॥ ६४२ ॥
 असाध्यरोमे दुःशोष्ये नृणादौ पारदारिके ।
 विषयो यस्य यो ज्ञातस्तत्र शम्भुदिकेभ्यवि ॥ ६४३ ॥
 आभारे पामस्ये च व्यवायो व्यवधौ रते ।
 हृदयं वक्षसि स्थान्तेभिर्वायाभ्यन्तरोद्भुके ॥ ६४४ ॥
 विवाहर्षो विस्मयो तु पर्यायोर्धसमे क्रमे ।
 निकायः स्यात्त्रिषाष्ठे च सवि राशीकृतौ तथा ॥ ६४५ ॥
 समयः शृङ्गाधारकालसिद्धान्तसंविदः ।
 प्रत्ययोधीनशृङ्गयज्ञानविहवासदेगुनु ॥ ६४६ ॥
 रन्ध्रे शम्भे प्रयायां च संवादे मेघकम्बलौ ।
 कर्णायू स्यान्तु सौरभ्यं सौगन्ध्यं रम्यता तथा ॥ ६४७ ॥
 मेघे तु सध्वनौ शक्रे पर्जन्यो मेघदैवते ।
 हिरण्यं हेमि तन्मानमेदेयं स्यादकुप्यके ॥ ६४८ ॥
 प्रलयौ मृत्युसंज्ञौ मूर्ध्ना मावथ सात्त्विकः ।
 न नातिभ्यमतिभ्यर्धमतिघौ तु ननुसकम् ॥ ६४९ ॥
 व्यसनान्यशुभं दैवं विपदित्यनयालयः ।
 क्लेशो दण्डो च दोषो च विनाशेति क्रमेत्ययः ॥ ६५० ॥
 पानीयं सन्निधे पेयरक्षयोऽपि च योदयः ।
 पूर्वाद्रिह्रमो वृद्धिः श्येवे स्थानहिते पुरे ॥ ६५१ ॥
 स्थानीयमुत्तरपदे त्रिषु स्यादुपमार्गकम् ।
 छद्मायां पुष्टि शालेयः क्षेत्रे क्लीवमयामयम् ॥ ६५२ ॥
 मयामाव दशीरं च स्त्री पथ्या निर्भये त्रिषु ।
 राजस्याले राष्ट्रियः स्यान्निनु राष्ट्रमवादिके ॥ ६५३ ॥
 दीर्घायो विपदे केशो शिरस्त्रे तु ननुसकम् ।
 शिरोमन्त्रे तद्धिते च प्रवाने चान्यतिद्रकः ॥ ६५४ ॥
 संवयः संपदे सप्त आत्रेयी स्याद्रजस्वता ।
 अभ्यसत्ये त्रिषु फले मदनस्यापि कट्फले ॥ ६५५ ॥

कैटवं मूलवृक्षे तु व्रजान्यो व्रजानो रिते ।
 त्रिष्वन्वयो वंशवाक्यपदमेतनयोस्तथा ॥ ६५६ ॥
 संवन्धेभ्यमिनारे च चाप्येयो नागकेसरे ।
 चम्पके चाप विजयो गणभेदेर्जुने गतौ ॥ ६५७ ॥
 पराभिमूतौ देव्यां स्त्री हर्षीके रोपसीन्द्रियम् ।
 हृष्ययौ मदनात्मानौ स्यादाद्यायोन्यये भुतौ ॥ ६५८ ॥
 निलयः स्यात्तये स्थाने निचयौ संघसंघयौ ।
 पर्वतारेथ पर्व स्यादुद्ययोप्युच्छसंघयोः ॥ ६५९ ॥
 छाण्डित्यो मुनिभेदे स्यात्पुंसि बिल्वमर्षिद्वये ।
 मन्थयौ स्वरभिरसंघौ भूरिमायस्तु राक्षसः ॥ ६६० ॥
 सृगातथाय मलरे जलाधारे जलाशयः ।
 समवायी हतेषसंघौ मेरुस्वर्गौ क्षरातयौ ॥ ६६१ ॥
 देवागारेष्वथ क्षरा सीरिमार्या इतिप्रिया ।
 भीमे प्राघोषकार्वा स्यात्पटकुटर्वा तथा त्रिषु ॥ ६६२ ॥
 संविमज्ये रणे सवि समुद्रायोपि संविदि ।
 आतिथेयी त्रियां पूजानिधिसाधौ मवेचिषु ॥ ६६३ ॥
 पुत्रावत्योः संपरायो धैरोन्नत्योः समुच्छ्रयः ।
 स्यूतोद्ययस्त्वसाकव्ये शक्तिर्ना मध्यमे गते ॥ ६६४ ॥
 समुद्रमे समुद्रयः संप्रामनिकुरुम्बयोः ।
 दोषे द्वे चानुशयः पञ्चात्तापानुबन्धयोः ॥ ६६५ ॥
 पुंसां सवि पौरुषेयं त्रिषु तेन कृते वधे ।
 विकारे तस्य हुतमुक्थार्ययोः स्वाद्धनंजयः ॥ ६६६ ॥
 हसीन्दुजी रौहिणेयौ समास्थाने प्रतिभवौ ।
 मयंकरे प्रतिमवं त्रिषु मीती नृपसकम् ॥ ६६७ ॥
 मागपेयो बलौ मागे माग्ये ह्रीवे समाह्वयः ।
 रणे यूते वासवेयी राज्ञी तत्साधुनि त्रिषु ॥ ६६८ ॥
 स्वादभ्यासे हरिचयः संस्कारे मेलने तथा ।
 चन्द्रोदयो विताने स्वाद्विजराजोद्गमे तथा ॥ ६६९ ॥

वक्ता प्रवचनीय स्यात्प्रवाच्यश्च त्रिलिङ्गकः ।
 वृषाकपायी श्रीर्गौरी स्वाहेन्द्राण्युपिमार्ययोः ॥ ६७० ॥
 राः स्वर्गधनयोः श्रीस्तु शोभातश्मीसमृद्धिषु ।
 प्रशसायां पुरे पूः स्याद्दृष्टे काये स्त्रियामय ॥ ६७१ ॥
 धू रयावयत्रे स्त्री स्यात्तया बोढन्यमात्रके ।
 द्धुर्दुर्मे विटपे शौरी नारायणशनैश्चरी ॥ ६७२ ॥
 वद्धर्मशक्तिषु स्त्री भूमीरी स्यात्त्रिस्तिका मृगे ।
 ना ह्रीरे प्रतिनां वत्से वारः काले क्रमे चये ॥ ६७३ ॥
 छत्रौषधारातपत्रे ह्रीवे पदे नखौषधौ ।
 खुरः क्षरो नडे बाणे दधिसारेय वायसे ॥ ६७४ ॥
 वाग्यर्जुनजयन्तेषु स्यादेन्द्रिरय राक्षसे ।
 दहधित्रमृगे गुन्द्रा मियजुः सैरिकैरका ॥ ६७५ ॥
 अक्षमात्तामफलके मेहः सुरगिरौ तथा ।
 अम्भरेतसवृक्षाम्भाम्भलाधुक्रास्त्रिषु तद्रसे ॥ ६७६ ॥
 रोमच्छेदककान्ठेक्षु क्षुरौ तीक्ष्णे मवेक्षिषु ।
 शम्भोपतापिनोर्वर्णे पद्मजोदात्तादिषु स्वरः ॥ ६७७ ॥
 गीर्गनातरजाः कन्या पार्वती त्रिषु पाण्डुनि ।
 पीतेक्षणे न राट्टोत्थी विषये स्यादुपद्रवे ॥ ६७८ ॥
 मित्रं वृद्धदि पुंस्यर्के मरु धन्वधराधरी ।
 अद्रयो हुमशैलार्काः कद्रवः कारकशिल्पिनोः ॥ ६७९ ॥
 गोत्रा भूर्गोसमूहश्च नाद्री ह्रीवेभिधाकुले ।
 तिलकालेख्याद्भुतेषु चित्रं त्रिषु तु कर्बुरे ॥ ६८० ॥
 छमद्रीषधिमेषु स्त्री क्षेत्रं पत्नीशरीरयोः ।
 गणितव्यवहारे च तीर्थे केदारयोग्ययोः ॥ ६८१ ॥
 ज्यैष्ठ्ये मी मार्गवे शुक्रः ह्रीवे रेतोक्षिरोमयोः ।
 गुरुः सस्कारके भृंशि पित्रादौ छरमन्त्रिणि ॥ ६८२ ॥
 दुर्जरालमुनोः स्थूल आराध्ये च त्रिलिङ्गकः ।
 त्रिषु क्षुद्रोल्पकृपणकूरगर्भेष्वपि स्त्रियाम् ॥ ६८३ ॥

व्यङ्गा नटी शीतहीना सरसा कष्टकारिका ।
 परो विवासे देवादेः पार्श्वे स्त्रीकृतौ गवि ॥ ६८४ ॥
 भेदे त्रिष्वोपधी स्त्री स्यान्मनागिष्टेऽप्ययं पुनः ।
 क्रीवे च कुङ्कुमे पारी पार्श्वे पारा नरीभिदि ॥ ६८५ ॥
 तीरासीरान्तरे क्रीवं समामौ सर्वसंभवे ।
 तन्मं प्रधाने सिद्धान्ते तन्नुयाने परिच्छदे ॥ ६८६ ॥
 आवत्तरेषशाखोक्तप्रक्रियाशुभ्रसिद्धिषु ।
 स्वमण्डलारिविन्तायामौपधाराबुपस्करे ॥ ६८७ ॥
 भीणारीनां गुणे नाड्यां तन्वी स्वारात्मनः वृषक् ।
 मुक्तश्च दूरभेष्टारिपूर्वाग्या भेषवत्पराः ॥ ६८८ ॥
 शारोनिते धूतभाण्डे त्रिषु वर्णे तु कर्तुरे ।
 गर्तवृषणयोऽपि रन्ध्रं च विवरं तथा ॥ ६८९ ॥
 मुक्ताशुद्धौ स्वरेत्युभे स्यात्तारः शुद्धसौक्तिके ।
 देवीभनेष्वमध्ये स्त्री क्रीवे रूप्ये त्रिषूज्जटे ॥ ६९० ॥
 अभ्युत्कर्षाम्बुनेगादयगतिभेदेषु संतती ।
 भ्रमस्कन्धे तु सैन्यस्य भारोर्लोशी गवि द्वयोः ॥ ६९१ ॥
 रम्भराष्ट्रायुध - - चक्रं सेनारथाङ्गयोः ।
 पुटभेदे चवे शिल्पिभाण्डे चक्राद्वये पुमान् ॥ ६९२ ॥
 परिच्छदाल्पमानेषु धने कर्णविमूषणे ।
 तालाद्वेप्यक्षरांशे स्त्री मात्रं कात्स्न्यैवधारणे ॥ ६९३ ॥
 यमानितेन्द्रचन्द्रार्कविष्णुसिंहांशुवाजिषु ।
 शुकाहिकविभेकेषु हरिर्ना कथिते त्रिषु ॥ ६९४ ॥
 पुरोधिकमुपस्ययं भिक्षाभेदप्रधानयोः ।
 गन्धमजङ्गयोः शक्तौ गात्रमङ्गे कलेवरौ ॥ ६९५ ॥
 उभः शूराद्यते क्षत्राहुत्कटे त्रिषु नाशिवे ।
 दीक्षितस्याधिदैवे च व्याघ्री माण्योपधी द्वयोः ॥ ६९६ ॥
 नगानां जननी कन्नूः कहुस्तु त्रिषु पिङ्गले ।
 विपुले नकुलेऽनौ च वधुः स्यात्पिङ्गले त्रिषु ॥ ६९७ ॥

नेत्रं पट्टे मन्थयुगे तरुमूले विलोचने ।
 वस्तिनाडयां चाय पोत्रं मुखाम्ने हठकोलयोः ॥ ६९८ ॥
 जरा रुग्णद्वयोरस्त्री वयः शकाररोधसो ।
 केदारो सीतके स्वर्णे क्लीबे पितरि ना पुनः ॥ ६९९ ॥
 स्नुषोऽथौ विद्युति च वयोस्त्री हीरके पद्मौ ।
 स्नुषां रक्ताक्षुणोरक्षं पुंसि केशो दरो मये ॥ ७०० ॥
 गर्ते दरो गुहाल्पायै स्वय्ययं पर्वते भरः ।
 धरा भूमावप क्रूरो नृशैले कठिने तथा ॥ ७०१ ॥
 भयंकरे चाय सत्तं यज्ञेरग्ये च साधने ।
 सदादाने च दम्भे च धनाच्चादनयोरपि ॥ ७०२ ॥
 धारार्तिकोगेष्वभिः स्त्री कारा बन्धे च तद्गृहे ।
 रोगघाते पुमान्भागेयाङ्घ्रिः पावद्रुमूलयोः ॥ ७०३ ॥
 करिणां बन्धनोऽर्घ्यां स्त्री वारिस्तोमे नपुंसकम् ।
 सारं न्याग्ये वस्तुनि च पुमान्मज्जि स्थिरे बले ॥ ७०४ ॥
 त्रिपुष्कटे वस्तुनि तु दुर्बहेतिशयान्विते ।
 स्त्रीयथे द्विसहस्रे च पत्नानां भार इक्षुभिर् ॥ ७०५ ॥
 विप्रकं देशभेदथ पुङ्गवः पत्तं तु बाहने ।
 पर्णे पक्षे चाय धात्री स्तनदा क्षमामलक्यपि ॥ ७०६ ॥
 योग्यमाजनयोः पार्श्वं नदीकूलहवाम्तरे ।
 खुगादौ नाट्यविषये शालं मन्यनिदेशयोः ॥ ७०७ ॥
 कृष्णं दुःखं तपोभेदः शलमायुधलोहयोः ।
 हस्तिभेदे वृषे मन्त्रो मद्रं शर्म सति त्रिषु ॥ ७०८ ॥
 राखायां स्त्री शारिरस्ते पक्षिपर्याजभेदयोः ।
 पीली गिरियकम्प्रीडागुलके पर्वते गिरिः ॥ ७०९ ॥
 तार्क्ष शुल्बे त्रिषु गुणे तन्द्री निद्राप्रमीलयोः ।
 व्याघ्रताकुलयोऽर्घ्यपक्षिषु भाण्डं हविश्चरुः ॥ ७१० ॥
 चक्राप्रभौ शीघ्रणे च त्रिषु क्लीबे त्वरं व्रतौ ।
 बलौ मेघोपले हस्तिहस्ते पाणौ करोशुषु ॥ ७११ ॥

क्षीरं रसाविशेषं ॥ पुंसि स्वात्मानमस्मनोः ।
 ध्वान्तदैत्यारयो वृत्रा अभ्रमाकाशमेघयोः ॥ ७१२ ॥
 स्त्रीभेदे कातरे भीरुः स्वर्युपाङ्गचययोः ।
 क्षीरं दुग्धाम्बुनोधन्त्रं स्वर्णं कम्पित्यके तु ना ॥ ७१३ ॥
 कर्पूरेन्द्रोश्च कुटजे शक्रः स्याद्वासवे तथा ।
 मर्त्ये नरो देवभेदे भरोतिशयभारयोः ॥ ७१४ ॥
 चारे परस्त्रिषु घते भूरि स्वर्णे बही त्रिषु ।
 मर्याने वर्तनोपाये यात्रा देवोत्सवेपि च ॥ ७१५ ॥
 सालपण्डी स्थिरा भूमौ रुढे स्वास्तौ च भेद्यवत् ।
 खरस्तीक्ष्णे त्रिषु कूरे गर्भे तु खरी हयोः ॥ ७१६ ॥
 रक्षोभेदे पुमान्धारमुपायमतिहारयोः ।
 इरा भूवाऋराप्तापोऽपराधाय पुरं पुरि ॥ ७१७ ॥
 न मा देहे सर्वभद्रयोगे ऋषिने गृहेपि च ।
 भीरं स्वात्कुङ्कुमे छरी गम्भीरसहयोस्त्रिषु ॥ ७१८ ॥
 मारी भृशमृती कामे मरणे मारणे पुमान् ।
 चारी ताण्डनवेष्टायां वृषतिमणिधौ पुमान् ॥ ७१९ ॥
 संधानाप्यादने वले शुभ्रौ दीप्तसितौ त्रिषु ।
 संकरो मार्जनक्षिप्ते मेतने लोमने त्रिषु ॥ ७२० ॥
 उधारः पादशङ्कती उद्भवे मार्गने त्रिषु ।
 इन्द्रदुर्देवदारुः स्वात्तकुषः कुटजार्जुनौ ॥ ७२१ ॥
 मन्दारः छरवृक्षे स्वात्पारिभद्रकरम्भयोः ।
 मयूरस्तुत्यको दीप्योप्यपामार्गश्च बर्हिणः ॥ ७२२ ॥
 कुक्कुरं मन्थिपणं स्वाहयोः शुन्यथ बर्वरः ।
 अजगन्धा वर्द्धकहुः शाकभेदे तु बर्वरा ॥ ७२३ ॥
 विकुरः केशपाशे स्त्री धूतये चपटे त्रिषु ।
 पथाज्जङ्घा न मेमस्यावरा दक्षिणदिक्त्रियाम् ॥ ७२४ ॥
 परान्यानन्तरोनाथ त्रिष्वेवमपरोप्यरो ।
 पथिमायामेव दिशि चतुरो वेगिदक्षयोः ॥ ७२५ ॥

किञ्चल्लेखी केसरो ना पुनागे नागकेसरे ।
 सटावकुलयोर्नाचः पाण्डुरोगी च पामरः ॥ ७२६ ॥
 सौरीरमञ्जनं कोल काञ्चिकं त्रिपु देशजे ।
 जम्भीरः स्यादन्तश्च मरुवे हस्तिपिप्पती ॥ ७२७ ॥
 अपामागोऽधिलघन वसिरो बदरी द्रुभिम् ।
 कर्पासी तत्कले क्लीबे कररी केशपाशभिम् ॥ ७२८ ॥
 कडारस्त्रिपु कल्माष उद्धारः समहर्णयोः ।
 भुक्तोऽष्टिटे परावर्त उत्क्षेपे चाय बर्करः ॥ ७२९ ॥
 युष्ममेपे हयो सोपहासे स्याद्वाप्यलिङ्गकः ।
 युष्मराजे शिशौ स्कन्दे कुमारोद्धानुचारके ॥ ७३० ॥
 द्वीपे कुमारो ना स्त्री तु कन्यकौपरिभेदयोः ।
 मत्सरोन्यशुभेपे तद्वत्कृपणयोस्त्रिपु ॥ ७३१ ॥
 सगराः स्युः क्रियाकारविपदाजिप्रतिभवाः ।
 क्लीबे शमीफलेष्वेव हस्तामे व्योम्नि पङ्कजे ॥ ७३२ ॥
 घाघभाण्डमुखे नीरे तीर्थैश्च भिविशेषयोः ।
 भवेः फले पुष्करं स्यादन्तरं त्वन्यभेदयोः ॥ ७३३ ॥
 अवकाशेषौ मध्ये व्यवधानविधानयोः ।
 परिधानात्मरन्ध्रेषु स्यान्नावसरयोरपि ॥ ७३४ ॥
 तादर्थ्यस्वकबाह्वेभ्यो मध्यगेष्वभिवेद्यवत् ।
 अजिरं प्राङ्गणे काये रूपादिविषये तथा ॥ ७३५ ॥
 सैरन्ध्री परवेष्टनस्या स्ववशा शिल्पकारिका ।
 वर्णसंकरजाता च संस्तरौ सन्तराध्वरौ ॥ ७३६ ॥
 प्रकरः संहतौ पुष्पोपकारेयोत्तरा दिशि ।
 मे पर्यवध्वां चोदीच्यानन्तरोर्ध्वेभ्यो भेषवत् ॥ ७३७ ॥
 भेदप्रधानयोश्चापि प्रतिवाक्ये नपुंसकम् ।
 विराटतनये पुंसि हापरी युगसशयौ ॥ ७३८ ॥
 स्याद्वाद्यभेदे शुशिरं गते गर्तान्विते त्रिपु ।
 नटे तु शुशिराभीरुः क्षतावर्यभये त्रिपु ॥ ७३९ ॥

शिशिरोत्थी कृतौ शीते त्रिषु क्लीबे दिमे मवेत् ।
 वंशाङ्गुरे करीरोत्थी तदभेदे घटे च ना ॥ ७४० ॥
 इक्षोर्विकारः सूक्ष्मादमा रोगभेदश्च शर्करा ।
 विटरः कुशमुदी च पीठपादपयोरपि ॥ ७४१ ॥
 गायत्री खद्विरे मन्त्रे छन्दोभेदे त्रित्विद्वकः ।
 वदारो वानृमहोर्दक्षिणोद्भटयोस्त्रिषु ॥ ७४२ ॥
 शाकरोनमुदि छन्दोभेदे त्रिष्वय रोगभिन् ।
 प्रहरः शरभङ्गौ च केदारः क्षेत्रतीर्थयोः ॥ ७४३ ॥
 ओष्ठोपरोनुर्ध्वक्षीने त्रिषु रम्भे भृगेष्टुरे ।
 मायायां शम्बरः पुंसि जते क्लीबेय गत्यरे ॥ ७४४ ॥
 सृमरस्त्रिषु पुंस्त्रेणे कलत्रं भोगिमार्ययोः ।
 तमस्तमिर्ल सतमा शक्तिः स्त्री गजसज्जनम् ॥ ७४५ ॥
 भृङ्गारो रसरान्ध नूपरोरमभुणि त्रिषु ।
 भगानशृङ्गे छाने च सामुद्रं देवतक्षणे ॥ ७४६ ॥
 लवणादौ समुद्रस्याषाकाराविक्षिप्ताकृती ।
 मकारे मुखरागादावाहाने वर्जमिषयि ॥ ७४७ ॥
 भम्बरे वसनाकाक्षौ छगन्धिद्रव्यमाधवः ।
 चाप्यालवाते चापारो विस्तारौ तद्वद्विस्तृतौ ॥ ७४८ ॥
 विटपेक्षी मास्वरा स्यात्पाठा त्रिषु तु भाष्टुरे ।
 भौशीरं चामरे दण्डे सहिते शयनासने ॥ ७४९ ॥
 इन्द्रध्वने विशीर्णे च सच्छिद्रे चापि जर्मरः ।
 उर्वरा सर्वसस्यादृशा भूस्तया भूमिमावकम् ॥ ७५० ॥
 खपुरो लसकः पूगे विहारः सुगतालये ।
 परिक्रमक्रीडनयोः संस्कारः शालजो गुणः ॥ ७५१ ॥
 वासना प्रतियत्नभाषाकरो निकरे खनौ ।
 भासारः स्यात्प्रसरणे वेगाहर्षे स्रद्धते ॥ ७५२ ॥
 निकारः परिभावे च भान्वस्योक्तेष्वपि च ।
 प्रस्तरा मणिपाषाणशय्यास्त्रिषु मनोहरे ॥ ७५३ ॥

स्यादौ च मधुरो नीचपरयोरितरलिपु ।
 व्यायामे प्रसरो वेगे प्रपञ्चे प्रणये तथा ॥ ७५४ ॥
 गोपुरं द्वारि पूर्णारि तथा दाशपुरीषधौ ।
 दुर्मिक्षाविकृते दुःखे कान्तारं दुर्गमे पथि ॥ ७५५ ॥
 माणिक्यमुज्ज्वलं शृङ्गमूर्ध्नाभं शिखरत्रयम् ।
 गुहादम्भनिकुञ्जेषु गहरं स्यात्तु चत्वरम् ॥ ७५६ ॥
 चतुष्पथे मात्राणे च नरेन्द्रौ नृपदैशिकौ ।
 उदरे जडरं क्लीबे कठिने बाध्यतिङ्गकः ॥ ७५७ ॥
 कन्दे राजकशेर्याख्ये शुण्ठ्यामपि च नागरम् ।
 पूर्वमे बाध्यतिङ्गं स्यात्कुहरं गहरे बिले ॥ ७५८ ॥
 शार्वरं त्वग्भतमसे घातुकेमे मिलिङ्गकः ।
 वर्णे मोक्षे परजलण्यक्षरं त्रिषु चाक्षये ॥ ७५९ ॥
 भाण्डीरो बालके पुंसि सुवर्णे तु नपुंसकम् ।
 मन्दिनं नगरे गेहे पिडिरं चरुपस्तयोः ॥ ७६० ॥
 किंशारु म्रीदिशूकेषु विकारी वैरवैकृते ।
 प्रसौ मन्त्रे कुशे देवे पवित्रं पाविते त्रिषु ॥ ७६१ ॥
 सुवर्णे कर्पूरं पापे कल्माषे तु त्रिलिङ्गकः ।
 बन्धुरं संनते रम्ये खर्जूरं कतरुप्ययोः ॥ ७६२ ॥
 ना बुनेनाकुले तु स्यादेकामं तत्परे त्रिषु ।
 आहारः स्वीकृतौ भुक्ती छन्दःकाञ्च्योस्तु शकरी ॥ ७६३ ॥
 तुषारस्तु कणे क्लीबे तुहिने शीतले त्रिषु ।
 कठोरः कठिनेपक्वे संहारो नाशसंघयोः ॥ ७६४ ॥
 प्रत्याहारे संघे च तथा नारकभूमिदि ।
 कर्पूरे पुंसि नासीरो मवेदमसरे त्रिषु ॥ ७६५ ॥
 कालसूत्रं कृष्णसूत्रे तथा नारकभूमिदि ।
 विषाधरी देवभेदे हयोर्विषावति त्रिषु ॥ ७६६ ॥
 विषाधरः शक्तिधरः स्कन्दः शक्तिमति त्रिषु ।
 तुण्डिकेरी तु कर्पासी विम्बी च पितृकाननम् ॥ ७६७ ॥

करवीरः पुष्पभिषोपनिवा शृत्रिपर्णिका ।
 दन्ती दण्डधरो राजा यमो दण्डभृति त्रिषु ॥ ७६८ ॥
 चतुरभयतु धनिलिपु बातोपयुक्तिरित् ।
 दूतयुदादिविभ्रान्तो पादाभिमुखे च यादसि ॥ ७६९ ॥
 निमन्त्रणोपनेतभ्येवहारोय परिच्छदे ।
 प्रगाढगाविकामन्धे पर्यट्टारम्भयोरपि ॥ ७७० ॥
 समूहे स्यात्परिकरः स्यात्तु प्रतिसरोविद्याम् ।
 हस्तसूत्रे चमूपधाद्वागे यागादिके पुमान् ॥ ७७१ ॥
 भारक्षे भण्डने च स्वात्रिवोज्ये वाप्यतिङ्गकः ।
 उपकारस्त्पूज्यो कुसुमप्रकरेपि च ॥ ७७२ ॥
 दुरोदरो दूतकरे पणे दूते वपुंसकम् ।
 चटुम्बरो वृक्षभेदे देहत्यां चाप्यवस्करः ॥ ७७३ ॥
 प्रणक्तृक्षभेदध ह्रीरे तु स्यात्सरोदरे ।
 शतपत्नं पुमान्दार्वापाटे स्यादथ सागरे ॥ ७७४ ॥
 भक्तुवारः कूतरे स्त्री भुवि विश्वंभरोप्युते ।
 आटम्बरोत्ती संरम्भे रवे च गजनूर्ययोः ॥ ७७५ ॥
 अभिहारोभियोगे च वीर्ये संवहनेपि च ।
 शिशुमारो जलोद्भूतजन्तो तारागमाप्युते ॥ ७७६ ॥
 परिवारः परिजने खड्गकोशेष्युपहारः ।
 विविक्ते च समीपे च महामाशो महर्दिके ॥ ७७७ ॥
 हरत्यारोहाधिपे चाभिसरः स्वबलसाध्वसे ।
 युद्धे च व्यभिचारः स्याद्विज्ञायाप्रप्यसंभवे ॥ ७७८ ॥
 संकरे व्यसने वृत्तान्तेपि व्यतिकरः कृतो ।
 तीर्थवतारो देवादेरंशे स्यादवरोहणे ॥ ७७९ ॥
 वर्षापके पूर्णपात्रं पात्रे पूर्णं जलादिना ।
 प्रतीहारो हारि तस्ये इयोर्गुणेष्ववस्करः ॥ ७८० ॥
 वर्षस्के चापचारस्तु दुष्कृतभ्रंशयोरपि ।
 आगारे परिचर्यायां प्राभृतारोपयोरपि ॥ ७८१ ॥

उपचारः सहचरी मार्यापन्योः परस्परम् ।
 नताभेदे हयोर्मित्रे सार्धसचारिणि त्रिषु ॥ ७८२ ॥
 अर्धचन्द्रा तु पातिन्दी गलहस्ते पुमाञ् शरे ।
 नलक्षतविशेषे च ऋसभित्कौरवस्तया ॥ ७८३ ॥
 पार्तराट् कृष्णशारः श्वक्ते त्रिषु ना मृगे ।
 पारिमद्रः पारिजाते वदर्या खुरदाशुणि ॥ ७८४ ॥
 ब्रह्मपुत्रो द्विजसुतो त्रिषुभिन्नारदादयः ।
 शुक्रुमारत्त्रिषु मृदौ घृतभेदे नपुंसकम् ॥ ७८५ ॥
 लपस्करो वेशवारो गृहमाण्डाद्ययाम्बुदे ।
 पयोधरः स्तनेपि स्यादुपस्करो गुणाहितौ ॥ ७८६ ॥
 अध्याहारे वैकृते च दीर्घसूत्रधिरक्रियः ।
 तन्तौ च विस्तृते ऋत्रे दीर्घनिद्रा मृतिस्तया ॥ ७८७ ॥
 अतिस्वापरतिधाय काश्यमण्डलवेहमभित् ।
 निम्बध सर्वतोभद्रो व्यूहः कल्याणवांछितु ॥ ७८८ ॥
 चूडा किरीट केशाश्च संहता मौलयल्लयः ।
 मातृभेदे शारकीटे काली दुर्गानवाम्बयोः ॥ ७८९ ॥
 पातिन्दी पाटला कृष्णागानी कातापि नीलिनी ।
 तिन्दुकेश्री यमे मृत्यौ समये नासिते त्रिषु ॥ ७९० ॥
 भूतान्याद्यशिकाभान्ताः कलहेन्द्रिययुगे कतिः ।
 करोपहारदैत्येषु वतिर्ना गात्रजे त्रियाम् ॥ ७९१ ॥
 स्यौल्यसामर्थ्यसैन्येषु बलं ना काकसीरिणोः ।
 दैत्यभेदे च वतिनि त्रिष्वोपधिभिदि त्रियाम् ॥ ७९२ ॥
 भेद्यतिद्वः शत्रे व्यानो हयोः शार्दूलसर्पयोः ।
 कुट्टीषामकयोः पक्षिः स्यत्वी शूलं ह्यायुग्म् ॥ ७९३ ॥
 तच्छिखा वधकं काष्ठ शूना वारान्तिनिनी ।
 ज्वालाशङ्कू हयोः कीनौ कूर्परः प्रहृतं रते ॥ ७९४ ॥
 कर्णाधो मानने शान्ते पातिः स्न्यश्चद्रुषाङ्गु ।
 वलनात्रानशिल्पेषु शूद्रो मूढधनस्य च ॥ ७९५ ॥

इन्द्रोऽथे तालगुरी निवृत्त्यादौ धृते कता ।
 दन्तावप्यक्तमधुरे ध्वाने त्रिषु मनोहरे ॥ ७९६ ॥
 आल्यनयं सखीपङ्क्तौ सेतौ ना वृधिके फलम् ।
 सस्यादौ फलके ताम आमुधामे कणेकृते ॥ ७९७ ॥
 भ्रम्यन्वुविहती वेला मर्यादा विरिकातयो ।
 फालो हतापोऽयवोर्तोऽतधलसवृष्णयो ॥ ७९८ ॥
 सीता वितासेनुहती बल इन्द्रार्धयोऽधरे ।
 छान्धपचोपादानदेस्वो रम्भगुदे विलम् ॥ ७९९ ॥
 ज्यौषधिभिरो रागद्वये नील्यय क्षितिका ।
 नीता त्रिषु माणिगुने कपिरत्नभिरोस्तु ना ॥ ८०० ॥
 मतोत्थी पापविट्ठिके कृपणे मतिने त्रिषु ।
 आगवादावद्युद्धौ च कातिष्ठि स्वाहसादिषु ॥ ८०१ ॥
 गवाक्षे कोरके मृन्दे इम्भे मरस्यादिवम्भने ।
 धूर्तकुरावे च जाल स्वाप्सीत वृक्षस्वभावयो ॥ ८०२ ॥
 तत गोधास्वरूपाप इष्टेऽप्यस्त्री पुमान्द्रुभिन् ।
 चपेटे च वितस्ती च ध्यानस्त्रलितयोऽधृतम् ॥ ८०३ ॥
 वेतं वले त्रिष्वधमे पठमुन्मानमासयो ।
 त्रिषु स्मृत अटे पीने हेलावशावितासयो ॥ ८०४ ॥
 गीतकालक्रियामाने मध्याहुष्ठमिते तरो ।
 तात करतले चाप तुला साद्दयमानयो ॥ ८०५ ॥
 गृहाणां दादवम्भार्थपीठिका सदृशं तथा ।
 जलोदञ्जनमाण्डे च राशिभेदे धटे हयो ॥ ८०६ ॥
 जलं गोय त्रिषु अटे त्रिषु बालोर्मकाशयो ।
 क्लीवे ह्रीवेरके नात्र हरे गोत्रे गृहे तथा ॥ ८०७ ॥
 कुतं सगातीवगणे सखे शाखशरीरयो ।
 क्रिनासे त्रिषु पुस्तोक्षि क्लीवे चुस्ती तु पाकम् ॥ ८०८ ॥
 खल मूस्यानकणेषु कूरणामरयोक्षिषु ।
 सैन्वस्य पश्चिमे माने कूलमन्तिकवीरयो ॥ ८०९ ॥

शिला शराधरं शर दृशच्च करका तथा ।
 प्राकारवृक्षयोः सातः सर्जे चाय प्रवे किरे ॥ ८१० ॥
 कोलः क्लीवे बदयी स्यात्कणा कोलाय मूरिला ।
 वाक्स्वःखी गौत्रिशाखायां गेहे गेहैकदेशयोः ॥ ८११ ॥
 शाता स्याद्दुरे भेतो मीरुके वाच्यतिङ्गकः ।
 नूतिधिवोपकरणे शलाकातूलशय्ययोः ॥ ८१२ ॥
 खेला क्लीडा विलासाक्षे त्रिषु शोला तु शोतिनी ।
 मेड्वा स्याती पाकभाण्ड पाटलाखी तु भाजने ॥ ८१३ ॥
 शिली गण्डूपदी भेका शिलोच्छेदु शिलथ ना ।
 प्राण्यङ्गे कृणकाण्डे च ना माली धमनी खियाम् ॥ ८१४ ॥
 न ना नाताभ्यादिकाण्डे त्रिषु स्याज्जलनिर्गमे ।
 कमला श्रीमृगे पुसि क्लीवे स्यात्पद्मलोचयोः ॥ ८१५ ॥
 सास्त्रायां नागभेदे चाप्यूर्णवाससि कम्बलः ।
 वातूलः पुसि चात्यायां चाते वातासहे त्रिषु ॥ ८१६ ॥
 वातलो वातुलधैवमाभीतं भीमकृष्णयोः ।
 बहुलाः कृषिका गाव एताः पुंस्यग्निपक्षयोः ॥ ८१७ ॥
 प्रभूते च प्रायिके च शितौ च स्यात्तिलिङ्गकः ।
 उपलेभुविकारे स्याच्छर्करायां च नाहमनि ॥ ८१८ ॥
 रस्ने चाघामृते तोये क्लीतातं मण्डरक्तयोः ।
 छर्दिर्नवदण्डोः क्लीवे समूहे पटलं न ना ॥ ८१९ ॥
 पुष्पादिभाण्डे नाध्याये प्रियङ्गुर्भेदिता वधूः ।
 पातालमौर्वाधिरसातलयोः शङ्खुभिधिते ॥ ८२० ॥
 हवभ्रे कुकूलं पुसि स्यात्तुषाणावय केवतम् ।
 निर्भीति त्रिषु कृत्स्ने स्याद्दसहायेष शिशिले ॥ ८२१ ॥
 कुशलखिषु पर्याप्ते क्लीवे स्यात्क्षेमपुण्ययोः ।
 वीणादण्डे प्रवालोल्ली विद्रुमे नवपल्लवे ॥ ८२२ ॥
 देवीभेदे करालोच्चे त्रिषु स्याद्वाचाप्रमीमयोः ।
 खण्डेखी छकत बल्के रागभेदेस्त्रिभिषपि ॥ ८२३ ॥

मृदौ खिग्धे त्रिषु भवेत्ते चारौ च वेशतः ।
 मण्डली स्यात् न संघे देशविभवे च मण्डतः ॥ ८२४ ॥
 त्रिषु मृत्ते स्थानके तु परिधौ तु नपुंसकम् ।
 कर्माङ्गेषुपतेपादौ कुष्ठं नीताङ्गमुत्पलम् ॥ ८२५ ॥
 ऋषणा पिप्पली मा तु तद्वत्वाच्छिदाभिदोः ।
 क्लीबे जले स्यात्कुहातः खनित्रे कोविदारके ॥ ८२६ ॥
 संकुलं व्याकुले व्याप्तेविस्पटार्थवचस्यपि ।
 यदागवां तरता रणे पुंसि दीप्ते चले त्रिषु ॥ ८२७ ॥
 पतलं तिलकल्के स्यान्मांसे च जगतस्त्रिषु ।
 मेघके पिटमये मा भेलता खड्गबन्धने ॥ ८२८ ॥
 काञ्च्यद्विदेशमौञ्जीषु कपालं कर्परे त्रिषु ।
 उत्तमाङ्गास्त्रिभ मध्ये तु शम्भुनी कर्णपुत्रिका ॥ ८२९ ॥
 तुमुलं व्याकुले शब्दे त्रिषु स्यात्संकुले रणे ।
 पाटला त्रिषु वर्णे स्याद्दीप्तौ ना कुचमे व ना ॥ ८३० ॥
 जाङ्गलो निर्जले देशे विधिते स्यात्पुंसकम् ।
 दुग्धलं तनुषासः स्यात्क्षौमं च वपला कडिम् ॥ ८३१ ॥
 कुतटे स्याद्योर्मा तु पारते चञ्चले त्रिषु ।
 तण्डुलो धान्यसारे स्याद्विडङ्गे कदली त्रियाम् ॥ ८३२ ॥
 मृगभेदे ध्वजे रम्भास्तम्भे स्यादय मञ्जुलः ।
 मधुरे भेषतिक्तौ ना जतरङ्गुपतत्रिणि ॥ ८३३ ॥
 काकोतो श्लेष्माके स्याद्विधे चाप्योषधी त्रियाम् ।
 धवलं शुन्दरे शुक्ले त्रिषु मूनि गवि द्वयोः ॥ ८३४ ॥
 भक्षतोद्री त्रिषां मूमां देशेन्मानौ तु बाहुतौ ।
 कार्तिकः कोमला वृत्तिः खिग्धे तुल्ये त्रिषु त्रिषु ॥ ८३५ ॥
 शुद्धता पुष्कटीकाञ्च्यां बन्धने चाग्रसाद्विके ।
 रसाता मधुरा माषा भोज्यं ना त्विक्षुचूतयोः ॥ ८३६ ॥
 निचुलो वेतसे चापादिकोशे ——— मता ।
 न पुमान्वन्त्रणायौ च कपितागुहविद्याया ॥ ८३७ ॥

हरेण्वाद्यौषधिर्गोथ मुनी ना तद्रूपे त्रिषु ।
 धनूरो मातुलो मातुर्भाता भार्यास्य मातुली ॥ ८३८ ॥
 [दारिकाबीजमाज्यं च राजसर्पप एव च ।]
 अन्दातुदोहदयती अन्दाशीले भवेत्त्रिषु ॥ ८३९ ॥
 नीतिन्यां श्रीफली बिल्वे नेमरोगे तु पाकतः ।
 कुष्ठे क्लीवं केनिलं तु कुयतेरिष्टपादपे ॥ ८४० ॥
 ना केनयुक्ते त्रिषु च तान्नली गर्भपातनी ।
 तोयपिप्पल्यथ स्पष्टोशठथ सरतस्त्रिषु ॥ ८४१ ॥
 त्रिवृत्ती ना तु पीतद्रौ पिच्छितागुर्लशिशपा ।
 मोषातद्विषु क्षिप्ते तिनिशाशोकवेतसाः ॥ ८४२ ॥
 वञ्चुताः कन्दली वीरुत्तद्देदमृगभेदयोः ।
 कपातमूलयोः क्लीवे निष्कला विगतार्तवा ॥ ८४३ ॥
 विमले मन्त्रदेवारी त्रिषु वाये नपुसकम् ।
 विकटतः करीरथ समिवेशविशेषवान् ॥ ८४४ ॥
 खट्वादिथ मन्थितः स्याच्छमलं कल्मषं शकृत् ।
 पुंभूषि केशे देसे च हयोस्तस्थे च कुन्तली ॥ ८४५ ॥
 मधुपात्रे भवेत्क्लीवे मरातौ हंसविस्तृती ।
 स्यान्मङ्गलः कुजे क्लीवे शुभे देव्यां त्रियामपि ॥ ८४६ ॥
 एकाठीता तु पाठायां ना बुके मदकाशयोः ।
 भवेत्प्लोढगतो गन्धकता चम्पकमालिका ॥ ८४७ ॥
 मियङ्गुः स्यात्पुष्पकतः कूष्माण्डककपित्थयोः ।
 धूमे त्रिषु महाकालः किंपाके प्रमये शिवे ॥ ८४८ ॥
 यमतद्वृतयोः पुसि चक्रवालं तु भण्डले ।
 लोकातोके पुमान्स्यात्तु विमर्दे परिशीलने ॥ ८४९ ॥
 अत्युत्कृष्टे परिमतो गन्धे जनमनोहरे ।
 मत्त करी मदकतस्त्रिषु आव्यक्तबाहुदात् ॥ ८५० ॥
 ऐरावणे गणेशे च हस्तिमस्तोष यज्वनि ।
 मदिराक्षयशिन्ये च त्रिषु स्यादाद्यनीबलः ॥ ८५१ ॥

ह्यो ज्ञातावात्मनि स्वं त्रिपञ्चात्मीये स्वोत्थियां धने ।
 स्वर्गेन्तरिक्षे च योः स्त्री शैते मेघे रवावधिः ॥ ८५२ ॥
 दयदाघौ बनारण्यवह्नी जन्महरी भवौ ।
 कल्याणप्राप्तिसत्तारसत्ताभायाध्वरो हवः ॥ ८५३ ॥
 आशादाने चाय योपित्यतिः शास्त्री नरो भवः ।
 भावः सत्तास्वभावाभिपायवेष्टात्मजन्मघ्न ॥ ८५४ ॥
 क्रियाध्वरतसविगतीलातात्पर्यवस्तुषु ।
 स्यायिसात्त्विकसंचारिविभावेषु च पूज्यवत् ॥ ८५५ ॥
 शम्भुमृत्तिरेतौ च योग्यैश्चर्योदयेषु च ।
 पुषा भभित्त्याणुकीला निधत्ते शारवते त्रिषु ॥ ८५६ ॥
 सत्यनिधितयोः क्लीबे गीतिभुम्भेदयोः त्रियाम् ।
 सारुपर्ण्या क्षवस्तु स्यादाद्यर्पा क्षवधौ तथा ॥ ८५७ ॥
 भमयामलकी गौरी शमी क्रोटा शिवा पुमान् ।
 हरे कीर्ते च कल्पागे क्लीबे तदति तु त्रिषु ॥ ८५८ ॥
 पक्षं विनाशाभिमुखं तथा परिणते त्रिषु ।
 रहस्वे कतरे दुःखे हंहं मियुनयुग्मयोः ॥ ८५९ ॥
 क्लीबो नृपुंसके शब्दे दैव्ययुक्ते जने त्रिषु ।
 वक्रोपायभान्तिकं च पाहर्षे कुक्ष्यङ्गभित्तया ॥ ८६० ॥
 ज्या जीवा जीविते न स्त्री पुमाञ्ज्ज्यौ बृहस्पतौ ।
 अत्यध्वगोतिप्रणतः प्राध्वः क्लीबे तु बन्धने ॥ ८६१ ॥
 उशनाः काम्यकृत्रिहाङ्कविर्नीहृषाङ्गना कवी ।
 केतौ सवे त्रयोपे छेदेत्ये न कणे तवः ॥ ८६२ ॥
 विश्व जगद्य शुण्डी च सर्वस्मिन्वाध्यतिङ्गकः ।
 त्रियां प्रतिविषायां च पुंवहुस्त्वे च देवमित् ॥ ८६३ ॥
 स्त्रीकटीवल्लवन्धे स्याद्यीविः परिपणे त्रियाम् ।
 आयव्ययविशुद्धे च धने कारागृहे तथा ॥ ८६४ ॥
 मन सत्यत्वात्मभावे पिशाचादौ गुणे बले ।
 ब्रह्म्यश्रव्यवसायेषु सत्त्वमयी तु जन्तुषु ॥ ८६५ ॥

क्रमनिष्ठे भुवो भागे भेकपक्षिभिदोः प्रवः ।
 ब्रवन्नोदुपचण्डालेष्वोपधौ स्याद्यपुंसकम् ॥ ८६६ ॥
 देवी मूर्वा ह्यो राजतस्त्रियैर्दिवते तथा ।
 मन्त्री सहायः सचिवौ प्रभयः स्यान्मूढयोः ॥ ८६७ ॥
 स्यादुत्पादे कृते पुण्ये प्रसवो गर्भमोचने ।
 अपत्येप्ययाविदधासे निरुक्तौ चापि निरुक्तः ॥ ८६८ ॥
 अपतापेप्ययाधारानतिरेके च संभवः ।
 जन्मोपपत्तिसंघेषु गान्डीवं गान्धिर्वं तथा ॥ ८६९ ॥
 जिष्णोर्धनुदि कोदण्डे वैशाखे माधवो हरौ ।
 वसन्ते चाप राजीवो मृगभिन्मीनभेदयोः ॥ ८७० ॥
 कूर्गे पश्येद्यद्वया स्त्रीविशेषो हयी तथा ।
 कुम्भदासी वल्लवोत्पी विटपे क्षेत्रपञ्चयोः ॥ ८७१ ॥
 वल्लकदेशे रहसि सैन्धवो लवणादवयोः ।
 अभावौ निधनासने व्याजे दूते च कैतवम् ॥ ८७२ ॥
 उत्तेकामर्षयोरिष्ठाप्रसरे मह उत्सवः ।
 विप्रैर्बाहवा बाहवाः स्मूर्त्तवो गोपसदयोः ॥ ८७३ ॥
 विप्रवौ रणनिर्वाधावुत्सवो यदुरुद्धवः ।
 धतूरे ना वज्रकस्तु कितवो शूतकृत्तिपु ॥ ८७४ ॥
 सामुद्रतवणेश्वीवो महानिम्बे च गन्धके ।
 नील्यां त्रिपु निरुग्मादे कारवी कृष्णगीरके ॥ ८७५ ॥
 हिङ्गुपर्ण्या प्रसेवस्तु भवार्हो ककुभे तथा ।
 कैरवं अतजेरी ना देवरागभिदोर्हयोः ॥ ८७६ ॥
 भैरवी त्रिपु भीमे स्यात्तन्धर्वो मृगदेवमित् ।
 ऐरण्डादवो गायनश्च राहुत्पातावुपग्रवौ ॥ ८७७ ॥
 अनादवासोपलापश्च छेदश्च स्यादपद्मवः ।
 अनुभावः प्रभावे च सतां च मतिनिधये ॥ ८७८ ॥
 सवने मयसधाने खाने चाभिषवः पुमान् ।
 क्रीवे पारशवं शले वर्णभेदे त्रितिङ्गकम् ॥ ८७९ ॥

हो विशी वैद्यमनुजौ संतती स्त्री जने बहु ।
 इन्दुदी दर्शनेदिग स्त्री दिगुपाये निदर्शने ॥ ८८० ॥
 मार्गे ककुभि च स्त्री स्याद्दो पराभिचरी स्पशौ ।
 हो राशी पुञ्जमेवाद्यौ लम्प्ये गणिते च ना ॥ ८८१ ॥
 ईशो महेस्वरः स्वामी पृष्ठयास्थस्यादिमध्यभू ।
 वंशोन्ययः समूहश्च काण्डं वेणुरयो दशा ॥ ८८२ ॥
 भवस्या धार्तिरन्ते तु वाससो भूमनि क्षियाम् ।
 कुशा चल्पा कुशी फालो रभेस्त्री ह्रीश्चम्बुनि ॥ ८८३ ॥
 निधनानुपलम्भौ तु माशौ ह्रींवे पलायने ।
 पशुर्मुगादौ छगले दर्शनार्थे तदभ्ययम् ॥ ८८४ ॥
 राज्यायां स्पर्शके स्पर्शो दानस्पर्शनवीरपि ।
 आशा ककुभि नृणांयां दर्शः सूर्येन्दुसगमे ॥ ८८५ ॥
 कृष्णपक्षान्तयागे च पाशोक्षे बन्धने तथा ।
 रज्ज्वादिवलयच्छिद्रे प्रशस्ते तु सपूर्वकः ॥ ८८६ ॥
 त्रिप्रायस्ते यन्त्रगेष्टा प्रभावः प्रभुता वशः ।
 घुन्यां वेहयाबन्धगवीलीकरेणुषु तु क्षियाम् ॥ ८८७ ॥
 पेहयां धने तद्गृहे च चपके पट्टयोनिषु ।
 दिव्ये च कोशः पुष्पादिकुद्मतासिपिधानयोः ॥ ८८८ ॥
 कायावृत्तौ हयोः पद्मकर्णिकायां समाभवे ।
 वेदयानां वेश आकल्पे दुःस्पर्शा कण्टकारिका ॥ ८८९ ॥
 यवाशे पुंसि परुषे निर्दये च भवेत्त्रिषु ।
 रहःप्रकाशौ धीकाशौ निर्वेशो भृतिभोगयोः ॥ ८९० ॥
 प्रसरे चाय निर्देश आशयां कथने तथा ।
 कृतान्ते पुंसि कीनाशः क्षुद्रकार्पकयोस्त्रिषु ॥ ८९१ ॥
 राक्षसे किंशुके पर्णे पलाशो हरिते त्रिषु ।
 शरीपर्णे भवेत्स्त्रीयमर्भीशुः प्रपदे करे ॥ ८९२ ॥
 त्रिवशः स्यादवहयादौ त्रिलिङ्गोनिष्टदुष्टधीः ।
 कर्कशः स्यात्साहसिके दुःस्पर्शे कठिनेदये ॥ ८९३ ॥

कम्पित्ये च प्रदेशस्तु मानमित्स्यानभेदयोः ।
 यागीशो देवतभेदे ना जीवे ह्यमूर्धनि ॥ ८९४ ॥
 ब्रह्मणि जे त्रिषु मवेत्कलशोखो त्रपां निधौ ।
 दधिमन्थनकुम्भ्या च कलशो कलशः स्त्रियौ ॥ ८९५ ॥
 निवेशौ शिविरोद्वाहो वातिशौ मूर्धशावकौ ।
 त्रिषु स्फुटे प्रसिद्धे च प्रकाशो भासि पुस्त्ययम् ॥ ८९६ ॥
 सध्यद्गभिद्रिमर्शो ना स्यात्परामर्शबाधयोः ।
 निर्विशोक्तौ त्रिषु क्रूरे नगेशोद्विषतौ शिवे ॥ ८९७ ॥
 भूमिस्पृशो नरा वैद्या व्यपदेशोभिधा उक्तम् ।
 अपदेशौ व्याजहेनु जीवितेशौ यमप्रियौ ॥ ८९८ ॥
 चार्त्ताहरे सहाये च पुरोगे च प्रतिष्कशः ।
 पतने स्यादपभ्रंशो भाषाभेदापशब्दयोः ॥ ८९९ ॥
 त्रिषु शोभा ह्यक नृद् लिप्ता तर्षो विद् मलगुणयोः ।
 ऋषिर्वेदे यस्मिन्नादौ भवेद् घोषो गतां गणे ॥ ९०० ॥
 गोपपक्षौ गदरे च स्वरे नेषादिनि.स्वने ।
 उपयुक्तेतरच्छेषं त्रिषु ना नागसीरिणौः ॥ ९०१ ॥
 प्रसादाब्जिजनिर्माल्यशने स्त्री स्याद्गुणो गवि ।
 शुभते भूपके भेदे शृङ्गीवाशिकयोः शुभे ॥ ९०२ ॥
 कृषा नागवृत्ता ना तु मत्स्ये स्यात्सरेष्वियाम् ।
 यषो वृद्धा लोकधातायुषा बाणमुता निशा ॥ ९०३ ॥
 दोषो गुणेतरे रात्रौ स्त्री भेषो नाशगर्हयोः ।
 बरीषामौ पुमान्कर्तृत्विषु कृष्यल्पजुत्ययोः ॥ ९०४ ॥
 शुषिः शोषे बले जीवे विष श्वेदे जले तथा ।
 स्त्रियां प्रतिप्रियायां स्याज्ज्येस्तानररोगयोः ॥ ९०५ ॥
 तुषो विभीतको दोषो धान्यचर्मार्तौ धने ।
 तद्ग्रे पट्टयोन्यादौ कोषः शान्तश्च कैश्चन ॥ ९०६ ॥
 शैतूयो नर्तके विल्वे मनीषा धियग्रेच्छयोः ।
 भर्मापु शमहे रश्मौ पुष्पा सात्मसाधनः ॥ ९०७ ॥

पञ्चहस्तप्रमाणे च कल्माषौ कृष्णकर्तुरौ ।
 रोहिणं रक्तकण्ठं मत्स्यभिद्धरिणान्तरम् ॥ ९०८ ॥
 शुण्डामभाये गण्डूषा इयोध मुखपूरणे ।
 प्रसूतोन्मित उष्णीषः शिरोवेष्टकिरीटयोः ॥ ९०९ ॥
 पुंसः कुर्याद्विशेषे स्यात्पौर्णवं तन्मित्रे त्रिषु ।
 भामित्रे पल्लोत्कोचावामित्री स्यात्तु मल्लकी ॥ ९१० ॥
 वीर्यममृते मूत्रद्वन्द्वकाये धने इयोः ।
 व्यक्ती भेदे विदोषः स्यात्पदोपो दोषिकालयोः ॥ ९११ ॥
 विष्वाधिते स्यात्कतुर्ष पापे च महिषी प्रभोः ।
 त्रिषां इयोः पञ्चावंहस्यपराधे च किल्बिषम् ॥ ९१२ ॥
 भाकर्षः शारिफलक भाक्षेपे पाशके तथा ।
 निहुरे वसने रुक्षे पर्यं कर्मुरे त्रिषु ॥ ९१३ ॥
 सद्देशे च जिगीषा स्याज्जवेष्ठाव्यवसाययोः ।
 सधर्षो कषणस्पर्धे उपासाभ्रवनेष्ठयोः ॥ ९१४ ॥
 शुभ्रूषानिमिषा मास्याः क्षराः शम्भ्यां तु न स्त्रियाम् ।
 कपिशीर्षे भित्तिशृङ्गे तथापो दास कर्षणम् ॥ ९१५ ॥
 अनुकर्षमनुतर्षोभिलापधपकः क्षराः ।
 परिवेष्टस्तु पल्लवे परिषौ मण्डले तथा ॥ ९१६ ॥
 कालमेयी तु मञ्जिष्ठा बृहती सोमराजिका ।
 पल्लकषा भवेत्ताप्ता गोक्षुरो गुग्गुलुस्तथा ॥ ९१७ ॥
 भा रदिमदीश्वोर्न पुमाभ्यासौ रतगृहौकसी ।
 देवा देवभिदोमिध योषांश्च च बुके वसुः ॥ ९१८ ॥
 मासि रत्ने धने क्रीवे पाठाराधामुत्रो रसाः ।
 मासे नाट्ये देहधाती वीर्ये रागे द्वये धिये ॥ ९१९ ॥
 स्वादेष्वादौ चर्वणे ना ध्वनौ क्रीवे तु पारते ।
 खगयोगिभिर्दोर्दसो निर्लोकमनृपसूर्ययोः ॥ ९२० ॥
 विष्णौ प्राणे चात्मनि च ज्योतिर्मनुनिदृष्टिषु ।
 पुत्रादौ तर्पके वर्षे वत्सः कीये तु वक्षसि ॥ ९२१ ॥

ध्वान्ते राहौ गुणे शोके तमो येषा विधातरि ।
 त्रिण्यौ विदुषि चाद्यार्चिर्जालामासोर्न पुंस्ययम् ॥ ९२२ ॥
 सस्त्रिपदाहे खड्गरे श्रोतः स्यात्करिणः करे ।
 यर्चासि रूपत्रिदमासो रहः सुरतगुह्ययोः ॥ ९२३ ॥
 एनोपराधे दुरितेप्यागः पापापराधयोः ।
 रजो गुणे च रेणौ ॥ योयितामार्तवेपि च ॥ ९२४ ॥
 हारोर्ध्वदारु नासा स्यात्सासिका चाय यौवनम् ।
 देहायस्या वयः पक्षी मह उरसवतेजसोः ॥ ९२५ ॥
 छन्दः पद्येभिराये च वेदे चीजो बले रुचौ ।
 गृहं सदाभयक्षौकः पयः क्षीरे जलेपि च ॥ ९२६ ॥
 तेजः प्रमायो दीप्तिश्च बलशुक्रासहिष्णुताः ।
 ममा वर्षाः भावणोभ्रमन्तरिक्षे नपुंसकम् ॥ ९२७ ॥
 सहो दीप्तौ बले मार्गशीर्षे मन्तयोः पुमान् ।
 तपास्तु शिशिरे माघे क्लीबं कृष्णादिके मते ॥ ९२८ ॥
 शौर्यादिकर्म हिंसा स्याद्दधध जननी प्रसूः ।
 भद्रा चाय त्रिषामाशीर्हिंसाशंसाविद्वेष्योः ॥ ९२९ ॥
 कथुवाः संभवा प्रभाते तु क्लीबे भासः प्रभांशयः ।
 मणिरोषो भयं आसः सर्पिर्होतव्ययोर्हविः ॥ ९३० ॥
 नाम्नी क्लीबे कुशे बर्हिदरः भेटेपि वक्षसि ।
 अस्तिः खड्गे तथा चापे शुभाकारे तनौ वपुः ॥ ९३१ ॥
 भद्रः परस्मिन्प्रावि शंसेत्तौ स्तुतिवाङ्मयोः ।
 आत्मठे पण्डिते विशान्नीवे शौर्भूश्च रोदसी ॥ ९३२ ॥
 पुनर्येव्ययं मूयोतिवह्न्ये त्रितिङ्गकः ।
 [प्रशस्तवृद्धयोर्ज्यायानुत्कर्षार्थे त्रितिङ्गकः] ॥ ९३३ ॥
 मृत्तौपधिः प्रशस्ता मृहासी वीरुश्च नर्तकी ।
 भूर्ये इयोर्नरासी तु वरराजोद्यशाटकी ॥ ९३४ ॥ -
 तालसे प्रार्यनैत्युभये तद्वति स्याच्चित्तिङ्गकः ।
 [आशंसा यवनं वाङ्मय स्तुतिः संभावना तथा] ॥ ९३५ ॥

स्तुति प्रशसा दत्ताया च द्विवीकाधानके सुरे ।
 सदावैरहस्यमे प्रह्लो रभसो हर्षभेगयो ॥ ९३६ ॥
 यतमोखी कर्णपुर उरुसभापि दोखरे ।
 सुमना ली पुष्पजात्योर्देवपण्डितयो पुमान् ॥ ९३७ ॥
 सारस खगभेदे स्यात्क्रीवे नु सरसीरुहे ।
 त्रिषु धानुष्क इष्वासो भवेत्क्रीवे नु धार्मुके ॥ ९३८ ॥
 श्योम्यस्रिया विहाय स्यात्पुंवहस्ये पतत्रिषु ।
 वतात्कारहृत्त कर्म साहस दण्डभित्तया ॥ ९३९ ॥
 भीमस्तो विहते क्रूरे निन्दे च त्रिषु फल्गुने ।
 पुंसि नाट्यरसे च स्याज्जुगुप्साया न्युसकम् ॥ ९४० ॥
 बरीयानतिविस्तीर्णे तथा धरनरे त्रिषु ।
 बाहसाभोरनिशये साधीयाग्वाप्यतिद्वक ॥ ९४१ ॥
 युवाल्पयोरनिशये कर्नीयानपि भेदवत् ।
 पाठा हरीतकी हस्तिपिप्पली भेयसी त्रिषु ॥ ९४२ ॥
 शस्त्रेय पायस दुग्धसकृते यतिभिद्यापि ।
 भीमासे नौषधिभिदि राक्षसी रक्षसि द्वयो ॥ ९४३ ॥
 तद्गवादी त्रिष्वभुक्तापुपवासो व्रतस्थितौ ।
 मूर्धाद्वाक्षे मधुरसे मृहीका च दातावरी ॥ ९४४ ॥
 काकोत्तो परिहास स्यात्क्रीडोपहतनं तथा ।
 दोखरे कर्णपुरे वाचतस पुनपुसकम् ॥ ९४५ ॥
 जले सान्द्रे च निर्यासे भवेद्दुनरसोत्तिथान् ।
 कादम्बे रामहसे च कतस्तो द्वयोर्भवेत् ॥ ९४६ ॥
 चन्द्रहासो रावथासायसिमात्रेय संस्कृती ।
 धूपनन्वादिमिर्गसिप्यत्रिवात्त पुमानयम् ॥ ९४७ ॥
 नि भेयस शिने मोक्षे सूर्यरद्वी विभावसु ।
 निम्बे स्याद्विद्रुनिर्वासस्तया त्रिजुतद्वये ॥ ९४८ ॥
 शिखिपिच्छदले बह्वे ईहा स्यादुद्यमेच्छयो ।
 गृह गेहे गह्वरे नु न ली दारेषु सवह ॥ ९४९ ॥

दान्तस्कन्धेदनायवे चोट्याचरणे तथा ।
 नहो धाहे वर्णके च मुद्रपर्णी वच्चा सहा ॥ ९८७ ॥
 कुमारी त्रिषु दाक्ते स्याद्दार्त्ताकी वाशिका तथा ।
 सिंही द्वयोः प्राणिभेदे वप्रवृचोरगेष्वहिः ॥ ९८९ ॥
 अविद्यामूँयामोहो याहो यादोषहारयोः ।
 ज्ञेहस्तैलादिकप्रेम्णोः सौहार्दे चाय गह्वरे ॥ ९८९ ॥
 गुहा स्यात्पृथिव्या च पुमान्स्कन्धेय संचये ।
 सूर्यादौ पतनादौ च रात्रिर्बन्धयोर्महः ॥ ९८३ ॥
 रात्रिपस्तेन्दुपृष्णोश्च मनी भूरुत्सवे पुमान् ।
 वाक्ता याद्वतरे स्त्री स्यात्पुमान्माने हयादिषु ॥ ९८४ ॥
 वर्णादिभ्यास्योर्बुहो विस्तारे पृथुले त्रिषु ।
 विपुले व्यादिसंख्यायां बहुः स्याद्वाच्यलिङ्गकः ॥ ९८५ ॥
 प्रमहः स्यात्तुलासूत्रे वन्यां रज्जौ हयस्य च ।
 हयस्त्वमौ तुलासूत्रे प्रमाहो जीविकाकृतौ ॥ ९८६ ॥
 संवाहः परिचर्यायां विमहः कायस्त्रिस्तौ ।
 वैरवाक्ये तिरस्कारोभिध्या भर्त्सा च निमहः ॥ ९८७ ॥
 स्याद्बुर्धमाने स्त्रीधोणाचारोहोद्रे तरोरपि ।
 तथादवाद्यभासितरि स्यात्स्पष्टा मलसमृतिः ॥ ९८८ ॥
 प्रवृत्तिर्जलवेगश्च प्रवाहा अथ संपहः ।
 सचये महदुद्धारे फलादिस्वीकृतावपि ॥ ९८९ ॥
 द्वार्यापीडे कायरसे निर्यूहो नागदन्तके ।
 वैदेहौ पिप्पलीसीते वाराहौ देवतौषधी ॥ ९९० ॥
 रास्त्रा शेफालिका गन्धनाकुली सुवहा त्रिषु ।
 रम्ये दैर्घ्ये रोगभेदे स्यादानाहोपि बन्धने ॥ ९९१ ॥
 गजभाले वृष्टिरोधे प्रतिबन्धेष्ववयवः ।
 पदपर्वविभागे च भूमौ सर्वसहा सहे ॥ ९९२ ॥
 स्यादारम्भे स्त्रीकरणे सैन्यपृष्ठे पतद्गजे ।
 हिजेभ्यो विधिवद्वये तद्गजे च प्रतिमहः ॥ ९९३ ॥

पद्मोपरिजनानामुल्लासाः परिपहाः ।
 समीरणे गन्धर्वो नासिकायां लिखामय ॥ ९६४ ॥
 पिनामहः पितृपिता ब्रह्मा चाय तमोपहाः ।
 भस्मीन्हर्कां नृपांर्ह्ये परिचर्हः परिच्छदे ॥ ९६५ ॥
 धातुः काके यके कक्षः पार्श्वपातकभिक्षिपु ।
 मृगे योरुधि च खी तु प्रतिष्ठास्थानभेदयोः ॥ ९६६ ॥
 परिधानस्य च बहिः कटीनिगटने भवेत् ।
 रपांगोक्षो रैर्यमिदि पाशकचूनयोरवि ॥ ९६७ ॥
 बीजे विभीनके कर्णे खोमोमे क्लीबे हृद्भिद्ये ।
 सौवर्नने च पक्षस्तु वर्गे कातसहाययोः ॥ ९६८ ॥
 गहरसाध्यविरोधेषु पुष्पप्येदेमपार्श्वयोः ।
 हनी विकल्पिते पार्श्वे परः केशानु संदनी ॥ ९६९ ॥
 मजापतो कुकुटे च दक्षः स्याद्यतुरे त्रिपु ।
 मेक्षा नृक्षेणं प्रसा भिक्षा सेवार्थना भृतिः ॥ ९७० ॥
 पाश्चात्पार्थ तयाद्यादि न्यक्षं कारस्व्यनिकर्षयोः ।
 कक्षं मे पुंसि मल्लुके क्लृप्तास्त्रयेभ्यश्चक्रणे ॥ ९७१ ॥
 चोत्तो गीते मनोहे च मोक्षो मुक्ती च पाटली ।
 पर्कटघां विप्लवे प्रक्षो यक्षो यक्षेशुगुप्तको ॥ ९७२ ॥
 न च शतसहस्रं स्यात्तक्षं ध्यानशरभ्ययोः ।
 मयस्त्रेपिकृते साक्षिण्यभ्यक्ष - - धातकी ॥ ९७३ ॥
 द्यभिक्षा द्युतभाषत्वे क्लीबे हृदादवभेदयोः ।
 यक्षिणाक्षो विरूपाक्षो हरे विकृततोचने ॥ ९७४ ॥

आ प्रपृष्टः स्मृती पाक्य आधिजे कोपपीडयोः ।
 आर्देपर्य्ये व्याघ्रो च मर्यादायां क्रियान्वये ॥ ९७५ ॥
 इ दुःखमावने कोप उराह्वाने विसर्जने ।
 पापकुक्षेपर्य्ये कु धिङ् निर्भर्त्वननिन्दयोः ॥ ९७६ ॥

चोन्वाचये समाहारेतरेतरसमुद्यये ।
 विनियोये तुल्यकाले हेतौ यद्यर्थ एव च ॥ ९७७ ॥
 स्वित्यभे च वितर्के च तुर्विशेषेवधारणे ।
 यद्वाक्योपक्रमे हेतौ यदायद्यर्थयोरपि ॥ ९७८ ॥
 तदेतावुपसहारे तदानर्थायोरपि ।
 सकृत्सद्वैकचारायै सदार्थे चाय मङ्गले ॥ ९७९ ॥
 स्वस्त्वादी क्षेमपुण्यादौ प्रकर्षे लङ्घनेप्यति ।
 प्रतीच्यां चरमे पश्चादारादूरसमीपयो ॥ ९८० ॥
 विकल्पप्रभसरयार्थेषूतासत्यविकल्पयो ।
 पुन सह सदा द्वाद्वत्साक्षात्प्रत्यक्षतत्त्वयो ॥ ९८१ ॥
 त्वेदानुकम्पासनेदविस्मयामन्त्रणे चत ।
 हन्त इपे कृपादाने वाक्यारम्भविशयो ॥ ९८२ ॥
 प्रति प्रतिनिधी क्षीप्सातक्षणादौ प्रयोगत ।
 इति हेतुप्रकरणप्रकर्षादिसमाप्तिषु ॥ ९८३ ॥
 मतस्वरूपैवमर्थविवक्षानियमादिषु ।
 बाधत्वावच्छ साकल्ये हेतौ मानेवधारणे ॥ ९८४ ॥
 सप्रत्यक्षविभाज्यर्थेष्वीर्ष्यापीडाप्रतिभवे ।
 पुरस्तात्प्रथम प्राच्यामामन्तयेमतेपि च ॥ ९८५ ॥
 देशे कालेपि बाधस्तादृशेणधोमवेपि च ।
 किमुत स्यादतिशये प्रभ्रमध्यविकल्पयो ॥ ९८६ ॥
 मङ्गलान्तरारम्भप्रभकास्त्वैष्वयो अथ ।
 भङ्गीकारेपिकारे च स्याद्वितर्कविकल्पयो ॥ ९८७ ॥
 धृष्टा निरर्थकाविध्यो सादृश्ये प्रक्रमे यमा ।
 प्रकारयोग्यतावीप्सापदार्यानतिलङ्घने ॥ ९८८ ॥
 तयातिदेशेमुशाने प्रकारेपि समुद्यये ।
 नु पृष्णायां वितर्के च पश्चात्सादृश्ययोरनु ॥ ९८९ ॥
 दैर्घ्ये च तक्षणादौ च तत्त्वाख्यानेप्ययो ननु ।
 प्रभावधारणानुष्ठानुनयामन्त्रणोत्तरे ॥ ९९० ॥

आक्षेपेष्टानिधयेषु चाक्षयादिपतिषाक्षयोः ।
 गर्हासमुच्चयप्रशङ्कासंभावनास्त्रयि ॥ ९९१ ॥
 आक्षेपादौ पदार्थे च वर्जने गर्हणेऽप्ययः ।
 उप. समीप आधिक्ये हीमत्वेङ्गीकृतावपि ॥ ९९२ ॥
 किं वृष्ट्यायां जुगुप्सायामाक्षेपेल्पावसानयोः ।
 नु वितर्के परिपन्थे प्रकान्तोत्तिनिवारणे ॥ ९९३ ॥
 भवाक्षो मत्सने कोपेनिष्ठावामघ कं जले ।
 मूर्धनिन्दासुखेषु स्वादा सरवार्ये स्मृतौ तथा ॥ ९९४ ॥
 भमा सह समीपे स्यात्सामि स्वये जुगुप्सने ।
 मृणीमर्धे सुखे जोष नूनं तर्कैर्यनिधये ॥ ९९५ ॥
 उपाशु वचने मृणीमेषमित्यतयार्थयोः ।
 निर्देशे चोपदेशे च निधये च प्रतिभवे ॥ ९९६ ॥
 नाम प्राकाश्यसमाध्यक्रोपोपगममुत्सने ।
 विस्मयस्मृत्यलीकेषु सम मुख्यसद्वार्थयोः ॥ ९९७ ॥
 भल भूतगपवर्ताप्रसामध्येषु निवारणे ।
 साप्रत वर्तमानार्थे युक्ताधेनन्तरं तथा ॥ ९९८ ॥
 मध्येनितिके च समया निर्निधयनिधेययोः ।
 स्वर्गे चरे च लोके स्वर्भेदाप्रयमयोः पुनः ॥ ९९९ ॥
 मात. प्रभाते स्वार्थे च मध्ये बाह्येस्तरिष्यति ।
 स्यात्प्रबन्धे चिरातीते निकटागामिके पुरा ॥ १००० ॥
 ऊर्युर्युहरी चैते विस्तारेङ्गीकृतावपि ।
 किल सभाम्यवात्तायैहेत्वलीकावचिष्य ॥ १००१ ॥
 निर्वधवास्यालकारनिशासानुनये खलु ।
 - त शंसानिधययोर्गं विकल्पोपमानयोः ॥ १००२ ॥
 इहे समुच्चये च स्यादेवैवम्येवधारणे ।
 अवज्ञाया मनापर्थे उत्प्रेक्षातर्कयोरपि ॥ १००३ ॥
 निरोन्तर्पी निर्यगर्थे मिथोन्वोन्य रहस्यपि ।
 अ-मयाकाश्ययोः प्रादुरथो बुध्निकारयोः ॥ १००४ ॥

ननः पूनायकतयोस्तत्त्व मुख्यत्वमञ्जसा ।

कटे क्षतौ हृदयः स्यादा - - र्यस्य सूचने ॥ १००५ ॥

दुःखे शोके विशादे [हा] - - - - - ।

हिदयः स्याद्विशोदा - - - आवधारणे ॥ १००६ ॥

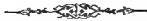
अह क्षेपे विनियोगेहह खेदेद्भुत - - ॥

क्षभ्यारानेभ्युपगमे तूर्णीमात्रे समर्चने ।

दानरतिप्रहारौ स्यार्गोकारोपि च मङ्गले ॥ १००७ ॥

॥ इति मङ्गकोशः समानः ॥

EXTRACTS FROM THE COMMENTARY.

[क] चतुर्विधेष्वप्येव कश्चिद् भुलिङ्गः । उत्तरेषु त्रिषु तु नपुंसकम् । कपः को वा गुरुस्ते Dhv. 104, 10 इत्यादौ जले । कपो वरुणः । कं कणविशेष इत्यादौ सुखे । क सुखाय क सुखं वा वचायात् [?] । तथा कणति शब्दा-
यते । कमिति प्रकृत्य मस्तके च सुखेपि चेति अभ्ययपकरणे मेदिनिः । कश्चिद्
अंकारात् [?] वक्ष्यते । अयं च कश्चिद् किञ्चिदप्रकृतिश्च प्रातिपदिकं च
भाष्यकारेण कस्येदित्यत्र स्थापितत्वात् c. Bh. Pā. 4, 2, 25 । ततश्च । कस्मै
च काय वेत्यादि लक्ष्यसिद्धिः ॥ एकाक्षरः ॥ [नाक] नाकतटिनीत्यादा-
याकाशे । नाकौकसामित्यादौ त्रिविधे ॥ [लोक] आ० Su. 2594 इत्यादौ
भुवने । मा० Ra. 14, 61 इत्यादौ जने ॥ 10 ॥

[इलोफ] पदे । Ra. 14, 70 ॥ [टङ्क] द्रव्ये । इष्टः स वैरैस्तृणः
सटङ्कः ॥ [अङ्क] किं तस्य संख्येयं नवा नवाङ्का इत्यादावेकादिगणनायाम् ।
वत्सङ्गे । Ra. 8, 26 । चिह्ने । शशाङ्केनेव शर्वरी ॥ 11 ॥

[अर्क] सूर्ये स्फुटिके च । H. V. 1, 4 ॥ [शल्क] वास्तव्ये ।
भूर्जशल्कं पसानाः ॥ [किट्कु] धामात्किञ्चुशर्तं भजेदित्यादौ चतुर्विधस्यकुले
हस्तप्रमाणे । किष्कुसंभिताः समिधः । द्वादशाङ्गुला वितस्तिप्रमाणाः ॥ 12 ॥

[निष्क] सह भटभिर्वर्तते साटम् । बहु० Pā. 5, 4, 73 इति ङच् ।
शुवर्गं षोडश मापकाः । पदं शुवर्णकाथत्वारः । दीनैर्यते दीनारो रूपकम् ।
विशेषेण कस्यते निष्कः ॥ 13 ॥

[रत्नक] समले पापशये । एनसि पापमात्रे ॥ [स्तोत्रक] दमे दमयुक्ते
स्मिन्ति यथा । स्तोको गुर्मेन्निके भूयात् । पुत्रे । धन्यस्य गृहिणः स्तोको गृहे
सेवति सेवनेः ॥ [पाक] शावके । काकपाकेरटद्भिः ॥ 14 ॥

[लङ्का] रायणनगर्याम् । Śl. 1, 68 । वृक्षशाखायाम् । हुमलङ्कां
समाभित्य वानरः कुत्र संस्थितः ॥ 15 ॥

[एक] तथा च कात्वः । प्रधानान्यसहायेषु संख्यायां चैक इष्यते ॥ [पङ्क]
इयेषि । पङ्कः पङ्क व्यपोहति ॥ 16 ॥

[भेक] मण्डूके । Su. 843 । उभयत्रापि । भेकाः पान्यभना घनस्तनितव-
भेकारवेशाप्यतम् ॥ [छेक] छेकानुपास इत्यादौ सदृश्यभेकाः [sic] ॥ 17 ॥

[शङ्कु] आयुधभेदे । शङ्कुः प्रहरणान्तरम् c. Ś35v. 385 । रघाणौ । मु-
ष्णन्ति शङ्कुः [sic] परितो निधाय । कीलके । Ra. 8, 92 । संख्याभेदे । शङ्कुः
c. Mb 2, 17 । मानभेदे । आयामविभेद [sic] संख्यातक्षणया ॥ [त्रिक]
कूपयन्त्रे । त्रिकोर्लकारसूत्रिताः ॥ त्रिकामात्रित्यादौ र्ध्वचरिते गात्राङ्गवर्णने
गात्राङ्गे । तत्र ि त्रिकदर्शनमित्यादौ त्रये ॥ 18 ॥

त्रयाणां संघाः । त्रिकः । संख्यायां Pa. 5, 1, 22 । त्रिलिङ्गः । त्रिकामन्त्र
इत्यादावादिपदशान् ॥ [राका] नवरत्नानि कम्पायाम् । राका नाग्यमुखं
पश्येहिना भर्तुः ॥ 19 ॥

[शूक] कण्टके । शूकरिवाचितः कण्डः । अनुकोशे । निःशूक किं भाषते ।
शूके गुत्राङ्कुरे । नवचारशूकविशदेः ॥ [शलाका] रत्नस्वरूपमिदि ।
Ku. 1, 24 । शस्त्रमाण्डे । Su. 3401 । भञ्जनतुलिकायाम् । Ku. 1, 47 ॥ 20 ॥

परीक्षायाम् । शलाकया कोवि भिनक्ति मन्त्रम् ॥ [दैशिक] सौशिकमुखाद्या-
द्यपारंपर्यक्रमेण इत्यादौ गुरौ ॥ देख्ये । अपूर्वो दैशिक इवासीत् ॥ [तूलिका]
निष्कृष्टमाण्डे । Ku. 1, 32 । शलाकायाम् । गृहीत्वाञ्जनतुलिकाम् ॥ 21 ॥

[वर्णक] त्रितेपने चन्दने च श्लेषे । वर्णकं मेकं [sic] संसदि सोपददित्या-
दौ परीक्षोद्भूतजस्तुनि ना पुतिङ्गः । वर्णकावृततत्त्वः स हि मत्तौ [?] इत्यादौ
तान्त्रिके विकारे वस्त्रविशेषे । वर्णका तान्त्रिके Pa. 7, 3, 45, 7 इति हि वार्तिकमि-
ति इयोः । शोधनय निष्कम्प्य वर्णिका आदाय पुनः प्रविशतीत्यादौ रामे [sic]
गैरिकादिषु स्त्रीपुंसयोः । ततः M. M. 17, 1 इत्यादौ भूमिकायां स्वरूप-
विवर्णनेन गमोपवर्णान् ॥ 22 ॥

पर्यायादिषु । वर्णिकाभिः किमाभिः । किमेतैर्बहुभिर्वर्णनैरित्यर्थः । आदि-
शब्दादहंणीवृत्तिषु [sic] । वर्णयितरि । अहं तव वर्णको भवामि ॥
[गणिका] इभ्याम् । शब्देषु परिजनेषु गणिकामाहृत्य ययौ ॥ [गणक] द्वैवशे ।
K. V. 9, 6 ॥ 23 ॥

[कलङ्क] अपवारे । न जाने कोमुष्मिन्प्रयुक्तकलङ्के कविरभूत् ॥ 24 ॥
[पृथुक] भक्ष्ये खाद्यविशेषे विचरी इति भाषया प्रसिद्धे खलभृटे ॥
[आलोक] दर्शने । Me. 82 ॥ 25 ॥

[नालीक] भक्षे । विवृतेनापि० Mb 3, 52 ॥ [पुलाक] मुष्ण० ।
Sp. 4150 संक्षेपे । पुलाककारी विपुलाशयः स्यात् । भक्त० । स्यालीपुला-
कन्यामेव ॥ 26 ॥

[करक] कमण्डली नालिकेरास्थिमये । करककरः जगाम मत्करी ॥
करककुसुमताम्र इत्यादौ शब्दमे । करिका मधुभाण्डं प्रसिद्धम् ॥ 27 ॥

[करङ्क] करङ्कशेवतारित्यादौ मांसरहिते ॥ ताम्बूलादिभाजने । आजुहाव
च करङ्कवाहिनीम् ॥ 28 ॥

[मृधिक] राशिभेदे प्रसिद्ध एव । भवविकायाम् । एत० Mb. 8, 91 ।
शुकप्रधानः कीटः कण्टकी किमिः । गोमयाद्धिको जायते इत्यादौ ॥ [प्रतीक]
महत्प्रतीकवाहीत्यादौ प्रतिकूले ॥ अंशे । नाममालाप्रतीकमपश्यम् c. V. K. I,
3, 6, O. । दीपे । प्राज्यप्रतीकजालाभिः शार्धटे शकलीकृते ॥ अङ्गं प्रतीकोपयय
इत्यादावर्षाभिप्रायेणैव c. AK. 148, 70 ॥ 29 ॥

[दीपक] दीपे । Su. 2490 ॥ 30 ॥

[कौशिक] गाधिजे । Ra. 11, 1 । उलूके । M. M. 176, 7 । गुग्गुली ।
अगुरु० Mb. 3, 29 । इन्द्रे । Si. 1, 53 । आदितुण्डिके गार्गडिके । उरण इव
च कौशिकास्त निभ्यत् ॥ [क्षुद्रक] के अन्ये [sic] राजानः क्षुद्रका इत्यादौ
कनिष्ठादिषु यथायोगं योग्यम् ॥ 31 ॥

[पिण्याक] सिल्हके । पिण्याकगन्ध इव तुष्टिकृदत्र सोभूत् ॥ [वार्तिका]
वर्तका शकुनौ प्राचामित्यत्र वार्तिकविकल्पेनेत्त्वस्मरणाद्वर्तकापि c. Pj. 7,

8, 45, 8 ॥ [वर्तक] वर्तकक्षुण्णपाद इत्यादावश्नुरे ॥ [सायक] शरे ।
Ra. 2, 31 । खट्वे । आकृष्य सायकमुपाद्रवदेकवीरः ॥ 32 ॥

[व्यलीक] कामजे दोषे । मेहे [sic] न गोवस्यतितथ्यनीकम् ॥ न
किंचिद्दूचे किल स व्यलीक इत्यादौ विलक्षे । विलक्षः सतञ्जः । अत्रिये । मया०
Mh. 3, 86 । विषय्ये । पृष्टो० Mh. 3, 86 । रोणे । चिरं व्यलीकेन जगाम
शान्तिम् । भशय्ये । मुजने० Mh. 3, 86 ॥ 33 ॥

[गैरिक] रङ्गे । जगाल गैरिकं पाकान् ॥ [अलीक] त्रयेषु । Sp. 2606 ॥

[अनुक] इयोरपि । वरस्यानूकवृत्तानि प्रेक्ष्य कन्या प्रदीयते ॥ 34 ॥

[धेनुका] क्षुरिकायाम् । बन्धासिधेनुकेः ॥ मक्तजनकामधेनुधेनुक
इत्यादावुभयायाम् । करेणाम् । आहम्य वरधेनुकाम् ॥ [कालिका]
देव्याम् । विशेषः कालिकामते [sic] । नियतकाले निर्वाणो
त्तमः कालिकायया वृद्धिः । तथा च कारि[ता] कालिका चेत्यादि
मारदादौ । स्वर्गमते । विना निरूपणं देव्यः कालिका केन लक्ष्यते । मेष० ।
Ra. 11, 15 ॥ 35 ॥

[कारिका] याचनायाम् । सम्रा० Mh. 3, 18 । धृतौ । भंगोक्तकारिकेयम्
[sic] । क्रियायाम् । कां कारिकामकार्याः ॥ [कारक] भृत्ये । कारकेषु
मताशौचम् । कारके [sic] । स कर्ता नाम कारकम् c. Kât. p. 497 ॥
[कर्णिका] कर्ण० Pa. 4, 3, 65 इति कर्णभूषणे तातपशादौ । कर्णिकाकिर-
णवन्धुरितस्येत्यादौ ॥ 36 ॥

करिहस्ताङ्गुली पद्मवीजकोदयां च । स्थिता भीः पक्षे च भ्राय्यम्भुपकर्णि-
के । खिया नार्या गदे कर्णिका भगव्याधिरित्यायुर्दयसिद्धौ गदः ॥ [बाह्यिक]
कुटुमे । बाह्यिक० Mh. 3, 87 । द्विद्वौ । बाह्यिकार्द्रकसैन्धवैः सरमिणी ॥ 37 ॥

[कौतुक] मद्गन्धद्वये । Ra. 8, 1 । कुतुके । कौतुकाक्षित्रचित्तः ॥ [वा-
लिका] मिश्रुर्वाचिकरानुवाह बह्व्यौदोन्मिषद्वालिकानित्यादौ इत्येवम् वातुको-
र्मिकयोः ॥ 38 ॥

कङ्कणे । वालिकालंकृतकोष्ठः ॥ [वालक] अङ्गुलीयश्रीवेरयोः प्रसिद्धः ॥
[प्रियक] मृगभिदि । Ś. 4, 32 ॥ 39 ॥

[उदर्क] उत्तरकाते । सुखोदर्का वनभुवः । उत्तरकालिके फले । कुशलोदर्कं
तर्कयामि ॥ [मेचक] शिखि° । मेचकिकुलकोलाहता । मेचकिनः शि-
खिनः ॥ 40 ॥

[गोलक] गुते । गुग्गुलुगोलकहिङ्गुवचाभिः । गुलं मस्तिष्कम् ॥ पिण्डे ।
भूगोलः ॥ [तिलक] बिरतोक्त्याम् । युगलकतिलकचक्रकानि ॥ 41 ॥

विशेषके वृक्षभिदि च । Rn. 9, 41 ॥ [आतङ्क] निरातङ्कः पङ्क इत्यादौ
तापे । आतङ्कः कुसुमायुध इत्यादौ इयोरपि । निरातङ्कः १° M. M. 195, 1
इत्यादौ भीरेव ॥ 42 ॥

[रेणुका] भार्गवाभ्यायाम् । B. II, 37 ॥ [पुण्ड्रक] इक्षी । स्फुरति
च हविमत्ता पर्वणां पुण्ड्रके स्यात् ॥ [पुलक] प्रस्तरे इतक्षणेदमविशेषे । पुल-
कमृदधौताम्बराः । क्रिमिभेदे । वर्त्मना° Mh. 3, 61 ॥ 44 ॥

[कण्टक] क्षुद्र° । निष्कण्टकं रान्यमथो चकार । रोमाञ्चे । Ku. 6, 15 ।
तरोरङ्गे- । A. S. 60, 4 । अत्र कण्टकं तीक्ष्णतत्तापर्व ॥ 45 ॥

[सरक] इक्षुशीघ्री । वरतनुवक्त्रसङ्गद्यन्धितरं सरकम् । शीधुपाने ।
सरककेतिमत्ताः खियः ॥ [तारक] दैत्यभेदे । Ku. 2, 1 ॥ 46 ॥

[तारिका] देवीभेदे । तारिका भवसमुद्रतारिका ॥ [क्षारक] पिष्टकं
भाण्डविशेषः । क्षारकाङ्कितकूर्परा इत्यादौ । कोरके । क्षारकैः कुसुमचापसायकैः ।
कोरकं मुकुटिका ॥ [जीवक] विषयविपहतानां जीवकस्त्वं पुराण इत्यादौ
माणके ॥ 47 ॥

जीवकदर्शने सर्ववैतन्यवाद इत्यादौ क्षपणे ॥ [जीविका] इयोः । कां जी-
विकां विमार्षि ॥ [पर्यङ्क] उभयत्रापि । यदैव पर्यङ्कतले विमुक्ते त्वमिष्टया भा-
षयनापगूढः ॥ 48 ॥

[बन्धकी] इभ्याम् । बन्धकीनिकटमगमनृपतिः ॥ [बन्धक] आधौ । न वृद्धि-
बन्धके नटे सर्वनाशे न रुद्धम् । विनिमयस्याप्यं वस्तुरूपमाधिः । बन्धकारिणि ।
संसारबन्धिका माया ॥ 49 ॥

[वार्धक] वृद्धसंघाते । वार्धकमतानुसारी न व्यापदमेति हन्त तदणोपि ।
वृद्धत्वे । Ra. 1, 8 । वृद्धकर्मणि । तदणोपि शास्त्रदृष्ट्या वार्धक एव प्रवर्तते
प्रायः ॥ [दर्शक] प्रतीक्षारे । दर्शक° Mh. 3, 47 ॥ 50 ॥

[स्थासक] चर्चायामुपलेपने । चन्दनस्थासकाङ्कः । हारभेदे । कुचयोः स्था-
सकमौक्तिकार्धिरामात् । बुहुरे । स्थासकायतिनिभेन हसन्ती नर्मदा ॥ [अंशुक]
मलयज° K. Pr. 345, 5 । तथा । शुचिनी चीनांशुके विभ्रतीत्यादौ शुक्लवले
c. V. S. III, 16 । शुक्लांशुकोपरचितं घनसारेत्यादौ वलमात्रे । उत्तरीये ।
Ku. 1, 14 ॥ 51 ॥

[मधुक] मधुका वन्दिनः केचि c. Śāśv. 453 इति शास्त्रतोक्त्या वन्दि-
मिदि पुंलिङ्गः ॥ 52 ॥

[खनकी] शिल्पिनि षुनि c. Pa. 3, 1, 145 । खनकी ॥ [खनिका]
जुलाभारे । खनिका खनिका रथ्या प्रया सत्तावरोक्षणम् । खनिराकरः खनिरेव
खनिका ॥ 53 ॥

[कार्मुक] चापे । क्लकारः स्मरकार्मुकस्य किमपि c. K. Pr. 160, 4. A.
S. 87, 7 । कार्मुकः कस्य न विद्य इत्यादौ कर्मण्ये शक्तमात्रे च ॥ [कञ्चुक]
निर्मोकवारवाणयोः । Su. 1219 । कञ्चवे । संनद्धकञ्चुकोद्यदवससस्ते
धनुर्धराः ॥ 54 ॥

[अलका] धनदपुरि । Ku. 6, 37 ॥ [अलक] लीकचे । Mo. 88 ॥ [अ-
लीक] रणे । सहस्र° V. K. 2, 1, 14, C. । सैन्ये । Ra 18, 9 ॥ [वञ्चक]
उमयत्रावि । वञ्चकैरावृतास्ते दुर्मया वत भूभृतः c. Mh. 3, 84 ॥ [अन्तिका]
बुध्याम् । न दुष्येदन्तिकास्थितम् ॥ 55 ॥

[विपाक] पचने । विपाके कटु शीतं च । स्वेदे । आमज्वरे विपाकं प्रमु-
ञ्जीत ॥ ज्वरस्य तस्याय विपाक एव इत्यादौ परिणाम उपनारात् ॥ [कृपक]
फाले । लाङ्गलं कृपकाद्रितम् ॥ [कनक] मातुलं धतूरबीजम् । स्वर्णे । Mo.
74 ॥ [राजिका] रेखायाम् । अराजिके मूर्धपत्रे । आश्रयाम् । राजिकाः
सर्पपास्तया । आशुरी शाकविशेषबीजम् ॥ 56 ॥

[लुब्धक] शालुविके । किमिव^० Bh. Ś. 73 ॥ [नायक] नेत्रि मध्य-
मगौ च । H. Ch. 9, 10 । नाट्योत्तमपात्रयोः प्रसिद्धः ॥ 57 ॥

[मेष्टक] गिरिमेष्टकेन्यासौ ग्रामे । काम्यधातुकुर्वमेष्टकं कटकमित्यादौ
कतवे । कतकं चर्म ॥ [पेष्टक] माण्डे । कनकपेष्टक तस्करः ॥ [जालिक]
जालेन चरति जालिकः । ऐन्द्रजालिकः । जाल ध्यान । जालिकाकृष्टनक इ-
त्यादौ धीमते ॥ 58 ॥

[किञ्चल्क] पुष्पगौ । किञ्चल्कपुत्रैः परिपिञ्चगमुः स्थलीयुः VIL. Ch. 10,
11 ॥ [उदिका] माण्डभेदे । नरि मयनि पञ्चानामुदिकानां पुष्पगौ घटः ॥ 59 ॥

[विटङ्क] विनर्दितायाम् । निर्विग्रमइयिग्रहा विटङ्काः । वलभ्याम् । यस्यां
शशी निशि घटङ्कविटङ्कनमः । वल्लवे देशे । KId. I, v. 4 ॥ [पिनाक]
शूले । Ku. 5, 53 । भुवि । Ku. 3, 10 ॥ 60 ॥

[जालक] जात्रामे । Ra. 9, 68 । आनने विलम्बं जालकं जालाकृतिर्यस्य तं
मेष्टं वनानिद आचक्षामेति प्रशयः ॥ क्षारके । Mc. 25 । अजितालक इत्या-
दौ मरे । मरुते । जालक इव निवेशितमूत्रः ॥ [जालिका] मुखावृत्तौ । तां
जालिकापररणे महं न्यमीलन् ॥ [मेष्टक] मेष्टावृत्ते । वद वीर्यः शेषकाद-
धमः c. Sp. 4217 । प्रमेवे । वीणादि मेष्टकवियोगवशाच्च सीदेत् । प्रमेष्टकः क-
कुमामय वीणापुटम् ॥ [मूत्रक । मूत्रिका] मरे । पू. सूत्रकनाशनः ॥ 61 ॥

मूत्राय मूत्रिकायां मूत्रिका सूत्रका च । वा सू० P1. 7, 3, 45, 10 इति वि-
कल्पेनेष्टविधानात् । अयं पात्रो महिष्यथ ब्राह्मणी चैव मूत्रिका इत्यादि लक्ष्य-
म् । जनने । तत्राधिकृत्य मूत्रकं शौचं कुर्याच्च मूत्रकम् । रसे पारते । मूत्रकं ग-
णानृत्तिकारमेन संमृष्ट ॥ [पुत्रक । पुत्रिका] दीक्षार्थभेदे । समक्षे साधकश्चैव
आचार्यश्चापि पुत्रकः । दीक्षयो दीक्षणीयः शिष्यः ॥ 62 ॥

सा^० Ku. 1, 29 इत्यादौ कृत्रिमादौ द्वयोः सौपुंसयोः श्रियां तु द्वैक्यं पुत्रका
पुत्रिका च । वा सूत्रकनि P1. 7, 3, 45, 10 विकल्पेनेष्टविधानात् ।
वाजिका^० Mh. 3, 69 इत्यादौ लक्ष्यम् । अभ्रानृत्तिकपुष्पगौरायां कन्यायाम् ।
M. 3, 11 ॥ 63 ॥

[कुम्भिका] जलधान्याम् । प्रपां शीतलकुम्भिकाम् । बतनं क्रोडीकरणम् ।
नरकास्पदे । पच्यन्ते कुम्भिकामु ते ॥ [कुम्भक] प्राणरोधे । ये० Pr. P. 2।
तथा । रेचकं पूरकमेव तृतीयः कुम्भकस्तथा ॥ [कुलक] श्लोक० ।
Kd. 1, 13 ॥ 64 ॥

भेदिनि । कुतकं कुलवर्धनं । भेदी शिल्पाजीवी प्रधानात् । श्लोकसंनय-
साहचर्यास्तृणपद्मव्यामयेऽपि कुलकम् ॥ [क्रमुक] क्रमुकः कलेऽप्युपचाराद्वर्तते
नपुंसकं तु ॥ 65 ॥

[कैशिक] केशाश्वादन्यतरस्यामिति पाक्षिके ढकि केशसमूहे c. Pā 4,
2, 48 । शगभेदः स्वरविशेषः । गीतविषयः । रचितकैशिकमध्यमभोरित्यादौ ॥
[पद्मक] हस्ति० । विकसत्पद्मकः करी ॥ 66 ॥

[सैनिक] सेनासंरक्षितरि । भूभृदर्थुन इवास्त सैनिकः ॥ 67 ॥

सेनासमवेतेषु योद्धुः । Ra. 3, 61 ॥ [पुष्पक] नेत्ररोगे पुंसि प्रसिद्धः ॥
[पौष्पक] पुष्पाणि शिल्पमस्याः पौष्पिकी ॥ 68 ॥

[वातिक] रोगिणि । प्राक् विवेच्यैधिमिको मयं भुक्तस्योपरि वैतिकः ।
वातिकस्तु विवेकमध्ये समरूपो यथेच्छति ॥ मान्विके । अक्षरविवरमिति वातिकैः
H. Ch. 108, 5 c. A S. 47, 10 । मान्विकोवाग्वरविवरव्यसनी c. H. Ch.
47, 17 223, 4 ॥ [भावुक] कुशले । ददातु वो० K. Pr. 140, 11 ॥ 69 ॥

[रुचक] भूशभेदे । स्वस्तिकाकृतिरुपमृष्ट रुचकाः कियन्ते ॥ अथरुचक
इत्यादौ ललामनि c. Kād. 73, 1 । ललाम रत्नम् । अथरत्नमित्यर्थः । सौवर्च-
ल कृष्णलवणम् ॥ [उण्डूक] अन्तरङ्गमान्तरोवयवविशेषः । उत्करे केशोण्डु-
कादौ c. Vyutp. 139, 25 । केनोण्डूकविषाण्डुकीर्तितद्वरीविधीतदिग्भिस्तय इ-
त्यादावुत्करेऽपि ॥ 70 ॥

[मल्लिका] दीपपत्रे । मल्लिकाद्वितकरा विविशुक्ताः । शेफातिकायाम् ।
Ra. 16, 50 । वायभेदे । मल्लिका इहारीध्वनिः ॥ [मोचक] मोचकः । तपसा
पापमोचकः ॥ 71 ॥

तदेतौ मोचयितरि । मवपाशमोचक ॥ [अम्बिका] एवोषविद्रव्यविशेषे-
ष्वम्बिकाशब्दः ॥ [पदिक] इयेपि । पदिकाः पदिका इवासते प्रमुकार्योद्यत-
नानसा रणे ॥ 72 ॥

[उत्सुक] इयेपि । उत्सुकेन दुर्मं प्राय सकुचत्पचतपदम् ॥ [महुक]
वापमेदे । ŚL 5, 29 । फलकमुदौ । ŚL 18, 21 ॥ 73 ॥

[खजाक] दाहरस्ते । एताः शिरोधृतखजाकविभूषणाग्रयः प[रि]भ्रमन्ति
शिवरात्रिनुलेय वृद्धा । मन्यइग्डे । गोप्य खजाकपरिकर्षककमिताग्रयो मध्न-
न्ति मानसमत सहैव वृन्नाम् ॥ [पदक] पदायेतृमयमन्योः । शिष्याणा-
मिव मुत्तानां मास्यस्यास्त्रिवलीवटे । मुहगा पदकेनेदमङ्कित मङ्कत महत् [c. H.
Ch. 9, 10, C] । चरणत्र मलिदम् ॥ 74 ॥

[पादिक] पादिका] क्रीताद्यर्थे । घाम्यः कामी विपगिसरणौ पादिकीर्वेश-
योराः स्वीकृत्योर्बोत्रिलसति लसद्बर्षसर्वस्वपूर्णः ॥ उपानदि रसतुर्येण पारतचतुर्मा-
नेन स्वर्गादिरे च । भत्ता पूषादमनुवस्तराक्रियया विनुमतारस्य । जन्मप्रवृत्तयाधे
[sic] पादिकया चर्नपादिका नास्ति c. Mh. 2, 417 ॥ 75 ॥

[चालक] इयेपि । निर्भूतवीतमपि चालकः St 5, 47 ॥ [चन्द्रक]
चर्मम् । ŚL 5, 19 । तोयस्यः । ŚL 5, 40 ॥ 76 ॥

[मोदक] इयेपि । मुदितामोदकमुदितरवीन्दुकवतैकगृध्रम् c. Mh. 3, 76
[कीचक] विराटस्य स्यात्ता राजपुत्रभेदा । सस्वनेषु वशेषु । Ku 1, 8 ॥ 77 ॥
[सिद्धिका] राहुमानृसिंहपौतिकयोः । K. Pr 335, 9 10 ॥ [लादिक]
इयेपि । भधरद्वचकरूप लाक्षिक येन पीतम् ॥ 78 ॥

[इदवाकु] राजभेदे । Rā. 1, 72 ॥ [इयामिका] कातिननि । Ku. 5, 21 ।
स्वर्गज्यागे । Rā. 1, 10 । लोहमने । इयामिकातिनहस्तापा लोहकारा विमान्य-
नी ॥ 79 ॥

[गण्डक] उपधाने शय्योन्करणविशेषे खजाखने शयिनि च । शय्येव
विन्ध्यवनभूः शृणुगण्डकभूः । उदे । गण्डिकाभिस्त्रयेभ्योः ॥ शिलगण्डिगण्डिकापद्म-
रागमेरुगण्डाशुजानकैरित्यदो रक्षाया छेदोपचारात् c H Ch. 24, 6 ॥ 80 ॥

[क्रीतकिका] एते ओषधौ क्रीतकिकाशब्दाच्चे ॥ [अदमन्तक] चु-
ह्याम् । अदमन्तकान्तिकचलाचलकुम्भदासी । वृक्षे यमलपक्षाद्ये । M. M. 305, 1
नृगभेदे । M 2, 43 । एवमित्याहुः शिम्बिसंवन्धान् ॥ 82 ॥

[जैवात्रिक] आयुष्मति । बालोऽसु जैवात्रिकः । मन्त्रे । राजीवजैवात्रिकः ।
जैरेरात्रिकन् [?] वृद्धिश्च c Un. 1, III ॥ 84 ॥

[पिप्पलक] शस्त्रीसीवनसूत्रयोश्चर्मकारे प्रसिद्धः ॥ 85 ॥

[लालाटिक] यः सेवकः कोपप्रमादनिद्विनाय प्रभोर्ललाटमेव पश्यति यथ
प्रभोः कार्याक्षमः कार्यं कर्तुमक्षमः अशक्तः स लालाटिकः । भावदर्शयति च पाठः ।
लालाटिकः सदातस्वप्रभुभावनिरिक्षक इत्यनयः c. AK. 290, 17, C. ॥ 89 ॥

[पुण्डरीक] व्याघ्रे । पुण्डरीकै-हरिणैः ॥ 91 ॥

[मतिपादक] बोधके । शिक्षणां [sic] प्रतिपादकः । खट्वाया अङ्गप्रयथ-
स्वाराः । तदाधारे क्रीते ॥ 93 ॥

[ख] स्वर्गे । तस्मिन्गते खं सुकृतोपलभ्यम् ॥ R¹. 18, 21 । इन्द्रिये ।
M 6, 138 । आकाशे । Ku. 7, 49 ॥ [मुख] आदौ वक्त्रे च । Sp. 1311 ।
षपाये । नृपतिर्मन्त्रमुखेन संस्पृशेत् ॥ [शिखा] अमे । आरूढः स सुपर्वपर्वतशि-
खाम् । ज्वालायाम् Sp. 2497 । केकिचूडायाम् । Me. 101 । शाखायाम् ।
वृक्षशाखावतम्बिनम् [sic] c. R¹. 15, 49 । शिखायाम् । विटपिनां वा-
तावधूताः शिखाः । शिखा कन्दः ॥ 94 ॥

[शङ्ख] निधौ । Me. 77 । ललाटास्थि । Ku. 7, 33 ॥ न खलु श-
ङ्खवत् शङ्खपालकुल मतिनीकरोमीत्यादौ शङ्खपालशब्ददर्शनाज्जीमोषि भीमसेन-
चदित्यतः शङ्खपालाख्यो नागः शङ्खः ॥ दिनांशे । स शङ्खमात्रशेषेऽङ्गि । क-
म्बौ । Ku. 1, 23 ॥ [नख] एवमिति नखौषधावखी मेति तथेत्यखी-
त्यर्थः ॥ 95 ॥

[व्युद्ध] मन्त्रे षडोङ्काराः । मन्त्रषडोङ्कारम् । ते व्युद्ध इत्युच्यन्ते ।
मनोते । दिव्यस्वरव्यभिचारयोगेति न सत्वे व्युद्ध्यमस्याकृतिः । मनोहो व्युद्ध
इत्याकारोऽपि [?] ॥ [लेख] दैवतलेख्ययोः । सतेखवर्गस्य विमुद्रमाननम् ॥
[लेखा] नवलेखेत्यादि चन्द्रांशे । आभोगे । Ra. 7, 24 ॥ 96 ॥

[रेखा] व्याजे । Rā. I, IV । आभोगे । आसीत्^० Mh. 2, 24 ॥
उल्लेख्ये । चित्रेपि^० Mh. 2, 24 । अल्पके । Rā. 1, 17 ॥ [उखा] यत्तुभाण्डे ।
उखां सिकताभिः पूरयित्वा ॥ [शाखा] हुमाशे । Rā. 13, 24 ॥ 97 ॥

हस्तावयवे । पञ्चशाखेन पाणिना । अङ्ग्यवयवे । मुकुट^० Mh. 2, 26 ।
हारावयवे । रुदतरशाखमिदं हारम् ॥ [सखि] मित्रे । Sā. 2, 36 । सहा-
ये । Rā. 14, 87 ॥ [प्रमुख] आदौ । एताप्याः कस्य न ते सन्तः प्रमुख-
मियमाणिगः । प्रधाने । Ku. 7, 71 । अये । Ku. 8, 5 ॥ 98 ॥

[वैशाख] धानुष्क^० । वैष्णवं^० Mh. 3, 105 ॥ [गोमुख] लेपने ।
Sā. 8, 48 ॥ 99 ॥

[त्रिशिखा] प्रतोल्याम् । त्रिशिखायां सौवर्गप्रचारः । खनिष्याम् । मुनि-
भिर्विशिखानिखातमृद्धिः । खनित्री मुनीनां मृदवदारणभाण्डं शखप्रादम् ॥ नि-
धूडे । Rāgā. 6, 75, 17 ॥ [विशाखा] राधा विशाखेति नक्षत्रे स्त्री । 'अ-
थ च स्त्रीत्वं एकत्वे चामरसिन्देनोक्तम् c. AK. 19, 22 । विशाखयोधेति Pā.
1, 2, 62 द्वित्वनपुंसकत्वं पाणिनिना । कृत्तिकासु विशाखास्तु मघास्तु भरणीषु चेति
बहुत्वं स्त्रीत्वं च ज्योतिःशास्त्रे स्थितमिति लक्ष्यादनुसर्तव्यम् ॥ 100 ॥

[मयूख] त्विपि । माणिमयूखजातैः । करेषु रश्मिषु । Ku. 3, 65 । उवा-
सायाम् । अभ्युपगता^० Mh. 3, 104 ॥ [शिलीमुख] उभयत्रापि । K. Pr.
26, 7 ॥ [अग्निशिख, ०खा] भातं वह्निशिखाद्वितं दधदिष्यादाबुभयत्रा-
पि c. Rāj. I, 2 । ओषधी निषण्डुप्रसिद्धः ॥ 101 ॥

[सर्वतोमुख] जते । प्रभासे^० Mh. 5, 9 । ब्रह्मणि । Ku. 2, 3 ॥
[मकरमुख] मकराकारधारिणि जानुभागे च । H. Ch. 80, 13 ॥ 102 ॥

जानुभागे जलनिर्गमनहारे च । हिमकरमहसैव निर्मितौ यौ मकरमुखप्रसृ-
तामृतप्रवाहौ c. H. Ch. 25, 13 157, 15 ॥ [गो] स्वर्गे । स गोपतिर्व-
यविषट्ठेन । इषौ । गोभिः स विद्वकवचः । येनुतक्षणे पशौ रश्मौ च । Sā. 9 ।
लक्ष्यरट्टया पशौ पुंसि । मुखं स्वपिति गौर्गंडी c. Sp. 2135 । वानि ।
Rā. 2, 39 । वचे । गोघातेनैव शैलेन्द्राः । दिशि । गोभ्यः समृतसद्विस्तः ।
नेत्रे । गोगतार्द्रितकणेतततास्ताः । भूमौ । Rā. 5, 26 । जने । गावो बहन्ति

विमलाः शरदि स्रवन्त्याम् ॥ नपुंसकत्वं यत्किंविदक्षिजतविषयमुक्तं तदर्ध-
युक्तम् ॥ 103 ॥

[सङ्ग] इत्ये । Ku. 1, 53 । ऐषे । Ra. 2, 42 ॥ [भग] एतदर्थयो-
निर्वाजने भगवानित्यत्र भगविषयमेव व्याख्यानमर्हति ॥ 104 ॥

[मृग] मृगीदृशामित्यादौ कुरङ्गे खियामपि । पशुमात्रे । K1 6, 34 ॥
मृगपति० H. Ch. 87, 6; Su. 622 इत्यादौ पशुमात्र एव ज्ञेयः । ये ऐष-
मादौ हरिणपर्यायं मृगशब्दं मन्वाना रक्षैर्णारेणपतिरित्यादि मयुञ्जते । ते माद०
Bh. Ś. 66, Su. 995 इत्यादिवस्त्वामान्ये शेषाणां स्वीकार इत्यदूरविप्रकर्षं समर्थ-
यन्त इत्याहुः ॥ 105 ॥

[सर्ग] स्वभावे । सर्ग एव महत्तमविक्रियः । निर्गोले । छवृष्टिसर्गादिव
सत्यसपदः । निधये । Ra. 3, 51 । अभ्याये । Kd. 1, 14 । अभ्यायः परिच्छेदः ।
सृष्टौ । Ra. 10, 43 ॥ 106 ॥

[भोग] पातने । राजानो भोगिनो वैद्याः । भोगो पातनं विद्यते येषामिति
व्युत्पत्त्या । अभ्यवहारे । Sp. 4637 । पणखीनिर्वैद्ये । पण्यवनिताभोगैः ॥ वित्ते
भोगप्रत्यययोः c. P3 8, 2, 58 इत्यत्र वित्ते उक्तः । छले । Sp. 4631 ।
अक्षिणकाययोः । तान्भोगिनः कुण्डलिनो वदन्ति c. Mh. 3, 359 ॥ 107 ॥

[योग] सनहने बन्धने । जटाहियोगादधतोर्ध्वजूटः । उपाये । माते यो-
गवासनां रहस्यदुर्गम्य । ध्याने । K1. 3, 23 । संगती । Ra. 1, 46 । युक्तौ । त-
स्या रशोः कार्मणपूर्वयोगः । अतन्धिताभि । योगक्षेमार्थमीश्वरमधिगच्छेत् । भैषज्ये ।
योगेन रोगान्स मिश्रिहन्ति । विस्त्रम्भणातिनिशारे । H. Ch. 131, 1 ॥ 108 ॥

[मार्ग] मासे । मार्गबहुतपञ्चम्याम् । अग्न्येपणेध्वनि च । सतां मार्गे मार्गो
भवति यदि च । मृगमदे । शिलातले मार्गस्रगन्धिनि स्थितः ॥ अदृष्टेनापि मा-
र्गेण मार्गेणैव न्यवेद्यत इत्यादौ यौगिकत्वान्मृगसमूहेषि ॥ [नाग] गजे ।
Ku 1, 36 । विगलघागवेटक [?] इत्यादौ सीसकरङ्गयोः । रङ्ग त्रपु ।
ज्योतिःशास्त्रे करणभेदेषि ॥ 109 ॥

[पूग] पूगीफलमित्यादौ खियामपि ॥ [राग] केशादिके । रागद्वेषी मनुष्य-
स्य खादिदारौ वृकाविव c. Sp. 2350, K13. P3 5, 3, 115 । सङ्गे । रागः

प्रतिष्ठां हृदये करोति । पानके । तर्पोपकर्षं रागेण गमितः । लौहित्ये । Sp. 5857 ।
आदिप्रहणात्ताक्षद्विद्रव्याणि गान्धर्वविषया भिन्नपङ्कजदयोपि ॥ 110 ॥

[युग] यानाद्यङ्गे काष्ठविशेषे । Ra. 3, 34 । युग्मे कृतादिषु च । II Ch. 50, 8 । चतुर्हस्तप्रमाणे । विचरेद्युगमात्रदृक् । एषु त्रिषु नपुंसकम् ॥ [खग] शरविहगयोः । खगपीतासृजो योधाः । अर्के । खगमयूखैररुणिताः ॥ 111 ॥

[लिङ्ग] प्रकृतिबुद्धौ । लिङ्गा० Mh. 2, 46 । विद्धे । K. K. S. 1, 42 ॥ व्यक्तौ स्त्रीपुंनपुंसकादौ च । शिवमूर्तिभेदे च लीनं गमयतीति वृषोदरादिः ॥ [अङ्ग] उपकारिणि । अङ्गेनातिप्रसङ्गेन । उपाये । सर्वाङ्गमाराधितशंकरस्य । गात्रे । Ku. 8, 23 । अधिकृते । Pa. 2, 3, 20 ॥ 112 ॥

[रङ्ग] नृत्तखले । M. M. 8, 1 । युद्धखले । सधामरङ्गे हतः । संधामो युद्धम् । भूमौ नृपचारान् खलशब्दः स्थानपर्यायः । रागे लौहित्यादौ । पञ्चरङ्गः कुरङ्गः । त्रपुणि । रङ्गस्य तु पतान्यदौ ॥ [शार्ङ्ग] धनुर्मात्रे । Ra. 4, 62 । विष्णुवापे । Me. 107 ॥ 113 ॥

[शृङ्ग] स्वाम्ये । शृङ्गास्तद्विभूतयः । स्वाम्यं शपान्यम् । अद्रिकूटे । Me. 14 । पद्मङ्गे । Ku. 3, 36 ॥ [भाग] भाग्ये । महाभाग रमणीय एव यः सनिवेशः c. M. M. 57, 5 । एकदेशे । Ku. 3, 59 ॥ 114 ॥

[भङ्ग] भेदे । M. St. 14 । ऊर्मौ । रङ्गभङ्गां स गङ्गाम् । भक्तौ निष्ठितौ । Vik. 115 । कौटिल्ये । Si. 7 । भये । संसारभङ्गेन तरङ्गिताङ्गः ॥ [वेग] प्रवहे । बाष्पो० Mh. 2, 47 । जवे । Ku. 2, 25 ॥ [भङ्गि] भक्तौ निष्ठितौ । K. Pr. 222, 2 । तरंगे । Me. 60 ॥ चीनांशुकं भङ्गियुतं दधान इत्यादौ तरंगोपचारान् । भक्तिर्भव विभागवर्त्मनि वेशपर्यायो विवक्षितः ॥ 115 ॥

[भर्ग] मास्क्रे । S. P. 10 ॥ [वर्ग] पक्षे दुभये [?] । भार स्ते वि-
तकवचा - विवर्णाः सहेतम् । कवर्णो भूवर्ग इत्यादौ पक्ष - - । समूहे । Ku. 7, 2 ॥ [व्याग] त्यजने । Ra. 12, 10 । दाने । Ra. 1, 22 ॥ 116 ॥

[वङ्ग] त्रपुणि । वङ्गपञ्चरचनाविचित्रिताः । राजनि पुंसि । वङ्गो भद्रं गमितः । तरेशतत्पुत्रयोः पुंभूषि । Ra. 4, 36 ॥ [भृगु] पपाते । आत्मानं

पानयेद्यस्तु भृगव्यनशादिभिः [sic] । मुनौ । वन्योद्यौ भृगुनन्दन । तत्पुत्रे
पुमसि । भृगौ च जामदग्नय [?] ॥ 117 ॥

[तुङ्ग] पुत्रागो नागकेसरवृक्षभेद । तुङ्गात्मनां० Sa. 259 तत्र तुङ्गा इत्या-
दावुषे विपु । अत्र तु तुङ्गेति विद्याम् ॥ [कन्गु] अल्ने । अकल्गु रिक्त ध्वतर-
ह्विजेभ्य । मोषे नि घारे । अकल्गु कल्गु मायसे । काकोदुम्बरिका भोषाभिभेद ।
तस्यां तु पुषि ० Mh. 2, 35 । सीमीरवदराकोलवल्गुइलेमातकोद्वेद [sic]
इत्यादौ पुंसि ॥ [टङ्ग] इङ्गिते । इङ्गो न ज्ञायते मुने । अभिप्रायमन्वय्या-
पारे पुंसि ॥ 118 ॥

जगति । इङ्गमङ्ग सकृतीकृतं स्वया ॥ [रक्ताङ्ग] अङ्गारके । रक्ताङ्गे प-
ञ्चमस्ये ॥ [आङ्ग] वायी । आङ्गुणापइतपुण्यसगतिः । विशिले । तीक्ष्ण-
तिवममुञ्चदाङ्गम् ॥ [भुङ्ग] शिङ्गे विदग्धकामुके । मक्षानय भुजंग आसी-
त् ० H Ch 67, 13. 97, 3 Vaj 273, 3 । छर्षे । M. V. 196, 6 ।
विद्या तु मुगयी ॥ 119 ॥

[आयोग] गन्धमाल्योपसारे । आयोगयोगविहितारित्तदेवपूजः । व्यापृती ।
आयोगो रथकर्मणि ॥ [पराग] कौमुमे रेणौ । परागपट्टीसलीनमृत्प्रायन्ती ।
खानीये । परागे/रतिनैरङ्गे । आदिशब्दात्पट्टासादी । इरा केशवगोपरागइत्ये-
त्यादौ रजोमात्रेवि ॥ 120 ॥

[कलिङ्ग] शाकभेदे । कलिङ्गे चाद्यधि-टम् । देशे । Ra. 4, 33 ॥
[सारङ्ग] पानके । Me 21 । हरिणे । Sp. 778 ॥ 121 ॥

[पर्णङ्ग] शालिभेदे । पर्णालवनीयाश्च ये पाग्ये शाक्यः शुभा । शनभे ।
Ku. 3, 64 । छर्षे । Śi. 9, 18 ॥ [निपङ्ग] सङ्गे । गहनवननिपङ्गो मोक्ष-
ते [sic] न कस्य ० Mh 3, 113 । तुगे । Ra 3, 63 ॥ 122 ॥

[वराङ्ग] मस्तके । गङ्गां वराङ्गे दधत पुरातः । त्वरे । वराङ्ग०
Mh 3, 120 ॥ [प्रवङ्ग] कण्ठे । प्रवङ्गसैन्यमु० V. k. 2, 1, 13, C. ॥ 123 ॥

[विपङ्गु] क्रूडौ रत्नाभेदे । विपङ्गुइत्यामाङ्गः प्रकृतिमुभय ॥ [निषर्ग]
निर्माणे । जगन्निर्माणसहारकारक परमेस्वरः । स्वमात्रे । Śi. 1, 8 ॥
[पुनाग] उभयत्रापि । विमृषितकुलोद्यानस्तत्र पुनाग ॥ 124 ॥

[विसर्ग] उभयत्रापि । विहितरसविसर्गः साधुशब्दैकपात्रे ॥ [उत्सर्ग] सामान्यविधौ । Ku. 2, 27 । प्रचारे पुरीषादित्यागे । उत्सर्गे मानमाचरेत् [?] । त्यागे । Me 19 ॥ 125 ॥

[समद्वा] मञ्जिष्ठायाम् । रङ्गत्समद्वाशुचिः ॥ [उद्देश] खेदे । महानुद्देशो-
यं शिशिरकिरणे यत्किल मलम् । उभयत्रापि । आत्मानमेव जनयत्युत्सर्व
[sic] उद्देशबहुतोयम् ॥ 126 ॥

[त्रिवर्ग] धर्मकामार्थेषु । Sn 2919 । स्थानवृद्धिक्षेपे । तेषां सा विलस-
न्निवर्गविषया सन्मन्त्रिणां शेषेषु ॥ [अभिषङ्ग] परामर्शे । Ku. 3, 73 ॥ 127 ॥
आक्रोशे सवेगे । कोपाभिषङ्गविगलत्सकलाद्गसंधिः । शपे । चवाल तस्माद-
भिषङ्गभङ्गात् ॥ [अपवर्ग] क्रियाफले । Ki. 1, 14 ॥ [उपराग] उपरस्ती विधु-
नुदे राहुभेदे च । रस्युपरागवशा निर्भेदमुपैति का गगना तु स्फटिकमणेः ॥ 128 ॥

व्यसने । द्वेषोपरागकलुषीकृतमानसस्य ॥ [उपसर्ग] इत्येपि । तुहिनोपनि-
पातैरप्यस्त्रल - - संधिनि । विद्वानिदपसर्गः । ये काव्यं तु कवेरिब [?] ॥ 129 ॥

[उपयोग] भोगे । मासोपयोगास्तु सुखी जीवस्पर्शतद्वयम् । विष्णुप्रहणे ।
आप्यातोपयोगः [sic] ॥ [कथामसङ्ग] इत्येपि । Ki. 1, 24 ॥ 130 ॥

[औष] वृन्दे । Śi. 1, 18 । अम्बुवेगे । Ku. 2, 25 ॥ [अघ] दुःखे ।
इत्ययं विषदुर्ज्ञवम् । अदसि पापे । Śi. 1, 26 । व्यसने । अनपादि
हि संभयक्रमे गर्गमिषेतनाय [sic] बहरी ॥ [लघु] अल्पे । ये गुणा लघूने
प्रोक्तास्ते - - लघुभोजने । इष्टे । Ra. 11, 12 । अक्षारे । Me. 20 ॥ 131 ॥

[अर्थ] मूल्ये पूजाविधौ च । Ku. 1, 58 । तमः Śi. 1, 14 इत्यादौ पूजो-
पकारके इव्ये प्रचरे [sic] चेति शेषः । यथा कालिकाः कलयति [sic]
नूतनविकासिनीर्मधुलिहामर्धः । इत्यादौ ॥ [परिध] आयुधे । मुजपरिधरग-
हणम् [sic] । धाते । Ra. 11, 86 ॥ 132 ॥

[प्रतिध] द्वेये । उद्दामप्रतिधानतप्रतिहतपश्चा । शत्रौ । तस्य निष्प्रतिधभाव-
नाविधिं तन्वते ॥ [निदाघ] वीर्ये । Sn. 1693 । स्वेदे । निदाघमम्भे महता-
म - - म् । तापे । बहलनिदाघग्लपितैः । तापके त्रिषु । Śi. 1, 24 ॥ [अमीषा]
पाटला लताभेदः [?] ॥ 133 ॥

[प्राच्] शिशि । प्राचीवालविडाललोचनदशा [रुचां ?] जाताद्यपत्रं [sic] ककुप् । देशकालयोः । Śi 12 । आदिमहणेन प्रत्यगुदगयागित्यादयः ॥ [स्वच्] वल्के । Ku 1, 7 । चर्मणि । Ra. 3, 31 । स्वच् छगन्धद्रव्यभेदः । खलापत्र स्वचो भंश इत्यादौ [sic, c. Mh. 1, 7] । एष्वर्थेषु अकारान्तस्वच्शब्दोपि ॥ [चाच्] बाण्याम् । Śi 1, 23 । वाचके । Ra. 1, 1 । उभयत्रापि । इत्यत्र एव वागलंकाराः कैश्चिदुदाहृताः c. Kd 2, 7 । वागलंकाराः शब्दालंकारा अर्थालंकाराभेदव्ययः ॥ 134 ॥

[रुच्] वीमौ । नाभीसरोरस्य रुचं जहार । उभयत्रापि । Ra. 8, 04 । ॥ [कूर्च] मर्मभिदि । तस्योर्ध्व इष्टकुले कूर्चः [?] ॥ परिहृतकारे कुचीकूर्पा-कूता इत्यादौ वृद्धे दृष्टमस्यत् [sic, c. Mh. 2, 56] ॥ 135 ॥

[शुचि] वाचके । शुचिन्वातागताविलगतधिः ॥ 136 ॥ मासि भाषादे । Ku. 5, 20 । अमरवैद्येषु पथे परीक्षिते । स्वयद्वारादृष्टः प-द्वेदमर्तैः शुचिभिः सह c. V. 8, 1 । धर्मार्थकामभयमुखेन सखिदपरीक्ष [sic] तामतिकास्तोद्युपध । वरकौटिल्यः । उपधाभिः शौचाशौचपरिज्ञानमास्याना-मिति ॥ [रुचि] इष्टायाम् । M. Śi 7 ॥ 137 ॥

[अर्चा] आकृती प्रतिमायाम् । आभ्यां तिङ्गैर्विभक्तं शंभुर्चायां भवता पुनः ॥ [काच्] शिष्ये । आदाय काचमथ पान्यजनः प्रतस्थे । शिष्यं र-उगुयन्वम् । मृज्जेदे । Bh. 3. 3 । मृज्जेदो धातुविशेषः । यथकाचा [?] घटि-कादिविकारः ॥ [सूचा] व्ययने । सूचापमपि नो - -त् । अभिनये । अथ सूचाक्रमोपि ॥ [वीचि] स्वल्पेभ्येष्यः ॥ 138 ॥

[चर्चा] देश्यां चण्डिकाभेदे । चर्चाव्रतं वृद्धिरे चर्चिर विचार्य ॥ [मोच] उभयत्रापि । Sp. 2606 ॥ [पिचु] पाथौ । विज्ञानमेतत्पिबुधस्त्रनिर्ग-तम् । उपहासविषयमेतत् ॥ 139 ॥

[मोचा] कदल्याम् । मुचोच मोचारसम् ॥ [चोच] विलेखचोच [sic] मोचे-त्यादौ गतेवते कृतविशेषे । मोचचोचदत्तैर्वृक्तमित्यादौ इत्येति ॥ [काञ्ची] उभय-त्रापि । या लग्नकाञ्चीविषयेण कान्तिः N Ch. 1, 43 । इत्येति । काञ्चयां करः पातितः ॥ [मयम्ब] उभयत्रापि । विद्वदपञ्चरचनाचतुराय तस्मै c. Sa 92 ॥ 140 ॥

[सकोच] विकासविपर्यये । इत्याशादर्शनादितमहासंकोचा ॥ [विकच]
द्रव्यभेदे निषण्णैः प्रसिद्धः ॥ 141 ॥

[तुच्छ] तापवेत्त्ये च । तुच्छश्च पुच्छच्छटयेव वाचा [?] ॥ [कच्छ] गहने
देशे । कूतकच्छस्थलेषु । तुन्याद्या ओषधी रागद्रव्यभेदः ॥ 142 ॥

[गुच्छ] स्तवके । सापिच्छगुच्छविहितैः ॥ [अच्छ] निर्मले । Sp 7001 ।
उभयत्रापि । प्रातरच्छजलविन्दुधारिभिः ॥ [पिच्छ] विशदविपरीते गुणे । सापिच्छः
स्तिमितो गुरः [?] । लोमादि० Pa. 5, 2, 100 । इति दर्शनात् ॥ 143 ॥

[अञ्ज] धन्वन्तरौ । अञ्जोपदिष्टैरगदैः स्थिरायुः ॥ [न्युञ्ज] -ज-
मन्त्र चकारेत्यादौ [sic; c Mh. 2, 70] । न्युञ्जः कुण्डिरित्यादौ कुञ्जेषोमुत्ते
च ॥ [व्रीज] देतसि । Kn 2, ३ ॥ 144 ॥

हेतौ । अस्ति किञ्चिन्मन्त्रबीजम् । अङ्कुरकार्ये । Ku. 3, 18 । अङ्कुरः का-
र्यो यस्य । अङ्कुरस्य कार्यमित्यपि च ॥ [द्विज] विप्रेऽङ्गजे च । सत्तप्तो द्विजराज
एषः । विप्रधात्रोपलक्ष्य तेन क्षत्रियवैश्ययोरपि ॥ [ग्याज] द्वौपे । ग्याजः सत्तप्तं
द्विजस्य यदि । दम्भे । Nag 1 । अपदेशे । B1. I, 6 । अपदेशाञ्जलम् ॥ 145 ॥

[अज] ब्रह्मणि । Kn 2, 5 । त्रिज्यौ । Ra. 10, 24 । ईशे महेश्वरे ।
जपत्यजः ५० Mh. 2, 64 ॥ [व्रज] गोष्ठे । Śi. 2, 64 । अध्वनि । प्रजेषु
सर्वेषु निरुद्धसत्तः ॥ [आजि] समे क्षमांशे । उपवनाजिममो वृषस्त्वयौ
जगुः ॥ [मजा] संततौ । Ra 1, 77 । जने । Ra. 1, 18 ॥ 146 ॥

[ध्वज] विद्धे । Ku. 3, 62 ॥ [निज] ह्येषि । Śi. 1, 37 ॥ [गञ्जा]
खमावाकरे । गञ्जागतो मगिरिव शिशुः कूत्रसंस्कारचारः । सरागृहे । गञ्जासं-
जातमदः ॥ [गञ्ज] भाग्दागारे । गञ्ज० Mh. 2, 67 ॥ 147 ॥

[कुञ्ज] खमुलकुञ्जेषो दे वक्तव्ययवति [sic] कस्मिन्ने कुञ्जशब्दः
c. Pa. 5, 2, 107, 1 ॥ [गुञ्जा] काकचिञ्चिका रक्तिकाकृतम् । पटहे ।
विरहिणीनागाध्वगुञ्जा इमाः ॥ [वाणिज्] वाणिज्ये शिल्पकर्मणि । वणिक्प-
यनस्थितः ॥ 148 ॥

[सहज] निषण्णे । निषेधतः सहजलङ्घनस्य कुमारिजनस्य c. H. Ch.
28, 4-6 । सहोत्थे धातरि । सहजकाठकूटशिक्षितकौर्षेयं तक्ष्मीः ॥ [सामज]
इमेति । विस्फूर्जत्सामजस्वरैः ॥ 149 ॥

[वलज] क्षेत्रे । प्रत्यक्षमिक्षुबलजे क्षपितेषुयष्टिः । पूर्णरे । वरुधुर्बलनं बलाद्रलानि । बल्युदर्शने भद्राकृतौ । बन्धास्ते साधवो बलजाः ॥ [अद्रज] मन्मथे शोणिते च । अद्रजरञ्जितगात्रो विलपन्वनितानाम् । पुत्रे । तस्याद्रजो-
जनि जयन्तसमानसारः ॥ 150 ॥

[अहिभुज] इयेपि । अहिमुजावृतचित्रपञ्चशोभा ॥ [अग्रज] भ्रातरि । M. 8, 171 । विधे । अपजेभ्यो हृदौ बह्व c. Ra. 17, 17 ॥ [क्रिमिज] कौ-
शेयं० AK. II, 6, 111 इत्युसया पृष्टये नपुंसकम् ॥ 151 ॥

[करज] नले । Dhv. 229, 3 ॥ [अम्बुज] पद्मे । P. St. 8, 1 ॥ [द्विजराज] भीमां प्रवर्गे विषवरो द्विजामभेष्टश्च । इयेपि । सत्यसो द्विजराज
एवः ॥ 152 ॥

[धर्मराज] इयेपि [sic] । धर्मराज० । Mh. 4, 55 ॥ [ग्रहराज]
इयेपि । अस्मिन्विषमहराजे काले कथञ्चुषामुदयः ॥ [जघन्यज] इयेपि ।
तर्हि० Mb 4, 54 ॥ 153 ॥

[ज्ञ] सूरौ । Ra. 10, 56 ॥ [अज्ञ] मूर्खे । Sp 105 । अर्मके । जा-
नन्नेवं परिणतवया अज्ञवद्भावसे किम् ॥ सति पारवये शाश्वौ भिषजावश्च कारण-
म् । हायुदाहरणम् । पूर्वक्षत्रे सूरवश्च मूर्खे स्पष्टम् ॥ [मज्ञा] धियि ।
Ra. 1, 15 ॥ [संज्ञा] चिति चेतनायाम् । स्वग्भेदाच्छोभितस्वावादा मांसव्य-
नादपि । संज्ञां न लभते वस्ते विद्याद्रम्भीरयेद्विन् c. Mall. on Itā 4, 39, Śi.
5, 49 । नाधि । सर्वज्ञं तदुपज्ञमज्ञ इति तु ख्याता नवं संज्ञया । छपनायाम् ।
Ku. 3, 41 ॥ 154 ॥

[सर्वज्ञ] शिवे । सर्वज्ञ सर्वज्ञ शर्व सर्वात्मन् । कुन्दे । प्रणम्य सर्वज्ञम-
भीतिविग्रहम् ॥ [दोषज्ञ] वैद्ये विदि पण्डिते च । मुष्टिपमलरोगदोषज्ञः । खले ।
गुणदोषौ दोषगुणौ दोषज्ञो वेत्ति नैव गुणी ॥ [क्षेत्रज्ञ] प्रवीणे । क्षेत्रज्ञः कुरुते,
किञ्चिन्नाविचार्य दितादिति ॥ 155 ॥

[कूट] मायायाम् । कूटबुद्धिकल्पेपि Ra. 17, 69 v. 1 । निधत्ते । कू-
टस्थोत्तर उच्यते । यन्त्रे । Ra. 18, 39 । मायाकैतवानृताना बाहुल्येनेकार्यता-
माहः । राशौ । भक्तानामा० Mh. 2, 83 । अयोधनः । अयःसंस्कारको मा-
ण्डविशेषः । सीराङ्ग दाहमयं यस्य लोके कूटमिति प्रसिद्धिः ॥ 156 ॥

हस्तिनखेदवशात्तानिःसरणमार्गे अवाचीने ॥ [घण्टा] किङ्किण्याम् ।
M. M. 159, 4 ॥ [तुटि] क्षणतवमुहूर्ततुटीत्यादौ कालेत्ये । संशये । तु-
टि प्राप्ते जीवे सपदि जलजे जातविभवे ॥ 157 ॥

[कोटि] त्रयेपि । Su. 2631 ॥ [जटा] मूले लग्नकचे च । कविदा-
श्रितजटावत्कलाः कपिलाः c. H. Cb. 56, 5. A. S. 40, 1 ॥ [नट] पक्षो-
र्गो नडी च तृणवृक्षभेदौ ॥ 158 ॥

[द्युष्टि] कलं सस्यसंपत् । उभयवापि । व्रीहीणां द्युष्टिरिष्टेयम् ॥ [दृष्टि]
ज्ञानाक्ष्णोः । K. K. S. 1, 8 । दर्शने नयनव्यापारे । तीक्ष्णाः क्षणं दृष्टयः ॥
[इष्टि] यागे । Ra 10, 4 । इष्ट्यायाम् । इष्टपुपसंख्यावती Kāś. I., 2 ॥
[स्पष्ट] अवोदाहरणमन्वेष्टम् ॥ 159 ॥

[कट] शये अस्तमारणे । पचलितकटपूतनोत्तालवेदात् c. M. M. 182, 2 ।
कट इति श्रौणौ । कलिले । कटं करोति भीष्ममुदारं शोभनं दर्शनीयम् । क-
लिञ्जः कुमातक इति प्रसिद्धः । अविकटमित्यादौ मृशे संघाते । अवीनां कटः ।
अविकटः c. Pā. 5, 2, 29 ॥ [कटु] रसे रूपे ॥ तत्कटुं Pa. 1150
इत्यादौ तिक्तेपि । अकार्ये । कटुचारो हि दुर्जनः । मत्सरे । खलानां
c. Mh. 2, 81 । तीक्ष्णे । Su 692 ॥ 160 ॥

[चटु] पिचण्डे । अस्याधटुमर्देनैकनिरते । सङ्गुणवर्णने । भूयो भूयः पि-
चनदुष्टतैः प्रार्थ्यमानापि तैस्तैः ॥ [कष्ट] कृष्णे । M. M. 183, 4 । ग्रहने ।
कष्टं व्याकरणं कष्टं तपः ॥ [कृष्टि] कर्षे । Sp. 2463 । बुधे । येषामि-
ष्टाः कृष्टयस्तेपि मन्ये ॥ 161 ॥

[स्वष्ट] देवशिल्पिनि । Ra. 6, 32 । अर्के । सूर्योर्वमा मगस्त्वष्टा ॥
[पटु] चतुरे । Su. 692 । अरुजि । औषधविशेषयोगाधियतं पटुतां प्रयाति
विकृतोपि । अणुरौ लघौ । जीर्णान्ते पटुपुषभुक् । लवणे विकटु विपटु भेष्टेत्या-
दौ मृषंसकम् ॥ 162 ॥

[दिष्ट] दैवे भाग्ये । Ra. 9, 79 । काले । कष्टैरनिष्टवद्वैर्गच्छति दिष्टो
विनष्टमतेः ॥ [कुट] कुम्भे । आहतैः कुटकारकैः । गृहे । Sū. ३ ॥ [अष्ट]
अत्यर्थे । सर्वस्वापहर्तौ । हि कामुकजनस्याद्यायते कुट्टिनी । अष्टमत्यर्थमाचरतीति ।
गृहे । वितीर्णं Ra. 16, 11 । सिद्धाये मण्डिकादौ अहस्त्यतोपचारादित्यर्थः ।
अत्यर्थवर्णिकपथयोः । H. Ch. 50, 9 ॥ 163 ॥

[पोटा] दास्याम् । नखमुखपाटितपोटाकुचतटसंघर्षहर्षरभसेन । पोटा इत्यादौ
 द्वित्वानाम् । उभयव्यञ्जना पोटेत्युक्तत्वात् c. Kāś. Pā. 2, 1, 65 ॥ [सृष्टि]
 सर्गे । Śa. 1 । स्वभावे । स्त्रीणां सृष्टिर्ह । चापलम् ॥ [पुट] व्याघ्रनखे ।
 Ra. 17, 12 । अभिघ्नमवस्ते यत्पुट तच्च रक्षार्थं वातानां गते कियत् इति मसि-
 दि । कर्णमयः कार्पासो वा कङ्कण इत्यक्षराच्चातम् । करपुटमुकुटाटोपभुग्नोत्तमाङ्ग
 इत्यादौ हस्तारिसंपुटे ॥ 164 ॥

[मुष्टि] खड्गो मुष्टिजिनट इत्यादौ रसदौ । विक्रये इत्यविशेषे षणः ।
 यदाहुः । शार्ङ्गं पाणितले मुष्टिं कुड्यं मत्पमादकम् । मीनारमुष्टिपच इति वा
 c. Bā. IV, 35. X, 92 । पाणिबन्धे । Sp. 4677 ॥ [पट्ट] पदंते । तदा-
 दमीचन्द्रसहोदरोयं लताममुक्तः किमलीकपट्टः । वले कौशेये । दास्यापट्टितपट्ट-
 वलनिचया यान्ति हुत योषितः ॥ [घट्ट] शुल्कवेष्टे । अलिप्सूनन्तरङ्गांध स्वा-
 न्यष्टेषु नियोजयेत् । तरोपाये । पट्टलङ्कितनाल्लमीजलमराः संमाप्रपारास्ततः ॥
 [घटी] अरघट्टघटीयन्त्रग्यामादित्यादौ मान्दे घटीशब्दः स्त्रीपुंसयोः ॥ 165 ॥

[घटा] गोष्ठ्यां सददमासनबन्धे । घटाबन्धे शविष्टैस्तैः । इस्तिपङ्क्तौ ।
 विकटकरिघटाकवाटपाटनपटोः । घटनायाम् । एतद्वच घटामुपैति यत् ॥ [दिष्टि]
 परीमाणे द्वादशाङ्गुले । दिष्टिमात्रास्तु समिधः । आनन्देने प्रियनिवेदने । दिष्टपा
 वर्षसे । कैश्चित्तु मृतीयान्तं प्रतिरूपमिष्यते ॥ 166 ॥

[विष्टि] आज्ञां वेगे । विष्टिगामी । वेतनं भृतिः । करणं वैवस्वशाखो-
 कम् । विष्टपा शतसहस्रं तु इत्यादौ । कर्मकृति भारिकारौ । विशन्तु विष्टयः
 शीघ्रं वरा इव महीजसः c. V. A. 21, 27 ॥ [म्लिष्ट] अविस्मृष्टे वचसि ।
 रोगावृत्तं Mh. 2, ॥ म्लानि विच्छाये । म्लिष्टं विभ्रममुत्र वासभवने वक्ति
 स्वदीयं यशः । केचित्स्वत्र वदनगताविस्पष्टत्वोपचारान्मिष्टत्वमाहः ॥ 167 ॥

[दृष्ट] यथाय दाने । M. M. 12, 2 । तेन क्रतुमिरिष्टं स्यात्सहस्रदक्षिणे-
 रित्यादौ यागेषु ॥ [दृष्ट] ऐहिके इहलोकोपभोग्यकले । दृष्टारदतरः साधुः ।
 दृष्टौ नयनन्यापारे मसिद्धम् । ज्ञाते । दृष्टानि विविधज्ञानान्यथ शीलितेयम् । अ-
 वतारिते प्रचारिते । Pā. 1, 2, 7 ॥ 168 ॥

[खेट] घामभेदे गहरपाये । एतैः खेट० Mb. 2, 85 । मलेन्वेप्यम् ।
कुत्सिते । अरिखेटनिराकृते ॥ [रिष्ट] इयेपि । भवेन्न कस्यापि हि रिष्टमिष्ट-
कृत् ॥ [घृष्ट] पर्षे । वृक्षैर्विमिश्रैरिमकुम्भघृष्टा । किरे । वनावर्णि घृष्टि-
निखातमुस्ताम् ॥ 169 ॥

[हृष्ट] वातवर्षप्रतिहते । शीतदृष्टवदनः सवेपथुः । विस्मिते । दृष्टा कटं
विधिविनमितं दृष्टमुद्रिः स साधुः । हर्षिते संजातहर्षे । प्रियं० Mb. 2, 100 ।
पु विपु । रोमाञ्चविषये । दृष्टैर्लोममिरेष रञ्जिततनुर्धत्ते कदम्बभियम् । केशे-
षु । दाहज्वापञ्चममविषये कूपशीतोपचारैर्दृष्टाः केशा विरहद्विखिनो धूमतां या-
न्ति तस्याः ॥ 170 ॥

[छाट] शुष्यज्जम्बीरझाटेत्यादौ गहने ॥ [सटा] सिंहकुन्तले ।
Su. 995 । जटायाम् । Ku. 8, 46 ॥ [मृष्ट] स्वादुनि । मृष्टाच्चदाता तद्व्या-
प्तिहोषी । शुद्धे । उन्मृष्टपाणिपादास्यो मुञ्जीताञ्च समाहितः । क्षान्ते । मृष्ट ए-
कोपराधस्तै ॥ 171 ॥

[शिष्ट] साधौ । Ra. 1, 28 । स्वसिते । शिष्टमिष्टैः सहाश्रीयात् । विहि-
ते । यच्च शिष्टाप्रतिहतम् ॥ [चोटि] पक्षिवञ्चाम् । चोटि० Mb. 2, 89 ।
चस्तुत्रिधामावे । कुचतटाचोटिमापद्य हारः ॥ 172 ॥

[अरिष्ट] आसवे । अरिष्टमिष्टैः सह सेवेत । मृत्युसूचके लक्षणे । पन्मा-
सिकमरिष्टं तत् । सुतिगेहे । Ra. 3, 15 । अशुभे । अरिष्टो जन्मकार्येषु वर्जनीयः
प्रयत्नतः । अरिष्टाः सन्तु यः पन्थान इत्यादौ शुभे तद्वति च विपु ॥ 173 ॥

इत्थविशेषे । दुष्टारिष्टकडोरकण्डवतनाः । अरिष्टैरिव मूर्तेस्तैररिष्टैर्वर्तितं
गृहमित्वादैः काकेपि । लशुननिम्बकेनितक्षीरवृक्षा आयुर्वेदप्रसिद्धाः ॥ [चिरण्टी]
सुवासिनी गूढा गृहिणी वृद्धापि चिरण्टीशुष्यते । द्वितीयवयास्तद्वशी स्त्री सर्व्वेव
चिरण्टीशुष्याच्या ॥ 174 ॥

[परीष्टि] परिचर्यायामन्वेषणे च । इष्टा परीष्टिः शिष्टानां दुष्टकर्मविपा-
टनी ॥ [उत्कट] इयेपि । उत्कटकरिकवाटपदुपाटनबद्धरतिः ॥ [कूपीट]
चदरे । शूलोद्भिन्नकूपीटपीठमकरोदन्धासुर यः शिवः । जले । कूपीटयोनेहदि-
याय धूमः c. Ra. 7, 23 । अद्रघो० M. 9, 321 इत्याद्यायः ॥ 175 ॥

[विकट] उभयत्रापि । व्यादाय विकटमास्यम् ॥ [अवट] अवटवटा-

करपटितपटोत्यादौ कूपे । गर्ते । अषटाटनपटुगतिः । प्रमत्ते । अषटातट्टसकेत-
निकेतनसमाश्रयम् ॥ [करट] कटु रटरकरटेत्यादौ काके ॥ 178 ॥

[निपिट] साद्यप्रभेदे खलभृष्टादौ । विधितविस्तृते मर्दितविपुले यथा वि-
पिटनास इति ॥ [अट्टिष्ट] अशाने । अट्टिकतुपीकृते हृदयधारिणौ मज्जते ।
अदर्शने आन्ध्रे असौम्ये क्रोधाद्युपप्लुते अरिणि च । विवेकाञ्जनदानेन ममाट्टि
विचारय ॥ 177 ॥

[कवाट] इमगण्डे । Su. 2461 । शारपट्टे । Ra. 3, 34 ॥ 178 ॥

[उच्छिष्ट] मुक्तशेषे । उच्छिष्टमोजी विमोक्षां । क्षते । रेवतीवदनोच्छिष्ट-
मरपूर्णपुटे इत्यौ c. S. 2, 16; S. K. 72, 25 ॥ 179 ॥

[करहाट] देशभेदे वृक्षभेदे अम्बुजाङ्गुरे वसिष्ठः ॥ 180 ॥

[शिपिविष्ट] दुष्कर्म्मणि चर्मरहितशेषसि वुक्षे ॥ [प्रतिशिष्ट] प्रत्या-
ख्याते । अविद्याणि° Mh 4, 63 । भैर्भी गति प्रयतनः प्रतिशिष्टदूत इत्यादौ
प्रेषिते इत्योरवि त्रिषु ॥ 181 ॥

[तुलाकोटि] सम्यक्कापि । अमूल्यस्य मम स्वर्णतुलाकोटिद्वयं कियत् ।
इतीष कोषादातात्° Vik. Ch. 8, 8 ॥ [कोष्ठ] अन्तर्गडरे । कोष्ठे मृदुः ।
कोष्ठागार इत्यादौ कुक्षते । अन्तर्गृहे । कोष्ठात्° Mh. 2, 103 ॥ 182 ॥

[काष्ठा । काष्ठ] दिशि दाहनि च । काष्ठावस्थितमाश्रयं उच्यते ते तीक्ष्णः
प्रतापानलः । उत्कर्षे । Ku. 3, 35 । मर्मादायाम् । Ku. 5, 28 ॥ [कण्ठ]
समीपगतयोः । Ku. 7, 51 । शब्दे । Ra 8, 63 । समीपशब्दयोरत्र कठि-
लसगया वृत्तिमाहुः ॥ 183 ॥

[ज्येष्ठ] ज्येष्ठे मासि निरर्भतेत्यादौ मासभेदे c. Mh. 2, 104 । वृद्धतमे ।
ज्येष्ठो भ्राता समः पित्रा M. 4, 184 । प्रशस्यतमे । वर्णज्येष्ठान्कुलभेदात् ॥
[गोष्ठ] अङ्गने । गोष्ठेद्वय इव सेवकः ॥ 184 ॥

[निष्ठा] निष्पत्तौ । निष्ठां गतं तस्य तपो विलोक्य । मादो अग्रे च ।
Raj 4, 637 ॥ [इष्ट] इत्येपि । हृदयरनुष्ठतो इवात् ॥ 185 ॥

[श्रीकण्ठ] देशभेदो हर्षचरिते व्याख्यातः c. H. Ch. 104 107 ॥
[अम्यष्ट] संकरोद्भवे । M. 10, 11 ॥ 186 ॥

[प्रतिष्ठा] आस्ते । Ra. 6, 21 । मर्यादायां शिष्टाचारे । धृतप्रतिष्ठाः क
न सन्ति सन्तः । देवादिस्यापने । इष्टे प्रतिष्ठासमये पुरारिः । आदिमहणान्म-
दादौ ॥ 187 ॥

[कमट] मानभित्तमागविशेषः । कुम्भे । Su 36 ॥ [नीलकण्ठ] रि-
वे । Ku. 5, 57 । वर्हिणि । Me. 76 ॥ [कलकण्ठ] कलकण्ठपञ्चमरवेण
सुभुवामित्यादौ पिके रुटः ॥ 188 ॥

[कुण्ड] पत्यौ० M 3, 174 इत्युच्यते जारजाते इयोः । परिमातकपा-
दानामुत्सवे चोपयुज्यते । दर्शान्वृत्तीपटलिकाकुण्डभाण्डकरण्डकमित्यादौ भाजने
पात्रभेदे क्षीर्पुनपुंसकेषु ॥ 189 ॥

बह्व्याधारे । क्रियाशक्तिस्तु वै कुण्डं शानशक्तिर्नुताशनः ॥ [क्षेड्डा]
वंशाङ्गुरे । क्षेड्डार्धवर्णनृत्तसिन्धुरधूर्तर्षमहर्षापदः । सिंहादे । ए० Mh. 2,
111 ॥ [क्षेड्ड] विषे शब्दमात्रे च । तस्य० Mh. 2, 110 ॥ 190 ॥

[विपाठ] इषौ । तत्र पेतुर्निपाठाः ॥ [मण्ड] इवे । मण्ड० Mh. 2, 124 ।
[काण्ड] तदस्कन्धे । आदाय काण्डाक्षरमुज्जिह्वानम् । सतायाम् ।
Śi. 5, 50 ॥ 191 ॥

दण्डे । दो० काण्डकण्डजुषः । बाणे । आसीत्ताचरमस्य शत्रुविजये कोदण्ड-
काण्डादौ । अर्वाति कुत्सिते । Śi. 1, 33 c. Gan. 45, 12 । धर्मे । पण्डे तद-
गां मृगकाण्डमेतत् । अवसरे । H. Ch. 60, 6 । वारिणि गवेष्णीयम् ॥
[भाण्ड] भद्रवामरणे पर्यागादौ । भाण्डवासी हय० । पात्रविशेषे । Ch.
I, 54 । तरीपु० Śi. 3, 76 इत्यादौ मूलवणिग्धनोपचारान् ॥ 192 ॥

[दण्ड] गुर्योपामे दण्डनायके । पतिमय कुलनारी दण्डभीत्याभ्युपैति
Sp. 3734 । राजवले । दण्डेन पीडयति शत्रुसमूहमेव । तमुडे । Ku. 2, 23 ।
मयि मन्यकाष्ठे । AK. 2, 9, 53 ॥ [गुड] गोले वर्तुले पिण्डे । मक्षितो
याप्ययोगुडः ॥ 193 ॥

[पिण्ड] पिण्डी] संचाते । Sp. 4952 । मासे । Ra. 2, 59 । पिण्डीमा-
त्रोपहतवदनस्ताडितोपि प्रचण्डमित्यादौ मासोपचारात् । कतेवरे । Ra. 2, 57 ॥
[गण्ड] विस्फोटे । समादितप्यत्युच्चैः पिशितपनगण्डौ० Su. 3388 ॥ [मुण्ड]

के शिरसि । आस्वादयामि यदि रोहितमुण्डखण्डम् । मुण्डिते क्लृप्तकचे ।
M. 2, 219 ॥ 194 ॥

स्याणौ । श्यालेरा० Mh. 2, 125 । शानतेयमाहुतेयखण्डमुण्डेत्यादावजा-
तशृङ्गे गधि । भक्तचूडे । जटी मुण्डी शिखी यापि मुच्यते नात्र संशयः ॥
[खण्ड] शकते । खण्डेन्दुचूडामणिः । हक्षुभेदे । खण्डस्य षोडश पत्तानि श-
शिमभस्थ c. AK. 2, 9, 44, C. । शावतेयो माहुतेयः खण्डो मुण्ड इत्यादौ
स्तुटितशृङ्गके गधि इयोः । शिखां नु खण्डेति ॥ 195 ॥

[शौण्ड] वृषभे । Bh. S. 88 । समर्थे । भक्षशौण्डः । मधुसक्ते । शौ-
ण्डः पिबति पानागारे ॥ 196 ॥

[रण्डा] विधवायाम् । पञ्चाक्षरी जयति रण्डिकया प्रयुक्ता ॥ [अण्ड]
कठिमे । खण्डी० Mh. 2, 108 । मुष्के । निरण्डास्ते इयाः चूराः । खगादि-
कोशे । M. 1, 44 । आदिग्रहणात् । अभ्यक्तादण्डमभूदण्डादूक्षेत्यादौ ब्रह्मको-
शे ॥ [क्रौडं] उरसि । Sp. 1969 ॥ मुकुल० Sā. 2, ३ इत्यादावुपधा-
रात् ॥ 197 ॥

[पीडा] इयोरपि । Bb. S. 56 । कृषा हि परार्थं दुःखानुभवनम् ॥
[नीड] स्थानमाधे । स बदकक्ष्यः परनीडपीडने । तत्रागत्य० K. K. S. 1, 61
इत्यादौ इयोरपि पुनर्पुंसकयोः ॥ [नाडी] कायतिरायाम् । M. M. 158, 1 ।
नाले पद्मादिपण्डे । आसेदुहन्नाडिनि पुण्डरीके । पदक्षणे काले घटिकाधये । ना-
डिकाविच्छेदध्वनिरुदन्नरत् ॥ 198 ॥

[शुण्डा] सुरायां तस्यानमदस्थाने च । शुण्डायां० Mh. 2, 125 । वक्त्रैक-
देशे धियुक्ते । शुण्डा० Mh. 2, 126 ॥ [गडु] कुम्भे । असौ गडुभानुनिविष्ट-
हस्तः । पृष्ठगले । गडुलभापलमाचरत्यसौ ॥ 199 ॥

रोये । यथेवमन्तर्गदुना कोर्यः स्यात्स्यापिनात्मना ॥ [चण्ड । चण्डी] ओ-
पधिभेदे मदेश्वरगणे च प्रसिद्धः । कोपने । Dhv. 77, 2 c. Vik. 130 ।
देव्याम् । चण्डचण्डीपतेरंशः c. Mh. 2, 134 ॥ [पण्ड] गोपतौ वृषभे ।
हालिकः पण्डमारुह्य । बह्वादिर्संचये । जम्बूपण्ड० Me 20 ॥ 200 ॥

[व्याड] व्यातास्ते० Su. 1007 = Bh. Ś. 83 इत्यादौ तडयोरेकत्वं-
स्मरणान् सर्वे । मांसात्पशो क्रव्यादे र्वसृगातादौ । व्याडैर्व्यभि वनान्तरे ॥ [इडा]
इडामुहुरत्कोड इत्यादौ भूमौ । इडाया गौः पयस्विनीत्युक्त्या गवि । वाचि ।
प्रीडादितां नैव ददाति वीरः । अप्सरसि । ऐडः पुस्त्रवास्तत्र ॥ [प्रकाण्ड]
तहस्कन्धे । कण्डूयमानः सरलप्रकाण्डान् ॥ 201 ॥

[सपिण्ड] पुत्रे । सपिण्डः पितृदायादः । दायादे । एकाहस्तम् - - - -
--तु द्वे पितुः ॥ [शिखण्ड] यद्वै । Ra. 1, 39 । ब्रूडायाम् । Ra. 11, 8 ॥
[पोगण्ड] विकलाङ्गे । पोगण्डाः संभवन्ति ते । नातथा षोडशाद्वर्षात्पोगण्ड-
थाभिधीयत इत्युक्त्या बाले ॥ 202 ॥

[वृड] दाक्ते । उदीर्णे रागाग्नौ स्रष्टव्यमादित्यति वधूरित्यादौ
c. Sp. 2596 । स्यूते व्यायते । कस्ते स्यावृडपातकस्य समरे प्रत्यक्षवर्ती रि-
पुः ॥ [व्यूड] विव्यते विपुलीकृते । अनुपूर्वमुत्पूर्वजानुर्मुदुयास्तर्वदा हविः
Śākh. Grīhy. 1, 10 । संहते घने । Ra. 1, 13 ॥ [मूड] जडे ।
मूडे नास्ति मतिः क्वचित् । तन्निद्रते अलसे । किं० Mh. 2, 128 ॥ [रूड]
अङ्कुरिते । निरुद्वीहयः क्षप्यम् । लग्ने । Su. 1617 c. Sp. 4554 ॥ रुटे०
Ra. 13, 73 इत्यादौ लग्नस्थोपचारान् ॥ 203 ॥

[वाड] भृशेत्यर्थे । वाडमाविडकर्णः । प्रतिशायाम् । आं वाटं क्रियते भय-
द्भिरचितम् ॥ [लीड] स्नादिते । लीडं मधुकरीर्मधु । म्लिष्टमीपद्वयक्तम् ।
लीडमय व्याख्यानं जातमित्यादौ ॥ [गाड] वितोदिते । नौभिर्विगाढां सर-
यूं वितोदय c. Ra. 14, 30 । रुडे । Pa. 3683 ॥ 204 ॥

[उडूड] उडूडा [sic] धृतो निवाहितश्च । श्मुनेऽन्वेत्यः ॥ [उद्राड] भृ-
शे । Śā. 8 । कृच्छ्रे । निदाघोद्गाहसंताप० c. Su. 1693 ॥ [उपोड]
ऊडमात्रे । Sp. 1811 । समासत्वे । उपोडपाणि० c. Ku. 7, 1 ॥ 205 ॥

[आपाड] प्रतिदण्डे । Ku. 5, 30 । मासे प्रसिद्धः । भूपरभेदेपि ॥
[आलीड] दितष्टे । वत्सालीडं मान्यम् । सृष्टे । Ra. 2, 37 । आस्वादिते ।
आलीडं मधुसर्पिण सह कथम् । धानुष्कस्यानभेदे । Ra. 3, 52 ॥ 206 ॥

[अध्यारूड] सहेवाके । अध्यारूडं तु तं विद्यात्स परीक्ष्यः प्रयत्नतः ।

पृष्ठगते उपरिस्थानं पात्रे । गगनमध्याख्ये सधितरि ॥ 207 ॥

[भूण] इयोरपि । M. 8, 317 ॥ [चाण] बलिखेते । Kād. I v. 2 ।
देवभेदे । चाणलिङ्गे० Mb. 2, 148 । चाणीयवाणी यदि कर्णगोचरेत्यादी
याचि लियाम् । दासीकुरष्टको वृक्षभेदः ॥ 208 ॥

[कण] अल्पे । Ra. 1, 55 । विप्रुपि । Su. 37, 7 । अतिसूक्ष्मधान्यांश्चे ।
Su. 2446 ॥ [कर्ण] ससारवारांभिधिकर्णधार इत्यादापरिवे लोके विडाशम्-
बाध्ये । भृतौ । S. 22 । राजभेदे । पङ्क्तिः कर्णे निपातितः ॥ 209 ॥

[गण] प्रमये । Ku. 1, 55 । सख्याभेदे । शिबेच्छारो येषां दिशि दिशि
गुणानां गणतया ॥ [पण] ग्लहे शूढार्थे णे । कोलिधूनपणीकृतो विहरता पूतः
स विम्बाधरः । अशीतिः द्येनिका. पण इत्युक्त्या द्येनिकामाने वराटकपरि-
च्छेदे । मूल्ये । दश कार्यापणाः पणः । कार्यापणे रूपकद्वये । नातिरिक्तोधिका-
रोस्ति सार्धात्पणसहस्रतः । णे गवाक्षौ स्वे बभूवन् आपणिक इत्यादौ ॥ 210 ॥

श्रुतादौ कल्पिते सधर्धे मुद्रिकादिदाने । पणवन्ध० Ra. 8, 21 । पणो
यधतेस्मिन्निति पणवन्ध० सधि । बद्धमुष्टौ मुष्टिगृहीतशाकादिपरिमाणे । नाशु
शाकपणो रटक्ष चलति द्वारान्धनी संततम् । भृतौ वेतने प्रसिद्धः । पणवन्धिते-
त्यादौ ॥ [गुण] रज्जावुत्कर्षे च । H. Ch. 49, 2 = Sp. 7617 । आदौ
यस्य गुणास्ततः किल च येत्यादौ तन्नुपु राजसाधर्म्यात् । मौर्याम् । Su. 2455 ।
गुणाः खलु गुणा एवेत्यादौ द्वितीयो गुणशब्दः प्रधाने = Su. 2672 । गुणवन्ति
चौयनशालिनीत्यादी रूपादौ द्रव्याभिते सर्वत्र । आदिमहणादुद्धादौ । कणादोक्ते
सधरे निविशत इत्यादौ लौकिके च श्रुतादौ । छदे भक्तकरे । AK. 2, 9, 28 ।
भृतराष्ट्रे गुणप्रिय इत्यादौ c. 1 & 15, 1 । अत्रहि विरोधाभासे गुणशब्देन विराट्-
गृहे भक्तकरारलम्बी भीमसेनो विवक्षितः । इन्द्रिये । Bhag. 3, 29 ॥ 211 ॥

माणे । Ra. 2, 25 । माण्डेन्वेप्यः । शौर्यादौ । Ra. 1, 22 । सत्त्वादौ ।
Kād. I. v. 1 । सध्यादिके । Ra. 8, 21 ॥ [क्षण] निर्व्यापारस्थितौ ।
किं न कुर्वन्ति सक्षणः । कालविशेषे । S. 4, 17 । चरसवे । क्षणे रक्षया कुत-
खिय ॥ क्षण० S. 1, 4 इत्यादौ प्रकरणमाहात्म्यामृतोत्सवे ॥ 212 ॥

[वर्ण] गुणे । Ra. 11, 11 । लम्बो वर्णो गुणो यैस्ते लम्बवर्णा विद्वांसः ।

स्वगुणो० Śl. 16, 29 इत्यादौ तु स्पष्ट एव गुणे वर्णशब्दः । वते । Ki. 1, 1 ।
यशसि । अवर्णवादाद्दृशमुद्दिजेन्न कः । शृङ्गादिकेपि । दुर्वर्णतामेति च दुर्जनस्य
N. Ch. 1, 14, Sn. 168 । ब्राह्मणादौ । Ra. 5. 19 । वितेपने । वर्णितं
मुखमेतस्याः । कुपायाम् । वर्णास्तरणोपविष्टः । गीतप्रसङ्गे । Ku. 5, 56 । रूपे ।
Ku 3, 23 ॥ 213 ॥

[स्थूणा] शलमयः स्त्रीविशेषः सूर्मी यस्यां प्रतप्तायां गुरुतल्पगेन प्रायश्चि-
त्तं चर्यते ॥ [तृष्णा] इयेपि । Sp. 4089 ॥ 214 ॥

[तीक्ष्ण] विषे स्त्रीवे । तीक्ष्णेन नीतः क्षयमित्यवैमि । भाजौ । तीक्ष्णेषु
शत्रुहन्तप्रयत्नस्य तस्य । लोहं शलम् । अभिसरे । यदि तत्र तीक्ष्णाः सध-
रेयुः । अभिसरो जीवनिरपेक्षध । अभिसरो मरक युद्ध चेत्यन्ये । खरे ।
Śl. 2, 109 ॥ [मणि] अतिञ्जरो घटः । क्रमादपामपि मणौ पङ्क्तौवश्य
प्रपद्यते । उत्तिष्ठेत् यथाकालं मलानां शोधनं प्रतीत्यादौ ॥ रत्ने । Sp. 4057 ।
अजापलत्तने । अजामगेरिवैतस्य जन्म जातं निरर्थकम् c Sp. 3120 ॥ 215 ॥

[कृष्ण] वीभरत्तरजुनः । कृष्णवैषायन इत्यस्य कृष्णशब्दस्य भीमोपि भीम-
सेन इति न्यायेन व्यासे प्रयोगः । अथ वैषायनशब्देनास्य चण्डधण्डीपतेरंशो
मुनिर्वैषायनोस्तु यः । रथयोजितगोविन्दो रुक्मिणीकः सदा मुदे ॥ इत्यादौ
दुर्वासस्यपि धर्तनारकृष्णशब्देनैव व्यासवाचिना विशिष्यते वैषायनशब्दः ॥ वर्णे ।
कृष्णस्ते करपुष्करोदरतले खड्गः सदा मृम्भते । तम० V S. 4 इत्यादौ पापे-
षि मालिन्योपचारात् । द्रौपयाम् । V. S. 22 ॥ 216 ॥

[क्षोण] क्षीणमादनोपायेभ्यो च । H V. 1, १ । लगुडे । उद्दीर्णक्षोणर-
मसादरविद्रुतस्य ॥ [शोण] नदे । हिरण्यवाहनामानं शोणमद्राक्षोत् n H.
Ch. 22, 2 । लोहिताक्षे । शोणलङ्घितरणाजिरस्य ते ॥ 217 ॥

[प्राण] वते । मावात् [?] प्राणः कुतस्ते । वायुः शरीरस्थः प्राणः ।
समानोदानन्यानाभेत्युक्त्या । श्रुयो० Bhag. 8. 10 इत्यादौ । अतुपु जीवेषु ।
Bh. S. 102 ॥ [घृणा] इयेपि । चेतसि घृणा काये च यस्यानिशम् ॥
[श्रेणि] कुले प्रसिद्धः । आवतौ । R. K. 1, 1 ॥ 218 ॥

[पार्तिण] पादपन्थेर्गुल्फस्याधोभागे । Ku 1, 11 । वाहिनीकटौ ।
Ba. 4, 26 ॥ [जिष्णु] शके । जिष्णुना विजिते वृत्रे ॥ 219 ॥

[द्रोण] काकमेदे । द्रोणैराभितगहरे ॥ [द्रोणी] काटाम्बुवाहिनी टीषी
नैवाहनार्थं दण्डः । गवाद्यद्यादिभाजने । क्षुरभिसलिलपूर्णा द्रोणमवततार ॥ 220 ॥

नीतिनी ओषधिभेदः । गुहायाम् । कुर्याणो रुधिरार्द्रचम्बुकवगैर्द्रोणीरिषाद्रे-
नैवाः ॥ [वेणी] नदीसुनौ । Me. 29 । केशकलापे । Ka. 2, 61 ॥ [उष्ण]
त्रयेषु [sic] । अत्युष्णमुष्णाभिगमे हि देहायुष्णं धममुष्णमनाः स
जिष्णुः ॥ 221 ॥

[अणु] भत्वे । Bhṛṣ. ९, ७ ॥ [घूर्ण] घृनौ । Me. 67 । क्षारभेदे
ताम्बूनोपकरणे । न विना पूर्णं रञ्जयति ॥ पूर्णरञ्जितगलातकावलिदित्यादाव-
भिवासके कर्पूरारिस्तोदकृते द्रव्यविशेषे नृपुंसके वसुधे च । घूर्णानि वासयोगाः
स्युतिदि चामरसिंहः AK 2, 6, 131 ॥ 222 ॥

[आणि] अक्षस्य रथनाभिसेप्यकाठस्यान्ते बन्धार्थं कीलक भाणिः ।
भाणीमाण्डय इत्यादौ । अभिः कोणः ॥ [रण] हरणे । कर्षन्ति० Mh. 2,
149 । मृषे । Ra. 12, 72 ॥ [क्षुण्ण] ग्रहते । Ku. 2, 43 । दसे ।
क्षुण्णाः शाखेभ्यु सर्वेषु ॥ 223 ॥

[शाण] मानभेदे माषके । क्षुब्धशाणं च लोमशसूत्रेण वेष्टयेत् । कषे ।
Su. 3457 । कषतेस्मिन्निति कषः कुरुविश्राययो द्रव्यभेदः ॥ [स्थाणु]
उभयत्रापि । तस्मै जगज्जद्व्यसस्थाणवे स्थाणवे नमः ॥ 224 ॥

[वरण] षकारे । भोगुङ्गवरणावृतः । स्वीकृतौ । कन्यावरणमिच्छन्ति ।
तोषे । कृतवरणान्वविमुच्य माहवान् ॥ 225 ॥

[धोरणी] पट्टौ । जतधरजतभाराधोरणीधौतमूर्धौ c. Vik. Ch 13, 86 ।
वाहने युग्यभेदे सर्वस्मिन् स्थितौ नपुंसकतिङ्गे । धोरणं वाहनं पञ्चमित्यमरसिंहः
c. AK 2, 8, 58 ॥ 226 ॥

[ग्रामणी] नाशिते प्रसिद्धः । भेदे । Bā III, 10 । ग्रामाधिवे । ग्राम-
णीशुद्धितृषाविते स्ते ॥ [हरिणी] हेमप्रतिमायाम् । हरिणीभिर्हतस्तम्भा भान्ति
पूर्वं न देवताः । हरिणीर्ब्रह्मवर्षसकाम इत्यादौ हरितायाम् ॥ 227 ॥

[हरिण] शण्डौ । हरिण० Mh. 3, 223 ॥ [त्रिपणि] पण्याध्या हृदय-
देशेन जनानां मार्गः । हृदो वणिस्स्यानम् । इत्येवि । पूर्णापणं त्रिपणिनो त्रिपणि
विभेदुः c. Śi. 3, 24 ॥ 228 ॥

[ग्रामीण] ग्राम्ये । ग्रामीणैः पुनरध्वगस्य घसति० Sp. 3158 ॥ [करेणु] इभ्याम् । Ku. 3, 37 ॥ [द्रविण] बळे । उपोढवाहु० Ra 18, 13 । धने । Bh. Ś. 5 ॥ 229 ॥

[शरण] गृहे । प्रविशेदमिशरणमुद्धृते दक्षिणे करे । रक्षितरि । शरणमसि संभयो ऽसि गतिरसि ॥ [प्रोक्षण] बधे । प्राणप्रोक्षणकेतनेत्र विजने किं भीरु बम्भ-
म्यते ॥ [प्रमाण] हेतौ शक्तिनिमित्ते । प्रत्यक्ष चानुमानं च [sic] M. 12, 105 ।
मर्यादायाम् । राजानं मा च प्रमाणं कृत्वा यद्यस्याहुर्दालं पश्यति । प्रमाण-
युक्ता-
दके शास्त्रे । पद० Mb 3, 204 । इयत्तायाम् । कियत्प्रमाणमुदकम् । प्रमा-
तरि । साहित्यमाणिज्यविदः प्रमाणम् ॥ 230 ॥

[करण] साधकतमे । सुभगः करणैर्मन्त्रैः । क्षेत्रे । घन्धिपर्णकरणेषु विवे-
हः । गात्रे शरीरे । Ku. 4, 5 । इन्द्रिये । Ra. 2, 11 । क्रियाभेदे । स्पष्टं
[sic] करणं स्पर्शानाम् c Ath Prāt. 1, 29 । चेतोहराणि करणानि गंगाधि-
नाथा इत्यादौ नाट्यशास्त्रोक्ते । सवेशनं करणमेत्य विभेदि चस्त्वित्यादौ कन्द-
पञ्चाशोक्ते कार्ये । कायस्यकर्मणि लेख्यादौ । आक्षपटली समस्तकरण-
परिधृतः ॥ 231 ॥

[निर्वाण] निर्बृणौ । निर्वाणमेति न मनो विषयेषु सक्तम् । शान्तिमो-
क्षयोः । Ra. 12, 1 । इममज्जने । निर्वाणमापि सरसीषु गंगाधिपेन । शान्ते ।
Ku. 2, 23 ॥ [इन्द्राणी] तथैवमिन्द्राण्यपि पार्श्वयोः श्रियाः समाहितोर्ध्वोः
प्रियजानुयोजनादित्यादितक्षण इन्द्राणी कामशास्त्रोक्तं करणम् ॥ 232 ॥

[काकिणी] वराटके श्वेतके । अक्षिभाराकयक्तीना वरमेकापि
काकिणी । अशीतिः द्वावैतिकाः पणः । तस्य चतुर्भागः c. 210 । मान-
भेदे प्रसूतिमध्ये । रग्निः काकिणीं दद्यात् ॥ [सरणि] पङ्क्तौ । सरणिः पिपी-
लकानां निर्याता वर्षसूचनं कुरुते ॥ अपवर्गसिद्धिनगरस्य सरणिरिव ते बधूरत
इत्यादौ मार्गे ॥ 233 ॥

[तर्पण] सक्तौ । पेयाः स्युर्ताजतर्पणाः । तृप्तिः सौहित्यम् । बृंहणं वातध्या-
सुरेदेन शिग्यौषधदानम् । पोषणे । कुर्याद्वाद्यनतर्पणम् । पित्रापुरेशदाने ।
भान्वैकयासाः स्मृतयो न कुर्यात्तर्पणं नृपः ॥ [पारणा] प्रतभोजने ।
Ra. 2, 39 ॥ 234 ॥

[पारण] कर्मान्ते । समीहितं संगरपारणेन ॥ [धर्षण] इयोरपि । अविरतधर्षणरसिकः खल इव वेदयाजनो जगति ॥ [दक्षिण] दक्षिणा] अनुकूले भडादेये च । Śi. 14, 33 । ऋजौ । Ra. 1, 31 । निर्दिश्यमानविषय घानुकूल्यम् । आर्जयं तु सर्वविषयम् । दक्षिणदिग्मये । Ku. 8, 25 ॥ 235 ॥

दिग्भेदे । M. 2, 52 । सम्यहस्ते । धर्मविशिष्टं पार्ति माधवीचे नियोजयेत् ॥ [अरुण] सांध्यरागे । Ra. 5, 71 । सूर्यस्ये । अरुणसारविरेष समुद्रतः । दिवाकरे । Sp. 562 ॥ 236 ॥

शोभे । परिदमनम् [sic] R. K. 2, 23 । अव्यक्तारागे अस्फुटलौहित्ये ॥ [लक्षण] नाभि । Ra. 6, 71 । चिह्ने । भीलक्षणोत्सङ्गविनीतपेशः ॥ [श्रवण] नक्षत्र° Kād. 11, 13 इत्यादौ नक्षत्रेषु । भुतिकर्णयोः । Kād. I, v. 14, c. Ujjv. Un. IV, 233 ॥ 237 ॥

[श्रवणा] भाषण्याम् । श्रवणायां हरानु ये ॥ [धिपण] धिपणा] इयेपि । छविमलधिपणो धिपण इव ॥ [वरुण] अप्यतौ । Ra. 9, 6 ॥ [हरण] धैतके सुदायादिप्राये भाषाये वस्तुनि । सत्त्वानुरूपं हरणीकृतभीः c. Ra. 7, 20 v. 1 ॥ 238 ॥

[निर्याण] निर्धमे । ततो° Mh. 3, 200 ॥ [कल्याण] इयेपि । त्वया वितीर्णं कल्याणमस्तु देव तदेव ते ॥ [सुवर्ण] सुवर्णस्य सुवर्णस्य सुवर्णस्य वरानने । प्रहितं तव रामेण सुवर्णस्याङ्गुलीयकमित्यादौ इयेपि तन्माने षोडशमापके ॥ [ग्रहण] धने । द्विगुणं ग्रहणम् । सा राहुमूर्तिरिव न ग्रहणं जहातीत्यादौ इये वेदयादिभाटके सोमादिग्रहे च ॥ 239 ॥

स्वीकारे प्रसिद्धः । वन्यां इव इतलियाम् । ग्रहणीकृतरिपुलक्ष्मीः । आदरे । Ku. 7, 35 ॥ [कङ्कण] मण्डलं यागाद्यर्थं नानाधर्मो रत्नासंनिवेशः । रक्षाकङ्कणबन्धबन्धुररुचिरित्यादौ सूत्रे ऊर्णादिमये रत्नाढ्यकरभूषणे ॥ 240 ॥

[कारण] कारणा] घातने यातनायां च । कारणोपहितमानसस्थ ते कारणा निरयवद्विषु स्थिता । हेतौ । किं कारणं नु कथिराज मृगा यतेते [sic] c. V A 11, 6 । करणे साधकतमे । मक्ति° Mh. 3, 188 ॥ [मार्गण] वागे याचके च । Su. 2455 । मार्गणाभिः किमाभिरित्यादौ वाचने स्त्रीपुंसकतिङ्गः ॥ 241 ॥

[चरण] वृक्षादिभूते । चरणसेकविवाहितवृक्षकः ॥ शिष्यद्वयेनेव नूपुरयु-
गेन वाचातितचरणा H Ch 9, 6 इत्यादौ प्राण्यङ्गे पादे वदृचादिके शाखा-
विशेषे चरणशब्दः शाखानिमित्तकः पुरुषेषु रुढः ॥ [तरुण] तरुणावरा-
गभाजीत्यादौ नूतने । युनि । R K. 2, 22 ॥ [तरणि] भर्के नावि
वा । दारिद्र्योदधितरणिः सरणिर्निभेयसस्य नित्यमसि ॥ 242 ॥

[ब्राह्मणी] विप्रथ विप्रा च तयोर्द्विभिः ॥ [प्रवेणी] इयेपि । प्रवेणी
मदनस्येव प्रवेणी कुसुमाञ्जिता ॥ [रोहिणी] नक्षत्रे । तां रोहिणीं विजानीहि
ज्योतिषा मिश्रमण्डले [sic] c. V h 4, 2, 7, C । गवि । रोहिणीविपुला-
पीनलुतिसिक्तोदनाङ्गने ॥ 243 ॥

[दुर्वर्ण] इयो । N. Ch 1, 14, Su 168 ॥ [भरण] घेतन जीवि-
काभरणं भृतिः पूरणम् ॥ [विपाण] पशुशृङ्गे । Ra. 9, 62 । इमदन्ते ।
Si. 4, 63 ॥ 244 ॥

[प्रवण] क्रमनिष्ठोर्ध्वम् । प्रागुदङ्मवणा भूमिः उत्तङ्गा यागे प्रशस्यते ।
प्रवे । शर्मोर्भक्तिप्रयणमुकुटा । अनयोऽपि । चतुर्पथे । प्रवणे चरन्ति भूताः ॥
[सक्तीर्ण] निधितं व्याप्तम् । अशुद्धे । सक्तीर्णे चरति कारुपदेव काकवर्गः ॥
[हरिण] इयेपि । संसारे ° Mh. 3, 162 ॥ 245 ॥

[रोहण] रोपणे । कामाख्यत्ररोहणं मृगदृशो विम्याधरस्यामृतम् । रुढौ ।
खेहरोहणमवस्तु दुर्लभम् । रत्नसंभवदेतौ पर्वतविशेषे । साहित्यसिन्धुशिशिरां-
शुरशेषशक्तसेवावदातमणिसंभवरोहणादिः ॥ [धारणा] योगिरुर्मणि । पञ्च
चञ्चलगतान्समीरणाङ्गधारणाभिरभितो निरुद्धवान् । साम्ये ।] धारणायां स्थितौ
लोकः ॥ बुद्धिरद्भुतशक्त्यस्य धारणीत्यादौ धारके त्रिषु ॥ 246 ॥

[धारण] वृत्तिघाते । विषयाकूटमनसः शक्यते धारण कथम् । धारके
गजे च । Sp 227 ॥ [चारण] देवभेदे । सिद्धचारणगैरभिहिते । विटे ।
चारणगैरारम्भास्याकुले ॥ 247 ॥

[सारणा] स्वरसंस्थाने । दृचयति परिपार्क सारणा गोवमार्गे ॥ [सारणी]
अल्पसरिति । सारणी वन्यपर्णम् ॥ [करुण] दीने पित्राये । स्थिराल्पतारां
करुणेन्दुमण्डलम् c. Ra 3, 2. १. 1. ॥ 248 ॥

[समीरण] वायौ । Ku. 3, 21 ॥ [आरोहण] शोषाने । आरोहणेपु०
Mh. 4, 75 । उद्गमे । Ku. 1, 39 ॥ [आस्तरण] इयेपि । आस्तीर्णनाला-
स्तरणेषु धन्याः ॥ 249 ॥

[वितिक्षण] व्यर्थसंस्थायां निरर्थके चेष्टिते । इष्टिर्वितिक्षणतया तत्र द्रव्य-
मावमादयाति । विदिते । सदसि तत्र बभूव वितिक्षणा । अन्यस्मिन् तस्मा-
दपतिरिक्ते । मूर्खोपि साधुसपकात्पणिताश्च वितिक्षणः ॥ 250 ॥

[विहरण] व्यादाने विकाले । Pā. 1, 3, 20 । प्रापणे देशेदेशान्तरमय-
मे । भर्तेर्विहरणं कुर्या । क्रीडने । वनविहरणतद्वर्गीतयस्ते मुनीन्द्राः ॥ [संसरण]
प्राणपुरादे पुनर्भवे । तस्मिन्संसरणे विनेकविपदो यान्ते गतिं सउजमः । असंवा-
धचमूगतौ असंकटे सेनागमे । एत० Mh. 4, 91 ॥ 251 ॥

घण्टापथे राजमार्गे । यान्ति हुतं संसरणेषु योधाः ॥ [समुद्धरण] यान्ता-
न्ने भुक्तोद्दिष्टे । अस्मत्समुद्धरणतन्मध्यतेस्तथैव गर्भे । कथं यद सखे ननु निस्त्र-
पोसि । उन्नये उत्क्षेपे । देवः समुद्धरणधीरमतिः परेषाम् ॥ V. A. 44, 21 ।
एतच्च उद्धरणापेक्षया चतुरक्षरमध्ये क्षिप्रम् । यदृत्तिर्यद्योद्धरणमिति लोकप्रसिद्धि-
रिति पञ्चाक्षरमध्येपि दृष्टव्यम् ॥ [आवरण] बले आच्छादने च । Ra. 13, 8 v. 1. ।
अजीर्णे अर्गले च । गुर्वावरणनिविद्धा न दनिर्भक्तेषु मारीणाम् ॥ 252 ॥

[प्रकरण] प्रस्तावे । प्रकरणकथितं वाक्यं भवति हि निष्पत्तये पुंसाम् ।
कीर्णे प्रक्षेपे । पुष्पप्रकरणरुचिरे ॥ [निरूपण] कृष्टौ चर्चायां विचारि च ।
उपरागस्य निरूपणं न कार्यम् ॥ [विदारण] लज्जायां भेदे च । इदमविदारण-
कृदभूत् ॥ 253 ॥

[परायण] आभये । Ku. 4, 1 । अभीक्ष्णे भर्त्सने चान्येभ्यम् ॥
[पारायण] समासङ्गे समादत्तेषु । M. Ch. I, 14 । कार्त्स्न्ये । धातुपाराय-
णादिषु c. Kās. I., v. 1 ॥ 254 ॥

[प्रविदारण] इयेपि । निभ्यति प्रविदारणात् ॥ [परिभाषण] सनिन्दो-
पात्मने । आला अपि प्रवर्तन्ते कृतेपि परिभाषणे । अनियमेन उक्तौ यो नियमस्त-
त्परिभाषणम् ॥ 255 ॥

[अधिरोहिणी] निःश्रेण्याम् । स्वर्गाधिरोहिणीमेतां चक्रे क्रतुपरंपराम् । अभिनिवेशे । नो दृष्टाय न दृष्टाय स्यादवस्त्वधिरोहिणी ॥ [अधिरोहण] ऊर्ध्वगतौ । शैलाधिरोहणं कार्यम् ॥ 256 ॥

[अपवारण] छदिः पटलम् । प्रवृत्तिगत इन्द्रियादीनाम् c. Kāś. Pā. 1, 4, 27 । अन्तर्धिराच्छादनम् ॥ [उदाहरण] अभिधाने । Ku 6. 65 । निदर्शने । Śi 2, 33 ॥ 257 ॥

[सत्] सत्ये । यदेवार्थक्रियाकारि तदेव परमात्मसत् । अभ्याहिते । Ku. 1, 12 । साधौ । असन्तो नाभ्यर्थाः c. Su. 280 । विद्यमानवशस्तयोः । Su. 3161 ॥ [सनी] दक्षपुत्र्याम् । Ku. 1, 21 ॥ [भृति] भरणे । कुक्षेर्यावदमी भवन्ति भृतये c. Sp 7337 । देतने । भृतिग्रहणमेवैषां फलं मुरत्यम् ॥ 258 ॥

[धूर्त] सर्वत्र । धूर्तपियस्य किमवाध्यामिदेष्वरस्य (c. Pa. 1058) ॥ [खात] वाप्यां रोषिते च । सङ्कलैः खाततटेषु खातैः । विदारिते । खाते पुष्पशरेण तस्य हृदये द्यान्तः प्रविष्टः सुखम् ॥ 259 ॥

[सेतु] सीमनि मर्यादायाम् । Ra. 16, 2 । तरणोपाये । समुत्तरणसेतवे ॥ [लता] त्रियङ्गुर्गन्धप्रियाजुरिति प्रविद्धौ । यीरुत्वमप्यलता ॥ 260 ॥

सरिकायाम् । जनुःपटिलनो हारः । आदिग्रहणादामरणान्तरागाम् । वृक्षस्त्वस्मादप्यवे । Ra. 2, 8 ॥ [प्राप्त] प्रसक्तः । प्राप्तमितो गमनं वा । आसादिते । Pa. 3608 ॥ [आप्त] संप्राप्ते । Sa. 3204 । बाग्धवे । आप्तैः सुवद्रिरपि संप्रपितप्रभावैः ॥ 261 ॥

अविसंवारके । Ra 3, 12 ॥ [पतत्] पक्षिणि । Ra. 13, 19 । गच्छति । Kāś. 8, 21 v. 1. । अपो लुटति । Śi. 1, 12 ॥ [यन्तृ] हस्तिपके । Śi 5, 47 । सृते । M. St. 18 ॥ [भर्तृ] पत्न्यौ स्वामिनि । Ku. 3, 22 । वरे । Ku. 7, 83 । तत्रोपसिक्तोऽकर्मनरीत्यादौ धारकेषु ॥ 262 ॥

[प्रेत] सत्त्वान्तरे । M. M. 174, 1 । मृते । Ra. 11, 16 ॥ [मुक्ति] निवर्ति । S. P. 19 ॥ 263 ॥

[वेता] युगधिशेषे । वेतायां ज्ञानमुत्तमम् c. M. 1, 86 ॥ [लिप्त]

अञ्जिते दिग्धे । Ku Pr. 93, 3 ॥ [केतु] पहमेदे । एकोत्तरं केतुशतम् ।
 अजे । Śi. 5, 13 ॥ [सुत] पार्थिवे । असौ सुतः पातनवदकीर्ति । तनये ।
 Śi. 1, 13 ॥ 264 ॥

[क्षत्] सारयो । क्षत्तारं पुण्ड्रतस्य । इत्ये । अनेकतनृसंकुलम् ॥
 [धातु] इत्येप्तादौ । धातवोस्य स्थिरा बुद्धिः । अस्तिरक्तादौ । Sp 4180 ।
 महामूनेषु । पटुक्तालोकनालोका धातयो विद्वधारणान् । तदुगाः शम्भादयः ।
 ॥ 265 ॥

इन्द्रियेषु । धातुपाठवमपेक्ष्य तिष्ठते । अहमविकारे मनःशितादौ । Ku 1, 7 ।
 शम्भयोनी । Ra 12, 58 ॥ [शक्ति] कास्वामायुधभेदे । H. Ch. 4, 6 ।
 सामर्थ्ये । Bh Ś. 41 ॥ [मूर्ति] काङ्ठिन्वे । अहं मूर्तिमत्स्वाङ्गम् ।
 Kāś. Pa 1, 1, 54 । काये । U. R 9, 4; M. V. 307, 2 ॥ 266 ॥

[अर्ति] पीडायाम् । शिरोर्यर्जनीर्गन्धररोपशान्तये । धनुष्कोटधाम् ।
 संमाने । Mb 2, 156 ॥ [सानि] शाने । यथे धेनुसहस्रसन्तिरभसत्संपूर्ण-
 कीर्तिर्भुवि । अवसाने । संसारसन्तिकरणमवणस्य शम्भोः ॥ [मानि] उरये
 उरसादे । मानिः कस्य न साधुसंगमवशाच्छीघ्रं भवे जन्मिनः । अधिगमे आसा-
 रणे । Nāg. 12 ॥ [ईति] द्विध्वे उपपन्ने । Ra. 1, 63 । प्रवासे । ईति-
 वर्धितवियोगपीडया ॥ 267 ॥

[हेति] रवेरर्धिवि बह्निज्वालायां च । उदिते महसहेती बह्नेर्हेतिर्न दृश्यते
 कापि । शख आयुधे । Śi. 9, 15 ॥ [धूत] त्यक्ते । धूतः पापः समीरः ।
 कम्पिते । Ku. 8, 25 ॥ [भूति] दृष्टायां महोत्ते । Me 19 ॥ 268 ॥

[भ्रुति] भ्रवसि कर्णे । भ्रुतिसुख गायन्ति गुच्छद्विरः । वेदे । Ra. 2, 2 ।
 स्वराशे मग्नके । Śi. 11, 1 । भवण आकर्णने । भ्रुतो बद्धरतिः ॥ [भ्रुत]
 शखे । एव भ्रुते परिचितः । भ्रवधृते । Bbag. 2, ॥ ॥ [कृत] युगभेदे ।
 M. 1, 86 । पर्याये । Bh Ś. 9 ॥ 269 ॥

[वार्त्त] नि.सारे । वार्त्तमेतदुदितं वृथा स्वया । आरोग्ये । Ra. 5, 13 ।
 अनयोः क्लीवे । नीरुजि । वार्त्ता किं किं न भुञ्जते । अयुर्हेयो वार्त्तलक्षणाना-
 मिति चाभ्याख्याय- [?] । वार्त्ता शरदि केरय [sic] इत्यादौ वृत्तिमति जीवि-

कायुक्ते । वार्त्ताकेपि मवेहार्त्ता इति शास्त्रतोक्त्या वार्त्ताके c. Śisv. 748 ।
वर्तने । जीवने तस्य वार्त्ता का वार्त्ताका यस्य भोजने । त्रिंशद्यस्य न वार्त्ताका
वार्त्ता का तस्य भोजने ॥ उदन्ते वृत्तान्ते । भूतानि कालः पचतीति वार्त्ता
c. Sp 1688 । पाशुपाल्यादिके । Ra 16, ३ । विद्यायां नृपचारात् ॥ 270 ॥

[वृत्त] नैरुध्यने वृत्तमिति वचनादध्ययने c. Pa. 7, 2, 26 । वृत्तं इलोक
इति यथा । बहुवृत्तान्तगामिनीत्यादौ पद्ये c. H Ch. 4, 1 । चरित्रे ।
Sp. 6250 । वर्तने । ऋतेन वृत्तं प्रवदन्ति मोक्षम् । वृत्तमुच्छशितम्
[sic; c. Mb 2, 194] । मृते । वृत्तास्ते स्थितिषाः प्रतापनिर्गम्यः । प्राणिवि-
षयं मृतम् । अप्राणिविषयं स्वतीत यथा । वृत्तोत्सवं तत्पुरमित्यादौ । भल्पाशये ।
Bh. Ś. 71, Sa. 968 । निस्तलेपि । सृष्टे महति स्वभावसरले बद्धोपि यस्मि-
न्गुणैः । हृदे । वृत्तदेहः कायुसारः ॥ 271 ॥

[कान्ता] योषिति । Sp. 1626 ॥ [कान्त] शिष्ये । Me. 1 ।
मनोज्ञे । M. M. 44, 1 v. l. ॥ [जाति] उन्वसि वैतानीयादौ । सामा-
न्ये । जातिः समाना प्रत्येकम् । मातल्याम् । Pa. 818 । गोत्रे । कठजातिरियं न
शक्यते शकुमारैर्वचनैरुपासितुम् । जन्मनि । ततस्तद्विपाकगत्यायुर्भोगाः ॥ 272 ॥

काव्यालकारभेदे स्वभावे च । H Ch. 5, 4 ॥ [पत्ति] गतौ । पत्तिः
स्वर्गगृहे मवेत्तुकृतिनः कस्यापि । पदने । Ra 7, 84 ॥ 273 ॥

[रीति] प्रचारः । व्यवहारः कुलाचार इति यावत् । प्रचारः शैली इति
स्वामी । स्वन्दः स्रवणम् । रीड् व्रवणे दिवादौ अनेकार्यतया प्रचारे वर्तते इति
रीतिः ॥ रम्यरीति° Stutuk I, 8 इत्यादौ वैदर्भ्यादौ । वैदर्भी रीतिः ।
मुख्या प्रणयिनी । पक्षे प्रचारः । व्यवहारः । मर्यादा शैली च ॥ 274 ॥

[इवेत] राजभेदे । इवेतामयार्पणविधिप्रदितप्रभावः c. Stutuk. II, 21.
III, 19 ॥ 275 ॥

[पङ्क्ति] उन्वोविशेषो दशाक्षरः । दशसंख्यायाम् । Ra. 9, 74 । आयतौ ।
पङ्क्तौ विशन्तु गणिताः c. Bh. Ś. 11 ॥ [क्षिति] त्रिषु । यत्नतापयशसोः क्षितिः
क्षितौ वैरिणस्तत्र समाः किमन्तरम् ॥ [द्युति] वान्तिः सौन्दर्यम् । प्रभा
प्रसारिणी दीप्तिः ॥ 276 ॥

[तत] प्राप्ते संभृते [ac] च । ऋत्विनोष वितते महाकृतौ । षाद्ये तन्वी-
गते । ततश्चनसुषिरसमत्वयुतम् ॥ [मूत] संकरजातिभेदः सूतः ॥ 277 ॥

रयकारः स्पष्टतिः । सारथी रयवाहे । सूर्यसूतोवताहः । चन्द्रिभेदे । सूत-
माणधन्दिभिः ॥ [घृत] इवेति । घृत^० Mb. 2, 165 ॥ [हस्त] मानभेदे
करे च । कृष्णभतुर्हस्तकः । प्रशंसायामुत्तरपदीमूतः । करेण हस्तोपि न
केशहस्तः c. Ra. 7, 6 । भवेदे नस्तत्रविशेषे । हस्ताद्याः पञ्च वखादौ प्रशस्ता-
स्त्रिज उच्यताः c. Mb. 3, 518 ॥ 278 ॥

[धीत] असारादधगने । धीतमात्रावशेषाणि सैन्यानि तत्र विहितः । शान्ते ।
धीतहावानते धने । अङ्कुशकर्मणि । निर्धूतधीतमपि चालकमुत्तमन्तम् c. Si. 5, 47 ।
चालको दुष्टहस्ती । सांख्यसाधर्म्यहेतौ । धीताधीतविषाणस्य । विगते । Sā. 4 ।
पक्षे भाष्यादिते । सधीतधीनांशुकुर्मादिरेषा ॥ 279 ॥

[प्रस्त] इवे । मस्तनर्गपदतां समादधद्वाति दुष्टकविदत्तनेद्वरः ॥ [तिक्त]
शुभगन्धे रसे च । Me. 20 ॥ 280 ॥

[नत] नितम्बेध-कृते च । परिणमति कामहस्ती कामिन्या विचलितांशुके
ननेमुष्मिन् [= Mb. 2, 173] । कुटिते । विदम्बनार्थं नमयन्नतभूः ॥

[भूत] शनौ । भूतानि कालः पचतीति वार्त्ता c. Sp 1688 । इमादौ ।
Ra. 2, 57 । विशाखादौ । Ku. 3, 74 । न्यायोपपत्तिरिते । भूतम^० Mb. 2,
180 । उपमाने । स्वहस्तभूतः शिशिरादवयस्य c. Ku. 3, 61 ॥ 281 ॥

प्राप्ते । प्रमाणभूताय जगद्धितेषिणे ॥ भू प्राप्तावित्यस्या — स्वेति विकल्पि-
ताणिष्ठस्य [?] प्रयोगान् ॥ [युत] वियुक्ते । अयुतसिद्धानामाधार्याधारभाव
इह प्रत्ययहेतुः संबन्धः समवायः ॥ [गुप्ति] कारारसयोः । Ku 6, 99 ।
दर्शं च विशदं विलम् ॥ 282 ॥

[मूर्ते] मूर्जले । मूर्तत्वहेतुं धिगमुं वसन्तम् । कठिने । Si. 3, 18 ॥
[वस्ति] शूद्रापनेषादय वस्तिना स्थितेत्यादौ वखाञ्चले । अपानमार्गे । वस्तेरुर्ध्व-
मधो नाभेः । अपानमार्गकर्मणि । वस्तेर्धिना भेषजमस्ति किञ्चित् । अद्वयस्रवणे
अद्वयस्य मुखे यत्प्रस्रवति तत्र वस्तिशब्दः । अद्वयशालीयेषु प्रसिद्धः ॥ 283 ॥

[लूता] व्याधिमेदे विस्तोटाख्ये । न तद्धूताहरं चक्रम् । पिपीलिके ।
लूताततिः सूत्रयतीह वर्णम् ॥ [रति] स्मरकतत्रे । Ku. 3, 23 । रते ।
तस्मिन्देये रतिविनासमतोभिगस्ये । अभिष्वङ्गे । Sp. 1450 ॥ 284

विचारस्थाने । Ra. 6, 65 । शृङ्गारभावे । K. Pr IV. 30 । यद्वहमेन
रतिरङ्गसमानकाल इत्यादौ कामकते ॥ [वित्त] इविणे । बहुवित्तत्रययात्रास-
हाये कर्मग्यनादरः । हेसि । Ra. 5, 21 । ख्याते । विद्याविशेष्यमादरः ।
विचारिते । वित्तानि तानि शाखाणि ॥ 285 ॥

[वर्ति] धूये । परिपीनधूपवर्तिः Kutt. 148 or Kād. 16, 23 । दीप-
शिखायाम् । Sh. 23 । शाशानुत्पन्ने । अन्नैः कुड्मुमवर्तिपिञ्जरतरैः । भाने-
त्यभाण्डे वृत्तिकायाम् । स्वेदकम्पवशसन्नवर्तिकः c. Ra. 19, 19 । दीपदशा-
याम् । वर्तिर्वः प्रतनुः म्रियेति शमिते तस्मिन्नुपध्माक्षरैः । चक्षुरञ्जने । षोडशा-
ङ्गो मवेद्वर्तिः ॥ 286 ॥

[आति] संबन्धे । न० Mh. 2, 156 ॥ [सृति] गमने । Bh. § 93 ।
पदतौ पदपङ्क्तौ । दुर्लभ्या विपिने सति ॥ [वृत्ति] वर्तने । वृत्तिराजन्ध्यं च स्त्री-
धनम् । विवृत्तौ । Kād. I., १.2 । मनस्कृतौ । Y. S. I, 4 ॥ 287 ॥
काव्याङ्गे । पदश नाम वृत्तिः स्यादृहस्याद्यैश्च योजिता c. A. S 21, C. ।
तीक्षा० Ku. 8, 73 इत्यादौ वर्तनं प्रवर्तनमपि वृत्तिः ॥ [प्रीति] कामभार्या-
याम् । रतिप्रीत्योः कामं कथयितुराराधनविधौ । प्रेम्णि स्नेहे । प्रीतिभोग्यानि
चाञ्चानि । प्रमोदे हर्षे । Ra. 11, 12 ॥ [पक्ति] इयोरपि । नटप्रतापाप्रितया
नृपाणां पक्तिर्न संभूतमुपैति काव्यि ॥ [वीति] इयेपि । ते निपेतुरवसन्नवी-
त्यः ॥ 288 ॥

[भक्ति] विच्छिन्नौ । Me. 19 । सेवने । Su. 43 ॥ [भित्ति] कुड्ये ।
K. Pr. 324, 3 । प्रदेशे । गण्डभित्तिषु मदेन दग्निनाम् ॥ [चिति] चिति ।
चितिः प्रत्यक्षमर्शात्मा । सद्भचित्ययोः । चिनये काठचितिं वनोति सः ॥ 289 ॥

[दन्त] अद्रिकटके । दन्त० Mh. 2, 169 ॥ [मृत] याचने । मृतामृ-
ताभ्यां जीवेन c. M. 4, 4 । मृतं तु याचितं मैत्रिमिति स्मृतिः M. 4 5 ॥ । ज्ञात

जन्मनि । तस्य पुत्रस्य जातेभूत् । प्रवारे । Ra 5, 1 । संपन्ने । जाते देहस्यय-
हीपमद्वे । पुत्रे । जान० Mh. 2, 166 ॥ 290 ॥

[व्यक्त] युगे ण्डिते । व्यक्ताः किलिपमोषपेक्षतया यान्ति यथां सर्वतः ॥
[शिति] शारे शवते । रोमन्य० Mh. 2, 198 । असिते । शितिकण्ठः
कालपलः ॥ [यति] विरामे । गोपुच्छमुत्ताः क्रमेण यतयस्तिष्ठोपि संपादिताः ।
प्रतिनि । मुदा विकासं यतिमभ्युपेयुषां c 6. 1, 24 ॥ [ऊति] स्युतौ रस-
ने च । कन्यो० Mh. 2, 157 ॥ 291 ॥

[स्थित] ऊर्ध्वे । Ra. 2, 6 । वर्तमानेपि । Ku 1, 1 । प्रतिष्ठावति ।
अव० Mh 2, 204 ॥ [रक्त] कुङ्कुमे । हेमन्ते वनरक्तपट्टमलनग्रीवा-
जुषो योयितः । क्षतने सरागे च । V. S. 7 । अरुणे । रक्तासकैरिवैधिः
c 8A. 1 । अनयोर्हयोखिषु ॥ 292 ॥

[मत्त] मश्कले करिणि । Bh. S. 66; Bhoj. 53, 12 । मदाभ्यक्तवाचि ।
Śi. 11, 39 ॥ [गति] भयस्यायाम् । इमां गतिमनुश्रुताः । यात्रायाम् । Pr. P.
28; Pa. 3282 । अधीनतायामस्वायत्ततायाम् । सर्वेषां पार्थिवो गतिः । उपा-
ये । शरणमस्ति संभयो सति गतिरसि नायोसि सर्वभूतानाम् । धर्मनि ।
Ra 1, 4 ॥ 293 ॥

[शुक्त] पक्षे । यत्सायं पुनरुक्तशुक्तयिरसः सर्वकर्मो वेधसः c Pa.
3373; V A. 39, 9; 59, 8 ॥ [क्रतु] वीष्मादौ । Ku. 2, 36 । स्त्रीरजसि ।
इमां देवीमृतुजाताम् Ra. 1, 76 v. 1 ॥ [अन्त] विनाशे । Bhag 2, 18 ।
अग्निके । आ उदकाग्न्यात्पितृ प्रोषितमनुम्रजेत् c. Śā 54, 21; Bhāshya Pa.
1, 4, 56 । स्वरूपे गाधे [?] । माग्नोस्य शायते कैथिन् । अंशे पक्षदेशे ।
Sp. 5714 । अवसाने । Sp. 6948 ॥ 294 ॥

[मातृ] गवि शाश्वतोक्त्या । ओमिति [?] पदद्वय विवक्षितार्थप्रतीतिकृ-
तम् । जनन्याम् । Sp. 2761 । देवत्याद्यासु देवीषु । Ku. 7, 38 । कचि-
देता द्राक्ष्यादिशब्देनोक्ताः । बहुवचनमाना स्त्रीय स्त्री तस्यां बहुवचन्याम् । मातर
इत्यादौ ॥ [स्थिति] इयेपि । Ku 1, 18 ॥ [भास्वत्] इयेपि ।
H. Ch 9, 10 ॥ 295 ॥

[अहन्त्] इयेपि । अहन्ते श्रुतवतां सदाहन्ते ॥ [हरित्] सूर्यादिवेषु ।
Ku. 2, 43 । नीले दिशि च । रीतिव्याप्तहरित् ॥ 296 ॥

[महत्] राज्ये । महति कृतपदस्त्वमेव नित्यम् । सांख्योक्तमुद्धौ ।
Sā. Kā. 3 । बृहति । H. Ch. 131, 2 ॥ [जगती] छन्दोभेदे द्वादशाक्षर-
पादे भुवि च । विकासमीयुर्जगतीशमार्गणाः ॥ [जगत्] जङ्गमे । जयति [sic]
जगतां गुरोः K. K. S. 1, 2 v. 1 ॥ 297 ॥

[समित्] इयेपि । समिति तस्य पुरः पततीह कः ॥ [पिस्सत्] पाते-
ज्जौ पक्षिणि वा । पिस्सन्तः किलकिञ्चित्तेन हृदयं द्रक्ष्यन्त्यमी बालकाः ॥
[पृषत्] विन्दौ । पायःपये ननु पृषन्त्यपि दूयितानि । हरिणे । हरपृषद्गणसं-
कुनसंचरे । अनयोः पृषतशब्दः अकारान्तः पुंलिङ्गः ॥ 298 ॥

[सीता] हल्यायां भुवि । Ku. 5, 61 । जानक्याम् । K. K. S. 1, 59 ॥
[एत] इयोरपि । ईदृग्वर्णा एताः कृतवत्यः किं तथोक्तमत्रैव ॥ [धातृ]
ब्रह्मणि । Ra. 10, 43 । धर्तेरि । M. M. 40, 1 ॥ [अस्त] पश्चिमावले ।
Bā. III, 10 । नास्तमेति भवितव्यता कचिदित्यादौ यादृशे अस्तंशब्दो मका-
रान्तोव्ययः ॥ 299 ॥

[शीत] गुणे क्लीबम् । Bhag. 2, 14 । तद्वति शीतलगुणवति त्रिषु ।
Sp. 6410 ॥ [यातृ] भ्रातृजायायां गतिशीले च पुंसि । मयमादिबचनबहु-
बचनद्वितीयाविभक्तिवर्जं सर्वत्र सारूप्यम् । यातृशब्दो भ्रातृजायायां साहचर्यात्प्री-
तिङ्गः । गतिशीले पुंसि । Sp. 668 ॥ 300 ॥

[शुक्ति] मुक्तास्कोटइयावर्धयोः । Śi. 5, 4 । मानभेदे अर्धपले । द्रव्य-
शुक्ति जलप्रस्थे ॥ [पुत] पवित्रे । Ku. 1, 28 । निःशूकमपासितबुसकिंशा-
रु सस्यादिकम् ॥ [धृत] धारिते । धृतायुधो यावदहं तावदन्यैः किमायुधैः ।
सुस्थिते । H. Ch. 226, 3; Su. 2269 ॥ 301 ॥

[शान्ति] शमे । तस्य युक्तैव शान्तिः । निर्वृत्तौ । Ku. 4, 17 ।
कुशलकर्मणि । आरभ्य यथाशक्ति शान्तिस्वस्त्ययनादिकम् ॥ [शान्त]
संक्रान्ते । Śi. 10, 3 । आक्रान्ते । Sā. 7 ॥ [मरुत्] पवने । Ra. 2, 10 ।
अमरे । Ku. 3 72 ॥ 302 ॥

[तत] प्राप्ते सम्भूते [acc] च । अस्विजोष विनते महाक्रन्तौ । वापे तन्मी-
गते । ततश्चनसुपिरसमस्वयुतम् ॥ [भूत] सकारणाभिभेद सूतः ॥ 277 ॥

रयकार रयपति । सारथी रयवाहे । धूर्वसूतोवताहः । वन्दिभेदे । सूत-
मागधवन्दिभि ॥ [घृत] इयेपि । घृत° Mb 2, 165 ॥ [हस्त] मानभेदे
करे च । कृष्णधनुर्हस्तकः । प्रज्ञासायामुत्तरपदीभूत । करेण रुद्धोपि न
केशहस्त c Ra. 7, 6 । भेदे नक्षत्रविशेषे । हस्ताया पञ्च वजादौ प्रज्ञा-
स्तिल उत्तरा c. Mb 3, 518 ॥ 278 ॥

[वीत] अक्षरादयगजे । वीतमावाक्यशेषाणि सैन्यानि तत्र विहिषः । शान्ते ।
वीतदाधानते वने । अङ्कुशकर्मणि । निर्धूनवीतमपि घातकमुल्लसन्तम् c Si 5, 47 ।
घातको रुद्धहस्ती । साक्यसाधर्म्यहेतौ । वीतावीतविषाणस्य । विगते । Sa 4 ।
पञ्चे आप्णदिते । सेवीतवीनाशुकमूर्तिरेषा ॥ 279 ॥

[प्रस्त] इये । मस्तनर्गपदना समादृश्याति रुटकविवक्षणेद्वर ॥ [तिक्त]
शुभगन्धे रसे च । Me 20 ॥ 280 ॥

[नत] नितम्बेध कृते च । परिणमति कामहस्ती कामिन्या विघातिताशुके
नतेमुष्मिन् [c Mb 2, 173] । कुटिले । विद्वम्बनार्थ ममयत्तभूः ॥

[भूत] जन्तौ । भूतानि काल पवतीति वार्त्ता c Sp 1683 । एमादौ ।
Ra ॥ 57 । विशाचादौ । Ku 3, 74 । न्यायोपपादिते । भूतम° Mb 2,
160 । उपमाने । स्वहस्तभूत शिशिरात्वयस्य c Ku 3, 61 ॥ 281 ॥

प्राप्ते । प्रमाणभूताय जगद्धितेपिणे ॥ भू प्राप्तावित्त्वस्या — — एवेति विकल्प-
नाणिव्यस्य [?] प्रयोगात् ॥ [युत] वियुक्ते । अयुतसिद्धानामाधार्याधारभाव
इह प्रत्ययहेतु सवन्ध समवाय ॥ [गुप्ति] कारारक्षयो । Ku 6, 88 ।
क्षीर्णं च विवर विलम् ॥ 282 ॥

[मूर्त] मूर्छाले । मूर्तत्वहेतु धिगमु वसन्तम् । कठिने । Si 3, 18 ॥
[वस्ति] शूद्रापनेषादय वस्तिना स्थितेत्यादौ वज्राञ्जले । अपानमार्गे । वस्तेरुर्ध्व-
मधो नामे । अपानमार्गकर्मणि । वस्तेर्विना भेषजमस्ति किञ्चित् । अद्वयप्रत्यये
अद्वयस्य भुक्ते वस्त्वभवति तत्र वस्तिशब्दः । अद्वयशालीयेषु प्रसिद्ध ॥ 283 ॥

[लूता] व्याधिभेदे विस्फोटख्ये । न लूताहरं चक्षुम् । पिपीलके ।
लूताततिः सूचयतीह वर्षम् ॥ [रति] स्मरकलत्रे । Ku. 3, 23 । रते ।
तत्सिद्धये रतिविलासमतोमिगस्ये । अमिष्वङ्गे । Sp. 1450 ॥ 284

विज्ञावस्थाने । Ra 8, 65 । दृष्टारभावे । K. Pr IV 30 । यद्वहमेन
रतिरङ्गसमानकाल इत्यादौ कामफले ॥ [वित्त] ब्रविणे । बहुवित्त्ययायास-
साध्ये कर्मण्यनादरः । हेति । Ra 5, 21 । द्याते । विद्यावित्तेश्वनादरः ।
विचारिते । विज्ञानि तानि शास्त्राणि ॥ 285 ॥

[वर्ति] भूषे । परिपीतपुष्वर्तिः Kutt. 148 or Kād. 16, 23 । दीप-
शिखायाम् । Su. 23 । गात्रानुतेपने । अङ्गैः कुङ्कुमवर्तिपिञ्जरतरैः । आनं-
द्यभाण्डे तुलिकायाम् । स्वेदकम्पवशसप्तवर्तिकः c. Ra. 19, 19 । दीपदशा-
याम् । वर्तिर्वः प्रतनुः मियेति शमिते तस्मिन्नुपभाक्षरैः । चक्षुरञ्जने । षोडशा-
ङ्गो भवेद्वर्तिः ॥ 286 ॥

[आति] संबन्धे । न० Mb. 2, 156 ॥ [सृति] गमने । Bh § 93 ।
पदतौ पदपङ्क्तौ । दुर्लभ्या विपिने सति ॥ [वृत्ति] वर्तने । वृत्तिरावन्धं च स्वी-
धनम् । विधृती । Kād. I, 1.2 । मनस्कृतौ । Y. S. I, 4 ॥ 287 ॥
काव्याङ्गे । पदवा नाम घृत्तिः स्यादृहृष्टाद्यैश्च योजिता c. A. S. 21, C. ।
नीमा० Ku. 8, 73 इत्यादौ वर्तनं प्रवर्तनमपि वृत्तिः ॥ [प्रीति] कामभार्या-
याम् । रतिप्रीत्योः कामं कवलयितुराराधनविधौ । प्रेम्णि स्नेहे । प्रीतिभोग्यानि
चाक्षानि । प्रमोदे हर्षे । Ra. 11, 12 ॥ [पक्ति] हयोरपि । नटप्रतापाभितया
नृपाणां पक्तिर्न संभूतमुपैति काचित् ॥ [वीति] हयोर्वि । ते निवेतुरवसन्नवी-
तयः ॥ 288 ॥

[भक्ति] विच्छिन्नौ । Mc. 19 । सेवने । Su. 43 ॥ [भित्ति] कुड्ये ।
K. Pr. 324, 3 । प्रदेशे । गण्डभित्तिषु मदेन इन्तिनाम् ॥ [चिति] चिति ।
चितिः प्रत्यक्षमर्शात्मा । सद्गचित्ययोः । चितये काटचितिं तनोति सः ॥ 289 ॥

[दन्त] अद्रिकटके । दन्त० Mb. 2, 169 ॥ [मृत] याचिने । मृतमृ-
ताभ्यां जीवेत ॥ ML 4. 4 । मृतं तु याचिनं मैत्रमिति स्मृतिः M. 4 5 ॥ ज्ञात

जन्मनि । तस्य पुत्रस्य आतेभूत् । प्रकारे । Ra 5, 1 । संपद्ये । जाते देहप्रत्यय-
शीपमद्रे । पुत्रे । जान० Mh. 2, 166 ॥ 290 ॥

[व्यक्त] बुधे पण्डिते । व्यक्ताः किलिपमोपपेशलतया यान्ति प्रथां सर्वतः ॥
[शिति] शारे शवते । रोमन्य० Mh. 2, 198 । अक्षिते । शितिकण्डः
कालगतः ॥ [यति] विरामे । गोपुच्छशमुखाः क्रमेण यतयस्तिष्ठोपि संपादिताः ।
प्रतिनि । मुश विकासं यतिमभ्युपेयुषी c Śa 1, 24 ॥ [ऊति] स्थुती रक्ष-
णे च । कन्यो० Mh. 2, 157 ॥ 291 ॥

[स्थित] ऊर्ध्वे । Ra. 2, 6 । वर्तमानेपि । Ku. 1, 1 । प्रतिष्ठावति ।
अव० Mh 2, 204 ॥ [रक्त] कुङ्कुमे । हेमन्ते घनरक्तपङ्कमलनग्रीवा-
जुषो वोपितः । क्षतजे सरागे च । V. S. 7 । अरुणे । रक्तासक्तैरिदंभिः
c Śa. 1 । अनयोर्हयोत्थिषु ॥ 292 ॥

[मत्त] मश्कले करिणि । Bh. Ś. 66; Bhoj. 53, 12 । मदाव्यक्तवाचि ।
Śa. 11, 89 ॥ [गति] अवस्थायाम् । इमां गतिमनुपाप्ताः । यात्रायाम् । Pr. P.
28; Pa. 3282 । अर्थानतायामस्वायत्ततायाम् । सर्वेषां परिधयो गतिः । उपा-
ये । शरणमसि संभयो ससि गतिरसि नायोसि सर्वभूतानाम् । धर्मनि ।
Ra 1, 4 ॥ 293 ॥

[शुक्त] पदपे । वासत्यं पुनरुक्तशुक्तधिरसः सर्गक्रमो वेधसः ॥ Pa.
3373; V A. 38, 9, 59, 8 ॥ [ऋतु] ग्रीष्मादौ । Ku. 2, 36 । स्त्रीरजसि ।
इमां देवीमृतुजाताम् Ra. 1, 76 r. 1 ॥ [अन्त] विनाशे । Bhag 2, 18 ।
अन्तिके । आ उदकाग्न्यास्थिगं वोपितमनुप्रजेत् c Śa 54, 21; Bhāṣya Pa.
1, 4, 56 । स्वरूपे गाधे [?] । नान्तोस्य ज्ञायते कैचित् । अंशे एकदेशे ।
Sp 5714 । अवसाने । Sp. 6948 ॥ 294 ॥

[मातृ] गवि शाश्वतोत्तया । ओमिति [?] पदद्वय विवक्षितार्थप्रतीतिकृ-
तम् । जनन्याम् । Sp. 2761 । रेवत्याद्यासु देवीषु । Ku. 7, 38 । कश्चि-
देना ब्राह्म्यादिशब्देनोक्ताः । बहुत्ववर्तमाना स्त्रीव स्त्री तस्यां बहुत्रियाम् । मातर
इत्यादौ ॥ [स्थिति] इयेपि । Ku 1, 18 ॥ [भास्वत्] इयेपि ।
H. Ch 9, 10 ॥ 295 ॥

[अर्हत्] इयेपि । अर्हते भुतवतां सदाहते ॥ [हरित्] सूर्याद्वेषु ।
Ku. 2, 43 । नीले दिशि च । रीतिव्यामहारित् ॥ 296 ॥

[महत्] राज्ये । महति वृत्तपदस्त्वमेव नित्यम् । सांख्योक्तबुद्धौ ।
Sā. Ka. 3 । बृहति । H. Ch. 131, 2 ॥ [जगती] छन्दोभेदे द्वादशाक्षर-
पादे भुवि च । विकासमीयुर्जगतीशमार्गगाः ॥ [जगत्] जङ्गमे । जयति [610]
जगतां गुणैः K. K. S. 1, 2 v. 1 ॥ 297 ॥

[समित्] इयेपि । समिति तस्य पुरः पततीह कः ॥ [पित्सत्] पाते-
च्छी पक्षिणि वा । पित्सन्तः किलकिञ्चित्तेन हृदयं द्रक्ष्यन्त्यमी बालकाः ॥
[पृषत्] विन्दौ । पाय.पये ननु पृथन्त्यपि दूषितानि । हरिणे । हृष्यपृषगस-
कुनसघरे । अनयोः पृषतशब्दः अकारान्तः पुंलिङ्गः ॥ 298 ॥

[सीता] हल्यायां भुवि । Ku. 5, 61 । जानक्याम् । K. K. S. 1, 58 ॥
[एत] इयोरपि । ईदृशवर्णा एताः कृतवत्यः किं तयोक्तमत्रैव ॥ [धातृ]
ब्रह्मणि । Ra. 10, 43 । धर्तारि । M. M. 40, 1 ॥ [अस्त] पश्चिमावृत्ते ।
Bā III, 10 । नास्तमेति मवितम्यता कचिदिदस्यादौ नाशार्थे अस्तशब्दो मरु-
रान्तोऽप्ययः ॥ 299 ॥

[शीत] गुणे क्लीबम् । Bhag. 2, 14 । तद्वति शीतलगुणवति त्रिषु ।
Sp. 6410 ॥ [यातृ] भ्रातृजायायां गतिशीले च पुंसि । प्रथमाद्विचनबहु-
वचनद्वितीयाविभक्तिवर्जं सर्वत्र सारूप्यम् । यातृशब्दो भ्रातृजायायां साहचर्यास्ती-
तिङ्गः । गतिशीले पुंसि । Sp. 668 ॥ 300 ॥

[शुक्ति] मुक्तास्कोटहयावर्तयोः । Śi. 5, 4 । मानभेदे भर्षपते । द्रव्य-
शुक्तिं जलप्रस्थे ॥ [पुत] पवित्रे । Ku. 1, 28 । नि.शूकमपासितमुसकिंशा-
ह सस्यादिकम् ॥ [धृत] धारिते । धृतायुधो यावदहं तावदन्यैः किमायुधैः ।
मुस्थिते । H. Ch. 226, 3, Sa. 2269 ॥ 301 ॥

[शान्ति] शमे । तस्य युक्तैव शान्तिः । निर्वृत्तौ । Ku. 4, 17 ।
कुशलकर्मणि । आरम्भ्य यथाशक्ति शान्तिस्त्वस्त्ययनादिकम् ॥ [प्रान्त]
संक्रान्ते । Śi. 10, 3 । आक्रान्ते । Sā. 7 ॥ [मरुत्] पवने । Ra. 2, 10 ।
अमरे । Ku. 3 72 ॥ 302 ॥

[विवस्वत्] सूर्ये । Ku. 1, 16 । देवेन्वेध्यम् ॥ [सरस्वत्] इयेषि । सरस्वास्तव गाम्भीर्यं न समः ॥ [गृहमत्] गार्ह्ये । Ra. 3, 57 ॥ [शकुन्त] भास पक्षिपिशेष एव । इयेषि पक्षिणि । पयोधिमध्यास्थितपोतकूपकस्थिता शकुन्तीव मुहुः पकम्पिता ॥ 303 ॥

[स्थपति] कञ्चुकितक्ष्णोः । स्थपतिनियतकक्षे को विशेद्राजमार्गे । मृह-
स्पतिसर्बो यज्ञविशेषो याजयेययज्ञादनन्तरं क्रियते तेन च इष्टवान्त स्थपतिः ॥
[ह्वित] जातहर्षे । ह्वितः प्रियदर्शनेन मन्त्रे । प्रतिहते । शीतेन ह्विता
हन्ता । रोमाश्चविषये । Śi. 7, 16 ॥ 304 ॥

विस्मिते । दृष्ट्वा रूपं ह्वित इव स मेयसीनां तरानीम् ॥ [अमृत] मोक्षे ।
Bligh 2, 15 । वारिणि । यवर्षामृतसारादौघम् । अयाचिते । M. 4, 4 ।
यज्ञशेषे । नित्यं यामृतभोजनः M. 3, 235 । हुतशिष्टमयामृतमिति स्मरणात् ।
देवाप्ते । Śi. 2, 107 । वृषायाम् । Sp. 532 ॥ 305 ॥

[अमृता] परस्यां यावि । यन्मामहे च तां वाचममृतामारमनः कताम्
c U. R. I, 1; Mh. 2, 466 । अर्करश्मिभेदे । Ra. 10, 58 । धर्ममेषाण्यः
समाधिरमृताशब्दवाच्यः ॥ 306 ॥

[अनन्ता] दूर्वा गादः । भूमौ । सप्त० Mh. 3, 231 ॥ [अनन्त]
अम्बरे । अनन्तमारोहति तेजसा रविः । विष्णौ । लक्ष्मीरनन्तस्य विबद्धभावा ।
अनाद्ये अनवधौ च । अनन्तो जगदन्तमः ॥ 307 ॥

[सूनृत] प्रयेषि । Ra. 1, 93 ॥ [कृतान्त] यमे । या कुपितकृतान्तमुल-
बस्तानाम् । सिद्धान्ते । कृतान्तमाप्नोति न निर्धिवेकः । देवे । Me. 102 ।
अकुशलकर्मणि क्रूरावति । मया कृतान्तेन न सा परीक्षिता ॥ 308 ॥

[वृत्तान्त] प्रकरणे । वृत्तान्ता० Mh. 3, 294 । प्रकारकास्त्वेत्योरन्वे-
ध्यम् । वार्त्तायाम् । Su. 2544 ॥ [निवात] आश्रये । एते निवातास्तरवो मुनी-
नाम् । अवाते वाताभावे । Ku. 3, 48 । शस्त्राभेदे धर्मणि । निवातकवच०
Mh. 3, 261 ॥ 309 ॥

[उच्छिन्न] जाते । उच्छ्रिताद्भुरविराजितान्तरा । उच्छेदे उर्ध्वप्रभृते । अत्यु-
च्छिन्नेषु गिरितटकुटेषु धावो । प्रवृद्धे । उच्छ्रितविमर्शो भवोपशान्तिः ॥ [उत्थित]

प्रयेपि । नवोद्यिताभ्या कुचकुटुम्भताभ्याम् ॥ [आदृत] सादरे । पृच्छति स्म
तमयेदमादृतः । अर्चिते । अत्यादृतः स तरसा रससारवद्भिः ॥ 310 ॥

[विविक्त] इयेपि । Śi 3, 53 ॥ [मूर्छित] इयेपि । Dhv 113, 11 ॥
[प्रतीत] प्रख्याते ज्ञाते वा । Ra 13, 53 । दृष्टे । अतिप्रतीतेन वदा स
चेतसा ॥ 311 ॥

[संस्कृत] कृत्रिमे । स्वम च विद्युदभं च पश्येदेव च संस्कृतम् । लक्षणोपेते ।
संस्कृतं प्राकृतं द्विधा ॥ [पिण्डित] गुणिते । पट्टांशेन तु पिण्डितम् । घने ।
M. Ch I, 54 ॥ [वनिता] जनितात्यर्यानुरागायां स्त्रियाम् । Ku 1, 10 ।
अङ्गनामात्रे । वनितास्तु धीचिन्तचित्तवृत्तिषु ॥ 312 ॥

[पलित] जरसा शौक्ले । M 2, 156 । पानीयनिर्गमनमार्गनिवर्तनेन
पाता हृदाः पलितपूसरतामसी यदित्यादौ कर्दमोपचारात्पानीयवृष्टवर्तमाने मलनि-
शेषे ॥ [उचित] समञ्जसे । किमिदमुचितं शुद्धं स्पृष्ट [?] स्वपक्षसमुत्ततेः
Bh § 67, Su 999 । अभ्यस्ते । Ra 11, 9 ॥ 313 ॥

[लोहित] कुङ्कुमे । गोरोचना° Mh 3, 231 । भरुणे । Ku 8, 28 ॥
[पर्याप्त] शक्ते । पर्याप्तोपि स योद्धुमुद्धतमार्तार्थसे न याच्चीचताम् । निवारिते ।
पर्याप्तोऽयं न्यायः प्रायेण । पूर्णे । पर्याप्तपुष्पस्तवकस्तनीभ्यः Ku, 8, 39 । ईप्सि-
ते । पर्याप्तमेतद्विदुषां सदैव ॥ 314 ॥

[आनर्त] समरे मृत्तस्थाने च । आनर्त° Mh 3, 236 । नीवृज्जन-
पदो देश इत्यर्थान्तरम् ॥ [आहत] मिथोक्ती । पिग्निक्वमाहतमिदं वचनं
वञ्चनापटोः । ताडिते । Śi 2, 46 ॥ 315 ॥

[आचित] ध्याते । Ra 7, 10 । अयुतद्वयं विंशतिसाहस्री ॥ [दुर्जात]
व्यसने । Ra. 13, 72 । असम्प्रज्ञातवस्तुनि । दुर्जाता° Mh 3, 258
॥ 316 ॥

[अव्यक्त] परमात्मानि । अव्यक्तादण्डममूत् ॥ [प्रणीत] विहिते ।
Ku. 6, 31 । संस्कृतेष्वौ । प्रणीते जुहुयादन्यम् । प्रवेशिते । प्रधानवर्गस्य पुरः
प्रणीतः ॥ 317 ॥

[निकृत] इयेपि । निकृतोपि न याति विक्रियाम् ॥ [उद्धृत] मुक्तो-
ज्जिते । शिषेदम्बुद्धृतं ततः । तोलिते उत्तिमे । Su. 54 ॥ [सुकृत] इयेपि ।
महता सुकृतौघेन प्राप्नोस्यतिचिरान्मया ॥ 318 ॥

[आयस्त] तेष्टिते अंशेन वीक्षिते । समीढमायस्तकटाक्षपातैः । उत्तिमे
निपुणे । Śi. 5, 6 । कोषिते । आयस्तशत्रुनिवहादननप्रवृत्तः । तेजिते । आयस्ताधि-
स्तोद्भसत्रिपुकुले कातायमाने c. Mh 3, 238 ॥ [निरस्त] अधिस्थिते ।
Ra. 5, 71 । त्यक्ते । Ki 1, 28 । स्वरितोदिते । पते निरस्तवचनाः सूच-
यन्त्यार्तिमान्तरीम् ॥ 319 ॥

[विद्वस्त] इयेपि । Śi. 16, 14 ॥ [प्रकृति] तिङ्ने मधाने । Ku. 2, 18 ।
स्वभावे । Ra. 8, 86 । धात्वादे । प्रकृतय इव दुर्घटा गणिकाः । अमास्यादिषु ।
Ra. 12, 12 । योनौ । प्रकृतिगुणाः स्यविरकृतिः ॥ 320 ॥

[समिति] इयेपि । Śi. 16, 13 ॥ [निर्वृति] इयेपि । निर्वृतिः सृष्टिं शत्रुजने
ष ॥ [निकृति] शठे । वर्जय निङ्कृतीः खलानेतान् । शाठ्ये । Ki. 1, 45 ॥ 321 ॥

[दुर्गति] इयेपि । स्वस्पादपट्टेदहभूतितिमो न दुर्गतिं याति जनः कदा-
चित् ॥ [पद्धति] पङ्क्ति । पदपद्धतिमायातामपश्यत् ॥ [आकृति] काये । मध्ये-
यमाकृतिर्भाविमौलिमाला विलोक्यते । रूपे । Sp. 5076, c. Mall. Ki. 6, 1 ॥

[मसूति] जन्मनि । प्रसूतिं भञ्ज कल्याणि मर्त्यलोकेतिराख्ये । पुत्रे । Ra. 1, 77 ।
कारणेपि । Ra. 2, 63 ॥ 322 ॥

[वसति] स्थितौ । Ku. 6, 37 । राशौ । Ra. 7, 30 ॥ [रेवती] लाङ्ग-
तिवारोऽु । Pr. P 52 । मातरो ब्राह्मणाः ॥ 323 ॥

[स्तिमित] इयेपि । M. M. 49, 3 ॥ [निशान्त] गेहे । Śi. 1, 61 ।
शान्ते । निशान्तविन्ने मुनिपुंगवेपि ॥ [अनृत] इयेपि । अनृते वर्ततेधमः ॥ 324 ॥

[अर्दित] इयेपि । अर्दितो वितरति क्षणाद्रसम् । नार्दितं नवनीतवदित्यादौ
शिरोरोगेपि पीडितौषचारान् ॥ [द्विजाति] इयेपि । द्विजातीनां Mh 3, 258 ।
पुण्यपुराजवचनेन मतं द्विजानामित्यादौ विपदन्तयोः [sic] ॥ [जीवातु] जाय्वा-
मीपथे । जीवातुरथ्यं मथितं ग्रहण्याम् । जीने । U. R 31, 5 ॥ 325 ॥

[जीमूत] मेधे । Me 4 । पर्वते । धन्यास्ते° Mh. 3, 254 ॥ [उत्तम]
देवतादद्गुर्वृक्षविशेषः । शुष्कमांसे । उत्तमे कृमयो यथा । वितापिते । उत्तमहाट-
काचितानि तटानि भरोः ॥ 326 ॥

[व्रतति] विस्तारे । वात्यासंवेगविद्वग्धतविबलदितस्त्रीतधूपाधिवासा c. M.
M. 102, 7 । चक्ष्याम् । Śi. 1, 5 ॥ [कलित] विदिते । अकलितदैवनियोगाः ।
आचे । शशिकलाकलितावतसः c. Mh. 3, 247 ॥ 327 ॥

संख्याते । M. M. 96, 1 । गुलिते । करकलितहरादे° Bā. I, 37; ■ Bā.
I, 47 । क्षिप्ते । संयामे कलितोप्यमित्रनिबहस्तुटावकीर्तिं तत्र । शब्दिते । कलित-
कीर्तिषु शत्रुमुखेन ते ॥ 328 ॥

[गर्जित] मत्तकुञ्जरे भारतादौ प्रसिद्धः ॥ [प्रार्थित] अभियुक्ते आक्षिप्ते ।
Ra. 9, 56 । सान्त्विते । प्रार्थितापि न विमुञ्चति मानम् ॥ 329 ॥

[वितत] प्रस्तुते । Ku. 2, 46 । व्याप्ते । विततमतिहिताभिर्व्योम सोमप्रमा-
भिः । विस्तृते व्याप्ते । भ्रमविततमुखभ्रंशभिः कीर्णवर्त्मा c. Śā. 7 ॥ [संतति]
परंपरायाम् । अभूमिर्मादृशदृशामियमार्थसंततिः । संतत्यर्थे दारा व्याधिप्रशमाय
येति हलेन इत्यादौ पुत्रे । विस्तारे । पश्यैतां मदसंततिं कुक्षमितां संतोषतान्ति-
प्तिदम् c. Mh. 3, 301 ॥ 330 ॥

[संमति] इयेषि । संमतिर्न विमतिर्नियोगिनः ॥ [रजत] रूप्ये ।
M. 3, 202 । हरेन्वेप्यम् । शुङ्गे । रजतमराजत वसनम् ॥ 331 ॥

[कपोत] पारायते प्रक्षिभेदे । Śi. 3, 51 । बिहगान्तरे एतन्नास्त्रैव प्रसिद्धे ।
Ku. 4, 27 । वर्णे । कपोतपोतकपोताः ॥ [संवित्ति] शतिपत्तौ । Bh. Ś. 53 ।
संवित्तिः कान्तायुगेत्यादावविवादितायां व्यवस्थायाम् ॥ 332 ॥

[पक्षति] इयेषि । गगन° Mh. 3, 268 ॥ [द्वीपवत्] नदे अभ्यौ च ।
द्वीपवत्सु विचरन्ति कीर्तयः ॥ 333 ॥

नद्यां प्रसिद्धः । यथा द्वीपवती ॥ [दृष्टान्त] उदाहरणे । Śi. 2, 31 ।
शाखे । अभ्यस्तदृष्टान्तशतस्य तस्य ॥ [आयति] सर्वत्र । कुचहंसेन तन्वद्गघा
राजता प्रकटायतिः ॥ 334 ॥

[विभूत] कश्चित् । एते विभूततरतायतपक्षवामाः । स्वक्ते । विभूतकल्प-
मामातगम्भीरोरारमूर्तेये ॥ [नियति] दैवे । नियतिः केन वितुष्यते सति ।
संयमे ! नियतिं विधाय चित्ते ॥ [विकृतं] द्वयेषु । विकृततरमिदं निगूढ
चित्तम् ॥ [आश्रुत] स्नातमाश्रुते । Ku. 6, 5 ॥ 335 ॥

गुरुकुलाभिवृत्तः स्नातक उच्यते ॥ [उद्धात] आरम्भे । Ra. 4, 20 ।
खलिते । R. 2, 72 ॥ [प्रसृत] निकुम्भपाणौ । एतां Mb. 3, 267 । उशमः
॥ Ch. 13, 8 इत्यादौ गङ्गायां स्त्रीलिङ्गः । विस्तृते च त्रिलिङ्गः ॥ 336 ॥

[ककुद्भत्] दान्ते । Ku. 1, 56 । ककुद्भती मीननखक्षताङ्किता इत्यादौ
कट्टयां स्त्रीलिङ्गः ॥ [परेत] दूरनेम्बेष्यः । मृते । परेतभवने तदा चरणमाशु
चक्रे जनः ॥ [दैवत] दैवतशब्दो देवतायामधिष्ठाने देवेषु च जातिविशेषे
वर्तते ॥ [सरस्वत्] नदे अर्णवे वा । सर स्वतिप्रसादं मे कुह चित्तसरस्वति
D. Ś. 50, K. Pr. 235, 1 ॥ 337 ॥

[मारजित्] त्रयेषु । मारजिज्जयति आङ्गवीर्यते लोलवीचिनयने समादधत् ॥
[भगवत्] जिने । अथ खलु भगवान्स लोकधातो । पुञ्ये । K. K. S. 2, 4 ॥
[उन्मत्त] धनूरे । उन्मत्तकरवास्वादान् । मादिनि । Su. 2544 ॥ 338 ॥
[निर्मलति] सर्वत्र । यः पुण्यः Mb. 3, 263 ॥ [आवर्त] रोमभेदे
अम्भोधमे च । Śi. 5, 4 । पठने आवर्तो मुखस्थितिर्पुण्यस्य । रूपे गणनायाम् ।
देवा अयुग्मावर्ताः ॥ 339 ॥

[पुष्पवत्] दिवाकरनिशाकरयोरपि । Śr. Ch. 25, 132 । स्पृशति तिलक-
हेतोः शोणिनं पुष्पवत्या इत्यादौ रमस्वतायाम् माल्यधारिणि पुष्पमुक्ते ॥ 340 ॥

[विवृत] कोशनिष्कृष्टे । Ra. 12, 40 । व्याकृते व्याख्याते । विवृतोभिनवो
मया । प्रकाशिते । विवृतेष्व रहस्ये । विकासिते । Ku. 4, 26 । वर्णधर्मे ।
स्पृष्टत्वमीषत्स्पृष्टत्वं विवृतत्वं तथैव च । पाठधर्मे । अभ्यासं विवृतं पठेत् ।
स्यारे । M. M. 160, 1 ॥ 341 ॥

[विवृति] एषामेवार्थानां भावे धात्वर्थरूपतायां विवृतिशब्दः ॥ [संवृत]
रयगिते असंपुटिते । अयं पटः संवृत एव शोभते Mṛichchh. 33, 17 ।
असत्यभूते । असंवृतमिदं वाच्यम् । वर्णगुणे । संवृतत्वं च वर्णानामन्तःकरणमि-

प्यते । पाठगुणे । संवृते संवृते कुर्वन् । गुप्ते । Ra. 1, 20 । वर्णपाठगुण इत्यस्य विशेषणं विवृतेतर इति ॥ 342 ॥

[संवृति] कठिनहृदये संवृतिरियम् Sp. 1876 इत्यादि पूर्ववत् ॥ [एकान्त] निधये । शत्रुः शत्रुर्मेव मित्रं भवतीति नायमेकान्तः । रहसि । कान्ते क्रान्तज-
मान्तिकं तरसि चेदेकान्तमेकान्ततः । गुणे । तस्य स्वेतदेकान्तमेकान्तमहणम् । एकदेशे । एकान्तोन्नमितभु विभ्रममरभाम्याद्विलासायुधम् । अभ्यभिचारिणि । Ku. 1, 86 ॥ 343 ॥

[प्रत्यन्त] इयेषि । प्रत्यन्तेष्वविमूढतामुपगतास्तिष्ठन्ति शिष्टाः कथम् ॥ [जयन्ती] देवी वामस्रोतःशशिदा ॥ [जयन्त] इन्द्रात्मजे । Ra. 3, 23 ॥ 344 ॥
[भावित] साक्षात्कृते । Ra. 1, 74 । अन्यत्रान्वेष्यम् [c Mh. 3, 275] ॥ 345 ॥

[आहत] भानीते । आहतैर्गुह्यकथातैः । भुक्ते । आहतानि सूरभीणि फलानि ॥ [लुठित] लुठितोत्थितकेशज इत्यादौ परावृत्ते । लुठितधेतयते जनोधम इत्यादौ भ्रष्टे पदाश्रुते च ॥ 346 ॥

[गलित] गलितस्य स मेघगोचरादित्यादौ तिरोहिते । — — — —
स्यादौ क्षुते । गल अदन इत्यस्य धातोः प्रयोगे भुक्ते । पतिते । Me. 44 ॥
[गलिता] ण्न्दोविशेषे द्विपदीभेदे ॥ 347 ॥

[निर्मुक्त] त्यक्ते । निर्मुक्तसर्वभावस्य । निर्पान्यक्ते । निर्मुक्तकवरीभारव्या-
प्रवक्ष-त्यलाय सा ॥ [वसुमत्] स्तीते । वसुमानघ्नमङ्गिरर्ष्यते ॥ [चित्रकृत्]
वञ्जुतो धेततः ॥ 348 ॥

[पर्याप्ति] पूर्णतायाम् । पर्याप्तिर्वहुमानस्य । शक्नौ । पर्याप्तिः कस्य तावती ॥
[विनीत] शिक्षिते ह्ये । धनरायुजैर्विनीतैस्तैः ॥ 349 ॥

सप्रभये । निग्ये विनीतैरवरोपरक्षैः । निरस्तेन्येप्यम् ॥ [निवीत] कण्डा-
तम्बे यज्ञसूत्रके । वैद्यस्य नु निवीतं स्यात् । प्रावृते । निवीतवीनांशुकशुभ्रका-
न्तिभिः ॥ 350 ॥

[पतित] स्पष्टम् ॥ [अक्षत] यवे । Ra. 2, 21 ॥ 351 ॥

[कलधौत] रूप्यहेतोः । कल° Mh 4, 106 ॥ [पुरस्कृत] भवेहते ।
Ra. 2, 20 । अभ्यार्जिते । हरिर्मरुद्भिः स पुरस्कृतः ॥ 352 ॥

[अत्रगीत] वृष्टे । Ki. 2, 7 । गर्हितो निर्वादः । निन्दितो लोकापवादः ॥
[अभिनीत] संस्कृते भागादिनाभिनयविषयतां नीति । अभि० Mh. 4, 95 ।
मायिते । Ra. 18, 39 v. 1. । अमर्षवत्यन्वेष्यः ॥ 353 ॥

[प्रतिहत] पतित्पटिते । Ku. 2, 48 । प्रहिष्टे बाधिते । विधिदृष्टान्तं प्रतिहतमिदं तीव्रमप्याहिनं नः c. 356 ॥ [अभिजात] सुकुमारे । अभिजातां मयमात्मिकाभिष । कुलीने बुधे वा । अभिजाततमेन तेन सा यदि युज्येत हि देव-
योगतः ॥ 354 ॥

[अपचिति] दानौ निष्कृतौ वा । Śi. 16, 9 । अर्चने । केचिदपचितिभाञ्जि
म - - - प्यमपठन् c. H. Ch. 8, 5 । व्यये । गृहे० Mh. 4, 98 ॥ 355 ॥

[आयाहित] महाभीतौ जीवनिरपेक्षतायां वा । विधिदृष्टान्तं प्रतिहतमिदं
वृष्टम० ॥ 354 ॥ [समाहित] समाधिस्थे । पञ्च चम्बलकर्ताग्वमीरणान् सनि-
यस्य हृदये समाहितः । दम्भोत्तरे । समाहितो० Mh. 4, 129 ॥ 356 ॥

[उपाहित] अनलोत्पाते । उपाहितोद्भिन्नभियोनिविह्वलाः । आरोपिते ।
उद्ग्रे० Mh 4, 100 ॥ [उपस्थित] समाधिते । Ra. 2, 39 । अन्यत्रान्वे-
ष्यम् ॥ 357 ॥

[अवध्वस्त] स्पष्टम् ॥ [अवसित] अरसानं गते । अवसितमग्नसाधन० M
M. 160, 5 । शान्ते । अवसितमग्नो राजा । निधिते । M. M. 191, 2 ॥ 358 ॥

[विजृम्भित] विकसिते । पुष्पेषुसंततिविजृम्भितपद्मवेषु । चेटायाम् । तत्क-
स्यापि विजृम्भितं भगवतः सन्मन्त्रलीलानुवः c. Bh. Ś 96, Su. 1019 । प्रसृते ।
अत्रान्तरे तत्र विजृम्भितेषु गृहेषु ॥ [परिगत] विशाते । इति परिगतमेतस्या-
नमासाद्य सद्यः । वेष्टिते । कुष्ठमपरिगतोऽसौ केशपाशो भवत्याः । प्राप्ते ।
परिगत० Mh. 4, 119 ॥ 359 ॥

[अन्तर्गत] इवेपि । हृदयाग्तर्गतो मय्युर्नोदग्धश्च विनिवर्तते ॥ [अवदात]
सिते । कुन्दावदातं यशः । पीते । हिरदरदनावदातम् । विशुद्धे । सत्यावदाते
वचसि स्वदीये ॥ 360 ॥

[प्रतिक्षिप्त] निराकृते । प्रतिक्षिप्तो० Mh 4, 115 । प्रेषिते । पट० Mh.
4, 115 ॥ [अधिक्षिप्त] ऊर्ध्वोद्विष्टे । अधि० Mh. 4, 98 । भस्मिते निन्दिते
च । अधिक्षिप्तोऽपि विकृतिं न याति कापि सज्जनः ॥ 361 ॥

[भोगवती] इयेपि । भोगवत्यपि वसुधरां भिता ॥ [ऐरावत] ऋज्वा-
यते दानक्रतुचापे । Ra. 1, 36 । गजे । ऐरावते° Su. 2493 ॥ 362 ॥

[निराकृति] अस्वाध्याये । ब्रह्मबन्धो मुनिखेटे निराकृतिः [sic] c. H.
Ch 12, 1 । अत्वादेशे । एतन्माननिराकृतौ कृतिशतां यानं विभोर्मण्डलम् ॥
[प्रतिकृति] प्रतिमाया प्रतिबिम्बे । रम्यां रघुप्रतिकृतिः स° c. Ra. 5, 83 ।
प्रतीकारे । वैरप्रतिकृतौ दल ॥ 363 ॥

[अभिशक्ति] इयेपि । Mh 4, 99 ॥ [दिवाकीर्ति] इयेपि ।
Mh. 4, 110 ॥ 364 ॥

[प्रतिपत्ति] प्रायल्भ्ये । Ra. 1, 1 । गौरवे । Ra. 8, 64 । भारम्भे प्राप्तो
बोधे वा । अर्थानर्था विविन्त्याः स्युः कार्याणां प्रतिपत्तयः ॥ [धूमकेतु ।
उत्पाते । Ku. 2, 32 ॥ [हैमवती] ब्रह्माकाशनीहरीवस्य ओषधिभेदाः ।
गङ्गागौर्योः । चुकोप° Mh 4, 182 ॥ 365 ॥

वह जातादिषु शिलिङ्गचाम् । Ku. 3, 23 ॥ [वैजयन्ती] पताकायाम् ।
Śi. 6, 69 ॥ [रविमुत] यमे । रविद्वयमयं न पश्यति । मनी । रविमुतग-
दितेन निधयः स्यात् ॥ 366 ॥

सौरे । उषे. स्थितो रविद्वयो विदधाति सर्वम् । कर्णे । तीक्ष्णाः शरा रवि-
द्वयस्य निपेतुदमाः । सपीबे । Ra. 12, 104 ॥ [निपातित] इयेपि । निपा-
तितपितृभ्रातृमातामहपितामहम् ॥ [देवखात] इदे । M 4, 203 । गुरावां
प्रतिदम् ॥ 367 ॥

[प्रजावती] भ्रातृजायायाम् । Ra 14, 45 ॥ [समुद्रान्ता] भूमौ ।
समुद्रान्ता स्थिरां शुक्राम् । कार्पासी मूलम् ॥ 368 ॥

[उपरक्त] राहुमस्तेर्के । उपरक्तोपि विवस्वाद्य जगु कार्मि निजां स्वजति ।
असमार्ते । मैत्रोपरक्तद्वयस्य हिताहिते स्तः । आश्वराये । एतन्मे नितरां
दुनेति इदं कोपोपरक्त मुखम् ॥ [प्रबोधित] अवगमिने । उपदेशवचः प्रबो-
धितस्तत्र संयाति विहाय संवृतिम् । अपास्तनिद्रे । प्रबोधितो य स्तुतिगीतमङ्गलैः
c. Ki. 1, 38 ॥ 369 ॥

[समापात] एषां सूक्ष्मो भेदः ॥ [विपतिपत्] इयेषि । विपतिपतां किमसाध्यं एवमेवि स्वं परिक्षिपताम् ॥ [प्रणिहित] ग्यस्ते । मन्द० Mh 4, 115 । समाहिते । माध्यं स्वया प्रणिहितचेतसा ॥ 370 ॥

ग्याते समाधी च प्रणिहितं भावमात्रम् ॥ [अभियुक्त] सक्ते । युक्तोभियुक्तो जनः । आक्षिप्ते । अभियुक्त इमाग्यहीभुजः c. Ki. 2, 46 ॥ [मूर्धाभियुक्त] इयेषि । Mh. 5, 20 ॥ 371 ॥

[यादसांपति] इयेषि । Mb 5, 21 ॥ [परिभाषित] समन्तादुच्यमाने । परिभाषितभाष्यशुष्यवर्गं शुद्धमेवम् । नियमे । पदकर्मानुष्ठानं द्विजानां परिभाषितम् ॥ 372 ॥

[पृथु] अदिराजे दीर्घे च । Su. 2502 ॥ [पृथ्वी] परग्याम् । B. I, 48 ॥ 373 ॥

[ग्रन्थि] पर्वणि यन्त्रगायां च । Su. 1002 c Bh. S. 82 । संधाने । मृगत्वचं पन्थिमतीं यजमानम् c Ku 3, 46 । पिटके । पन्थे मा गुरुगर्भमुदह सते धैवेयकोऽस्मीति भोः ॥ [अर्थ] अभिवेदे । Ra. 1, 1 । विषये । इन्द्रियाणीन्द्रियार्थेषु । रावि धने । Sp 606 । प्रयोजने । Su. 1472 । वस्तुनि । सर्वमि० Mh. 2, 209 ॥ 374 ॥

[तीर्थ] सोपाने । Ra 16, 33 । अत्र हि सोपानेन तरणमार्गो लक्ष्यते । पात्रे । Ra. 5, 15 । अर्हस्तेजिते । नृणां पापकृतां तीर्थे पापस्य क्षमनं भवेत् ॥ रत्नस्तीर्थातद्याचार्यो दृष्टकर्मा शुचिर्भिक्षगित्यादावागमं । गुरुपथारान् ॥ स्त्र्युगौ । कामे तीर्थे त्विदं यायाद् ब्रह्मचार्यं यथा भवेत् । सज्जिणि पक्षप्रवृत्ते । कल० Mh. 2, 213 । उपाये । अनेन तीर्थेन हि किं न साध्यते ॥ [प्रस्थ] सानौ । Ku 1, 54 । सर्वारम्भास्तदुत्तमप्रस्थमूत्रा इत्यादौ माने । पत्नानां विंशतिः शतं च प्रस्थ० ॥ 375 ॥

[गाथा] या सस्कृते आर्या सा प्राकृते गाथा । चाग्नेदे सा गीतपदपाठे । यथा । गाथाः पत्रेभ्य मधुर मदनपदूनीरित्यादी ॥ [ग्रन्थ] निर्धन्या आर्हता निर्धना इत्यर्थः ॥ [आस्था] आस्थीयनेस्वामित्यास्था आस्थानी । आशायाम् । आस्थापरास्था सदृशी तथैवम् । आदरे । Ku. 6, 111 । यत्ने । आस्थापरेणैव

जनेन लभ्या पदद्वयी ते यदपि त्रिनेत्र ॥ [संस्थ] स्वद्ये चरे पुंसि । संस्थैः
स भीक्ष्य परकृत्यमनन्यकार्यः ॥ 376 ॥

[संस्था] व्यवस्थायाम् । संस्थाननालोच्य विकारमेति । मरणे । संस्थां गतो
विकारः । यागोपकरणे [sic] । इदं संस्थां कृत्वा धर्मं सौख्ये प्रयुञ्जीत ॥ [वीर्य]
वेदमाद्वेन्येयम् । यत्तन्नि । विहारवीथीव मनोमयस्य ॥ 377 ॥

[सिक्थ] पुलाक ओदननिष्पत्तिपरीक्षा । अन्तर्निघट्टसिक्थियतौहृष्टिकस्तु-
दिशकादिचरणवः c. Kutt. 64 इत्यादौ मदने मपुंसकम् । एतस्तु मचनमिति
वैद्याः । मच मुचि कटक इति धारयर्थानुगुण्यमस्मिन्नेव पक्षे वृद्ध्यते ॥ [कुप]
दभेदु । कुपयविवकपूतकरो द्विनः ॥ 378 ॥

[मन्थ] मन्थाने । Su. 35 ॥ [सिद्धार्थ] इयेषि । सिद्धार्थता स्फुरति
तावदियं स्फुटैव सहस्रता स्फुरति सर्वत्र तावदेव ॥ [समर्थ] शक्तिये । सम-
र्थो धर्ममाचरेत् । संवदार्थे हिते वा । तथा समर्थी गिरमूचिरांसम् ॥ 379 ॥

[क्षवधु] इये । क्षतीक्ष्णक्षत्रधुशारसंतापाचान्तविषहः ॥ [उपस्थ] भङ्गे
उत्सङ्गे गुप्ते च । उपस्थसंस्थापरिनुम्बनोन्मुखी ॥ [निर्मन्थ] निष्परीवारः
परिहारकरहितः क्षपण आर्हतः ॥ 380 ॥

[उन्माथ] पाशयन्त्रके । उन्माथबद्धमार्गस्य वज्रस्येव विधेटितम् । वधो
मारणम् । पातस्ताडनं च ॥ [वयस्थ] युनि । एते वयःस्थाः स्यपुटेपि मार्गे ॥ 381 ॥

[मन्मथ] कपिरथः फलविशेषः । कामे । Ku. 3, 21 ॥ 382 ॥

[दशमीस्थ] क्षीणरागः शान्तचित्तः । वयोनिगो वृद्धः । यथा । M. 2, 189 ॥
[अनीकस्य] इयेषि । अनीकस्थैः स्वस्थैः स्थितिरिह कथं शत्रुनिधने ॥ 383 ॥

[वृद्ध] मनसि । इधुन्मादकराः शशाङ्कुरुष्यधेतोहरः पश्यन्तः । पश्यति ।
Ku. 3, 50 ॥ [भिद्] दारणं मारणादि भेदो विशेषः ॥ [चन्दी] मर्यादा-
पातनधनादिनिर्वाहणार्थं स्वकपुत्रादिनिवेशनं पणवन्धः । इत्युक्त्याम् । मोक्षय
स्वर्गचन्दीनां वेणीर्वीर्यविभूतिभिः c. Ra. 10, 47 ॥ 384 ॥

[पद] व्यवसाये निधये । वित्ते विचाररन्ति च पदं न किञ्चित्सम्यक्स्फु-
रत्यहह कोपि विधेः प्रमादः । परमं पदमार्तचैनसामभारिण्यं यदनदकमीश्वर इत्यादौ
परिवागे [?c. Mh. 2, 226] । स्थाने । Ki. 2, 30 । वस्तुनि न्यासे चरणक्रमे

च । एदे एदे स रत्नतितानि रक्षन् । अपदेशे व्याजे । अद्युषदेन विगतितस्त्यक्तो मानस्तया वाचीत्यादौ । पादे । Ku. 5, 85 । तन्मुद्रायाम् । Ku. 1, 6 । विद्वे । Ku. 2, 64 । अक्षे अक्षांशे । पदमापि वेत्तापतिर्न बद्धवि विभवः प्रशसन्ति । शब्दे । यत्पदानि रयगन्त्येव परिवृत्तिसिद्धिप्लुताम् ॥ 385 ॥

[पाद] रश्म्यङ्ग्योः । Su. 547 । तुर्यांशो रीनारादीनाम् । द्विपादा ऋगि-
त्यादौ ऋगि । अङ्गघन्तपर्यन्ते । Me. 19 । वृक्षमूले । पादवातेन पादपाः ॥
[सपिद्] सक्ते । Ra. 7, 28 । जाने । तृष्टापिच दृष्टेषु संविद्विज्ञानार्थभाविनः ।
कातेष्वेवम् ॥ 386 ॥

संभाषणे । तदा० Mh. 2, 232 । क्रियाकारे प्रतिज्ञायां वा । संविदि स्मर-
णीयं तदन्वया रीयते ततः । आचारे । कथं० Mh. 2, 233 । नाभ्यप्यन्त्येवम् ॥
[दृशद्] निष्पेषणाशितायाम् । सपिष्यतां दृशदि संवति चन्द्रमूर्तिः । शिला-
मात्रे । Me. 55 ॥ [भेद] विदारणे । Ku. 8, 86 ॥ 387 ॥

उपजाये । आकोपितान् भेदसहान्करोति सः । विशेषे । शब्दभेदे स्मृतिः क-
थम् ॥ [गद] इरेभ्रांतारि आयुधे च । सगरः सर सारणेन तम् c. Si. 16, 13 ॥
[संपद्] भियाम् । संपदि शानं रीनजने विपदि न पैर्ष मत्त । उच्छ्वये भा-
षिष्ये । Ki. 3, 17 ॥ 388 ॥

[कन्द] ——— इत्यादौ मूले । कि० Sp. 1725 इत्यादौ वरणाख्ये
शाकभेदे । वरणाशब्देन च समस्तशाकोपलक्षणम् ॥ [हृद] ओष्ठे । दन्तच्छदे
विन्दुपवित्रिन्नेरे । गदरुद्ध पक्षेषु । सितच्छदैर्मण्डलितोद्युधैः ॥ [हृद] नोवा-
शब्दे । Ra. 7, 27 । ज्ञेयसि । प्रवृत्तयोषा रुधिरहृदाकुताः ॥ [विन्दु] तथैव
मन्दरी कलेत्यादौ यद्यप्योरेकत्वस्मरणेदितरि विन्दुः । विपुषि । Ku. 5, 24
॥ 389 ॥

दन्तक्षते शून्ये च । पतयिष्व स्वदधरदत्तं विन्दुनैकेन युक्तं भवे शोभां तत्र
सुवरने यत्पराधीतिरिक्तम् [sic] । अर्घ्यप्रकृतौ । कीर्जं विन्दुः पताका च
o. Das. I, 17 । भ्रूमायतेजसि । S. P. 25 ॥ [स्वादु] इयेति । Si. 10, 3 ॥
[मृदु] अनीरणे । मृदु धनुर्वहता किल कीर्जमं किमिष हृत्त्वमनेन तपस्विना ।
कोमले । मृदुभाषिणि ते मुलेन्नुना ॥ 390 ॥

[छन्द] अभिजाये । छन्दानुवर्ती विरदं न याति । वशे । S. 1472 ॥
 [अन्द] जीमूने । शारदाभ्युदयं यशस्तव । वत्सरे । तौळिकाभ्यान्विनिक्षिपेत् ॥
 [स्वेद] वर्मे । स्वेदो नवः किं c. Ku 3, 33 । स्वेदने । स्वेदोदयो नवम्बरे ।
 मन्मः स्वेदोय रोमान्त्र इत्यादौ कामहेतुके वर्म एव सात्त्विको भावः ॥ 391 ॥

[छेद] विरामे । Ku 2, 41 । खण्डे । Me 11 ॥ [शाद] जम्बाले ।
 आस्त्यान° Vh 2, 232 । शप्ते । Ra 2, 17 ॥ [क्षोद] विमर्दे । क्षोदस्त-
 ममभुगं° = R. K. II, 8 । चूर्णे । कर्पूरक्षोरपूषरम् ॥ [नाद] प्राणे ।
 विन्दुनादगमनागमनाभ्याम् । शब्दे । M. M 178, 2 ॥ 392 ॥

[शरद्] वत्सरे । V. Ch. I, 42 । ऋतौ । Su. 963 ॥ [क्रभ्याद्]
 ह्येषि । Ra. 15, 16 ॥ [सूद] सृष्टे । सूरसादनविपुलिकाचित् । ऊबरभू-
 मिके देष्टे । सूदे शमोदरीये हि विप्रशापास्तमर्पिताम् c. RAj. I, 157, 167
 ॥ 393 ॥

[कुन्द] भ्रमे वहेत्यन्वे । An. II, 80; c. Nai. 19, 54 । पुष्पभेदे
 शीशरे । कुन्दे मन्दति कैरवे विहरति षट्पदे रोहति ॥ [मन्द] भपटी इम-
 जातौ च । Si. 5, 49 । दुर्गैर्ये । Me. 9 । मूढे । Ra. 1, 3 ॥ 394 ॥

[मद] क्षिपे । इष्टा तगध तहणेन मदेन तप्थ्याम् । गर्वहर्षयोः । Ra. 4, 22 ।
 इमशने । R. K. 1, 1 । मये । Ku. 8, 76 v. 1. ॥ [ककुद्] राजतिष्ठे ।
 उच्छ्रितककुदि महाबलचतुरङ्गवतान्विते नृपती । इच्छन्ने । आवर्तान्मग्न्यनुमान-
 मिमकाये ककुद्भवं मुस्त्या [c. Pa. 1662] । समुत्तिष्ठन्° Ku. 1, 56 इत्यादौ
 स्वतिशयिते इष्टाङ्गे कः । भेष्टे षष्ठिः ॥ 395 ॥

[निपाद] तुम्भके । Ra. 13, 59 । संकरजन्मनि । M. 10, 8 ॥ 396 ॥

[ककुद] प्रधाने । अस्य राजककुदस्य कापि सा कीर्तिरुत्तमसति लोकपा-
 वनी । राजतिष्ठे । Ra. 3, 70 । इष्टाङ्गे । ककुद° Mh. 2, 220 ॥ [मर्यादा]
 धारणायां स्थितौ । Bh. S. 92 । सीमनि । मर्यादां सागरस्त्वनेत् ॥ [विषद]
 व्यक्ते । Ku. 3, 33 । विषदचन्द्रिकया व्यवमासितमिस्वादी विषदे निष्कृतगु-
 णविपर्ययिते शुद्धस्वोपचारात् ॥ 397 ॥

[गोविन्द] इयेपि । गोविन्दता च विदिता भवता यथार्थ ॥ [कुमुद]
कपिनलजयोः । H. Ch. 5, 5 । नागो दिग्गजः । भुगविशेषश्च ॥ [कुमुद]
वृद्धिजीवने । कुसुदरूपिवाणिज्यैर्देव्यवृत्तिरुदाहता ॥ 398 ॥

कुसेयके आलस्योपहते । प्रज्ञा करोति किं तस्य यः कुसूरेण वर्तते ॥
[प्रतिपद्] माने । भाष्यैर्मत्यानुनडा प्रतिपदियमहो दीर्घदीर्घा स्थिता ते । तिथौ ।
Ra. 8, 64 ॥ [प्रसाद] अनुपदे । Ku. 3, 10 । मैरुत्वे । प्रसादमारुतं
इवाग्निरात्मनि । भीतिदाने । राशौ प्रसादीकृतमेतदत्र ॥ 399 ॥

[आक्रन्द] साराधे दहिते । आक्रन्दस्तनितैः Dhv. 92, 11 ; Su. 1776 ।
जातरि । निराक्रन्दो जीवलोकाः । दारुणे रणे । आक्रन्दे महति जडं राजतो-
काः । पाशाख्ये राजविशेषे । आक्रन्दसदीपितजैत्रयाचः ॥ [गोप्पद] माने ।
K. K. S. 1, 1 । सेविते देशे । गोप्पदेषु विचरन् पुष्यते ॥ 400 ॥

[शारद] अभूटनवसंवत्सरेष्वप्येवम् । शारद्वे देव्यां च । Su. 1 ॥ भुक्तेषु
शारद आयुर्वेदे प्रतिज्ञाः ॥ 401 ॥

[कुविन्द] भूमिः शिल्पिभाण्डम् । वायकेपि । K. Pr. 141, 6 ॥ [प्रमदा]
वक्ष्याम् । Ra. 9, 41 । त्वे पुंसि । Si. 13, ३ । अधिकमदे विषु । प्रमदश्चिर-
दोषवृत्तिः ॥ 402 ॥

[उपनिषद्] त्रयेपि । M. M. 14, 3 । रहःशब्देन रहसि भवं वस्तुष्यते ॥
[शतह्रदा] शतह्रदेन्द्रायुधभीमदशन इत्यादौ इयेपि ॥ [तमोनुद] त्रयेपि ।
उदिते तमोनुदे हि प्रभवति न तमः क्वचित्स्थानुम् ॥ 403 ॥

[समर्पाद] मर्यादासहिते । K. Pr. 121, 3 । अर्धार्थं निकटम् ॥
[अववाद्] निन्दायाम् । दुष्टोपमववादस्ते ॥ [जनपद] देशे । H. Ch. 106, 5 ।
जने । Ra. 9, 4 ॥ 404 ॥

[विष्णुपद] गङ्गायां हर्षद्वे च । खात्वा विष्णुपदीतोवे यानि विष्णुपदं
पुमान् । आकाशे विष्टे लोकमात्रे च । भ्रान्त्वा विष्णुपदं प्रयाति शनैरस्तावत्
भास्करः ॥ [अभिमर्द] युद्धे । युक्तं Mh. 4, 136 । विहायाम् । तीमा-
भिमर्दपरिहारनिवृत्तयुद्धे ॥ [विशारद] इयेपि । Su. 1 ॥ 405 ॥

[कोकनद] इयेषि । कुलकोकनदकान्तितस्करी ॥ [परिवाद] यादनो-
पाये । Ś. 6, 9 ॥ [अष्टापद] हेमनि । Ku. 7, 10 ॥ 406 ॥

शारिकने । H Ch. 10, 11 ॥ [अनवाद] गर्हायाम् । जनापवादपर-
ज्यति श्रीः । बाधके । Ku. 2, 27 । बाधने । सुखापवादाय भवन्ति शत्रवः
॥ 407 ॥

[ऋद्धि] लक्ष्म्याम् । Ku. 7, 52 । पमावे । K. K. S. 1, 8 । अतिशये ।
Bh. § 23 ॥ [व्याधि] आमये । Su. 1103 ॥ 408 ॥

[मधु] वसन्ते । Ku. 3, 21 । दैत्यभिदि । आयन्तां वो ° Dhv. 1 । चैत्रे ।
Ra. 11, 7 । मये । § 10, 3 । पुष्परसे । मधुविषासुमधुमत्तसेविभिः c. V K.
V, 2, 14, C. । शौद्धे । यन्माधुर्यं मधुनि विदधेन्वन्न तद्वैव वेधाः । मधुरे ।
मधुनि विमले मये चेतो न कस्य विधास्यति ॥ 409 ॥

[आधि] बन्धके विनिमयस्थापिते वस्तुनि । आधिः सीमा बालधनं निक्षेपोः
[sic] स्वामिविक्रयः c. M. 8, 149 । व्यसने । Me. 86 । चेतसः पीडा-
याम् । आधि मामाधिर्वाडितम् । अधिष्ठानेन्येष्यम् ॥ [विधु] विष्णौ । विधु-
र्दाननारीणा वैषम्यजनशिक्षकः । शशिनि । Ś. 2, 61 ॥ [बाध] दुःखे ।
प्रशान्तवार्ध द्विषतोभिरक्षयेत् । निरेधे । निर्वाधे विधुरेष्यधीर इति मां येनाभिपत्ते
भवान् ॥ 410 ॥

[सिन्धु] पदभिदि । Ku. 3, 8 । देशभिदि । स्कूर्जस्तिन्धुरभङ्गुरे रणमुखे
जिरा भटास्तेन्धवान् । अशौ । स्वत्समृत्त्या तु प्रयितविमबोप्यन्धुतामेति सिन्धुः ।
सरिति । Pa. 1161, Z. D. V. G. 36, 535, 2 ॥ [विधा] विधौ विधाने ।
Ra. 1, 94 । प्रकारे । M. St. 2 । पमावे चेतने च । स्व ° Mb. 2, 245
॥ 411 ॥

[वधू] जायायाम् । Ku. 6, 92 । स्नुषायाम् । Ra. 1, 65 । त्रियाम् ।
M. M. 154, 1 । प्रियदुर्लभा ॥ [निधि] निक्षेपे । अनिक्षेपे निधौ यत्र विवादः
संभवायने । गूढार्थे । तस्य शङ्कानिधिन्यायो न कथं पर्यवस्यति । स्थाने । एवं ता-
वन्निधिगतामसहता नानोयता सा पुनः ॥ [भ्रष्टा] इयेषि । Ra. 2, 16
॥ 412 ॥

[अन्ध] तमसि । अन्धा० Mh 2, 234 । जले । आदरेण धृतिं तन्वी सा
 बन्धान्धकेतिषु । अदृष्टौ । भुत्वापि नाम बधिरो दृष्टाप्यन्धो गडो विदिस्थापि ।
 भगानेपि ॥ नि ह्यासान्ध इवादर्श इत्यादौ नूयनान् ० Dhv 63, 3, Mh
 ॥ 234 ॥ [सधा] इवेपि । Ra 14, 52 ॥ [मुधा] मल्लोले । V ४ III 2 ।
 अमृते ओषधिभेदे च । सधासारस्वन्वी शिशिरकिरण क्षणकवत् ॥ 413 ॥

[विधि] विधायके वाक्ये विधाने च । Ku 5, 32 । दैवे । K Pr 237, 2 ।
 सहति । कोयं विधेः प्रकृतम् K Pr 54, 2 or M M 163, 4 ॥ [आद्] ।
 इष्यकण्यविधौ दैवे विधेय कर्मणि । M 8, 145 । अद्यासमन्विते । आद्भिवात-
 नूयन ० M 4, 158 ॥ 414 ॥

[संधि] भगे सहज्जगतां च । संधिं भिरवाविशक्षौरन्विहान्वेषणतत्परः ।
 संधाने । इत्येङ्ग कामकलहेषु विसर्जनीयः संधिः कथं नु सखि तत्र स दध तुम् ।
 गुणभेदे । संधिं करोतु मन्त्रां नृपतिः योगेन ॥ [गोधा] गले उवाचानवाचने ।
 शरासनाभासविधौ समाप्ते सिन्धेय गोधा मकरध्वजेन N Ch 1, 28 । निराका
 पञ्चनखो मिलेशय भागिविशेषः । यथा । गोधा तङ्गलवदेवातिप्यमाणा बलीय-
 सेत्यादौ ॥ [बुध] विदुषि । Dhv 2, 1 । महामरयोः । Ra 1, 47 ॥ 415 ॥

[राधा] कृष्णमायायाम् । Gh 1, 1, d । शरभ्ये । राधावर्त्त एवम् पुन-
 दिदृगप्यस्तु विद्वाम् [?] । कर्ममालि । K 3, 21 ॥ [वृद्धि] वर्धने ।
 A 5 70 9 ॥ 416 ॥

[सिद्धि] निष्पत्तौ । Ku 3, 57 ॥ [बन्ध] जेदे । द्विभेद नो तां प्रति
 तस्य बन्धः । आर्षिर्विनिमयस्याप्य बस्तु । बन्धने दधनाया च ॥ Ch 8 3 ।
 वृन्तेपि । Me 10 ॥ [स्कन्ध] स्कन्धावतन्मी भगवानेव बालदिवाकर
 इत्यादौ वातनियतावधौ । वातस्कन्ध इति प्रसिद्धः । अस्ति च । आदिमहणादीना-
 रादिनियतावधौ ॥ 417 ॥

राजनि । निवेश सहसा तत्र स्कन्धावारमवारित । अत्र हि स्कन्धं राजान-
 मावृणोतीति स्कन्धावार सेनासन्निवेश । तद्वज्रह्वायाम् । Ku 3 26 । समूहे ।
 Si 2 28 ॥ [वीरुध्] इवेपि । M M 305 3 ॥ [अर्ध] खण्डे । Me 65 ।
 समेदके । Si 2, 20 ॥ 418 ॥

[बुद्ध] दोषज्ञः पण्डित । सुगते । बुद्ध सधर्ममय सार्यगणं प्रगम्य ॥
[बुद्ध] पद्मस्मिन्नसहाये पूने च । K Pr 363, 9 ॥ [वृद्ध] इयेषि ।
अनु° Mh. 2, 247 ॥ [साधु] शोभने । Ku 1, 5 ॥ 419 ॥

वाहुंविर्मुदिजोषी । सज्जने । तत्साधवो ननु विदन्ति वदन्ति° Su. 271 ॥
[सिद्ध] देशविशेषे । Ku 1, 5 । निष्पन्ने । M. St 35 । पुण्ये । भवाता°
Mh 2, 251 ॥ [दिग्ध] विपत्तिरे शूरे । अय ते° परिदेविताभरैर्हृदये दिग्धफ-
लैरिवादिता c. Ku 4, 25 । तिरमाचके । M M 54, 5 ॥ 420 ॥

[मुग्ध] मनोहरे । M M 51, 2 । योषिणि । दोष मुग्धा ययमरुता [वा]
यत्र शान्तिं नयन्ति c Mh 2 243 ॥ [विद्ध] सूर्यादिभिन्ने । विन्यस्तवैदुर्य-
शिते च तस्मिन्नाविद्ध° c Ku 7, 10 । सम्यग्विद्ध नु तत्तात्परमित्रादावादिप्र-
ह्लादसादिश्रवणमेषि । सादृश्येन्येन्यम् । शे । किमिव हि न विनेक्तुं रजते
[sic] इन्त विद्धा° c. Mh. 2, 245 ॥ 421 ॥

[गन्ध] प्रागमात्रे । यद्वन्धान्धं भ्रमरपटलम् । स्वल्पे । जलदगन्धिरराजत
सानुमान् । अल्पे जलदा यत्र स जलदगन्धिरिनि न्युत्पत्त्या । ब्रज्ये । गान्धिकैर्वि-
पणयो तिराजिताः । अत्र हि गन्धशब्दस्तद्वति वर्तते । संबन्धमाचके । वशानादौ
सगन्धाल्पकलभानुगताविश ॥ [सुग्ध] स्पृहावति । Ku. 1, 34 । मृगयौ ॥
तेषु कूरचमूर° Su 1016 c Bh. S. 87 ॥ 422 ॥

[मागध] वन्दिनि । Śi 11, 1 । पिप्पती द्रव्यभेदः । युधिका हरणिका
अत्र मागधिशब्दः ॥ [न्यग्रोध] व्यामे प्रसारितकरद्वयवर्तिते । न्यग्रोधभेयव-
तुरभनिनम्बविम्बा ॥ 423 ॥

[प्रयोध] जागरे उच्चाटे च । सुखप्रबोधगतिता सुवर्णपटनोऽम्बला c H.
Ch. 7, 1 । उच्चाटोर्यावगमः ॥ [उत्सेध] वपुषि । स्थूलोत्सेऽव्यवहितरविस्थ-
न्दवः कुम्भकर्णः । उच्चतो । Ku. 5, 8 ॥ [त्रिवध । वीवध] पर्याहाटे
अध्वनि च । Śi 2, 64 । पर्याहारस्तुगनलाप्रादीनामन्यत आनयनम् । मारे ।
H. Ch. 13, 11 ॥ 424 ॥

[परिधि] उन्मृग्यके मण्डले । परिमिमुक्त इवाहिमशीर्षित° c. Ra 8, 30 ॥

[समाधि] ध्याने । Ku. 3, 40 । नीलाकः । नियतं यवनम् । नियमे । यदा कलं सर्वसमाधिसाधनं ° c Ku. 5, 111 । समर्थमेव । कृतसमाधिरपि चपलः ॥ 425 ॥

[प्रणिधि] प्रार्थने । प्रणिधियश्चादुपजातसत्यमायः । चरे । Ku. 3, 6 ॥ [अवधि] परिच्छेदे । Me. 81 । विलेम्बेष्टम् ॥ [अगाध] अतलस्पर्शे । अगाधसंशयाम्भोपिसमुत्तरणसाधनी । गर्ते । दुष्टा ° Mh. 3, 333 ॥ 426 ॥

[उपधि] ध्याजे । Ki. 1, 45 । रयाङ्गं चक्रनाभ्यन्तःप्रवेशी काष्ठविशेषः ॥ [विबुध] इयेषि । K. Pr. 255, 5 ॥ [आनद्ध] इयेषि । आरम्भानद्धनूर्य-
वनिमुखरमुखा रेणुरुषा निवासाः ॥ 427 ॥

[उपाधि] धर्मविन्तायाम् । विनोपाधेः शास्त्रं मृगमुपबुसप्रख्यमलितम् । कुटुम्बध्यापृतेन्येष्टम् । विशेषगोपार्जनयोः । उपाधि ° Mh. 3, 335 ॥ [प्रमुद्ध] शानिनि जादति च । प्रमुद्धः सर्वदा तिष्ठेत् ॥ 428 ॥

[संसिद्धि] सध्यविसिद्धी । सत्सिद्धिसिद्धविमवा मुनयः प्रयाताः । स्वभावे । सत्सिद्धि ° Mh. 3, 313 ॥ [सनिधि] प्रत्यक्षे । यातः सं ° Mh. 3, 313 । संनिधाने । Pa. 7, 3 ॥ [निरोध] नाशे । स्थिति ° Mh. 3, 338 । रोधे । Ku. 3, 48 ॥ 429 ॥

[निपथ] कठिनेन्येष्टम् । राजभेदे नगान्तरे च । R. 18, 1 ॥ [कवन्ध] जयेषि । स्तूर्जस्तकवन्धयिधुरारवपूरितांशं संवामवाधिमवलोक्य न दृश्यते कः ॥ 430 ॥

[आवाध] इयेषि । आवाधविधुरे धिते धृतिः कस्य न हीयते ॥ [संवाध] योनौ । करिगस्तेन संवाधं विलोडयेत् c K. Pr. 190, 1 । सकटे । यथावसं-
वाधमुलेन मार्गम् c R. 2, 72 ॥ [विसन्ध] इयेषि । Śā. 39 । इतोन्त-
रमवष्टम्भावधि विबु ॥ 431 ॥

[आविद्ध] इयेषि । Vik. 115, c ॥ [प्रसिद्ध] इयेषि । Ku. 5, 11 ॥ [विरुद्ध] वैरिणि । त्वद्विरुद्धवनिताञ्जसततिः । विगुणे । नश्येद्विरुद्धाचरणेन
गुदिः ॥ [दुर्विध] इयेषि । दुर्विधेषु विनयो न शोभते ॥ 432 ॥

[अवदन्ध] त्रयेषु । Mb. 4, 149 ॥ [ब्रह्मबन्धु] अधिभेषे । आ-
दुरात्मन्मुनिखेड ब्रह्मबन्धो c. H Ch 11, 14-12, 1 । ब्राह्मगनिर्देशे । ब्रह्मव-
न्धुरयमागतोतिथिः ॥ 433 ॥

[अनुबन्ध] दोषोत्पादे । महतां नास्ति कदाचनानुबन्धः । प्रकृत्यादेर्बातुमत्य-
यादिमध्याद्यः प्रयोग नार्हति सोनुबन्धः । मुख्यानुयायिनि शिष्यौ चोदाहरणमन्वे-
ष्यम् । प्रकृतस्यानुवर्तने । Ra 1, 64 ॥ 434 ॥

[महौषध] एते द्वयमेव महौषधाख्याः ॥ 436 ॥

[पृश्नि] अल्पतनौ । पृश्निर्वर्षवरमुख्यसेधिते राजवेदमनि विवेकः सकटे ।
रदनौ । अभुवन्ति रविपृश्नयो रसम् । वर्णभेदे ईरद्रक्ते । अल्पतनुवर्णयोस्त्रित्वः ।
रदनौ पुंसि । गवि । पृश्नयः पुरुरपः समागताः ॥ 437 ॥

[यक्ष्मन्] व्याधिभेदे । यक्ष्मणापि परि० Ra 19, 50 v. 1. । यक्षे प्रसिद्धः ॥
[मुनि] बुद्धे । मुनेर्मतं कस्य न माननीयम् । ऋषौ । Ka. 3, 24 ॥ [शुष्मन्]
यक्ष्मो । शुष्मणि प्रगयनाभिसंस्कृते c. Śi. 14, 22 । बले । कः सहेत तव शुष्म-
सोष्मगः ॥ [शृङ्गिन्] प्रतिविशक्तिविशयोरिद्वन्त एव पुंसि । शृङ्गी विषं
बनामोटा इति निदर्शनात् । केचिच्छृङ्गीशब्दमनयोरीकारान्तं मन्यन्ते । तत्पक्षे
गान्तेषु स्त्रीतिङ्गो ब्रह्मण्यः ॥ 438 ॥

दान्ते पर्वते च । आरुह्य सौधधवलं शृङ्गिणं व्यहरदरः । शृङ्गवति ।
Sp. 3214 ॥ [हनु] मृकणि । Sa. 1677, d ॥ [जटिन्] उमयत्राणि ।
निष्कृता मन्नुग्याम्भोधेरपूर्वेषु सरस्वती । स्यात्तुं त्वां जटिनं प्राप्य घामरस्यमुपैति
वा ॥ प्रतिनि । जटी मुग्डी शिखी वापि यत्र तत्राश्रमे रतः । पञ्चविंशतित-
त्त्वज्ञो मुच्यते नात्र संशयः ॥ 439 ॥

[घन] मेघे । Śi. 1, 7 । मूर्तिगुणे काटिन्ये । पेतुर्मेनादभ्रनादिवापः ।
घनादभ्रादिति सवार्थः । विस्तारे । अर्धैकादशपुरुषो घनो मघेन्मग्डते ॥ रयचक्रे ।
लोहमुद्ग्रे । अपतत्त घनैरिवाहतः ॥ अयं सुशिरघनाग्रनदवाद्यध्वनिरहितेन हि
रद्गमद्गतेनेत्यादौ धाये मपुंसके । अन्यत्र तु पुंसि । मूर्तिनिरन्तरे कटिने ।
Śi. 5, 29 ॥ क प्रस्रियतात्ति करमोह घने निशीये Sp 1931, वर्त्मभिर्नतमोम-
सीमसैः Bh. Ś. 6 इत्यादौ मूर्तिमोनैरन्तर्यमात्रे ॥ 440 ॥

[इन्] प्रभौ । Ra. 9, 11 ॥ [राजन्] इयेपि । राजा राजति राजन् ॥
[तनु] इरचि । तनुतनुभिः कृतवज्रसदृतिः । देहे । Śi 1, 23 । तद्गुणे ।
Sp 4554 ॥ 441 ॥

[पर्वन्] तिथिभेदे प्रतिपत्त्यश्वद्वयन्तरे । पार्श्वेन दशशङ्केन । क्षणे उत्सवे ।
विलोक्य० Mb 2, 269 ॥ [वर्त्मन्] अप्पनि । Su. 2641 ॥ [ब्रह्मन्] वेदे ।
Ku 6, 16 । नरवे । Bhag 4, 24 । तपसि । Bhag. 6, 14 । पित्रे ।
Pr P. 5 ॥ 442 ॥

[पक्षमन्] भक्षिलोमि । Ku 5, 24 । किञ्चरके । कुसुमैस्तनुलग्नपक्षगभिः
कुसुमेयोरिव यस्य सायकैः । नित्यं० Śi 1, 8 इत्यादौ आदिपक्ष्णाहोममात्रेपि ॥
[आरमन्] यत्ने । Ra. 7, 12, Ku. 7, 64 । धृती । अवष्टभ्यात्मनास्मान् एवं
सार वक्तुमर्हति । बुद्धौ । Ku. 5, 76 । स्वभावे । न सन्ति याथास्थ्यनिदः
पिनाकिनः c. Ku. 5, 77 । द्रव्यणि वर्त्मणि शरीरे च । Ku. 3, 50 ॥ कुत्रापि
पुत्रेपि दृश्यते । Ku. 2, 61 । तथा । आत्मा वै पुत्रनामासीति निदर्शनारपुत्रे
c. Mahābhār. 1, 74, 63 ॥ 443 ॥

[वर्त्मन्] देहे प्रमाणे च । ध्यातं ध्योमनि वर्त्मणा यमपुरश्चरार्कलादादौ ।
भाकारे सुन्दरे । वर्त्मणा विदधती जगज्जयम् ॥ [प्रावन्] इयेपि । अपि
प्राया रोदिरपि दलति वयस्य हृदयम् ॥ 444 ॥

[शिखिन्] वृक्षे अग्नौ च । शिखिमूलानि शिखी निहन्ति चित्रम् । कुकुटे ।
शिखिकुलकूजितसुभगे । बर्हिणि । Me 101 ॥ [सादिन्] इयेपि । सादिभिः
द्विविहितेष रयास्वै ॥ [वाजिन्] अश्वे इषी च । युक्तं चक्षुर्वाजिनो वाजि-
तायाः c. Śi. 18, 13 । पक्षिणि । वाजिनो विपति संभ्रममापुः ॥ 445 ॥

[सीमन्] स्थितौ । अनुलङ्घितसीमानः सागरा इव साधवः । क्षेत्रे ।
अयामे सीमानः परिणतशरज्जलिसुभगाः । अवधौ । Bā. 1, 8 । मार्गविषये ।
यत्राशातचरश्चिराज्जयनयोः सीमानमेति प्रियः ॥ [लक्ष्मन्] अध्ये प्रधाने ।
दृष्ट्वैव तं सूर्यकुलैकलक्ष्मा । चिह्ने लाज्जने । Su. 1343 ॥ [धामन्] गृहे ।
Ku. 2, 1 । देहत्विट्प्रभावेपु । आत्मा० Mb 2, 266 ॥ [धन्वन्] स्थले ।

नीलेषु च दधु तुल्यन्ति नदन्ति दान्ता भूर्मे खनन्ति रभसान्निशितै सुरापै ।
धनुषि । पुन्यन्त्य विपश्यन्ति शतशरैर्दण्डुरान्सिन्धुरान् ॥ 446 ॥

मरौ । गन्तानि नृपित पुरुषो रश्मिषु तोयाशया पवति ॥ [स्वप्न] इयेषि ।
A ~ 167, = Dhv 72, 4 St 2570 ॥ [सून] पुष्पे । S 3, 17 ।
व मस्याने । M 3, 65 । जिहानते । सूना° Mh 2 266 ॥ 447 ॥

पुष्पते-वेपथुम् ॥ [अग्निन्] अहौ । पदा स्पृशन्त सहते न चरन् । रथे ।
वेगा° Mh 2 259 । नौतके । दशसूनासनधत्री c M 4, 50 ॥ [नर्मन]
भनो । कर्मणे भवन्ति मर्म सर्वथा । सुवर्णे । माति मर्म पणिकर्ममर्मदन् ॥
[अर्मन] कर्मके । S 18, 21 । स्वरि । Su 803 ॥ 448 ॥

[स्वामिन्] इयेषि । प्रतिहतदुग् स्वामी ॥ [जन्] इयेषि । Su 1141 ॥
[जनी] कानाम् । यानेति जन्यान्° Ra 6, 30 ॥ [ज्योत्स्नी] चन्द्रयु
ताया रात्रौ । V S III, 1 ॥ 449 ॥

[अर्वन्] इयेषि । वत योधा स्थिरार्वाग शबेरिष महीपते ॥ [प्रेमन्]
क्षेत्रे । Sp 1039 । वमणि । इहस्थेमा प्रेमा रमयति मनो मार्गविधुरम् ॥
[स्वैरिन्] मद शमैर्गामी । स्वच्छन्दे । बन्धम्यन्ते यनभुषि सदा स्वैरिणो
वैरिणस्ते ॥ [इयेन] इयेते । इयेनीभि सुरसिन्धुरोधसि तरुण्ये कृत मण्ड-
लम् । निर्हणने प्राजिकारये । इयेनावदाते चकिता वनार्तिका c M. M 286, 7
॥ 450 ॥

[भानु] इयेषि । Su 1 ॥ [वन] काननवीरयो । सरशे वनवृक्षाना
कमलाना तदीक्षणे c Mh 3 62° । समूहे । वनवतिनवनप्यामा पत्ते विभुर-
मरमुवि । पर्वते । Nag 4 ॥ [तान] तात्पर्ये । स्वदेकताना तनुना तनोति सा ।
गीतविशेषे । तानास्त्वेकोनपञ्चाशत् ॥ 451 ॥

[रतन] इयेषि । Ku 1, 3 ॥ [यान] गमने । दिनै कतिपर्यन्त जीवि-
तस्य विनिव्यताम् । युग्ये । Ra 6, 10 । नृपगुणभेदे । यान समाचरेच्छक्ती ॥
[धेनु] दोग्ध्याम् । अनधेनुभि सह समावसेत्स्थयी । गोमात्रे । Ra 11, 74
॥ 452 ॥

[न्युन्न] मयेषि । Kutt 304 ॥ [विन्न] अनिर्विण्णो विन्नो यदि भवति
 न्युन्नः स्मरशरैरिग्यादौ लब्धे विदू लाभ इत्यस्य । अन्यत्र विद विचारणे ॥
 [अर्थिन्] इयेषि । Sp 3836 ॥ [स्यान्] स्थितौ मात्रमात्रे । स्यान् यद्यपि
 ते नास्ति विषयादेशचञ्चलम् । अवकाशे आस्पदे । Ku 8, 33 ॥ 453 ॥

सादृश्ये । पक्षे पितृस्थानतया यः स्नेह सर्वेषु जन्तुषु । गीतविरये । स्यान्प्र-
 दाविरथ^० c Ku 1, 8 । योग्ये । स्यान्मेतदुचितस्य वस्तुनः । प्रसङ्गे । दर्भाणां
 स्याने शरैरास्तरितव्यम् ॥ [भोगिन्] वैयापृत्यकरो व्यावहारिकः । व्यावहारि-
 कभुजंगयोः । Bb S 37 । राजनि । मनयेन नहन्ति भोगिन इत्यादी ॥ 454 ॥

[ज्योत्स्ना] ज्योतिष्मत्यां व्यभ्रायां रात्री । ज्योत्स्नासङ्गप्रसरस्रभगे सैकते-
 स्मिन्सरस्याः । चन्द्रमसः प्रभायाम् । Ku 1, 25 ॥ [मान] प्रमाणे प्रत्यक्षादौ ।
 मातृमानमिति मेयममीभिरित्यादौ प्रमाणे । प्रत्यादौ । तत्प्रज्ञयो मानमानव्यतिर-
 विधुराः । आदिमहणादुन्मानादयो गृह्यन्ते । चित्तसमुच्चतिभिन्नोद्रेकः । तत्र पुंलि-
 ङ्गः । मन्यतेर्धभि । मार्त^० Su. 1161 । इत्यादौ ॥ 455 ॥

[नग्न] दिग्वाप्तति । B1 II, 4 । वैतालिके । नग्नाः पङ्क्तु यदि ।
 आदिमहणादुन्मादयः ॥ [भिन्न] संस्कृते । Ku. 8, 74 । संस्कृतो विशेषितः ।
 दारिते । भिन्न भासा ननु दिग्दृष्टेर्दृष्टकाण्डे द्विगानाम् । अहमद्य प्रभृत्येव भिन्नो
 भवद्भय इत्यादावग्यशब्दाभिधायकः ॥ 456 ॥

[वान] शुक्ले । Sa. 37 । शुक्लफले । आमान कस्यचिन्मधु । सीपनकर्म-
 ण्यनुसर्तव्यम् । पै — — विशेषणे वेम् तन्नुसताने इति च धातुइयस्य रूपम् ॥
 [योनि] भगे । Su. 2828 । आकरे । Ku. 6, 18 । आकर उत्पत्तिस्था-
 नम् ॥ [कृतिन्] खरौ । कल्यः कलाश्च च कृती रुढमन्त्रिरादयः । कृतकृत्ये ।
 Ku 6, 18 ॥ 457 ॥

[खान] सधने अभिवेके । खानैर्धूपैस्तथा दीपैर्नित्यमाराधयेच्छिवम् ॥
 [धन] गोसधे । धनमाराधयेत्केशवः ॥ [चिह्न] पताकायाम् । उच-
 चिह्नद्वारसन्नगोचरः । लक्ष्मणि । Ra. 2, 22 । लक्ष्म वस्तुनो विशेषकमभिज्ञा-
 नम् ॥ [अन्न] भुक्ते । अन्नेन कुक्षेर्दानशौ । अद्यते घाघमिति चात्रम् ॥ 458 ॥

[छत्र] अग्निने । Me 18 । रहसि । Sp. 2173 ॥ [पान] सदा रक्ष-
स्युर्वी तदपि च न पानन्यसन्नितेत्यादौ प्रकृतत्वेन रक्षणे ॥ [दान] खण्डने त्यागे
च । गोत्राणां शतकोटिदाननिरतः । भूमण्डलदानसक्ता इत्यादौ रक्षणे च ॥ 459 ॥

संगीयमानद्विपुराददान इत्यादौ शुद्धिसम्बन्धाच्छुद्धे कर्मणि = Ku. 7, 48 ।
तृनौ । नामूत ° Mh. 2, 264 ॥ [हीन] कने । हीनातिमात्रमवशम् । गर्धे ।
हीनजन्मा स वर्ज्य ॥ [रसन] शृङ्गाररसना नाट्य इत्यादावास्वादेन । पथं
शृङ्गाररसनं नाट्यमित्यपि श्रेयम् ॥ 460 ॥

[कुटना] दम्भचयायाम् । An IV, 11 । ईर्ष्यांतौ त्रितिक्रकः ।
II Ch. 202, 13 ॥ [शिखरिन्] तरौ । नास्याकाशः किमु शिखरिणां येन
ते स्युः प्रतम्बाः । शैले । Su 2030 ॥ [तरस्विन्] बलिनि । समरमूर्धनि
तेन तरस्विना V. K. 5, 1, 9, C. । बेगिनि । अवनिमेकरथेन वरूथिना
जितवतः किल तस्य तरस्विनः c. Ra. 9, 11 ॥ 461 ॥

[विप्राणिन्] करिणि । Śi. 4, 63 । शृङ्गिणि वृषभे । वादे वादिविप्रा-
णिनां प्रशमितास्ता दर्पकण्डूतयः ॥ [अवन] व्रीणने तर्पणे । तृष्णालोहि मधुक-
पानमवनम् । अन रक्षणादिवु ॥ [तलिन्] स्वच्छे निर्मले । सौधानां तलिनो-
दरेषु । अल्पे । तलिनोदरीणां निरन्तरकार्पितानाम् c. Mh. 3, 370 ॥ [गहन]
गम्भीरे । गहनाशयानाम् । वने वृक्षवहतपदेशे । भविशदशनैर्विन्मगहनम्
॥ 462 ॥

[रोदन] अश्रुणि नयनजलविमोचनयापारे । नेत्रे विरोदनात्तान्ने । क्रन्दे ।
करणे रोदनःश्रुतिः ॥ [प्रज्ञान] बुद्धौ । प्रज्ञानमीदृग्विधमस्ति यस्य । विद्वे ।
प्रज्ञानेन वृषेय विद्धि गिरिशम् । भावे करणे च स्युद् ॥ [भुवन] त्रिष्टये ।
Ku. 2, 40 । भुवनमोगभूषणमित्यादौ जलेपि ॥ 463 ॥

[दिजन्मन्] वैवाणिके अण्डजे तारकासु च । Kād. I, v. 13 । त्रय एव
वर्गाश्चैवर्गिकम् । ब्राह्मणक्षत्रियवैद्याः । विनयादिपाठान् स्वार्थे टक् । दन्ते ।
सद्य ° Mh 3, 375 ॥ [वर्जन] परिहारे वर्जने श्रयकरणे । खलानां क्षमतिः
कुर्पादुरादेव तु वर्जनम् । त्यागे । रायामशार्जनमर्जितानाम् । हितायाम् । न
स्यात्कलौ वर्जनमर्जनीनाम् c. Mh. 3, 402 ॥ 464 ॥

[निधन] कुले । कतिपुरि निधनाधनानि न स्यु । अन्ने लक्ष्यन् । अ तोत्र
द्वादश स्थानम् ॥ [सूचन, °ना] व्यधने । सीध्वेत्तत मृचनया कर्गपाणीम् ।
विश्वेतेनेन व्यधनम् । सीधनी ॥ अभिनये । सामाजिका सूचनानि सर्व एवाव
रञ्जिता । सशाक्रियायाम् । नयनसूचनवाप्यवगम्यते किमुत शम्भपरपराय न
किम् । वैश्वक्रियायाम् । न सूचनेभ्यो विरमानि दुर्जना ॥ 465 ॥

[जीवन] राजलभ्याशे जीविते च । ॥ CI 60, ८ । तोये वर्तने च ।
तापे मरौ जीवनमेव जीवनम् । वर्तन जीविका ॥ [उद्धान] उद्गमे ऊर्ध्वगमने ।
उद्धाने वाप्यपङ्के । चुह्वाम् । उद्धानाङ्गान्दमुत्क्षिप्य ॥ सुगन्धिगन्धनह्ये शोधन
इति च ॥ [शयन] रते । क्रान्ति° Mh 3, 414 । शय्यायाम् । Su 2112
॥ 466 ॥

[शासन] लेखे । Ra 3 68 । लेखो हि सदृशप्रधान । वल्लवहृदादि
सर्व ॥ शाखे । शासनोक्तेन कर्मणा । आशायाम् । Ra 1 30 ॥ [वर्तनी]
वृत्तौ जीविकायाम् । का वर्तनीमनुसरन्तिह साधुमार्ग । माने । १ K p 2, 2 ॥
[तोदन] व्यधने भर्त्सनादिरभ्य तोहितमुत्पादनपर्यन्ते ताडने । साहस तु दमौ
दाप्य कृते ब्राह्मणतोदने । तोले प्राजनेके । नात्° Mh 3, 373 ॥ [प्रसून]
उमयत्राणि । b 1, 66 ॥ 467 ॥

[छदन] इले पल्लवे । छदनात्तरितातपास्तस्त्वत् । एतत्वे पले । चरन्ति
विश्वछदना शिल्लण्डिन ॥ [विलम्ब] लग्ने सक्ते । वमन्ति° Mh 1, 407 ।
शरीरमध्ये । Ku 1, 39 । मेधादौ । विलम्बभवन् गते । तनुस्थे प्रागल्भ्यगते ॥
[सेवन] प्रभोरादाग्ने । स्वामिन सेवनप्रीता कलन्ति ॥ 468 ॥

सेवनप्रीताना स्वामिपणना सति क दृष्टेत्यादौ सीधनेषु । इत्यादौ पाशे
[sic] ॥ [बन्धन] स्नेहे । किमस्ति मे बन्धनमत्र वस्तुनि । बन्धने पुनरात्ते ।
कृत न कर्णार्पितवाद्यवन्धनम् c S 145 ॥ [नलिनी] पद्माकरे । Ku 4, 6
अग्ने । नयननलिनीनालापीत° c Su 207, V A 54, 16 ॥ 469 ॥

[मैथुन] सबन्धे । मेखलमोस्तत्र मैथुन मतम् । सबन्ध इत्येवमात्रम् ॥
[मिथुन] उमयत्राणि । चक्रवाकमिथुनाणि पीडयन् ॥ मिथुनमुपगतो ब्रह्मणो
वधपाणेरित्यादौ युग्मरूढयैव राशिवाचकत्वम् ॥ [सेनानी] गुरे पशुमुखे ।

Ra. 2, 37 । सेनापतौ । Ku. 2, 51 । गुहे पुंसि सेनेदो नु त्रिषु ॥ [हादिनी]
वचे । हादिनीव विवृतस्थितिरेषा । विद्युति । तासामासीत्तमसि शरणं हादिनीनां
प्रकाशः ॥ 470 ॥

सप्तक्याम् । हादिनीभङ्गिम् । नयाम् । भ्रान्तो याति त्वरितममरहादिनी-
पार्श्वमद्वयः । नादवति त्रिलिङ्गः । निर्हादिन्या० Nāg. I, 12 । सप्तकी
ओषधिभेदः ॥ [अशानि] वचे विद्युति च अशानिः स्त्रीपुंलिङ्गः । वचे ।
Sp 6359 । शम्पायां विद्युति च [च] । Ku 4, 43 ॥ [पलाशिन] उभयत्रापि ।
पलाशिनं कः सहते विजृम्भितम् ॥ पलं मांसमभ्राति पलाशानि पक्षाणि वि-
द्यन्ते यस्य ॥ 471 ॥

[अरणि] कूर्परे बाहुमध्यसंधौ । छिन्नास्ताः प्रसरन्त्वरत्निभिरपि कुडा
हि बीराडुराः ॥ [वागिनी] वागिनी समदस्वतेत्यादौ तन्त्रोत्तया इयोरपि ॥
[भोगिनी] इयेपि । भोगिनी माति सुभगा नरेन्द्रास्ते चकासति ॥ 472 ॥

[प्रधान] धीमहामास्यात्मह । वृत्तिः प्रधानानुगता जनस्य । प्रकृतिसप्तम-
योः । Ś. 15, prakshiptaŚ. 2 ॥ प्रधाने हि कृते यत्नः फलवान्मवतीत्यादौ
तु गुणापेक्षया दान्ते प्रधाने एव ॥ 473 ॥

[जयन] इयेपि । जयनमहाद्वयसत्त्वाः । संवादः संवामैकसात्करणम् ॥
[व्यञ्जन] लाङ्गने । अमात्यव्यञ्जना० Ś. 2, 56 । अत्र हि अमात्यव्यञ्जनं
येषामित्यतोर्थः । निष्ठाने संस्कारके च । व्यञ्जनैः प्रवर्तते द्रुतंस्कृते वागिर्यं
रसवती कवेरिव । निष्ठानमक्षरम् । संस्कारकं द्वाप्रायत्रयवा (?) अत्र व्यक्तयः ।
जात्यभिन्न्यञ्जकरत्नाद्व्यञ्जनशब्दवाच्याः । यया । सामान्यव्यञ्जने व्यक्तिरि-
त्यादौ ॥ 474 ॥

वादित्रकरणे पुंसि । व्यक्तिर्व्यञ्जनधातुना दशविधेनाप्यत्र लभ्यामुना । तथा
च भरताचार्यः । विस्तारकरणश्चैव आविर्दो व्यञ्जनस्तथा ॥ [कौलीन] लो-
कादे । Me. 109 । पदवहिपलियुदे । कौलीनकेतिसमये समये क्षितोभन् ॥ 475 ॥

[उद्यान] राजमार्गवनभेदयोः । उद्यानविहितक्रीडाशुद्धाशुभितमस्तृता ।
प्रयोजनेन्वेप्यम् ॥ [वितान] करकुके । Ku 3, 42 । कृतौ । Ś. 83, d ।
तुच्छे । निचे तेतिवितानमारमति चेदेवं भवानीपतिम् ॥ 476 ॥

मन्दे । पाण्डुरावतुमीयते तव सखे त्वत्त्वं वित्तं मया । दूयेपि ।
 Śi. 3, 60 । विस्तृतौ विस्तारे ना पुंलिङ्गः । प्रसिद्धमात्मानवित्तानत्वात् ॥
 [उत्थान] गृहान्तोद्यमपौरुषेषु । उत्थाने वृजने जनस्य रमते चेतो यथा सद्यनि ।
 तन्त्रे राक्षसपुरासाधने । उत्थाना० Mh 3, 351 । संनिविष्टोऽहम आसी-
 नस्य ऊर्ध्वक्रिया ॥ 477 ॥

[व्युत्थान] प्रतिरोधे प्रत्यक्षतद्योगादेश्चतने । प्रत्याहाराद्यसंस्पृष्टो विशेषोक्ति
 महानयम् । योगिभ्यो भक्तिभाजो यद्व्युत्थानेषु समादिताः ॥ विरोधे । व्युत्था-
 न० Mh 3, 412 ॥ [अञ्जन] कञ्जले । Ku 1, 47 । आञ्जनेयेन तत्पत
 इत्यादौ कर्षेर्नूमतो माता अञ्जना ॥ अञ्जनभूभृद्भाति यद्यर्थं परिपतदभिनवदि-
 नकरकिरण इत्यादावञ्जनसंबन्धादेव तद्युक्ते पर्यतविशेषे ॥ 478 ॥

[प्रभिन्न] भवेकतां प्राप्ते । M. 8: 7 । जातमदे उत्पन्नमदे इस्तिनि ।
 Ku. 5, 80 ॥ [लाङ्गलिन्] इयेपि । लाङ्गलि० Mh. 3, 400 ॥ [जनन]
 कुले जग्मनि च । जननजने नयनागां ह्यदकमाप्त्वाय मास्ति संतोषः ॥ 479 ॥

[वर्धन] छेदे । M. 2, 29 ॥ [अर्जुन] वृक्षभिदि । M. M. 313, 5 ।
 गवि । अस्ते पुञ्जितमर्जुमीकुलमपस्तम्बे पलाशेनर इत्यादौ [sic ; c. Mh. 3,
 433] ॥ 480 ॥

शुक्र । Śi. 1, 6 ॥ [केतन] गृहे । जनस्य साकेतनिकेतनस्य c. Ra. 5, 31 ।
 केतौ भजे । Ku 5, 84 । निमग्नणे । पूर्वेषुः० Mh. 3, 360 ॥ 481 ॥

[समान] सति साधौ । समानः कोवि जायते । सर्व मावेन वर्तत इति कृत्वा ॥
 मुत्ते । समानान्तरददध दन्धुभिः । एकदिग्धसाधारणे । समानस्थानताभेन
 हर्षमापत् ॥ [विमान] व्योमयाने । Ra. 14, 20 । देश समुत्तुन्नविमानमाज
 इत्यादौ सप्रभूमे वेदमनि । सप्र भूमयः कस्या यस्य । कृष्णो० Kārīkā Pā 5,
 4, 75 इति व्युत्पत्त्या ॥ 482 ॥

[तपन] अर्के । तपति तत्ताटं तपस्तपन c. H. Ch. 51, 5 ॥ [प्राचीन]
 प्रान्ततो वृत्तौ । प्राचीनप्रतिरुद्धः ॥ 483 ॥

प्राचीनमतकोपमानेत्यादौ प्राग्भवे ॥ प्रान्ततो वृत्तिः पार्श्विकाख्या । प्राग्भवे
 विशि देशे काले वा । विमाया० Pa 5, 4, ॥ इति स्वपत्ययः ॥ [पृच्छन्न]

अन्तरि स्रष्टृकिकाम् । अनेन संज्ञनेन प्रच्छन्नेन निर्णय । रसि ।
Sp 2173 । अदिते । अमग्रच्छन्नमन्नाकरन् । भूदे । प्रच्छन्नं यद्वि दृढं चिरं
च वैरम् ॥ [द्वसन] महति वायौ स्वासयुक्ते च । द्वसनमहत्त्वं [?] संत्यजो-
ध्वनवृत्तम् ॥ 484 ॥

कानादिः स्वसनेन दीप्ति इत्यादौ महवकेपि । महवकं पुष्पमेदः ॥ [पूतन]
मूनमेदे सीपुतिद्रः । M M 342, 4 ॥ [स्यन्दिनी] सातायाम् । तं
स्यन्दिनीतिरमुचं कुमारम् । निघणायाम् । सा वृन्दारकवृन्दवन्दिनजना संकन्-
नस्यन्दिनी ॥ 485 ॥

[गोस्वनी] गोस्वनी [sic] कपितायां द्राक्षायाम् । सजातो° Mh. 3, 364 ।
[गोस्वन] शरभेदे । तस्या. कम्पिनकोस्वनस्वनरी ॥ [धमनी] नदीनदयो-
स्तृगभेदयोर्मनीधमनश्चक्षौ निगम्यौ प्रसिद्धौ । अग्न्युशीपनभाण्डे । मुखेनोपधमेद-
दि धमन्यन्तरितेन तु ॥ [डयन] नभोगतौ । K. K. S. 1, 67 ॥ 486 ॥

कर्णीरये । डयनमतः स ददर्श मार्गवृक्षात् । कर्णीरयो दोलाकारो वाहनने
विशेषः ॥ [मार्जनी] पांशुशोधन्याम् । मार्जनीरेणुकेशाम्बु इन्ति पुण्यं पुराकृत-
म् ॥ [मार्जन] उपपदेशं आचमनादिके । ततः कुर्यात्पमार्जनम् । तस्युंसने
मत्नादिशोभने । सन्नमिर्मार्जनैः शुद्धयेत्तौ [sic] विग्नूत्रवर्जितम् ॥ 487 ॥

[मार्जना] आनीना किमपि स्थिता ननु सखे प्रस्तूयतां मार्जनेत्यादौ वाच-
यिष्याम् । मृदङ्गमुखे मृदितमक्तादिदाने । तत्परिस्फार्पणदाने तूपचारादूहः ॥
[कुण्डलिन्] इयेपि । जालैव° Mh 3, 359 ॥ 488 ॥

[तपस्विन्] शान्ते । Ku. 3, 34 । महत्स्यां निषद्यौ सविदः सीतिद्रः ॥
[संधिनी] इयेपि । आत्रिकं संधिनीक्षीरं न मोक्षद्वयं हिजातिभिः c. M. 5, 8 ।
वृषाक्रान्ता तपसर्मा ॥ 489 ॥

[हायन] वत्सरे । M. M. 152, 1 । अर्निवि । तेनिद्विमान° Mh 3, 429 ॥
[क्रन्दन] इयेपि । किं° Mh. 3, 355 ॥ [व्यसन] विपत्तौ मरणे ।
रिपुञ्चनवर्जितः पृथुतर्हवाप्पाकुलः । अशुमे । व्यसने यो जयेच्छत्रुम् ।
भ्रंशे । नाशे पते च । Ki. 3, 45 । पनमीमृयादिषु । राजा दुरन्तैर्वसनैर्वि-
हीनः c. Ba. 18, 13, K. N 15 1 ॥ 490 ॥

दैवानिष्टफले । व्यसनं नानुं समर्थं जनम् । सक्तौ । वनमवनं व्यसनमन्य-
सनम् । शोधदूषणं शोधजो दोषः । वाक्पादप्यदण्डपादप्यार्थदूषणानि ॥
[साधन] निवृत्तौ निवर्तने । विधानमारम्भसाधनं वृथा । दापने । साधनं
हिगुणं कार्यमृणिकस्योत्तमे दमे । सिद्धौ निष्पत्तौ कर्तृव्यापारे । स्वार्थः
Mh. 3, 425 । गतौ । गङ्गातीरे साधनं सिद्धिहेतोः । अनुगमे अनुग्रह्यायाम् ।
गुरुणां साधनं कार्यमुदकात्प्रागिति स्थितिः c Śa. 54, 21, Bhāṣya Pā. 1, 4, 56।
धने । तत्पक्षिः Mh. 3, 426 ॥ 491 ॥

उपाये उपकरणे । Ka 5, 52 । कारणे । Ra 3, 13 । सैन्यरूपे उपकरणे ।
Ra 4, 36 । कारके क्रियाभिर्निवर्तके । Si. 9, 6 । धूम्रः Ku. 5, 22
इत्यादि च सर्वमुपायमदशास्वीकृतम् ॥ मृतसंस्कारे दाहादौ । शरीरसाधनं
कार्यम् । वधे । अहन्वहनि भूपातः कुर्याद्यौरस्य साधनम् । व्यञ्जकवृत्त्या मेहे ।
न साधनोन्नतिर्या स्यात्कलत्ररतिरायिनी ॥ [अयन] पथि । स्निग्धस्य वृश्मे-
ष्वयनेषु तीन स्वेदस्तु दोषं नयति ब्रह्मम् । सूर्यस्य दक्षिणगतावधि । Ra. 16,
44 । सूर्यस्योदगता । वदगयने द्वादिमूर्त्यौ वरेण्यस्निग्धविपुलाध ॥ 492 ॥

[पवन] कुलालपाकस्थाने । अमेस्तेजसातपोभिर्निवेद्य पवने महावीरम् ।
प्रभञ्जने । Śi. 4, 86 ॥ [सवन] सौमस्यौषधिराजस्य निर्मयने । पतस्मि-
न्सवनविभूतपात्रे । स्नाने । मध्यदिनसवनवेलां नातिव्रामेत् । यजने । H Ch.
16, 4 ॥ 493 ॥

[वामन] काष्ठात्कारभूरुर्वा वामनेनैव धारितेत्यारौ दिग्गजे । आर्तका-
रिकभेदेवि ॥ विष्णौ । Ra 11, 22 । निखर्वे । Ra 1, 3 । वामनोत्कारभे-
दः ॥ [शमन] अग्निके । असिभुजगविभूषणस्तथासावतिशमनो जयतु क्षीतिश
बाहुः । वधे । विशर्जयेद्यः शमनं पशूनाम् ॥ [जवन] कटौ । स्त्रीतपधिक्षि
जपने गुरुपाटलिष्वि विम्बाधरे ॥ 494 ॥

पञ्चादये । पश्यन्ति यत्र रिपवो जवनं हयानाम् । नितम्बाधे । Me. 41 ॥
[कौपीन] यज्ञे । उत्सर्पत्पीनकौपीननाशिताशेषपौरुषः । गुप्ते । Bā. II, 2।
गुप्तस्थे तूपचारान् ॥ [देवन] अक्षे । देवनाच्छतकृतो हि किमत्र । त्रयेषु ।
प्रकटीकृतदेवनाङ्कुस्म् ॥ 495 ॥

[मदन] मधुच्छिष्टे । मदनगोलकमुटरदच्छदाः । वसन्तवृक्षयोः । उपययौ०
 Mh. 3, 389 । मदकारी सामान्येन यः कश्चित्तत्र त्रितित्तः । मधुच्छिष्टं
 सिध्यकं [sic] तत्र केचन मदनशब्दमाहुः । तत्र च मद मुचि कल्के इति
 धातुरन्वयः साधकः ॥ 496 ॥

[वेदना] अनुभवे । संमू० Mh. 3, 414 ॥ [यापन] त्यागे । प्रवतश-
 चुपराभयशङ्कया यदि करोति धनस्य स यापनम् । वर्तने अतिवाहने । मुस्यदर्श-
 यत्रतत्रस्थः कुर्याज्जीयस्य यापनम् । यापनं च यापना च ते यापने इत्युत्पत्त्यो-
 भयतिङ्गत्वम् ॥ [कल्पना] कर्तने छेदनक्रियायाम् । इमभुकेशनख-
 दैर्घ्यकल्पना । कर्तने छेदनमाण्डेपि । यावत्त सेव्यते शंभोर्भक्तिः संसारकल्पना ।
 क्लमौ रचनायाम् । आकल्पकल्पनासज्जाः । उद्देशे ब्राह्मणार्थे वस्तुस्थापने ।
 अर्थपाद्यादिकल्पनाम् । गजसज्जने शृङ्गारणे । कल्पनासज्जसेनानीनीतियन्धुरबन्धुर
 इत्यादौ ॥ 497 ॥

विकल्पे । विधूतकल्पनाजालेत्यादौ । आकलने । स्याज्याः संसारकल्पनाः ।
 विधाने । दिग्भेदं कल्पना धातुः । विभाजने । विध्वंस्यवादमन्त्रार्थनामधेयादिकल्पना ॥
 [स्पर्शन] समीरणे । स्पर्शनं हि क उच्यते चक्षुषा । स्पर्शे । गोः स्पर्शनं ब्रा-
 ह्मणतर्पणं च c. Mh. 3, 421 । दाने । स्पर्शनं पुण्यदर्शनम् ॥ 498 ॥

[गन्धन] हयेपि । तद्वन्धनं शोडुरकंधराणां नैवाद्रियन्ते सुजनाः खलानाम् ॥
 [संतान] संततौ प्रवाहे । अस्यां० Mh. 3, 423 । देववृक्षे वृक्षसंतानादि-
 पुत्रे [?] । Ku. 7, 3 । अपत्ये । Ra. 2, 65 । गोत्रे । संतान० Mh. 3,
 422 ॥ 499 ॥

[स्तनन] कुत्सिते । अने अम्मःस्थशब्दे । स्तननितम्बभरास्तननं मुहुः ।
 देवशब्दे । बुन्दुभिस्तननपुष्पवर्णैरन्धमोक्षत भवः सुरैरपि ॥ [सज्जन] इभस-
 ज्जीकरणे साधौ च । किं दुष्करं भवति सज्जनसंस्कृतानाम् ॥ 500 ॥

पटगुल्मे सेनासंनिवेशविशेषे । सेध्येपि सज्जनमुखे सुखमेत्यपीरः ॥
 [चेतन] प्राणिनि । Me. 5 ॥ [तेजनी] मूर्ध्वतेजोयस्यौ ओषधिभे-
 दौ । शाणोपले । केनासिर्वा रणमुचि रसचेजनीतीदृष्टः ॥ [तेजन] वेणौ शरे
 वा । हिमयति तेजनसरलेद्भुदीकान्ते ॥ 501 ॥

[पिशुन] स्पृहा दुरात्मन् । दुष्टे जने । Sp. 4931 । सूचके । Ku. 8, 86 v 1. ॥ [वेष्टन] इयेपि । अस्पृष्टालकवेष्टनौ ॥ [शकुन] इयेपि । अवामवाशितशकुनसूचितशकुनः ॥ 502 ॥

[वृजिन] केदो । कचन विजने कूपवृजिन इत्यादौ । चर्मणि । वृजिनपा-
शरणान्वधादरीन् । किन्त्रिये । Bhag. 4, 36 ॥ [भूतात्मन्] धातरि । स ते
मगवान्भूतात्मा इवःभेषसं रास्यति ॥ 503 ॥

[संस्थान] आकृतौ टड्डे । संस्थानमास्याय मनो जहार । मृत्यौ संनिवेशे
ष । माताकार इव स्वयं स विरुधे संस्थानमुधैर्हिसाम् । शतुप्पये । स तस्मै
अपदिशति अमुष्मिन्संस्थाने इतरक्षिणो महीतम्य ॥ [विच्छिन्न] इयेपि ।
Śr Ch 2, 51 ॥ 504 ॥

[आसन] करिस्कन्धे । आसना० Mh. 3, 349 । पीठे । Ki. 2, 57 ॥
[मलिन] समते । Su. 3049 । पनसि षावे । मलिनैः पापकर्मभिः ॥
[आराधन] साधने । न्यस्या० Mh. 4, 159 । तोपणे । शकराराधनं धनम् ।
उपासायाम् । Ku. 1, 58 ॥ 505 ॥

[अधिष्ठान] पुराधासनयोः । उद्यैस्त्वेकस्तूर्णमस्त्रापगाभ्यः साधिष्ठानास्ते किमा-
धर्ममत्र ॥ [आतश्चन] प्रतीवापे इवद्रम्यस्य भाण्डाङ्गाण्डान्तरसेपे आप्यायने
वा । सुधारसाश्चनचम्बुचम्बुचन्द्राशुशुभीकृतचन्द्रतेखा । जवने वेगे । आतश्चनं
पञ्चशरस्य बाणाः संशप्य शीघ्रं भ्रुवनं जयन्ति c. Mh. 4, 161 ॥ 506 ॥

[आस्कन्दन] रणे । आस्कन्दने० Mh. 4, 162 । आक्रान्ती बलास्वीकारे ।
एते इडास्कन्दनमन्तरेण रणेषु योग्या न भवन्ति वाताः । शोपणे प्रापणे वा ।
प्रीप्ता० Mh. 4, 162 ॥ [चित्रभानु] इयेपि । सांध्य० Mh 4, 173 ॥
[पृथग्जन] इयेपि । Ki 14, 24 ॥ 507 ॥

[अभिजन] कुले । Ku 1, 26 । जन्मभूमौ । य- कन्यकुम्भाभिजनः
स राजा ॥ [समपन्न] इयेपि । राजा० Mh. 4, 197 ॥ [अपदान] स्मृतने ।
सौन्दर्यमालोक्य विलोठचक्षुषामात्मापदानं विधुना विधीयते । अद्भुतकर्मणि ।
Ku 7, 48 ॥ 508 ॥

[निर्वासन] मारणेपि । मोक्षे चित्तमिव व्यधात्स बहुधा निर्वासनं विट्-
षाम् ॥ [घनाघन] शक्रे घातुके वा । परमदानवलोकघनाघनाः । मत्तेभवर्षु-
कान्दयोः । घनाघना नीलघनाघनप्रियां प्रियाभिमामुत्सुकयन्ति यन्ति च ॥ 509 ॥

[अभिमान] अर्थादिदर्पे । Ki. 2, 13 । शाने । वृद्धाभिमानेन विना न
मोक्षः । प्रणये । प्रिया० Mh. 4, 156 । हिंसायाम् । यः शृ० Mh. 4, 156 ॥
[आवेदान] आवेदो । दर्पा० Mh. 4, 161 ॥ 510 ॥

[निरसन] इयेपि । निरसनमरिसार्धस्थाय चक्रे स तत्र ॥ [विरोचन]
चन्द्रे । वैरोचने महसि मुक्तशुच्यकोराः । अग्नौ । इधे विरोचनदर्वि गिकरो
जटानाम् ॥ [विद्वकर्मन्] मार्ताण्डे । अग्न्यानामिव विद्वकर्मकिरणाः ।
सुरशिल्पिन्यपि । स्वकीयं निन्दति व्याधो विद्वकर्मणिमर्जुनम् c. Mh. p.
51, 8 ॥ 511 ॥

[निर्यातन] वैरशुद्धौ । निर्यातनं यातनया रिपूणाम् । शाने । निर्यातनं धन-
ततेः स विधाय पात्रे । ग्यासार्पणे निक्षेपप्रतिदाने । शास्त्रा० Mh. 4, 177 ॥
[अभिपन्न] अपरादे प्रमादयति । अभिपन्नेषुरभूदयार्जुनेपि । अभिप-
न्ने । औचित्यं जलताभिपन्नद्वयः कुर्मात्कर्यं दुर्जनः । व्यापन्नते । प्राणं यदभि-
पन्नस्य व्रतमाहुर्मनीषिणाम् । हुते अभिहुते । अभिपन्न बलवता दुर्बलं हीनसाधनम्
c. Sp. 500 ॥ 512 ॥

[आयोधन] निषाये । श्रद्धा० Mh. 4, 159 । इयेपि युद्धे च ।
Ra. 5, 71 ॥ 513 ॥

[सनातन] नित्ये । K. N. 2, 42 । विष्णौ । इरश्ये तेन सनातनः
क्षणात् ॥ [स्तनयित्सु] इयेपि । यत्नोयं स्तनयित्सुना विरचितो मन्ये तदुच्छि-
न्त्ये ॥ [महासेन] इयेपि । अपरित्यक्तकुमारभावेपि महासेन इत्यारौ ॥ 514 ॥

[आत्मयोनि] ब्रह्मणि । Ki. 3, 7 ॥ [विहनन] पिञ्जे विह्वले ।
वने विहननाकुले । वधे । विहननमबुधाः शत्रोरिच्छन्ति पराक्रमाय बुद्धिबलात् ॥
[प्रतियत्न] संस्कारे सतोः गुणान्तराधाने । प्रतियत्नममेक्षते नहि प्रति-
भातरवसहोदरी सभा । तिप्सायाम् । मिथैव कुरुते मूढः प्रतियत्नं धनं
प्रति ॥ 515 ॥

[अपाचीन] विपर्यस्ते अन्यथादृष्टे वस्तुनि । सोपाचीनानि पश्यति
Sp. 5360 । अपाङ्गधादित्वस्यार्थे । सेवेत पाठे प्राचीनमपाचीनमतोन्यदा ॥
[सारसन] मेखलायाम् । विरंभरासारसनावमाना पुण्ये लोकत्रयसामर-
स्यम् । उरले । Śl. 3, 10 । कम्बुकमात्रेपि ॥ 516 ॥

[उत्पत्तन] उत्पत्तौ । लोकत्रयोत्पन्नहेतुतया तदायं लोकः करोति ददयं
प्रणतिप्रवीणम् ॥ [आकलन] ग्रहणे स्वीकारे । कलनायां विन्तने वा ।
गूढार्पाकलने माय्यं सावधानेन धीमता ॥ 517 ॥

[प्रवचन] वेदे । AK. II, 7 10 । व्याख्यानं सुवचसि शोभने वचने
वा । प्रवचनवर्षाद्यतरे परिचयमुचितं न मुञ्चति ॥ [प्रतिमान] प्रतिष्ठापायां
प्रतिविम्बे । किं तस्याप्रतिमानमागमदसः सिंहस्य गण्यो यजः । गगदन्तान्त-
राले । Śl. 5, 36 ॥ 518 ॥

[सामिधेनी] कचि समिधां प्रक्षेपणमन्त्रे । सामिधेनीरनुब्रुवन् । समिधि
प्रक्षेप्ये काष्ठे । दूरेष्वशङ्कितभिः कुशसामिधेनीर्वारं च पुष्पकतमूलमुपाहरन्ते ॥
[अष्टयजन्मन्] द्विजे ब्राह्मणे । M. 10, 75 । अष्टये ज्येष्ठे । अष्टयजन्मा
यदा तिष्ठेदादध्यादनुमः कुशम् ॥ [अनुष्ठान] इयेपि । Ku. 6, 15 ॥ 519 ॥

[कात्यायनी] काषायवत्काषण्डायाम् [sic] तपस्विन्याम् । कात्यायनी
नीतिविशारदा च । उमायाम् । कात्यायनी जरढकेसरिणाहरन्तीत्यादौ ॥
[निशमन] इयेपि । निशमनमपि पाप्मनां निषिद्धम् ॥ [प्रयोजन] कार्ये ।
Ku. 3, 1 । हेतौ । तदुच्यतामागमनप्रयोजनम् ॥ 520 ॥

[आवर्जन] दाने । अर्थावर्जनमन्तरेण न भवेत्पुण्यस्य वृद्धिः परा । नतौ
मनोदतौ वा । आवर्जनेन जनसंसदि सज्जनानाम् । भक्षिपि । योगीव वृषिबीजायः
परारर्जनपण्डितः ॥ [संमार्जनी] शोधन्याम् । संमार्जनीभिः परितः क्रियन्ते विसृजि-
तैकावलिमौक्तिकानि N Ch I, 27 ॥ [संमार्जन] क्षातने । संमार्जनं तत्क-
थितं मलानाम् । रूपे संस्कृतौ च । स्वयामसंमार्जनजीर्णपाणिः ॥ 521 ॥

[राजादन] उत्कृष्टमोज्ये । राजादनं पुण्यकृतो तमन्ते ॥ [उपधान]
वृष्टान्ते गण्डके मूर्धाधारे च । Śl. 2, 77 । प्रतिविम्बे प्रतिफले तत्समर्पके वा ।
अन्यत्त्वमुपधानानि स्फटिकस्येव कुर्वन्ते ॥ 522 ॥

[विद्वक्त्रेण] ऋषौ । विद्वक्त्रेण सेनया सोभ्यगाद्य । गणेश तत्संबन्धेव ॥
[क्रतुध्वसिन्] शिवे । नमोस्तु ते क्रतुध्वंसिन्सर्वकामफलप्रद । दानवे । नात्र
क्रतुध्वंसिनमाद्रियन्ते ॥ 523 ॥

[प्रसाधनी] कट्टनिकायाम् । Mh. 4, 163 ॥ [प्रसाधन] आराधनमण्ड-
नयोः । H. Ch. 6, 1 । अर्जने । अर्थप्रसाधनमनन्याधिया प्रचिन्त्यम् ॥
[कृष्णवर्त्मन्] इत्येपि । कृष्णवर्त्मस्यदहन इत्यादौ ॥ 524 ॥

[उपासन] इत्येपि । Mh. 4, 163 ॥ 525 ॥

[व्यालप्राहिन्] इत्येपि । Sp. 6329 ॥ [मातुलानी] मातुलप्रियायाम् ।
M. 2, 131 । मङ्गायामोषभिभेदे । Mh. 4, 187 ॥ [मदीपन] औषधिरेव
ब्रूम्यैव [?] प्रसिद्धा ॥ 526 ॥

[प्रतिपादन] बोधने । शास्त्रस्य शिष्यप्रतिपादनं न यदित्यादौ [?] ।
प्रतिदाने । कलं तु पात्रप्रतिपादनं भियः ॥ [हरिचन्दन] कुङ्कुमे ॥
Ku. 5, 69 ॥ 527 ॥

[अन्तावसायिन्] इत्येपि । अन्ता° Mh. 5, 24 ॥ [अतिसर्जन] वधे ।
निविधप्रगत्यातिसर्जनप्रियाः [sic] । दाने । अर्थातिसर्जंतुग्या पुण्यसमाभवे-
त्यादौ [sic] ॥ [अपमार्जन] शुद्धौ । त्रिरात्रामेदपः पूर्वं द्विः कार्य-
मपमार्जनम् c. M. 2, 60 । त्यागे । शत्रूणामपमार्जनं यदि भवेशाभ्यन्तराणां
[sic] तत इत्यादौ ॥ 528 ॥

[उपस्पर्शन] स्पर्शे । यूपोपस्पर्शने स्नानम् । स्नानाद्यमनयोः । हनोप-
स्पर्शने शुद्धौ ॥ [अभिनिष्ठान] अक्षरे । नासिक्त्यत्वं [?] अभिनिष्ठाना नि-
र्यान्ति ॥ 529 ॥

[मेघवाहन] इत्येपि । मूर्तिमानपि स मेघवाहनः ॥ 530 ॥

[पवनाशन] इत्येपि । पवनाशना अकुटिलाः ॥ [प्रतियातना] प्रतिवि-
म्बे । H. Ch. 78, 5 । प्रतिबिम्बहारेण प्रतिमायामपि । H. Ch. 63, 18 ।
प्रतीकारे । K. Pr. 293, 2 ॥ 531 ॥

[हृदयविलासिनी] वेदयाम् । नेत्राञ्जने हृदयविलासिनीनाम् ॥ [जपा] इयेपि । Pa 824 c. Su 726 ॥ [कम्प] कम्पः बो धा गुरुस्ते भयतु बल-
भिरा जृम्भितेनात्र याहीत्यादौ भयवेपथुसात्त्विकभावभेदयद्वेणु यथासहदयत्वं
व्याख्येयम् c. Dhv 101, 10 ॥ 532 ॥

स्वरभेदो गान्धर्वशास्त्रप्रतिशाख्यशास्त्रादिषु कृतलक्षण ॥ [रूप] मन्थावृक्षौ ।
भयुग्मे सपटेद्वेपथुग्मे. रक्षसगामि नृ [sic] । मृगसौन्दर्ययोः । क्षुराकारमपि
रूपसंपन्नम् । शब्दे । सवोधने चोशनसस्वरूपम् Jārikā Pa. 7, 1, 94 । माद-
कादौ आकारे च । H V 1, 2 । स्यभावे । तद० Mh 2, 294 ॥ 533 ॥

[त्रपु] रङ्गे सीतके च । विषतत्त्वपुर्णवेष्टने । एतौ लोहद्रव्यभेदौ ॥ [कल्प]
विधौ न्याये [sic] धा । स एव प्रथम कल्पः । सर्वेते प्रत्ये । Sp. 7871 । ब्रह्म-
दिने । अनेककल्पजीवी यः ॥ 534 ॥

[कूप] गर्ते । एतन्मूवककूपनिर्गतमहामृत्स्नाकुलं वैरिणाम् । उदपाने ।
H Ch. 49, 1 । गुणवृक्षके नीवन्धनकाष्ठे । नीः कूप० Mh 2, 293 ॥
[क्षेप] क्षेपणे । Me. 47 । अवज्ञायामपि । क्षेपेण्ये न विहस्यान्य दुक्त्या
चक्र-वारितेत्यादौ ॥ [लेप] लेपने । सनान्तरे चन्दनपङ्कलेपः । मृत्क्रियायाम् ।
लेप० Mh 2, 295 । प्रत्युमेव० M. M. 166, 4 इत्यादौ मुक्तिवारक्षोपचारात्
॥ 535 ॥

[शाप] भाकोशे पाप्मारुप्ये । Ra 1, 78 । शप्ये सत्यंकारे । त्वन्०
Mh 2, 296 ॥ [पुष्प] इयेपि । पुष्पितवल्लीसंयुक्ताः ॥ [गोप] वल्लव्या गो-
भारिकभार्यायां द्वितिक्रकः । गोधैव कथिन. सलेशमवताशोष्ठे हसन्व्यो हरिः
c. Dhv 98, 4 । शारिवा भोपधिभेदः । तत्र च स्त्रियामेव । पातरि रक्षके गो-
ष्ठाध्यक्षे च । Śi 6, 49 ॥ 536 ॥

यामवृन्दपतौ । कुलानि त्रेणयो गोपाः शिल्पिनो वाणिजास्तथा । पात्रादिषु
गोपायते इति गोप इत्यादि स्त्रियां गोपाशब्दः । गोष्ठाध्यक्षेपि । यः पातीति पाते-
रानुपसर्गेति [Pa. 3, 2, 3] कप्रत्यये तथैव स्त्रियां गोपाशब्दः । वल्लव्यां तु
जातिवाचित्वात्पुयोगाद्वा ङीपि [sic?] गोपीशब्दः c Pa 4, 1, 93. 48 ।

शारिवायां जातिवाचित्वादेव गोपीशब्दः । शालिगोप्यो जगुर्यश इत्यादौ [Ra. 4, 20] गोपायते कर्मण्यणि Pā 3, 2, 1 ॥ [तल्प] शय्यायाम् । तल्प-मस्तरल्पमुर्वी । भट्टदारेषु । यत्राधिरूढगुरुतल्पमतिष्मरदिम भट्टमं दुरितराशिरिव प्रचके । भट्टः कोट्टादिप्रकारकोपरि युद्धस्यानम् । विशीर्णं Ra 16, 11 इत्यादौ वेदमन उपर्याधारे । अस्मदेशभाषया गतावशब्दवाच्ये ॥ 537 ॥

[धूप] इयेपि । H. V 1 1 ॥ [वपा] इयेपि । एते वपानिवसनादिव जातगन्धा धूर्ता मुदं समरभूमिमतामरन्ति ॥ [वाप्प] इयेपि । Me. 12 ॥ [सूप] सूपकारके । सूपैः सूपयनैरिव ॥ 538 ॥

[शप्प] मन्थिपर्णे सुगन्धद्रव्यभेदः । श्रीहो रुडे । क्रीवात्क्रीणीत शप्पाणि । हरित्तिगे । शप्पैरर्धावकीर्णैः समविततमुखः Sā 7 ॥ [विटप] शाखायाम् । कुर्वन्त्या विटपासक्तविलसत्कृष्णाजिनौषानिव । विस्तृतां सम्भवे च । वृक्षेव-पेतविटपेषु विवृद्धिमेति । स्तम्बस्तृणादिगुच्छः ॥ 539 ॥

[आक्षेप] आकर्षणे । य उत्पत्ताक्षेपचलैर्बिलोचनैस्त्राक्षिसापत्न्यमिव प्रयुञ्जते c. Ku. 5, 35 ॥ [उडुप] इयेपि । II Ch. 52, 1 ॥ [आवाप] आलवाले । आवापेषु Mb 3, 430 । प्रक्षेपे । अस्तं शरावापमपि स्वहस्तात् । प्रक्षिप्यते अस्तिन् प्रक्षिप्यते अनेन प्रलेपगमिति वा प्रक्षेपः । बलये । प्रकोष्ठं शुशुभे तस्या गतमावापशून्यताम् ॥ 540 ॥

रुडे । आवापपूता प्रतिभा विभाति । प्रधाने यज्ञादौ पूर्वोत्तरत्र यो मध्यं पाति शविरारिः । तत्रावापशब्दः । नीतितन्त्रे । Bā. I, 24 । [आकल्प] कल्पने उद्देशे । Mb. 3, 432 ॥ [काशिपु] आश्वगदनाशे युगपद्विद्यतया च काशिपुशब्दे-नोच्यते । इयेपि । सतां गृहे यत्करोपि हिरण्यकाशिपुस्यतिम् ॥ 541 ॥

[कुतप] वाद्यविन्यासे वाद्यानां तवादीनां सज्जीकरणे । कुतपविधौ भरतः स्फुटं प्रवृत्ता इत्यादौ । दर्भकालप्रभेदच्छागरोममयवस्त्रेषु । वीणि आदे पवित्राणि दौहित्रः कुतपस्तिताः । कालप्रभेदो दिनस्याष्टमोऽंशः ॥ [रुच्छपी] कूर्म्याम् । कच्छ-पीमायतां विशात्कूर्मं तु परिमण्डलम् । वीगायां वीणाभेदे सारस्वतारये । उद्वच्छ-त्कच्छपीध्वानभ्रजोन्मुखसमदि ॥ कूर्मावः H V. I, 9 इत्यत्र कूर्माशब्दः कच्छप्यामेव कविना धमात्ययुक्तः ॥ 542 ॥

[कलाप] संहतौ समूहे । भुजंगमोघद्वजटाकलापम् । धर्मे मयूरविष्टे [sic] काष्ठ्या च । तसस्कलापाद्बृहन्नितम्बे यने च कान्ता जघने च चेदः । तूणीरे इषुधौ । कलापयुक्तं कथञ्च धनुश्च ॥ [प्रताप] इयेपि । वन विहितसत्पतापास्तेमी साताः खलाध वर्धन्ते ॥ [सुरूप] इयेपि । Mh. 3, 438 ॥ 543 ॥

[प्राप्तरूप । अभिरूप] सुधरूपिणोरित्येव । इयेपि । प्राप्तरूपपरिभाषितं यवः कस्य चेतसि चमत्करोति न । अभिरूपाय कन्या दातव्या c. M. ७, ६८ ॥ [अवलेप] इयेपि । H Ch. 10, 8 । गर्हणा अवशा ॥ [परीवाप] परिच्छेदे परिजने सलिलस्थितौ च जलाधारे । भृतपरियापा मुनयो वनभुवि राज्यं प्रतायन्ते । घघने केशनियारणे । एत० Mh. 4, 209 ॥ पृथुमाशु भाण्डा-
ज्ञाण्डान्तरक्षेपे सलिलस्थित्युपचारान् ॥ 544 ॥

[वृषाकपि] विष्णुशिवयोः । पृषे सङ्गं विश्वद्वयसि सनत तार्क्ष्यवतने रिपोः शूलोद्देशी प्रथम इह सचन्दक इति । सदा शक्तेर्भर्ता भवति मनु मा चापि भजते [c. 566, C.] समयानुयाही प्रभवति वृषाकप्युपमितः ॥ अग्नौ इन्द्रे दिवाकरे वा । वृषाकपिरिवातपम् ॥ 545 ॥

[मेघपुष्प] घेतसो लतामेदः । जले । मेघपुष्पविपरीकृता दिशः ॥ [उपक्षेप] इयेपि । पूजोपक्षेपसक्तो मे कातोपक्षेपहेतुना ॥ 546 ॥

[रेफ] इयेपि । पापहिरेफाभ्युपितान्वनान्तान् ॥ वाद्यविशेषे तु रेफ-
वर्णसाधर्म्यात्प्रयोगेवि उपचाराद्रेफः ॥ [कम्बु] वलये । शङ्खकम्बुवनिरीकृत-
बाहुः । शङ्खे । H Ch. 11, 13 । शालिधूलौ । कम्बुकमिष तण्डुलककण-
विनिविष्ट मिश्रमप्यभिदेव्यादौ । अत्र तु नपुंसकलिङ्गः ॥ [बिम्ब] मण्डलप्रति-
बिम्बयोः । Ku. 8, 61 ॥ 547 ॥

बिम्बिकाफले । Ku. 3, 56 । देवप्रतिमाद्याकारे तु प्रतिबिम्बोपचारान् ॥ [पूर्व] प्रावि देशे दिशि वा । Ra. 3, 42 । पूर्वजेषु पितृषु पुंवहुत्वे । Ra. 1, 67 ॥ 548 ॥

आयर्थे । Ku. 7, 54 ॥ [डिम्ब] विप्रवे । M. 5, 95 ॥ [शम्भ] मुसलामस्ये लोहे लोहमण्डलके । शम्बाकृत इव क्षेत्रे बीजमाशु प्ररोहति । शम्बाकृतो दासदण्डायस्थितलोहमण्डलनूर्णाकृतः । भेयोन्विने पयौ च । अराल-
कलितापा हंसि शम्भ [sic] त्वत्त परोक्ष क इत्यादौ c. Mh. 2, 301 ॥ 549 ॥

[कदम्ब] इयेपि । कादम्बाः सुन्दरमिससुरन्तरिक्षे ॥ [कदम्ब] मरुती ।
 Śi. 39 ॥ [द्विजिङ्ग] इयेपि । वंशे कुटिलगतीनां द्विजिङ्गताडोपरदितानाम् ।
 [नितम्ब] इयेपि । Sp 4811 ॥ 550 ॥

[गन्धर्व] अन्तगमवमरुदे अन्तरिक्षवासिनि मूनमेदे । अस्माभि० Mh. 3
 692 । अद्वमृमभेदयोः । राजगनीव गन्धर्वाधिष्ठिता । दिव्यगायने ।
 Śi. 36 ॥ पूर्वद्विजिङ्गमन्धर्वा वान्तेषु कैश्चिपठिताः ॥ [त्रेरम्ब] महिषे ।
 त्रेरम्बनादिनमयादपदान्ति सन्तः ॥ 551 ॥

[कुटुम्ब] सविमये जने । Su 498 । मेरे । M. 11, 12 ॥ [भा]
 प्रमायाम् । Su. 1999 ॥ [कुम्भ] कट्फल वरमकरगणायौषधिः ॥ 552 ॥
 सावटम्भे घरे । कुम्भापहृदगमनः कुपितेति कटम् ॥ [शम्भु] अर्हति
 क्षणकानां देवते । शम्भुः० Mh. 2, 307 । विविधिवयोः । H. Ch. v. 1
 ॥ 553 ॥

[विभु] स्नामिनि । Śi. 1, 3 । व्यापके । येनोदारे धरिष्याः स
 जयति विमुक्तारितेच्छो वराहः ॥ [हिम्भ] शिशौ । R. K. 7, 32 ।
 वानिधौ भूवे । पार्थः पातालमूलः प्रविशति नगरं सामहिम्भैः परीतः ॥ [स्तम्भ]
 स्युगलवयोः । Śi. 5, 48 । भावे सास्त्रिके । देहस्तम्भः श्यमयति गति०
 M. M. 178, 5 ॥ [स्वभू] इयेपि । देवा० Mh. 2, 308 ॥ 554 ॥

[गर्भ] कुक्षौ । गर्भस्येन समस्तदा । भूमे तदन्तरस्थे जन्तौ । Me. 9 ।
 आशये । गर्भं न जानाति सलस्य कश्चित् । बालके । द्यन्दरा गर्भरूपाः ।
 अभ्यन्तरे । Śi. 3 । भूगत्वोपचारात् । Ra. 13, 4 ॥ [जृम्भा] धिका-
 से प्रसरे वा । M. M. 312, 3 । वदनन्यादाने । H. V. 1, 2 ॥ 555 ॥
 गात्रविरामे अद्रागदने । भूमद्रोत्कम्पनृम्भा स्मितललितकृता दिव्यनारीजनेन ॥

[शुभ] इयेपि । कः स्या० Mh. 2, 307 ॥ [नाभि] प्रयुक्त० Mh. 2, 305
 इत्यादौ क्षत्रिये दादशराजमण्डलमध्यगते चक्रवर्तिनि विजिगीषौ जेतुं प्रवृत्ते च

राशि । तथा चक्रमध्येषि ॥ प्राण्यवयवे । Ra. 7, 9, Ku. 7, 60 ॥ निर्नाभि
कौशेयमुपोदवाणमित्यादी तु भीमोपि भीमसेन इव मृगाभी नाभिशब्दः c. Ku
7, 7 । नाभौ कौशेयं नाभिकौशेयमिति तु न व्याख्या । अभ्यङ्गनेमध्ये प्राण्य-
ङ्गोद्गमना द्रव्याणां विविद्वत्त्वात् ॥ 556 ॥

[निभ] इवाजे । कालकूटनिभात्कण्ठे कालकूटं कृतस्त्वया ॥ [सभा] संस-
दि गृहे वा । Ku 7 29 । गोष्ठ्या सददवसहासनवन्दे । K. K. S. 1, 46 ।
धूते धूतरीडास्थाने । सभायामुद्योग रिदधति यथा पूर्ननिवहा ॥ [जम्भ]
रये मुखे वा । अहि° Mb 2, 304 । अशने । सज्जम्भनृम्भं भवति क्षणेन
॥ 557 ॥

दैत्यभेदे । Śi 1 ॥ [प्रभु] शक्ते । मदेशं त्यद्वृते नास्ति सत्पारोत्तारण-
प्रभुः । स्वामिति । Ku. 3, 1 ॥ [रम्भा] कदल्याम् । रम्भोरु सहस्रं रूपम्
c. M M 268, 4 ॥ [रम्भ] वैगवे दग्धे । अमुष्य सनापमुषा महिम्ना नृणां
मशाम्येदमसां सदैव । श्रीमन्महाहसनिवेदितस्यादयः सरोम्भो न न रोचते मे ।
अत्र हि सरो रेकसहितोम्भो नष्ट रोचते स चादौ वकाररहित इति व्याख्या-
याम् । इम्भो न रोचतेपि तु रम्भो वैगवदग्ध इति सप्रचते । रम्भस्तु वैग-
वदग्ध इति तु व्याख्या ॥ 558 ॥

[ककुभ] कीणापसेवे कीणापस्तात्तन्त्रीनिबन्धनस्थाने येयभेदे ना [sic] ।
ककुभध्वनिनादितः । अर्जुनद्रुमे दिशि वा । ककुभ ककुभैरिवाजिता इत्या-
दौ ॥ [ऋपभ] गीतस्वररे । Śi 11, 1 ॥ 559 ॥

[करभ] कनिष्ठामणिबन्धान्तरे । Sp 1991 । वष्टे । Bh S. 22 ॥
[सुरभि] गदि । Śi 5, 64 । कामपेनौ मनोज्ञे च । Ra 2, 3 ।
सहस्रैतवालुक्यौ लताभेदौ ॥ 560 ॥

सुरायाम् । सुरभिपानमदोक्तमानसा । सुगन्धौ मधौ च । Śi 6, 2 ॥
[दुन्दुभि] मेर्याम् । V S. 25 । अक्षकिन्दुत्रिकद्वये । दुन्दुभ्या कित किं तथा
पतितया यद्विपदी हारिता ॥ 561 ॥

[कुसुम्भ] महारजने पद्मके । कौसुम्भाम्बरधारिणी रतिलघुपालम्बमुक्ता-
ङ्किता । करके जलमाण्डे । विलम्बेण कुसुम्भसम्भृतजलैर्यात्रासु जग्मे जनैः ॥
[वर्षाभू] द्रवे । वर्षाभूमिः सत्रया भूः प्रावृषं द्योतयत्यसौ ॥ 562 ॥

[विष्कम्भ] विस्तारे । विष्कम्भपत्रभागश्च विष्कम्भत्रिगुणश्च यः । प्रतिवि-
म्बे । दिशः प्रकाशयत्याशु रविविष्कम्भ--- । नाटकांशे भाव्यसूत्रकेङ्कण्डे ।
शुद्धः संकीर्णो वा हिविधो विष्कम्भकः प्रयोगज्ञेः c Bh. N 18, 35 ॥ [वल्लभ]
दयिते । राजीविनीजीवितवल्लभस्य Vik. Ch 1, 35 । अध्यक्षे । गेष्ठे तु वल्लभकृता-
तिथिविधियेषु । हये । Ś. 5, 56 ॥ [विलम्भ] इयेपि । याचन्ते ये सविल-
म्भमर्धिनः स्वजना इव ॥ 563 ॥

[वृषभ] द्रव्यमिद्वाशकाप्यः ॥ [आलम्भ] स्पर्शने । दुरालम्भा हि वि-
पयाः कण्टका इव वेणिनः । वधे । गयलम्भः कलियुगे विहितोपि न दास्यते ॥
[आरम्भ] इयेपि । Ra 1, 15 ॥ ॥ 564 ॥

[विदर्भ] जने पुंसि । ततो विदर्भाविपतेस्तनूनाम् । अभ्यन्तरे पुंस्येव ।
करकमलविदर्भं वैष्णवी तत्र दम्ने । कुशवियुक्तेनुसर्तन्यम् ॥ [विप्रलम्भ]
विसंवादे । सभद्रमेस्य नृपिता जनविप्रलम्भा दुःखाद्ययान्ति हरिणा मृगनुष्णि-
काभ्यः । विरहे । Kd. 1, 17 । वञ्चनायाम् । कं बाधते न तुजनं जलविप्रलम्भः
॥ 565 ॥

[किम्] कुत्सायाम् । Ki. 1, 5 । प्रभे । किं किं सिंहतनूरसदृशवपुः । वितर्के ।
M. M. 178, 5 । प्रभ एवाक्षेपपर्यवसायिनि । Su. 3451 ॥ [मा] लक्ष्म्या-
मपि । सदा शक्तेर्मर्ता भवसि ननु मां चापि भजसे see 545, C. । प्रमाणे ।
मेयानुपङ्गिनी मा च ॥ [लक्ष्मी] हरिषियायाम् । Su. 79 । संपदि । Su
278 । शोभायाम् । Ś. 10 । ओषधिभिद्यपि निषण्डी प्रसिद्धा ॥ 566 ॥

[ब्राह्मी] वाचि । चतुर्मुखमुखप्रसृतं चतुर्धा वक्षेत्यादौ ॥ [ब्राह्म] ब्रह्म-
भवादौ । ब्राह्मीं कुर्यान्न वा कुर्याच्छैवीं चैव नियोगतः । आदिपहणादिदमाद्यर्थे
॥ 567 ॥

[राम] मृगभेदे । रामसेविता व्यसनता । कृष्णे । रामेण० Mb. 2, 326 ।
चारौ । विश्वाभिराम तव नाम सदा स्मराम । सिने । रामो यशोरामः ॥
[पदा] भ्यन्तयोः । पद्माकरास्तं गता हन्यादौ ॥ 568 ॥

संख्याभेदे निधिभेदे व्युत्पत्तिभेदे च । असंख्यैः पक्षैर्यो विजितवदुसंख्यः
परिवृतः । गजचिन्दुषु । नापनस्य [sic] चत्वारिंशद्वर्षदेदीयस्य गात्रे शोणा
चिन्दरः । पद्मवाच्या उत्पद्यन्ते ॥ [धर्म] पुण्ये देयमिदि च । Ki. 3, 4 ।
तस्माधनोपाये पुण्ये । Pr. P. 18 ॥ 569 ॥

स्थभावे । न दाक्षिरस्तीह मनुष्यधर्मगः । न्याये । M. 8, 20 । आचारे ।
Ri. 1, 13 । सोमपे याज्ञिके । धर्मः स्वकर्मकुशलो नयतीह पारम् । अर्हितायाम् ।
न० Mb. 2, 319 । उपमायाम् । अवरेट इव क्वातः शूद्रधर्मा स जानितः ॥
[जामि] ह्येपि । Sp. 2407 ॥ भर्तृभगिन्यां तस्त्वमृशान् ॥ 570 ॥

[काम] काश्ये अभितावे च । Sp. 3241 । ह्येदे । Ku. 1, 50 । मनो-
भवे । Ri. 16, 50 । अभ्यनुष्ठाने । K. Pr. 98, 5 ॥ 571 ॥

[यम] अग्निके । Ku. 2, 23 । निर्यकर्मणि । M. 4, 204 । यौ यमावभि-
गतौ सुमित्रया इत्यादौ सहगयोः सहजातयोर्द्वयोः परत्येक च तयोर्यमशब्दः । यमस्य
यमस्वसुधेतौ [?] शब्दाद्यनेनैव निमित्तेन ॥ [क्षमा] क्षितिक्षान्तयोः । क्षमस्य
बाल्यादुदितं क्षमापते ॥ [क्षम] युक्ते । Ki. 1, 45 । हिते । खन्० Mb. 2,
310 ॥ 572 ॥

[ह्याम] हरिति । M. M. 161, 5 । कृष्णे । Me. 18 । निशि । K. Pr.
180, 1; c. V. S. III, 1 । काम्नायामवस्तुता भवेच्छामा इत्यादिकृतलक्षणायां
नायिकायाम् । Me. 79, c. Sp. 6512 । विवद्वलतायाम् । Me. 101 ।
वटभेदे । Ra. 13, 63 ॥ 573 ॥

[समा] वर्षे । U. B. 27, 16 ॥ [सम] अनुषनीचे देशे । क्षणप्राप्ते चे-
गभ्युपरतिमप्राप्ते च समम् । सर्वस्मिन् । यातः समेषामुपजीव्यतां यः । सदृष्टे ।
Bhag. 12, 18 ॥ [गुल्म] सेनामिदि । न० Mb. 2, 315 । रक्षास्थाने
ब्रह्मादौ । भग्नापि नाम वारणस्य रक्षापेक्षीणि गुल्मकस्थानानि । गह्वरे । अशोक-
गुल्मे विहितस्त्वमास्व ॥ 574 ॥

[धर्म] उष्णे गुणे । Sā. 6 । स्वेदाम्भसि । M. M. 66, 10 । धीप्ते ।
Ra. 16, 43 । भावमिदि सात्त्विके भावविशेषे रुद्ध्या वर्तते । S. 1, 58 ।
आतपे । B. VI, 36 ॥ [तोम्म] इन्दिमात्रे आर्द्रतोषलक्षके । ब्रह्म० Mb.
2, 317 । हरिते यवे । क्रीवः क्रीणीत लोकमानि ॥ 575 ॥

[सीमा] अवधौ । M. 8, 6 । स्थितौ मर्यादायाम् । सीमां० Mh. 2, 333 ।
क्षेत्रे । सीमाः पक्षफला विदन्ति परितः साधुर्यया सत्क्रियाः । विषये । सीमां यदा
याति दृशोः कृशब्दी । केशभूषणे । सीमाभूषितसीमन्ताः ॥ [द्रुम] वृक्षमात्रे
चैषकुतोद्भवे च । Sl. 19, ॥ । पारिजाते । द्रुममुच्चखान नृगवत्तदद्भुतम् ।
॥ 576 ॥

[क्षेम] कुशले । Dhv 77, 5 । लम्परक्षणे । क्षेमे सुभिन्ने० Bh. Pā.
5, 4, ॥ vol. II, 438, 9 ॥ [ग्राम] संवसये वसत्यवपानादिविशिष्टे स्थाने ।
Su. 1771 । गेयभेदे । Śi. 1, 10 । एतेनैव निर्देशनेन करणयामः समग्रो गत
इत्यादौ वृन्दे समूहे सपूर्वक उत्तरपदीभूतः केवलस्याप्रयुज्यमानत्वात् ॥ 577 ॥

[भ्रमि] मोहे । K. Pr. 105, 8 ॥ [भ्रम] अतस्मिन्तद्भवे । Śā. 137 ।
मूर्छायाम् । 'घटी० Mh. 2, 323 । सप्तपण्डे । Ra. 6, 32 । छन्दे ।
शुश्रुभे शारदे राजा सिताभ्रभ्रमविभ्रमेण यः [?] ॥ 578 ॥

[रश्मि] घृणौ । Śā. 54 । प्रभवे । Ra. 2, 28 । वल्गायामपि ॥
[उमा] भद्रायाम् । समन्ता० Mh. 2, 309 । दुर्गायाम् । Ku. 1, 26 ॥
[भीम । भीष्म] हस्ते । M. Sl. 23 । राजभेदे । V. S. 21 । भयानके ।
भीमां भुकुटिमावभन् ॥ राजभेदे । Ku. 3, 19 । गाङ्गेयादिपदपरिहारेण
पर्यायवक्तृतया भयानकेषु तौ भयानकेभिषेयवत्सिद्धौ ॥ 579 ॥

[सूक्ष्म] अध्यात्मविषये । S. P. 20 । अध्यात्ममन्तरात्मविषयं रूपम् ।
अल्पे । वृक्षमाक्षरेक्षणदिवाशयनैव नित्यम् ॥ [हिम] शीते । Ku. 2, 33 ।
तुषारे । Ku. 1, 3 ॥ [भूमि] स्थाने आश्रयमात्रे । Ku. 5, 45 । पात्रे
योग्ये । H. Ch. 18, 13 । दद्यायाम् । सा शुमिर्दुर्गमा मृणाम् ॥ 580 ॥

[वाम] योषिति प्रतिकूले च । वामा अवामा अपि नैव सव्याः । वल्गौ
चारी । Me. 9 । सव्ये दक्षिणेवरे । Me. 93 ॥ । वामो] अश्वायाम् ।
तवामी वामीभिः सदनसविधा मान्ति सुचिरम् । हार्यवस्त्वर्थवाहयुग्मकृते
नेतव्यपदार्थप्रयोजनवाहनहयसंपादिते गन्ध्यादौ । Ra. 5, 32 ॥ 581 ॥

[जिह्वा] कुटिले मन्दके वा । Ku. 1, 8 ॥ [अम] पयले खेदे वा । Ku

5, 45 ॥ [क्रिमि] रोवे किम्युपलक्षिते । मयोष्टकं क्रिमिकरम् ॥ 582 ॥

[क्रम] परिषदचाम् । Ku 5, 32 । कल्पे म्याये । कोयं क्रमो यत्प-
रिगृह्य° Mb. 2, 310 । पारसेरे । K. K. S 1, 1 । परंपरार्था प्रवाहे ।
गुरुपर्यक्रमक्रान्तस्मृतिभ्रवणश्रुतिनीत्यादौ । आनन्तर्ये । Ra. 8, 7 । पदसंभो
परमेतनायाम् । नानृषि° कुर्वते काव्यं नाद्वयः क्रमपाठकः ॥ [शर्मा] शि-
म्यायां कृतपूर्णे शाखावयवे । न्यमोप° Mb. 2, 330 । हुमभिदि । Ra 3, 9
॥ 583 ॥

[कूर्म] प्राणिनि । Su. 1033 । यमिनामासने । निबध्य कूर्मं निगृहीत-
वित्तः ॥ [नेमि] मीधैर्ग° Me. 106 इत्यादौ कूपाङ्गे त्वरटिकायाम् [810] ।
तिनिशो वृक्षभेदः ॥ 584 ॥

[शम] हस्ते । षट्त्रिंशच्छमषड्भागसंमितं वेदिकतमा । निमग्नहस्तप्रव-
स्यायां राशाम् । BA. I, 24 ॥ [आम] रोवे । Si. 2, 64 ॥ [स्तोम]
अधरे । अग्निष्टोमादयो यज्ञा° । स्तुनौ । शंभोः स्तोमविधौ समुद्धतविधौ धम्या
जनाः केचन ॥ 585 ॥

[मध्यमा] इष्टरजस्कायां कन्यायाम् । मध्यमा° Mb. 8, 464]
[मध्यम] गीतस्थरे मध्यमध्ये स्वरग्यासत्वात् । छवतिष्ठी स्मृती ज्ञेयी द्वी पा-
मौ पङ्क्तमध्यमौ । देहमध्ये । Ku 5, 20 । देशभेदे । देशोक्तौ मध्यमः ख्यात-
स्त्वन्तरा हिमाविन्ध्ययोः । रागभेदे । Ra. 13, 7 ॥ 586 ॥

अग्न्यूनानतिरिक्ते । इयोस्तु तज्ज्ञं प्रवदन्ति मध्यम° c. Su 2019 ॥
[संभ्रम] भये । वीलस्यवीनभुनसपदुदस्वमानकैलाससंभ्रमविलोलश. प्रियायाः ।
सखेये त्वरायाम् । ससंभ्रमा सप्तसुहस्तमाश्रितैः । आदरे । सुभुक्तिं संभ्रमेण ते ॥
[व्यायाम] परिभ्रमे । व्यायामसुगुणगात्रस्य Kāś Pā. 6, 1, 63, Suar ॥,
139, 12 ॥ 587 ॥

पैरुपे । कलन्ति व्यायामा यदि भजति वैत्रं वशगतम् । कृत्ये चाणक्यल-
क्षिते कर्तव्यविशेषे । Bā 1, 21 ॥ [विद्रुम] वृक्षे । वेत्ततटेपूजतविद्रुमेपु ।
रत्ने । Ku 1, 44 ॥ [नियम] यन्त्रणायाम् । आकारवांस्त्व नियमादुपास्यो

न वस्त्वनाकारमुपैति बुद्धिः । प्रतिज्ञायाम् । इति० Mb. 3, 459 । निधये ।
अयं मे नियमो देव यस्यां हिंशि स वर्तते । धृते । Ra. 1. 94 । नियमार्थेयं
योग इत्यादौ व्यावृत्तौ यन्त्रणापर्यवसानिन्याम् ॥ 588 ॥

[विभ्रम] हेतायाम् । Ku. 1, 4 । मरते हेताविभ्रमादीनां भेद उक्तः स
इह हेतासामान्येन प्रसिद्धत्वा - - लक्षत्वाच्च न गृहीतः । भ्रान्तौ । पुंसेषु मृ-
गशृङ्गाया यस्यास्ति जलविभ्रमः ॥ [विक्रम] शक्तौ । विक्रमोर्जित०
Su. 551 । क्रान्तौ । व्यञ्जितक्रम इव त्रिविक्रमः ॥ [तल्लिम] इयेषि ।
V. S. II, 23 ॥ [आगम] शाले । आगमास्तत्त्वशंसिनः । महणेपि
Ra. 1, 15 ॥ 589 ॥

[अगम] गत्यभावे हुताभर्ण्यादौ च । U R. 27, 16 । बुर्गे बुर्गमे देशे ।
अगमशिखराख्यध्वन्द्रः कथं वह जीयते ॥ [गौतम] बुद्धे । गौतमेन बहुदस्य-
ताशयं प्रोक्तं अगदुपद्रवाशयम् । मुनी मुनिविशेषे । Ra. 11, 34 ॥ [संगम]
नदीसंभवे । संसंगमो यत्र समुद्रकान्तयोर्विशारवीथी ध्रुवमिन्दुलक्ष्मणः । सङ्गे ।
संगमविरहविवेके० Sp. 6671 ॥ 590 ॥

[आश्रम] ब्रह्मचर्यादौ । Ku 5, 30 । मते । आश्रमेषु सततप्रवृत्तान्
मन्त्रेषु । तपस्विनां स्थाने । कुसुमशरमुनिराश्रमब्रह्मचारी ॥ [निगम] वणि-
कपथे पुरे वा । न खलु निगममार्गं याति साध्वी कदाचित् । वेदे । साम्राज्ये
निगमस्य सर्वविषये शंभोरिवोऽगृम्भते ॥ [नैगम] वणिजि नागरे वा । पुराणि
भेगपथैव शिल्पिनो नैगमास्तथा ॥ 591 ॥

त्रिषे । नैगमाः सानुमन्तः ॥ भक्तिलिप्ति । त्रिन्विद्येतत्परमशब्दं यावदनु-
वर्तते ॥ [सत्तम] इयेषि । शृणु स्वं मुनिसत्तम ॥ [प्रथम] इयेषि । इक्ष्वा-
कुवंश्यः प्रथमो० Ra. 6, 71 ॥ उत्कृत्यो० M. M. 173, 2 इत्यादौ क्रियावि-
शेषगत्वादादित्वमेव सम्पत्ते ॥ [अधम] न्यूने गार्हिते वा । Pa 3508, d
॥ 592 ॥

बुधस्येपि । अधमावस्थितकुशला न जडा उच्चैःपदं यान्ति ॥ [अवम]
एवमिति व्यर्थम् । न्यूने गार्हिते वा प्रतिषिद्धे । अथ प्रभृत्यनव-
माहि० Ku. 5, 86 । बुधस्येपि । जटैरापुंशेभ्योऽपिरवमोसौ किमद्भु-

तम् ॥ [अग्रिम] अद्ये अद्येभवे । अग्रिमं न परिपीटयेद्दृशम् । प्र-
धाने । सर्वेषामग्रिमो ब्रह्मा वृणुयात्प्रथमं तु तम् ॥ [परम] उत्कृष्टे । परम
यो महत्तेजः परमं यो महत्तपः । अभ्यनुष्ठाने । Ka. 6, 35 ॥ 593 ॥

[ललाम । ललामन्] नवस्वर्गेषु ललामललामन्शब्दौ । ललामन्शब्दो
गान्तोऽप्यस्येताभ्यामप्यदिह गृहीत । उदाहरणमन्वेष्ट्यम् । दिङ्मात्रं तु दर्शयते ।
पुण्ये । लीला० Mb. 3, 398 । पुण्ये अहवस्य स्वाभाविके दृष्टेः मुखपट्टे ।
सिन्दूरपूरपरिपूर्णललाममङ्गला पत्युः प्रतापमिव दर्शयते वराहः । ललामन्श-
ब्दो रत्ने । Ra 5, 64 ॥ 594 ॥

[निष्क्रम] बुद्धिसंपदि । निष्क्रमो० Mb. 3, 458 ॥ [परिभ्रम]
व्यायामे यत्ने वा । साकल्यं भजतु परिभ्रमो विधातु । खेदे । वृथा कृथा मा
स्म सखे परिभ्रमम् = Ki. 8, 7 ॥ [अभ्यागम] बुद्धे । अभ्यागमो०
Mb. 4, 214 । आभिमुख्यागतौ । Śi 1, 23 ॥ 595 ॥

[उपशम] शान्ती । पशाने वाते यन्नदि मयनि बद्धेक्षपशमः । विनीतता-
याम् । भुतमुपशमैकभ्रमकलम् c. Sp. 5256, 6 ॥ [उपक्रम] विक्रिस्तायाम् ।
असाध्योपक्रमा रोगा नारभ्यन्ते विक्रितितनुम् । आरम्भे । उपक्रमः समति
निष्कलो भवेत् ॥ मन्दोपक्रमं प्रमाणानीत्यादौ आरम्भ एव । तदाद्याविख्याता
तु समाससंनियोगशिष्टासप्तसकतिद्वादशगम्यते । विक्रिस्तायामुपक्रमशब्दो ह
एव न नृपायपूर्वारम्भस्योपवाराद्वर्तते ॥ उपधायां धर्मादिना सविषपरीक्षायाम् ।
उपक्रमैरम्बलितैरिच्छुद्धाः = Ra. 18, 14 ॥ 596 ॥

[उपगम] अङ्गीकृती । धर्मोपगमशुद्धात्मा । समीपगमने । उप० Mb. 4,
216 ॥ [यातयाम] जीर्णे । यातयामं गतरसं पूतिपुर्वुपितं च यत् । परिभुक्ते ।
इर्माः कृष्णाजिनं मन्त्रा ब्राह्मणा हविरघ्नयः । अयातयामान्वेतानि नियोजयानि
पुनः पुन ॥ 597 ॥

[ज्या] मौर्व्याम् । Ra 6, 40 । भूमावपि । ज्यावदबाहुः स च तद्विपु-
ल ॥ [द्यो] नाके देवस्थाने जेरुष्टद्वौ । द्यां मीतपीरा० Ra. 16, ३ । अन्त-
रिक्षे आकाशे । यामालोकयता कलाः कलयतां छायाः समाविन्वताम् । द्योशब्द-

स्यैतद्रूपम् ॥ [गव्य] ज्यायां गोसमूहे च गव्याशब्दः । गव्योपनारकुशतः
शलमानिचारीन् । रागद्रव्ये गोरोचनाख्ये । गव्यकर्पूरकुङ्कुमैः ॥ 598 ॥

गोक्षीरादौ दधि । Ku. 7, 72 । आदिमहणाद्रवहितादौ ॥ [अर्य] इयेपि ।
So. 487 ॥ [कल्प] घरायां खियाम् । कल्पपाठगृहं गत्वा येन्विषन्त्याघृती-
बलम् ॥ 599 ॥

सज्जनरीरोगक्षेपु । कल्पः कलाघ्न च कृती इहमक्तिरादयः ॥ [काल्य]
अहर्मुले । काल्यमुत्पाय संस्मरेत् । प्रातःकाले । नाकाल्यस्तु कक्षाघ्न ॥ [भाग्य]
शुभे कर्मणि । अस्मद्भाग्यविपर्ययाद्यदि परं देवो न जानाति तम् । अशुभेपि ।
मुखं वा दुःखं वा भवति हि नृणां भाग्यविरहितम् ॥ 600 ॥

[दाय] दौतकादिघने घरायादौ । प्रकृतौ ° Mb. 2, 357 । शने । M. M.
106, 8 । पैतृके भोज्ये । M. 9, 155 ॥ [जन्य] विशाखाया शातिषु ।
समेन समवं जन्यैर्ब्रह्मदेवां प्रकल्पयेत् । विशाखाया मृत्येषु । Ra. 6, 30 v. 1. ।
वतस्त्रिगेषु । M. M. 197, 4 ॥ 601 ॥

निर्वादे लोकवादे । तत्त्वो ° Mb. 2, 353 । जनके । जन्म्येन तेनाजनि
स्यतिष्ठः । युदे क्रीवे । Śi. 19, 13 । कार्ये वत्सारे त्रिषु । अयन्यजन्यं दीर्घ-
न्यम् । अयमुत्पादितेति कैभिशङ्कितः ॥ [क्रिया] आरम्भे । मन्त्रमूलाः क्रिया
राष्ट्रान् । निष्कृतौ । महा ° Mb. 2, 344 । शिक्षायाम् । Ra. 3, 29 ।
पूजायाम् । Ra. 2, 16 । संप्रधारणे विधारे । क्रियां विना कौमिजानाति
कृत्यम् ॥ 602 ॥

घ्राये । सत्र सामादिकाः क्रियाः । कर्मणि घ्रायादे । Ku. 8, 85 ।
वेष्टायाम् । Bh. Ś. 77, c । विकित्वायाम् । अक्रियायां ध्रुवो मृत्युः
क्रियायां संशयो भवेत् । करणे निष्पादने । Ku. 1, 7 । धात्वर्थे । विशेष-
दर्शनं यत्र क्रिया तत्र व्यवस्थिता । आख्याते तिङुन्ते धातौ । AK. I, 6, 2 ।
संस्कारे । Ra. 3, 10 । और्ध्वैर्द्वैके मृतसंस्कारे । Sp. 6592 ॥ 603 ॥

[गृह्य] शास्त्रापुरे मूलनगरादन्यस्मिन्पत्तने । गृध्रे श्रीमदवन्तिवर्मनगरे ते
मूमिदेवाः स्थिताः । अस्त्वैरिणि अधीने । स्वा ° Mb. 2, 347 । पश्ये तद-
र्गनविटे । Ki. 2, 5 । गृहासत्ताण्डजमृये । गृहकेतिकठनाकुनुरतात् ॥ गृह

एव न ताः पुनः पतिकुलं योग्याः समालम्बितुमित्यादौ बहिर्भवायां स्त्रीति द्व
एव निपातितः ॥ 604 ॥

[रूप्य] रेष्ठि रजते बाहते टट्टरूपतां नीते । मणि० Mb. 2, 870 । रजते
प्रशस्ते वा । रूप्यभिरिषु संक्रान्तपतिविम्बाः पुरखियः ॥ [माल्य] पुष्टे मल्ल-
जि वा । Ku. 7, 19 ॥ 605 ॥

[हृद्य] इदमे । जयाह रूप्यं व्यवहारयोग्यं इत्येत्य श्लोकस्तु न निर्ज-
गाम । इदिये सांशतिकमुष्टिकरे इदयहिते परिणामसुखदे वा । Ra. 11, 68 ।
वशीकरणमन्त्रे । इदसाधनविधौ निवदधीः ॥ [सत्य] शपथे । न पक्षपाते-
न वदानि सत्यम् N. Ch. 1, 27 ॥ 606 ॥

[द्रव्य] भग्ये योग्ये । न शास्त्रमद्रव्येष्वर्थवत् । औषधे । द्रव्यं पीत्वा तु
न स्वपेत् । धने । द्रव्यसंचयपरो मरोधमः । गुणाधारे । Ś. 5, 38 । गव्य-
न्वेष्ट्यम् । विशेष्ये । कस्य० Mb. 2, 356 । परमाणौ । अद्रव्यमनेकद्र-
व्यं च द्रव्यम् ॥ [तिप्य] पुष्ट्य] कलौ युगविशेषे मे नक्षत्रे च । तिप्योप्य-
नर्थकर इत्यतिविश्रमेतत् ॥ इयेपि । पुष्ट्ययोगपरिपोषितभियः ॥ पुष्टरागे-
पि मणिविशेषे पुष्ट्यशब्दं केचिदशाशुः । स च भीमो भीमसेन इति वद्वि-
प्यति ॥ 607 ॥

[पुण्य] धर्मे सुकृतकले । Me. 30 । सुकृते धर्मसाधने कर्मणि ।
पुष्टपुण्यपरिपाकतभ्यया । पूते पवित्रे मनोज्ञे रमणीये वा । Me 00 ॥

[सौम्य] मनोज्ञे । काव्यं गद्यमान्क च नाम सोमसौम्यस्वभावाकृतिरेव
साधुः ॥ 608 ॥

[अर्घ्य] प्रयेपि । Ku. 1, 58 । पूजार्थं द्रव्यमुदकतण्डुलादि - धरूपम-
र्घ्यशब्दवाच्यम् । अर्घार्थं चोदकादिभिर्ध - - - ॥ 609 ॥

[कक्ष्या] स्पर्धायाम् । स तुल्यकक्ष्यो रिषुणा धनंजयः । काञ्च्याम् ।
कक्ष्यावन्दसिचया किमियं नु शेते । गृहान्तरे । Ku 7, 70 । एवं सप्तकक्ष्यं
राज्येदमेत्यादौ केषम् । प्रतिज्ञायाम् । Nāg. 64 । तुतायाम् । वणि०
Mb. 2, 341 । पुंशः सारसने कटीवलयमन्यनमाण्डे । परिधानाद्गहिः कक्ष्या
निबद्धा प्रासुरीमयेन् ॥ 610 ॥

[रथ्य] रथोद्वाहे वाजिनि । हरिरथ्यं रथ्यं° c. Ra. 12, 84 । मार्गे । M. M. 27, 1 । रथसमूहे । अद्वीयरथ्यागजताकुलेस्मिन् ॥ [काय] संघात-
लक्ष्ययोः शाश्वतोक्त्या गृहीतः c. Śāśv. 490. 748 । उदाहरणं त्वन्वेप्यम् ।
कदैवते । कायं हविर्निर्वपतीह । कः प्रजापतिर्देवतास्येति व्युत्पत्त्या ॥ 611 ॥

[क्षय] निलये मृत्यौ च । Su. 44, d । कल्पान्ते । क्षयकालेपि निरा-
कुलः कृती । विशिष्टे रोगे राजयक्ष्मणि । क्षयः क्षीयेन नान्यथा । अपचये ।
Kt. 2, 9 ॥ [भव्य] सति विद्यमाने भाविनि वा । अय्योयमर्थोत्तरमव्य-
प्य c. Ku. 3, 18 । योग्ये । Ku. 1, 22 । शिवे कल्याणे । भव्यं भव्यमिदं
कुतः परिणतं यद्वृद्धयते स्वादृश इत्यादौ । फलभेदे । रे भव्य पालेवत रे विदे
रे ॥ 612 ॥

[प्राय] मृतावनशने वा । Ra. 8, 93 । बाहुल्ये । Ku. 3, 28 ।
सदृशे उत्तरपदीभूतः । कार्यं° Mh. 2, 361 ॥ प्रायधार्यं° Me. 71 इत्या-
दौ प्रायःशब्दः समासागतो निपातो बाहुल्यार्थः ॥ [धिष्य] स्थाने ।
Śā. 83 । इत्याधार्ये । गोष्ठीषु धिष्यधिषणादिव राजमानौ । बह्निभेदे भमि-
विशेषे । ऋत्विजस्तत्र° Mh. 2, 360 ॥ 613 ॥

[वैश्व] इयेपि । औत्सृक्यमोहारतिदाञ्जशान योपूर्ववैषाय भनोस्तु तस्मै ॥
[शय्या] इयेपि । Kād. I., v. 8 ॥ [तार्क्ष्य] इयेपि । वृषे सङ्ग-
विभ्रङ्गवसि सततं तार्क्ष्यवहनः c. 545, C. ॥ [पूज्य] इवशूरे । पूज्यागारे°
Mh. 2, 362 । सज्जने । सदा सेव्याः पूज्याः प्रचुरतरसंतोषविभवाः
॥ 614 ॥

[दस्यु] इयेपि । दस्युदस्यकृपाण° [sic] M. M. 188, 5 ॥ [वर्य] इये-
पि । धर्माभाञ्जल्पचर्चायां न कुर्मुर्मानसं बुधाः ॥ [सच्य] वामे । R. V. 1 ।
दक्षिणे । Ku. 3, 70 ॥ [अर्थ्य] न्याय्ये । Ra. 1, 59 । विपधिति । अ-
र्थ्या° Mh. 2, 336 ॥ 615 ॥

[अन्त्य] अधमे । अन्त्येषु जन्तुषु च यस्तमसावृतेषु M. M. 39, 8;
c. 373, 15 । अन्तर्भुवि अवसानमवे । अन्त्ययुगमादिना विमजेत् ॥ [मध्य]
न्याय्ये । मध्ये वर्त्मनि वर्तते नहि खलो दौर्जन्यपण्याभयः । अवलमे कायस्य

मध्यमे स्थाने । Ku. 1, 39 । अन्तरे । Me. 18 । अनधिकम्युने । K. K. S. 1, 44 ॥ [मध्ये] स्त्रीणां मध्येनुरागो विगलितहरयात्रैव कस्यापि जन्तोरेत्यादौ उद्दिश्यवाचक उद्दिश्यशब्दार्थप्रतिपादकः । मध्येशब्दः सप्रत्य-
न्तप्रतिरूपको निगतः स्त्रीणां मध्ये स्त्रियः प्रतीत्यर्थः ॥ 616 ॥

[अन्य] इतरस्मिन् । अन्या हि सन्ति सखि भाजनमीदृशानां धैरी भवेद्य-
दि न वेत्तुरन्तरायः c. S. K. 27, 14 । असदृशे असाधारणे । अन्यैव
काचित्स्त्रियः ॥ [त्रयी] त्रिवेषां वेदत्रयीसमवेते । M. St. 7 । त्रितये ।
Ś. 2, ॥ [मन्यु] दैव्ये । तीमाभिवद्गममवेन मन्युना c. Ku. 3, 73 ।
कृती । न० Mh. 2, 365 । क्षुधि । Ki. 1, 27 ॥ 617 ॥

[चर्या] पूजायां प्रतक्रियायां वा । M. M. 343, 7 ॥ [गेय] गान्त्ये ।
प्रगे यो गेयानि प्रययति पुरस्ताद्गमयतः । गायने । साक्षां० Mh. 2, 348 ।
मध्यगेवेत्यत्र कर्तरि निपातितः c. Pā. 3, 4, 68 ॥ [ययु] अश्वे । ययुष्यापि
ययोवेव इत्यादौ c. D. Ś. 22 । अश्वमेधश्वे । रामन्यास्ते० Mh. 2, 367 ॥
[मूल्य] विनिमये एव द्रव्यान्तरप्रतिदाने । मूल्यं तस्य सहागरा वस्तुमती सत्यं
कियद्दर्शते । भूतिविनिमये एव । पञ्चकं मूल्यमस्य । धने । यथा० Mh. 2,
367 ॥ 618 ॥

[काव्य] पदे । Ś. 2, 2 ॥ [कुल्या] नीरप्रणालिकायाम् । उदीर्गे
शीतांशौ मकरमुखकुल्याभिरभितः प्रसर्पन्ति स्त्रीताः शशिमणिरसौषाः प्रतिनि-
ष्टम् ॥ कुल्यातुल्यं प्रसरति सदा वेद्ययोरक्षु तस्या इत्यादौ नद्यां कुल्याल्पा
हाविमा सरिदित्यादौ लक्षितायाम् c. AK. I, 10, 34 ॥ [कुल्य] अस्मिन् ।
कुल्याभरणभूषिताम् । कुलोद्भवे । Sp. 4102 ॥ 619 ॥

[चोद्य] चोदनार्हे । अधीयानोप्यलम्भार्थो न चोद्यः स्यात्कथंवन । चोदने आ-
लेपे अद्भुते वा । Ś. 9, 16 ॥ [गोप्य] दाससूनुषु । आरोप्यते० Mh. 2,
348 ॥ 620 ॥

[योग्य] प्रवीणे । सेवां० Mh. 2, 368 । उचिते । तूष्णीमेषासितुं योग्यं
विदुषा वृद्धसनिधौ ॥ [योग्या] अभ्यासे । Ra 8, 19 ॥ [सख्या] एकत्वा-
दौ । II Ch. 3, 1 । विचारे । संख्यातीतं वेत्ति को वस्तुतत्त्वम् ॥ 621 ॥

[आप्य] इयेपि । अनाप्यं जलसंसर्गाद्विरुद्धं खलचेष्टितम् ॥ [याप्य] नेतये ।
याप्यः कालो भवति विधुरे दैवयोगे कथञ्चित् ॥ शेषत्मादायुषो याप्य इत्या-
दौ नेतव्यत्वोपपत्ताद्वेगे दैर्घकालिने ॥ गर्जिते । M 9, 4 v. । ॥ [आस्य] ।
मुखान्तरे । आस्यं० Mh 2, 337 । आसने स्त्रीलिङ्गः । उपास्या स्यादा-
स्या समवहितचित्तेन विदुषा ॥ 622 ॥

[पथ्या] आयेषु त्रिषु पादो भवति भवति तु पथ्येत्येवंलक्षणगतक्षित आर्या-
भेदः ॥ [पथ्य] औपथे । पथ्यं० Mh. 2, 360 । अगते पयः । न्याय्ये ।
Sp 7131 ॥ [पाक्य] विधुरं तस्य किं यस्य पाक्यं - - - । पाक्यरस-
वाक्यविचारणाभिरित्यादौ पाकार्हेणे ॥ 623 ॥

[कृत्य] ऐदनीये कार्ये च । कृत्य कुकृत्यं धियणाशलाकया । विशिष्टे परैर-
वमानिते धनादिभिर्भेदे । तान्कृत्यान्वयमन्यते यदि नृपस्तत्स्यात्कृत्यार्थः भ्रमः ।
यत्कौटिल्यः । कुडलुम्भभीतावमानिताः परेषां कृत्या इति ॥ [कृत्या] देवता-
याम् । कृत्यां देवीमवन्धयम् ॥ [वाच्य] कुत्सिते । न वाच्यस्तेन वर्णितः
॥ 624 ॥

उपातभ्ये । Ra. 14, 61 ॥ [चैर्य] स्तूपे बौद्धदेवताभेदे । चैर्यं वन्देत
स्वर्गकामः । उद्देपशादपे प्रतिदिहेतौ वृत्ते । Me. 23 ॥ [चय] प्राकारमूलब-
न्धे सचये च । प्राकारधयहीनः सततं विपरीततां वहति । सचि । Śi 1, 8
॥ 625 ॥

[साध्य] इयेपि । असाध्यां साध्यपदवीम् ॥ [वन्य] वनसमूहे । वन्यां
जगाहे वनलम्भवर्णः । वने साधुनि । Ra. 2, 37 ॥ 626 ॥

[छाया] आतपाभावे । Ku. 1, 5 । प्रभायामपि । Kād 5, 11 ।
प्रतिमायाम् । Ra 2, 6 । गङ्गायाम् । Ra. 13, ३ । संवाहे । छाया० Mh. 2,
351 । येन केनचित्प्रकारेण सेवकसंतोषणं संवाहः । न्याय्ये औचित्ये । यः
Mh. 2, 351 । उत्तरपदीभूतः प्रायेणात्र प्रतिविम्बार्थ एव ॥ 627 ॥

[सह्य] आरोग्ये शास्त्रवतेनोक्तः c. Śāśv. 485 । उदाहरणं त्वन्येप्यम् ॥
[वीर्य] बले प्रभावे वीरकर्मणि वा । Ra. 5, 37 । रेतसि । उभे एव क्षमे
सोदुमुभयोर्वीर्यमाहितम् c Ku. 2, 60 ॥ 628 ॥

[जया] देवीभेदे । तां जयाविजयादानसंमुखीम् । ओषधिर्हयोर्हयोः स्त्रीपुंसयोः । एका जया अन्यो जयः ॥ [जय] भारते । ततो जयमुदीरयेत् e. g. Mahābhār. I, 1, 1 । जयो नामेतिहासोयमिति वचनात् । गणे प्रमये उत्कर्षे च । तस्मै जयाय निजवर्गजयैककर्त्रे । अभिमये । Kd. 1, 22 ॥ [आर्य] ज्येष्ठे । M. Ch. I, 54, b । द्वाष्टने । आर्यकर्म न कुर्वीत शुद्रस्तत्कर्म वा हिजः । सज्जने । Sp. 4811 ॥ 629 ॥

[आर्या] उन्मोभिदि । जघनवपताप्यनार्याः Kutt. 312, c. 757 ॥ [चित्या] चितायाम् । चित्यामा० Mh. 2, 349 । अग्निचयने । चित्य० Mh. 2, 349 ॥ [सभ्य] सामाजिके प्रत्ययिते अविसंधादके वा । Ku. 7, 29 । अग्नौ अग्निविशेषे शाताग्नौ । सभ्योमिरिव पञ्चमः ॥ 630 ॥

[दूष्य] इममध्यवन्धन्यां दूषणीये च । दूष्यो० Mh. 2, 358 । पटगृहे । Śi. 5, 21 ॥ [सैन्य] बले सेनायाम् । Ku. 2, 52 । तत्समवायिनि सैनिके । Śi. 5, 23 ॥ 631 ॥

[माया] बुद्धजनन्यविषयोः । मायाजन्मापि० Mh. 2, 366 । बन्धनाया-मिन्द्रजाते । Ra. 2, 62 । बन्धनाविद्यापिठातृदेवतायाम् । मायादेवी० Mh. 2, 366 ॥ [जारय] कुतजे । चतुरगमनो यो जात्यश्वः [१०] स गौरिव वाचने Su. 283 । कान्ते वस्कृष्टे । M. M. 110, 1 v. l. ॥ 632 ॥

[आदित्य] सूर्ये । Ku. 2, 24 । गीर्वाणि । आदित्या व्यस्ययं हित्वा त्वां स्तुवन्ति पुरातनम् ॥ [इवशूर्य] स्याते देवदे च । ज्येष्ठः इवशूर्यः स्यात्तो च समान्यौ गुरुवस्तृणौ ॥ [अहार्य] इयेषि । Ku. 5, 8 ॥ 633 ॥

[नादेय] भूमिजम्वादयः प्रायो तताभेदाः । नरा भवे । नादेय० Mh. 3, 482 ॥ [जपन्य] पथादर्शे । जपिष्ठेत्० Mh. 3, 480 । गहिने । Su. 2919 ॥ 634 ॥

[प्रणाप्य] अभितापविनिर्मुक्ते । ज्येष्ठाय पुत्राय पिता ब्रह्म प्रवृत्त्याख्याय दान्तेवासिने Chh. U. 3, 11, 5 । असंमते चौरादिके । अवानुया-रतोप्यचिरेण निमर्हं समं प्रणाप्यैर्यदि संवसेन्नरः ॥ [आशय] आधारे । त्रिभि-मज्जेज्जलाशयम् । इदि । निर्मलाशयतया जितं जगत् । अभिप्राये । कस्याप्यत्र परिस्फुरन्ति विदुषो मूढाशया उक्तयः ॥ [अश्वीय] अश्वसंहती । अश्वीय-रथ्यागजसकुलेस्मिन्सप्तममूर्ध्नि प्रसहेत कस्तवाम् c. Mh. 2, 369 ॥ 635 ॥

अद्वहिते । अद्वीयेषु दवसितबहला विक्रमन्तेद्ववर्याः ॥ [अपत्य]
पुण्याम् । Ku. 1, 27 । इयेपि । M. M. 12, ॥ [ब्राह्मण्य] ब्राह्मण-
त्वे तत्कर्मणि च । जात्याचारकदर्शनाविरहितं ब्राह्मण्यमात्मेच्छया । संघे । इदं
ब्राह्मण्यमुत्प्रेष्य [?] दक्षिणोद्धृतपाणिना ॥ 636 ॥

[मलय] पर्वते । Sp. 4734 । आरामे । एवेतयो मलयवञ्जुलमञ्जरीषु
कुजन्ति मञ्जु घनसौरभबद्धभावाः ॥ [प्रणय] विस्मये । Sp. 2091, d ।
याज्ञायाम् । Ku. 5, 85 । प्रेम्णि । पुष्पैर्मूलफलैः प्रिये प्रणयिनि प्रीतिं कुद-
प्वाधुना । संस्तवे परिचये । Ku. 5, 11 ॥ 637 ॥

[संस्तयाय] संपाते संनिवेशे वा । संस्तयायेन चरन्ति हन्त हरिणा हारिण्या-
मी कानने । गृहे । संस्तयाये निवसन्त्युपेतमतिथिं कालेवजानाति कः ॥ [संमय]
पथादवस्थादिनि बले अनुबलाख्ये । संनयोप्यनुमयावसन्नया [?] । द्रव्यमेतने ।
आ° Mh. 3, 504 ॥ 638 ॥

[कपाय] छरभौ । Me. 31 । सिग्धे । Ku. 3, 32 । भाविते वासिते ।
V. A. 64, 9 । रस्ते रसपट्कमध्यपतिते गुवराख्ये । कपायविक्रमधुराः पित्तमन्येपि
कुर्वन्ते । इवे क्वापरस्ते । पीतः शी° Mh. 3, 476 । वर्णे वर्णविशेषे । कात्यायन्यबहदा
[sic] स्यात्कपायवसनाय वा c AK II, 6, 17 । चित्तधर्मे अभिष्वङ्गभेदे । मुदि-
तकपायेष्वेवं बाध्यं नो कर्मभेदेषु । अवस्तेहे । Ku. 7, 17 । तथा च ।
कपायापहतस्नेहस्ततः स्नातो यथाविधीति । एषु पञ्चसु पुंतिङ्गः । काञ्चिकमते ।
न जातु काञ्चिकस्य स्यात्कपाया पृष्ठगामिनी ॥ कपाये तव तोचने Su. 1426
इत्यादावुपमानात् । ईर्ष्याकोपकपायितेन मनसेत्यादौ चित्तधर्मोपचारात् ॥ 639 ॥

[द्वितीय] जायायाम् । स° Mh. 3, 481 । पूरणे । Ku. 3, 35 ॥
[कुलाय] इयेपि । केकान् [sic] कुलायाभिरत्नानुशान्ति मृगपक्षिणः ॥ 640 ॥

[गात्रेय] कशेरुः किबुकपायः कन्दविशेषः । हेमि । गात्रेयाभरणप्रभाष-
रिकरमात्रप्रकृष्टच्छविः । गणाधिपे । गात्रेयमभ्युदरता सतीतम् ॥ [प्रसव्य]
यामे । प्रसव्यमञ्जलिं दद्यात् । प्रतिकूले । प्रसव्यो° Mh. 3, 485 । अनुकू-
लेपि । प्रसव्योमिरिव हुतम् ॥ 641 ॥

[अभिष्या] शोभायाम् । Ku 7, 18 । नास्ति । असौ° Mh 3 471 । कीर्ति । अभि° Mh 3, 471 ॥ [क्षेत्रिय] अन्यदेशचिकित्साहं विप्रादौ । क्षेत्रिय विपमिवातिदुःसहम् । आदिपहणाद्भूतपक्षादौ । क्षेत्रजे तृणे दुःशोभ्यतृणादौ वा । क्षेत्रिये° Mh 3, 478 ॥ 642 ॥

असाध्यरोगे । आवेशयति° Sp 4023 । पारदारिको यो रक्तगतिकाया मिलितस्नहारेण स्पष्ट हन्तुमशक्य परस्या अनुपादेयाया मेलनं पारयित्वा तदपदेशेन हन्यते अत एव परक्षेत्रचिकित्स्यः ॥ [त्रिपय] ज्ञाने । यौष्माकीणगुणप्रकर्षविषये शक्तिर्न कस्यापि त्रिन् । शब्दादिके । त्रिषयेऽतिकटोय विषयः स्त्रीति नाम यः ॥ 643 ॥

आधारे । M. Si 2 । न कस्यापि बुद्धिविषयता यातीति दृशार्थ ॥ मामसद्येपि । H Ch १०, 4 ॥ [व्यवाय] व्यवधौ निरस्करणे । Mh 3, 404 ॥ [हृदय] वसति स्वान्ते मनसि च । Si. 1, 74 । अभिप्राये । प्राभाकरोक्तैर्हृदय को वेत्ति निपुणो जन । अभ्यन्तरेपि । Bh ६ 25 c । हृदयसरतिजान्तर्जृम्भते कोपि भास्यान् ॥ अन्तर्भिन्न° M M 178, 4 इत्यादा-बुण्डुके । अभिप्रायधाभ्यन्तर चोण्डुकं च तत् ॥ 644 ॥

[विस्मय] निवे आश्चर्य । M M 87, 3 । अदर्पे दर्परहिते पुरुषे । विस्मापयन्विस्मयमात्मसिद्धौ = Ra 2 33 ॥ [पर्याय] अर्थसमे तुल्यप्रयोजने । माता पिता स्वसा भ्राता कान्तामित्रपदात्म इति मूल्यस्य पर्याया । यदेतै साध्यते तन्मूल्येनेत्यर्थः । यथा चेन्द्रशक्रशब्दयो पर्यायत्नम् । क्रमे परिपाठशाम् । Ra 5, 16 ॥ [निकाय] निवासे । कायोप्यपायनिषयस्य निकाय एव Dd 1, 44 । संघे । नाकनायकनिकायकामिनीकोषकम्पकुटिलैर्बिलोचनै c H Ch 21, 7 । राशीकृतौ । गोमयगोलनिकायै ॥ 645 ॥

[समय] शक्ये । समयेनापि शापयेत् । आचारे । Ra 11, 53 । सिद्धान्ते । अस्मद्गुण्णा समयो यतोयम । सविदि व्यवस्थायाम् । K: 1, 45 ॥ [प्रत्यय] अधीने आयत्ते । सौराज्य° Mh 3, 484 । शक्ये । प्रत्ययो वचनमेव साधुबु । ज्ञाने । विकल्पप्रत्ययोत्पन्ना न शब्दास्तत्त्वदर्शिन । विदवासे । K: 4 45 । हेतौ । अपेक्षते प्रत्ययमङ्गलम्भ्ये° c Ku 3, 18 ॥ 646 ॥

रन्ध्रे । रिपोः प्र० Mh. 3, 493 । शब्दे । Ra. 11, 56 । प्रयायाम् ।
तुल्यप्रत्ययताद्रेषु संशयादुपसीदति । संवादे । Me. 8 ॥ [ऊर्णायु] मेघे ।
ऊर्णायोर्गृह्यस्य किं न कुरुते गोमायुरारारदपि । कम्बते । मालिन्य० Mh. 3,
474 ॥ [सौरभ्य] सौरभ्ये । एतस्मिन्मल्लयानिलोपि तरसा सौरभ्यमभ्यस्यति ।
रम्यतायाम् । लोकसमतसौरभ्याः स्त्रियः कं न हरन्त्यहो ॥ 647 ॥

[पर्जन्य] सध्वमौ मेघे । रे गर्ज गर्ज पर्जन्य रर्षोय यदि तेम्भसा । शक्ते ।
अस्कूर्जन्य [sic, c Mh. 3, 457] सौजन्यं यदि भवति पर्जन्य भवतः ।
मेघैरिव ते शक्रव्यतिरिक्ते देवतामेदे । पर्जन्यमेघमीरयन् । क्वचित्तु मेघध्वना-
वपि वृद्धते । तत्र नृपचाराहृष्टात्वेयम् ॥ [हिरण्य] मानभेदे षोडशमापके ।
हिरण्यमेकं गामेकां भूमेरप्येकमङ्गुलम् । हरप्ररकमाप्नोति c. Ujv on Un
96, 1 । अकुप्येयं । पूर्णा हिरण्यैर्बहुभिः कोशास्तस्य महात्मनः । अकुप्यमुत्कृ-
ष्टमं सुवर्गरजनरत्नादि ॥ 648 ॥

[प्रलय] मृत्यौ । सोऽपि प्रायः प्रलयमुपयात्येव दैवावियोगात् । संयमे क-
ल्पान्ते । मृत्यो मृत्युः प्रलयसमये भक्षयित्वा बिलोकीम् । मूर्छायाम् ।
Ku. 4, 2 । सार्विके मानभेदेऽपि । K. Pr. 105, 8 ॥ [आतिथ्य] अ-
तिथ्यर्थे । आनियेयस्तु सातिथ्यविनीताध्वपारिभ्रमम् । आतिथीं तु कतमां वि-
द्वामहे इत्यादौ खियामातिथीशब्दः । अतिथौ शब्दवतेनोक्तः c. Ślv. 247
॥ 649 ॥

[अनय] व्यसनेषु पानखीमृगयादिषु । अनयेनैव राजभीर्दिन्येनैव मनस्विता ।
अशुभे हेतुः । सर्वमेतदनयस्य जृम्भितम् । विपदि । किं न पापमनयेन कुर्वते ॥
[अत्यय] हेतुः । अत्ययो नैव यस्यास्ति शीते वाप्यातेऽपि वा । दण्डे । कक्षा-
हतस्यात्ययः शतं वाक्पादप्येत्ययः शतम् । दोषे । Ki. 1, 12 । विनाशे ।
प्राणात्यये सर्वधनापहारे इत्यादौ । अतिक्रमे । Ku 5, 23 ॥ 650 ॥

[पानीय] प्रयेषि । Mh. 3, 488 ॥ [उदय] पूर्वार्द्धे । Śū 1 । उद्गमे ।
उदयो यो लङ्कायां सोस्तमयः सवितुरेव सिद्धपुरे । वृद्धौ । Ki. 2, ॥ ॥
[स्थानीय] स्थेये स्थातव्ये । मन्त्रिः स्थानीयं नरपतिपुरस्तादवहितैः । स्था-
नहिते । स्थानीयं सततं घन्तस्तेषाप्यङ्कुरिताः शिवाः । पुरे । धर्मस्याखयखयो
मान्या जनपदसंधिसंमहगद्गेणमुखस्थानीयेषु व्यायहारिकानर्थान्कुर्युः ॥ 651 ॥

पिनृस्थानीयत्वं तत्र भवति को नु पतितर इत्यादावुत्तरपदीभूत [sic] उप-
मानार्थकम् । यद्यपि पित्रा समानस्यान इति स्थाना० Pa. V, 4, 10 इति
पिनृस्थानीयशब्दो व्युत्पादितस्तथाप्युपमानार्थपर्यवसानादेवमुक्तम् ॥ [शालेय]
क्षेत्रे । अथाने शालेयैः फलपरिणतिस्फातिसुमगैः ॥ 652 ॥

[अभय] भयामात्रे । Sp 485 । निर्भये । अभयाः सन्तु पन्थानः ॥
[राष्ट्रिय] इवेति । राष्ट्रियोपि यदि दुर्नयान्वितः सोपि निपदमवश्यमर्हति
॥ 653 ॥

[शीर्षण्य] विषये निर्मलमात्रे । शीर्षण्यास्तर० Mh. 3, 501 । केशे ।
जराजरदशीर्षण्यो धन्यो ध्यायति शंकरम् । शिरसात्रे । शीर्षण्यानां० Mh. 3,
501 । सप्त रूपतया रुदः । शिरोभवे । शीर्षण्यामुप्यते व्याधेः । तद्धिते
शिरोहिते । इणं पयो न शीर्षण्यम् । प्रधाने । शीर्षण्ये स्वयि पूर्वपुण्यविभवै-
र्लभ्ये कुतो मे भयम् । अग्निलिङ्गको विद्येप्यलिङ्गः ॥ 654 ॥

[सचय] सपदे । अतिसंनयशीलानां० Su. 474 । संचे । साहित्यसिन्धु-
शिशिराद्युरशेषशाक्तशैवाधदानमग्निसंनयरोहणादिः ॥ [आत्रेयी] रजस्वलायाम् ।
Mh. 3, 473 । अत्र्यत्रये । स्वमात्रेयि प्राणं भवति विधुरे स्याः प्रतिदिनम् ॥
[कैठर्य] मरनो वृक्षमिन् कट्फलं वत्सकवत् ॥ 655 ॥

[ब्रह्मण्य] भित्तशाखो जटाधारी ब्रह्मण्यो बन्कला-त इत्यादौ इवेति ॥
[अन्वय] उभे । R. 1, 12 । वाग्यपदमेतन्नायाम् । अन्यथेभिहितानां सा
वाच्यत्वादूर्ध्वमिष्यते ॥ 656 ॥

सबन्धे । प्राणः शरीरमिति कस्य कुतोन्वयोयम् । अग्न्यभिचारे । अन्वय-
व्यतिरेकौ हि प्रयोगे तदवेदिन इत्यादौ ॥ [विजय] गणभेदे प्रमथविशेषे ।
विजयश्च जयध्वज जयन्तभावरानितः । अर्जुने गतौ च । विजयो विजयोद्यतो
यदा ॥ 657 ॥

पराभिभूतो । Si. 2, 59 । देव्याम् । आकाशे परमे रमेत विजया दि-
व्यप्रकाशार्थिनी ॥ [इन्द्रिय] इपीके । Lu 8, 20 । शेषसि । मान्य वृद्धिर्व-
लं प्रज्ञा चक्षुः श्रोत्रं त्वगिन्द्रियम् ॥ [हृच्छय] इवेति । Mh. 3, 506 ॥
[आघ्राय] अन्वये । आ० Mh. 3, 473 । भुनो । अधीनी चरकाघ्राये
सोध्यर्थः [sic] भेषज उच्यते । भुतिर्वेदः ॥ 658 ॥

[निलय] इयेपि । Ra. 2, 15 ॥ [निचय] सधे । स्थानग्रामि तृतीये
धननिचयमुदा कल्यकृद्धारिहन्ता । सचये । Sp. 6948 । पर्वतस्य वपे तटे ।
- - - - - । एवं चयशब्दोपि व्यर्थः [c 625] । सधे । Si. 1, 3 । सव-
ये । चयप्रकोपप्रशमा वायोर्धाम्पादिषु त्रिषु । वपे तटे । M. VI 168, 5 ॥
[उच्चय] उज्जे । विकीर्णनीवारशिलोच्चयेन । सधे । K. 3, 29 ॥ 659 ॥

[प्रचय] वेदप्रसिद्धे स्वरभेदे एकभुत्वाख्ये । स्वरितादनुदात्तानां प्रचयस्वर
इष्यते । सधे । Vas. 266, 4 ॥ [भूरिमाय] राक्षसे राक्षसभेदे । रे भूरि-
माय इदकाय विचार्यमाशु ॥ 660 ॥

सृणालेपि । भूरिमाया - - स्वामिन्ननुगबन्ति मे सदा ॥ [जलाशय]
ननदं मांसी । जलाधारेपि । मालिन्य परम जडाशय तव स्वान्ते समालक्ष्यते ॥
[समवाय] इयेपि । H. Ch 30, 19 ॥ [सुरालय] मेरुस्वर्गयोः प्रसिद्धम्
॥ 661 ॥

देवागारे । सुश्रुतैः सुरालये ॥ [हलिप्रिया] सुरायाम् । हलिप्रियापूर्णितलो-
चनस्य । सीरिप्रियायाम् । हलिप्रिया रूपभवाप भर्तुः ॥ [उपकार्या] पदकुट्टया-
म् । Ra. 5, 41 ॥ 662 ॥

[समुदाय] रणे सविदि वा । सह° Mh. 4, 231 ॥ [आतिथेयी] पू-
जायाम् । कामातिथेयीं विदधाम इत्यादौ । अनिषिषाधौ । Ku. 5, 31
॥ 663 ॥

[संपराय] युद्धे । Ku. 8, 54 । आयतौ प्रतापे । नृपतेः कर्म कर्तव्य सर्व-
दा संपरायिकम् ॥ [समुन्द्रय] वैरे । Mh. 4, 231 । चक्षतौ । Sp. 6948 ॥

[स्थूलोच्चय] असाकल्ये । निगीर्णमात्रादवगत्य किञ्चित्स्थूलोच्चयेनेदमिदं प्रमेयम् ।
वन्तिनां मध्यमे गते अमन्दाबोधित्वगतौ । स्थूलोच्चयेन गजयूयमघाजगाम
॥ 664 ॥

[समुदय] समुद्रमे । ज्योतिषां समुदये समर्थिते । संपामे । समुद्रयोदय-
मानि जनाधिपे° Mh. 4, 231 । निकुरुम्बे । धनसमुदययोगाद्यानि जाति-
महत्त्वम् ॥ [अनुशय] दोषे हेये वा । अनुशय° Mh. 4, 220 । पश्चात्तापे ।
Ra. 16, 45 । अनुबन्धे आसक्तौ । शनिमुक्तानुशयो यदा मुनि ॥ 665 ॥

[पौरुषेय] पुंसां सवि । Śi. 2, 1 । तेन पुरुषेण कृतार्थे । M. M. 302, 8 ।
यो पुरुषेयसृष्टामित्यमित्यादौ विकारे sic, c. Mh. 4, 297 । तस्य पुरुषस्येति
अन्वययोः संबन्धः ॥ [धनजय] हुतमुनि । दीप्तौ धनंजय इवागु दराह मोक्षम् ।
पार्थे । Ki. 1, 35 ॥ 366 ॥

[शैत्रिणेय] इतिनि । Śi. 3, 60 । इन्दुने । शैत्रिण्यसहिताः शुभपक्षाः ।
[प्रतिभय] सभायां स्थाने वा । दिव्यं प्रतिभयमवाप्त्वा गुणवकाशं संवात्सल्य-
बन्धु [?] गुणोक्तिविशारदः सः ॥ [प्रतिभय] भयकरे । Ra. 11, 61 ।
भीतौ । प्रतिभयवलिताङ्गसंधिवन्ध ॥ 667 ॥

[भागधेय] बलौ राजपाद्यभागे । शक्तिः Mh. 4, 228 । भागे । Ra. 5,
9 v. 1. । भाग्ये । भागधेय° Mh. 4, 228 ॥ [समाह्वय] रणे । शुमुलौ
धभूय समाह्वयः । छूने । धिक्तं यैः समाह्वयेषु निधनं नीता निजभीरुलान् ॥
[वासतेय्य] रात्रौ । तां वासतेय्यं सद्यसेन नीत्वा ॥ [वासतेय] वासतेयत-
व - नुशापिभिरित्यादौ तत्साधुनि । तव वसती साधुनीत्यर्थः । c. Pa. 4, 4, 104
॥ 668 ॥

[परिचय] आयासे । Ra. 9, 49 । सत्कारे । M. M. 163, 2 । मेल-
ने । M. M. 101, 2 ॥ [चन्द्रोदय] ह्येषि । चन्द्रोदयोद्भासितसन्निवेशे । पितानः
करकुक् [sic] ॥ 669 ॥

[प्रवचनीय] वक्तुम् । साङ्गस्य वेदस्य प्रवचनीयः । वाच्ये । सप्त प्र-
वचनीयाः स्युः ॥ [वृषाकपायी] भियाम् । वृषाकपायी यदि° Mh. 5,
38 । स्वाशयाम् । वन्द्या वृषाकपायीत्यादौ । इन्द्राण्याम् । वृषाकपायीम°
Mh. 5, 33 । कतिविशेषभार्यायाम् । वृषाकपायी जलसेकयाधितैर्मनोहरेराभम-
वृत्तैरेवम् ॥ 670 ॥

[रै] इयोरपि । Śa. 11 ॥ [श्री] शोभायाम् । H. V 1, 1 । समृद्धौ ।
Ki. 1, 1 । प्रशंसायाम् । Pr. P. 7, d ॥ [पुट] पुटे । A S 129, 10 ।
गृहे । शीतस्य सत्यस्य च पूस्त्वमेकः । काये । अस्या मत्पुटि सनिधानविषये
मदादरेण त्वया दुःखेनैव निवार्यते इदतरं कोऽयं प्रकारः प्रभो ॥ 671 ॥

[धुर] रथावयवे । Sū. 71 । बोटम्बमात्रके । Sp 2135 ॥ [हु] इये-
पि । ब्रुभङ्गध्वनिसंस्मृतीतास्ते तु निशाचराः ॥ [शौरि] नारायणे । K.K. S.
1, 1 । शनैश्चरे । तिखेत्केतुं ध्वजाकारमातुकां शौरिमादिशेत् ॥ 672 ॥

[उरु] महति । K. Pr. 134, 13. 164, 5 ॥ [चीरी] सिलिकामां की-
टमाये प्राणिभेदे । उद्येधराति चिरं चीरी वर्त्मनि घटतहं समारुह्य c. Bh. Ś.
26, Su. 912 ॥ [चीर] मृगे हरिणभेदे त्रिविधे च । एते चीरवृत्तं वनान्त-
मुवितं प्राप्ताः स्वतुल्यं द्विजाः ॥ [वार] काले । M. M. 62, 4 । क्रमे । वा-
राङ्गनासंगमसाभिलाषः । चये । पतिताः शरदारबृष्टयो यदि सोढाः समराङ्गने
कचिन् ॥ 673 ॥

[छल] आतपत्रे । Ra 3, 16 ॥ [खुर] पादे । Ra. 2, 2 ॥ [शर]
मडे । Me 45 । शरशब्दो दधिसादे हुग्मेन रुष्टः । इति तन्मतानुसारेणैव गृहीतः ।
अन्ये तु सकारान्तं नपुंसकलिङ्गमेतदर्थवाचिनं शरःशब्दमिच्छन्ति तत्तु न
युक्तम् । कर्कस्येव तस्यामूस्वाददर्शनात् [?] । लक्ष्ये स्वकारान्त एव । भागु-
रितपि वृप्सं दधिशरं विदुरिति । दधो वा सगुहः शर इति च लक्ष्यम् ॥
[ऐन्द्र] वायसे । Ra. 12, 22 ॥ 674 ॥

वातिनि । ऐन्द्र° Mh. 2, 387 । भर्तुने । मुख° Mh. 2, 387 ।
जयन्ते । ऐन्द्रिणापि° Mh. 2, 387 ॥ [रुरु] राक्षसभेदे । रुराव रुखद्वौ-
द्रो रिपुस्तत्र नराधिप । विप्रमृगे । Ra 3, 31 ॥ रुहसिद्धागतसिद्धौ इत्यादौ
मुनिविशेषे नोक्तम् [sic] ॥ [गुन्द्रा] पतास्त्रिज ओषधयः । गुन्द्रापरोहकव-
लावयवानुकीर्णमित्याद्युदाहार्यम् ॥ 675 ॥

[मेरु] अक्षमालामफलके । मेरुं नैव विलङ्घयेत् c. Sp. 87 । स्वर्णगिरौ ।
Ku 8, 22 ॥ [चुक्र] आयौ ओषधिभेदौ । अम्ले रसे । चुक्रो रस इषो-
द्रिक्तः पित्तहेतुनया मतः । तद्रसे चुक्रे रसे द्रव्ये काञ्चिकादौ ॥ 676 ॥

[क्षुर] रोमण्डेदके । नित्यं सनिहितं पापं तैले मांसे क्षुरे भगे । काण्डेभुः ।
इक्षुभेदः । तीक्ष्णे कर्कशे उपमानाद्भूतः ॥ [स्वर] शब्दे । Ku. 1, 45 । उदना-
पिनि उदात्तादौ च । स्थानभ्रंशाच्छ्रवणविषयं ते स्वरा मर्दयन्ति । वणं । 'स्वरा
शर्विशतिः प्रोक्ताः । वङ्गादिषु । Ś. 2, 72 ॥ 677 ॥

[गौर] अभातरजसि कन्यायाम् । गौरी भेष्टा विवाहे स्यात् । पार्वत्या पीते च ।
गौरी चण्णकगौरीयं [sic] गजाजिनधरो हरः । पाण्डुनि हवेते । रोहन्मूलति-
गौरैरहरगपतिकौरत्र पातालकुसौ । अहणे । धरणौ द्वौ मुखं पुच्छं दास्य भेता-
नि गोपतेः । गौरवर्णस्य तं प्रादुर्नीडं तं वृषमुत्सृजेत् c. Sp. 1475, d ॥ [राट्र]
विषये । Pa 1407 । उपद्रवे । वाच्यं तस्य न किञ्चनापि विबुधैर्यो देव
[?] राट्राकुलः c Mh. 2, 438 ॥ 678 ॥

[मरु] धन्वनि । Su 938 । धराधरे । उत्प० Mh 2, 435 ॥ [अत्रि]
भुवे । उत्तराया० Mh 2, 382 । शैले । Me. 14 । अर्के । अत्रिर्भानुसहस्र-
नाशिततमःस्तोमोयमभ्युद्यत ॥ [कारु] कर्णे कटुर्यस्य भवेत्पिकारयस्तं रन्ध्र-
यन्मयं न केपि कारव इत्यादौ कारके कर्तर्यपि दृश्यते ॥ 679 ॥

[गोत्रा] भुवि । गोत्रा प्राससमाकुला मुररिपुं प्राप्ता शरण्यं विभुम् । गो-
समूहे । गोत्राशानमिषेण दर्शितबल शौरि स वो रक्षतु ॥ [गोत्र] अद्वौ ।
Ra. 13, 7 । अभिधायाम् । या गोत्रस्वतितकुपं भित्तवती दक्षारमजाभापणा-
ज्जातिं तत्पश्चात्माय मन्मथरिपुस्ता यावदस्मारयत् । कुले । शौर्यं गोत्रे सवितुः-
दितौ वारिधेर्यद्विष्टु ॥ [चित्र] मितके । चित्रकाङ्क्षितललाटपट्टिका । आ-
सेषवे । Ku 2, 24 । अङ्गुते । Ra 5, 33 । कर्जुरे । मात्य० Mh. 2,
408 ॥ कर्जुरत्योषधाराक्षानाशकारेण । चित्र चकार पदमर्धपुलातयेन c. Śi. 5,
10 ॥ 680 ॥

[चित्रा] सुभद्रायाम् । चित्र चित्राहरणचतुरे कन्युणे [sic] स्नेहयोगा-
स्ताम्रित चक्रे भुवनविजयी सौमि कातेयकारि । भे मक्षत्रे । Ra 1, 46 ॥
[क्षेत्र] पर्यायाम् । M 9, 159 । शरीरे केदारे च । न महानर्थं न च विभ-
क्तिं गुणसमतया प्रधानताम् । क्षेत्रविदममुमुक्षन्ति जनाः c. Śi. 15, praksh.
Śi 2-3 । क्षेत्रव्यवहार । ज्योति शास्त्रे पटा प्रसिद्धः । तीर्थे । Me. 48 ।
योग्येति । क्षेत्रादादाय फल शोदयितुं सिध्यते - - यत्र c Mh. 2, 471, p. 69,
26 ॥ 681 ॥

[शुक्र] ज्येष्ठे मासेषौ च । शुक्रस्य किं चित्रमिदं त्रिलोकीं यदक्रमेणा-
 तत तीव्रतापम् । भार्गवे षष्ठ्यहे । दृष्टिपदीप° Ku 3, 43 । रेतसि । M. 3, 49 ॥
 [गुरु] संस्कारके । Ra. 2, 23 । पित्रादौ । Ku 1, 51 । आदिमहणात् ।
 भुतमनुमत दृष्टं वा यैरिदं गुरुपातकमित्यादावुपाध्यायेषु । तत्प्रातर्गुरुसन्निधौ
 निगदतस्तस्यैव तारं वधूरित्यादौ हवश्चरयोरपि बोद्धव्यम् ॥ यत्रावलीढ
 - - - - - इत्यादौ सुरमन्त्रिणि स्यूते च ॥ 682 ॥

दुर्गरे । अम्लादकरसमाहि [?] गुरुज्ज्ञं दधि दातव्यम् । अलपुनि हि-
 माश्रके वर्णेपि । धृतगुरुनिषमोपि वस्तुष्वन्य ॥ गुरुभिर° Ra 2, 70 । तथा
 गुरुभयस्मै गुरुणोरुभयोरथ कार्ययोः c Ś. 2, 6 - - - - - [c Mh 2,
 400] ॥ [क्षुद्र] अल्पे । क्षुद्रा सत्रासमेते विजहत हरयो भिन्नशक्रेभक्षुम्भा
 Su. 2283 । - - - - ॥ 683 ॥

VARIOUS READINGS AND CORRECTIONS I TEXT

¶ opens with श्री श्रीगणेशाय नमः श्री विष्णवे नमः श्री

Verses 1 ¶ दुःखीतिष्ठतः

2 ¶ निरुद्धं चरुम् B १ विमलम् (?)

6 C नरं नृपते

13 हेमदन्ते B ¶ V.

17 मङ्गलार्थं दत्तौ B * मङ्गलौ C

22 रागेतु ¶ (perhaps रागे न ?) दयार्थं नोदितु [?] V.

¶ B दूष्योऽपि C दूष्यो वा

¶ ¶ दयार्थं नोदितु

२२ a om MSS

35. B कीदृश - धनुका

42. इति for वा इति C

43 रेणुकोरपि MSS

46 श्रीगणेशाय B C त्वरक मे C

48 पञ्चविंशतः B C

¶ * कावेरौ B C B

52 (comm on Statute IX 46 दूष्णमे इति

58 C (and A see m ?) विष्णवे B and a set S विष्णो

59 B The ce (in text and comm) दीक्षते

67 B कस्यामे broken off in A

70 B दूष्णमे इति

71 B विष्णवे विष्णवे - श्रीगणेशाय

77 B इति (but in comm मङ्गलमे ४३३)

84 शास्त्रं B C विष्णवे A B C S V.

85 A pr m. हेमदन्ते B om from 85 b to 93

86 b om B.

89 A मङ्गलार्थं

91 After 91 a B and C add मङ्गलार्थं मे रात्रि विष्णवे मङ्गलार्थं - A pr m and V.
मङ्गलार्थं A see m B and C मङ्गलार्थं विष्णवे

98 C and S see m मङ्गलार्थं C लक्ष्मी

97 इति B C

104 मने B वा A S मङ्गलार्थं विष्णु B C

107 पञ्चविंश MSS

108. S चर (text and comm).

114. मङ्गलार्थं B B broken off in A

115 B C, S मने S om from 115 b to 145

117 B मङ्गलार्थं

118 A see m and C मने B मने मने

- 113 II शिखरस्ये .
 124. C ककुमस्ययो
 134 II दिने C and V: देवकालस्यदिवेदे
 135 C केदारमन्त्रभाजने.
 140 C, V: नत्रि
 144. A, C भावतरे
 150 S बलत्र
 151 पट्टमे B (text and comm) and S in comm
 154. S and A pr m सूचका C सुचिका
 156. शायनिशित^० II स्याद्वे S pr m
 158. पत्तयो C साया A pr m, C, S
 159 स्पष्ट A B S, V: लृट् C
 162 B पटौली C पटले
 163 C and A sec m. पदेकुरजयो V: पदेकुरजयो.
 169. C किरौ
 171 A स्पष्ट.
 172. अशिते A B, C, S, V: द्विभाषेणु वस्तु C
 177. निशित^० B, S.
 179 पदेर्णकद C.
 180. न पुम्पयम्
 184. कुङ्कुमैरश्लेषयो B, C and S in comm
 191. a om. C.— ततो B, S, तदुत्कन्दने अपि C.
 192. 'मर्गा' A sec m.
 200. रोगेष्वैषम् A.
 202. चाश्लेषात्पर. C. After 202 C adds तन्मूलकंके पुषि श्यायरीड द्वेअरेपि च
 203 वक्त^० A, B S.
 204 'अश्लेषयो B, निशितयो C.
 205. बनेड मुद्राये A pr m., कउभाये C.
 206. (मिष्ट^० V:
 207. A चाध्याकटं, B and A sec. m. प'वालीड, S pr m. प'वालीड MSS. seem to be defective here.
 220. II (and A sec. m. ?) मयामादिवाजने, C and Mh. 2. 144 मयामा (दिवाजने).
 223. वक्तुये A, B
 225. चाध for स्वायु A pr m.
 227. इतिव्येणी C.
 235. भवेन वत^० A, B S.
 239. कम्पये A (?) B.
 241. मरुते मरे C.
 242. कदमजिपु C.
 250 क'रनीग A, करवारी B, कम्पीरी C
 251 ममक^० A
 252. पत्रा^० A B II compare 29^a v 1
 254 क'रनीग A, B, S.

- 265 इनेयारि रत्नकादि B C
 269 भवने पे न B
 2 3 वेवाविरेते C
 275 a om C
 281 म्पये° D C S
 288 दाके प्यवरिषये B
 292 C om from रक्त III अनेताम्बोवुराणा (verse 312)
 298 पिन्तन्वा° A S compare 262 v 1
 312 उरागावां च योविनि B
 314 निर्विरिते C
 316 om, C
 319 A C S नेतिने द्विरे II नेतिगावेरे see commentary
 320 विपस्ता S विपस्त A pr m
 322 B रौरूप
 324 कृपावस्येयवृत्ते C
 325 पादिने रिपते B After विवे B and S add रदे च
 327 B विदितामये (but माये in com) C विदितामये
 33° E transposes 332 h and 333 a
 333 मोहित S
 334. दयादायानि पीनहायं C
 340 एकपुत्रा A pr m
 341 छिरे B C
 345 गिरिमन्त्री C
 350 तप-पदे C
 352 रौप्य° III
 357 वपास्तिन प्रतीहारे द्वारदेते C
 358 पि च्छिन्त B विच्छिन्ते A pr m and S see m f
 360 विवृत A II विवृतं C
 361 वि विदिते C वि विदिते S
 368 मुक्ता S
 369 वायविरे C
 379 मुपसर्पयौ MSS
 381 वादयन्तक° II
 382 कायस्या C वयस्या S
 385 पाततमुद् A
 387 रवन् C
 393 मांतापिपक्षिणो A शूरकारे C
 394 भनौ C and S pr m
 396 After हवेगन्धयो C inserts मनुदे रोमपदे च वीज्यापरितमेदयो
 397 विष्टये B II
 398 कुलीद B C
 400 छारावदिते II

- 401 मन्त्रे C.
 403 तमेवम् A, व
 408 प्रभावतिष्ठ S and A pr m
 409 पुनरने A, C, S, *cf.* comm on Statik VII, 39 —
 412 अने S and A pr m
 414 अगिर्ना अगिर्ना कुं B वेदवर्णमर्णमर्ण C S and A pr m.
 423 च for अ B
 431 विषयेयुते C
 433 कुण्डलिनी B, C
 433 अगिर्ना A, अगिर्ना C.
 435 इयम् A.
 437 एवम् C
 439 युक्ता B C, S
 440 युते विरक्त C
 441 युते om B, S; अगिर्ना नया C *cf.* comm on Statik. III, 14—
 453 तया विषययुक्तौ C.
 466. उद्वेग C & sec. m.
 467 मदन व्यापन C.
 468 विष्णु C.
 469 पञ्चमरे C.
 470. पुनर्युक्ता B, C.
 472. कान्त्यौ B, C.
 475. सम्भारके मवेत् C, सम्भारके मवेत् Vi, सम्भारके मवेत् A B, S.
 476. करकके C, Vi. कदम्बक A pr. m.
 479. s om. C.
 479. कारिकेतो हतकते C, कारिकेतो हतकते S.
 482. तनयमौ A, B, S.
 484. अन्वयि A.
 490. मन्त्राय C corrected into मन्त्राय.
 491. निर्वृत्तौ C.
 495. विगीगया C. परिचयनम् S
 499. नृपके B.
 501. B and S पूर्ण & C undistinct.
 502. उद्वेग S.
 507. सोपे मापन नगी A.
 508. अवदाने S pr m.
 509. "अगिर्नाम् A, B; "मनेना अगिर्नाम् प्रभावति C, "अगिर्नाम् प्रभावति S.
 511. मातृष्ट B.
 512. अगिर्नाम् A, C, "युत A.
 513. s om S अगिर्नाम् for अगिर्नाम् A, B.
 514. एवमित्युक्त्यु अगिर्नाम् C.
 516. एवमित्युक्त्यु A and S pr m.
 517. मवेद्वेदम् B

- 519 अचमन्ता A C (cfr H Ch 101 4) अचमन्ता B B
 520 कथाप° C काथावपकावनडा B (text and comam)
 522 विनाये B sec m
 523 विचरतेवा B लरेव B कनुपेवी शिररुवेव दावव B कनुपेवी शिरव [pr m छवव]
 दावर B
 525 *वेवयोअवु C
 526 9 has a gap here extend og from 526 b to 534,—
 528 a om A विनिगच B
 533 तराभिर् A, B सुताभिर् C सुतभिर् V:
 534 न्नायो B न्नाये C
 535 तेव लोवन° B
 537 गोडापदकावहृन्दववगोवा B
 541 वेवे B
 543 Between this verso and 544 C inserts वाअव कम्भो वाव सुर्वेतिरितधिरव ।
 तिला र्पव कालव वेवे कुतवा र्पवा B
 549 वावाये C B पुतुलाववे C, B and A pr m
 559 लविवाये C
 555 वातके B B वातकावन्ते जाते C
 556 वावविनाये C VI
 559 गीतवेदे A वृत्त B
 560 कानवेनुवेवदे [1] B
 565 a om C
 566 गिकलेवु C
 571 काने A B ओपविचन्ने C
 573 कालिन्दी C
 575 वावभिरावौ C
 579 हरेवि गीतव B
 584 *ववाये B कूकणे A
 591 निगम B निगम ते° C
 596 ओवगम A अथ वगम B आरम्भवववेरवि [1] B
 598 गम्वा पु गीतवे व B
 605 रक्तकवे B
 607 *धवे B मन्वीववे धवे C, मन्वीवविधव B
 609 b om B वृवाये A स्वरर्षादवादेयोअवु B
 611 *लवेवु A
 612 छयौ विलवकम्वाव्यौ B B
 615 न्नाप° C B
 616 न्नापा° A C C
 621 वकडावौ B S(?) and A sec m
 623 काववरवावे S वाववे काववरवावे विदे C
 624 मविच्यकावेयो B विवु गरीवे [1] B
 625 वे व C
 627 न्य ववेरवि B C

- 629 रेपदे B विपद चानो अप्रवाहकान्धवा C
 630 प्रवाहिने A, Vi om C
 633 ययपुरे S
 635 अमिल-विदिमुके C
 637 प्रवा B
 639 बहरे A B, S बहरे C, cfr अथवेह Mb 3, 476 p 133, 2.
 644. यमिहाय C
 645 विपदरे B विपदरे C स्वाधिकाने C
 649 सनासकम् C
 652. गालीय A. कैलेन S
 654 विपदे B विपदे केने विपदेने वृत्तकम् C प्रवाहरेररल्लम् B
 656 कैदरे B, कैतवरे [?] S कैतव V. — "गालवयस्तथा II C "गालवयोस्तथा A
 659 स्वातये B स्वातये A pr m C S V.
 661 बहरे corrected to बहरे in the margin of C बलेभस्यौ B S.
 662. हरिमाय B and A sec m. हरिमाय C
 663. विमाय C
 667 रेहमाय A
 669 मीले A, B, V. After 649 B adds विमले मृषिके स्वातुगलेने बमयार || स्वम् ||
 This line is taken from the Vivaprasakosa.
 670 B मीले. After 670 B adds V. va 1428 (benares ed)
 671 काये A, B, S
 672. कैरी S
 673 कैरीका C
 676 अहयल-वदतले S स्वयंगरी C and A sec m.
 679 अये C अये B
 683 "कनकमय" S दुर्जनलता L. V.
 684 स्वीकृत-दे comm on Statik I, 4.
 686. ताह मीलारे C
 687 "वृषकरी C
 688 "वृषकरी" A
 691 "वृषकरी" C
 692 "वृषकरी" A (?) C पदे for बदे A
 693 कतिने A pr m तल-दे (or कालदे ?) A sec m. तल-दे C
 694 विमाय-य A कतिपु-य C
 695 b पुत्रपुत्र-य A pr m
 696 स्वाय C
 697 का स्वयि-दे वि A बहरे for विपदे A pr m बहरे कैरी for बहरे गो च C
 698 पदे A sec m कतिपु-य C
 699 रेहरे C
 701 कतिने वि C
 702 मनासकान्धवा A प्रवा C, cfr Mb 2, 434 p 67, 19

- 704 मध्ये L पुनःपठे C
 705 हे तद्वत् L
 708 उपरान्त C
 709 वीसो MISS read गीर्ष ?
 711 चकारयथै C पुनः C, probably correct
 712 शरीरं L
 715 -यथोक्तं च C
 717 ग्राह्यं C
 718 मीरौ B मयं गम्भीरा A
 719 मयं द्वौ B 719 b is asserted by second hand in A
 720 सङ्करो A > मातृ L मयं A L
 721 द्यावपृथ्वी A see m. द्यावपृथ्वी ? C
 20 मयं द्वौ C and A see m. probably correct
 23 कुङ्कुमा A कर्कश ? C सङ्करो यद्वत् A pr m corrected into मयं द्वौ
 यद्वत् (?) सोऽप्येते मयं द्वौ L
 725 परी for मयं A see m
 726 द्यावपृथ्वी A pr m
 727 गम्भीरा द्यावपृथ्वी C
 7 9 कर्कश वि C
 730 मीरहावे ? & मीरहावे C
 731 C मयं द्वौ वा Com from 31 b to 733 a
 735 तावत् A
 736 मयं द्वौ C
 737 मयं द्वौ & मयं द्वौ मयं द्वौ मयं द्वौ
 741 मयं द्वौ मयं द्वौ L
 64 मयं द्वौ मयं द्वौ C
 745 मयं द्वौ मयं द्वौ and A see m
 748 मयं द्वौ C मयं द्वौ C मयं द्वौ A pr m मयं द्वौ C
 749 मयं द्वौ मयं द्वौ C मयं द्वौ A C
 751 मयं द्वौ C A read ng suppl ed by seco d hand is not clear to me
 753 मयं द्वौ मयं द्वौ C
 756 मयं द्वौ मयं द्वौ C
 757 मयं द्वौ मयं द्वौ C
 760 मयं द्वौ A pr m मयं द्वौ C मयं द्वौ C A nd a set of Ml 3 v 1
 मयं द्वौ मयं द्वौ मयं द्वौ मयं द्वौ
 761 मयं द्वौ मयं द्वौ L मयं द्वौ मयं द्वौ & pr m मयं द्वौ sec m मयं द्वौ C
 62 मयं द्वौ C
 763 मयं द्वौ for मयं द्वौ A pr m
 66 मयं द्वौ मयं द्वौ A pr m
 67 मयं द्वौ मयं द्वौ A
 768 मयं द्वौ C मयं द्वौ A

- 779 चतुर्भुजः A, चतुर्भुजः C
 779 गारुडारम्भः A pr m. गारुडारम्भः C
 772 स्यादिति चेत् A
 774 दत्तपत्रे A.
 775 कृते] ac MS² आनुसङ्गो श्री A
 778 शीरे A pr m. तारगनाम्भः supplied by second hand in A तारगनाम्भः C.
 778 चरितम् A sec m
 779 कृपाते A pr m, cfr Mh. 4, 279 स्थितिरु कर्तौ C.
 782 सत्पते A pr m सत्पतेरिति C.
 783 कुलाचारः C कुलाचारः C
 785 विनिमित्तः V), and A pr m
 786 वेत्तवते A pr m वेत्तवते C.
 787 कैवल्ये C तन्मौ नृ C
 788 निम्नम्भः A pr m
 789 शौरकेष्टि A, pr m शौरकेष्टि C, Vi. नवपथो C.
 790 पञ्चा C नानने A pr m
 791 काकोपहारदैत्ये C
 791. पत्रिभूयः A.
 794 उन्निष्ठा A (?) and C sec. m.; cfr Mh. 2, 502. दूरा A.
 795. भोवने C. पालिक्यः A, पाली comm. on Statik. VIII, 13. From कर्तव्य to
 मनोहरे (796) quoted in comm. on Statik. II, 17, see also Mh. 2, 466.
 796 कर्तव्ये निर्दिष्टाद्ये C.
 798 कान्ते C.
 799 दम्भः MS². read दम्भः १-गुणितः MS. 2 482-रन्ध्रे गृहे A.
 800 प्राणयोगश्चिन्तो C.
 801. भागवदौ, see comm. on Statik. XXV, 39.
 802. वृद्धे C. मत्पदनिवृत्तये (?) C.
 803 गृहे A.
 805. सत्पथानयोः A.
 807. प्रीतिरिति A. वाङ्मये गोटे C.
 809. कर्तव्य MSS, read कर्तव्य?
 810. दूरा A. (करका n. c. वर्णान् Mh. 2, 501.)
 811. वाङ्मयो C.
 812. मीमा A, मनी C. कुलाचारः C.
 813. हेतुः E. हेतुः दत्तिलान्नाहरे C.-Read मीमा for हेतुः ?
 814. मेका A (compare A.K. I, 19, 24) ; दूरा दृष्टेः च C.
 815. सत्पथानयोः C.
 817. सत्पथः for सत्पथो A.
 819. रत्नचक्रो A. रत्नचक्रो C. पटनी C.
 821. शीरे for कृते 1 pr. m.

- 823 देव भदे *e* चण्डिकायम् cf Ml 3 6 2
 8 4 दशे वि दे *L* माद *to* माद *(a d A pr m)*
 825 वृत्ते : *e* वृत्ते cf Ml 3 669
 8 8 मेचके A C V मेदके Hemacandra Anek 3 643 (see commenta y) and
 other au horita
 831 चक्रा C
 832 कुलटी *II* तनुल *L*
 834 पुके *L*
 835 विपु *o ly once n A*
 837 विपुला C मादकेगीला (or तादकेगीला ?) C A s read ug wh ch has been supplied
 by second hand s not clear to me
 838 मरी वा C तादले विपु A भार्य सु मातुली
 839 a does not seem to belong to Ma hla cf the quotation given by
 Mahendra 3 6 1
 840 भीकले तिल्ले A
 841 गर्भपालने A
 842 विधिपला C
 843 केसदतो A सु कालली C
 844 bom C it s g e n tle ma gn n i
 847 वा पुके नेचकाशो C पोदगल C चण्डिकायामिका C
 848 पुदकल *II* धवे ? A
 850 मदकली मेदनाभक्त A cf f a vata n 7
 851 हपादमतीरत C
 854 श्वेदापु म मकु C
 855 दूभ्यवत् MSS
 8 6 भादेवपौदयेने च *I* धवी भविताम्पानुकील C
 8 7 गीतिखुभेदवीर्षव A cf Suvata 4
 8 8 काले A
 800 वादे देवयके भवविपु C
 809 कल *L* Both MSS have a gap a er ह्य the aksha a v n C only marg
 nal co rec on n A ot clear to me
 800 भवी भवे A
 808 भय विववादे MSS
 872 विधनाचली A
 873 भवे *L* cf Ml 3 689
 870 मलाद C देवनाग A sec m ?
 8 9 Af er भिलेककम् *II* adds विव परिमये द र्ध त ले चो न मवीधिनि
 880 ह्य C
 881 चराविचरी C
 882 रचादिवलय C
 887 वच for ने वा A वच C See Mh 340 1 2 8

- 888 Compare 906 below and Mh 2 34 -
 890 विवरा A
 891 वरीरवे C The spelling वराय recurs below 90. [अर्धवृ]
 893 विवाच स्मृतिवर्धे A चित्तव न^० C
 894 Pead वरीरा ?
 895 कलशि।अयम C
 897 वरावरीवधय A
 899 व गपुरे व A
 900 विवृत्त मा वृत्त व A, विवृत्त (in the margin corrected to ?) वृत्त व C वरा
 वृत्त A वरा वृत्त C read वरावृत्त or वरावृत्ते ?
 901 वृत्ते A ?
 902 वरावृत्त C
 904 वरे वरावृत्त C
 905 वरे cfr Mh 2 360 वृत्त A
 906 Compare 892 above
 907 अर्धवृ cfr अर्धवृ 897 वरावृत्त C
 908 वरावृत्त A वरीव वरावृत्त C
 909 वरावृत्त A वरावृत्त C, and 1 pr m ?
 910 वरावृत्त for वरावृत्त C वरावृत्त ?
 911 वरावृत्तवृत्त C वरावृत्त A वरावृत्त C वरावृत्तवृत्त C but cfr Mh 3 732
 वरावृत्तवृत्तवृत्त...
 912 विवरावृत्त C
 914 वरावृत्त C
 915 वरा A
 916 वरीव A
 917 वरी C वरावृत्त व वरी C
 919 वरी C perhaps correct
 921 वरे व A
 926 वरावृत्तवृत्त A वरावृत्त C
 927 वरा C
 928 वास्तु comm. on Stutik १, 22 वास्तु वरे C
 933 b om A
 935 b is given in the margin in A
 936 वरे indistinct in A
 940 वरावृत्त A व वरावृत्त A see m
 944 वरावृत्त C वरावृत्त C
 949 वरावृत्त for वरावृत्त C
 950 See Mh 2, 548.—वरावृत्त C
 951 वरावृत्त C वरावृत्त cfr Mh 2 333 —
 952 वरावृत्तवृत्त] cfr Mh 2, 535 —
 954 वरावृत्त broken off in A वावृत्त] see MSS

- 957 संवाह not printed in A (मार्ग) C probably correct विवाह C
 959 स्वाध्याय C
 960 वागद्वे A pr m — A om from 960 b to 100 all leaves belonging to an ag
 966 Compare III 2 47 —
 967 968 Compare III 2 43 a d c m n o s ut k VIII 3
 969 गङ्गा यात्रावेष्टु C
 970 कर्कश्या C
 973 शक्तिपञ्चमि धातवी C
 970 अष्टवेष्टि C
 981 Read विनयेष्टमन्त्रार्चनार्थविकल्पयो
 983 Read प्रकाशदि 10 प्रकाशदि 1
 984 वाचनादन्तःकरणे C
 990 मेदन्प्रकाशे पत्र C
 1003 स्वादिने पत्रे C
 1004 अष्टप्रकाशयो 1
 1005 Frat p d r om C, the minus r p t e d s ab u l r w l तत्रै नदन्प्रकाश 1
 इति शास्त्रा 11
 1008 अग्रे A see m

II COMMENTARY

- Page 1 line 13 वाक्छे and st net. 90 MS अष्टवस्त्र
 2 3 MS काव्य 11 Perhaps शिविकरक्षितमिच्छादी 15 MS दिग्बुद्ध 93 MS वदिका
 11 5 See Balarāmāyana VI 15 d — 6 MS अष्टवस्त्र 11 Perhaps अष्टवस्त्र 96 MS
 वदिका वाक्छे
 4 3 Perhaps मेरे c Mb 3 86.—8 MS अष्टवस्त्रकम्प c Mb 2—11 MS दिव
 तकादी 11 नारादादी] See Nāradaśmṛti I 102 p 3 n Jolly s ed too 17 MS नारादादी
 24 11 S शक्तिकर्मणा
 5 4. 8 om the gloss मेष्टिन शिविन B om पत्र 12 B adds एतन्मोक्षविशेष एतन्
 तदुक्त गुणकं क्रीते 15 11 तीक्ष्ण 20 पुराण broken off in S Read पुराणे with Mb 3 41 — 25
 S अष्टकीनिकटवर्णना 11 B सर्वनाम्ने ददन्
 6 4 11 om to the example for हारमेद 12 B om वदिका 13 After वदिका B adds एत
 स्वाकार 20 Thus S (but it does not indicate the gap) B अष्टकेष्टाना एते दुर्गमायत c
 Mb 3 84 — 25 B शक्तिपञ्चमिपञ्चमि S अष्टवस्त्र and अष्टवस्त्र also B only but cor
 rected into आ

7, 2. After ^{१५}चको B adds नायकनायिकयोः. 5. S अलिकालिदन्त. 7. परिपित्राणि (and om. स्थलीय) B. 9. निर्विग्रहः (?) हि इति S, निर्विग्रहहृत्वादिभूता a gloss in A. 12. H substitutes स तारुं for तं. 15. Sic S; अलिकालिदन्ते स नीलविष्णोर् B. 18. विष्णुनन्ते B. 19. अत्राप्यो S sec. m. 21. Read संघर्षे with B (and S?). 22. S omits the gloss on दीप्त. 24. B वा पुत्रिकेति विद्वन्नेत्यभिधानत्.

B. 1. क्रीडीकरणम् S. 5. Before प्रधानम् B adds बहुधरात्. 12. नेत्रोत्प्रेष S. 15. S in the margin: समदोषः पुद्गलः स्वस्व इत्यर्थे स आदायन्ते मध्ये स मये विभेत् इति मयेऽन्तीत्यर्थः; H 18. B स्वदेवकामुदिमायाप दृष्ट्वा कियते. 19. S omits अक्षरत्वमित्यर्थः. 21. H कर्त्तव्यविपादकौतिः.

B. 3. मानवा B. 6. प-भ्रमन्ति S ^{१५}गार्यो मध्ये भ्रमन्ति B. 9. चेदं तजितं B. 11. पारकीर्णं S. 13. मूषमं S.

10. 5. जीवेराधिकतुम् (?) S, जीवेधोतोराधिकम् (?) B. 6. S has a gap here extending from मसिद्ध to तस्मिन्नेति (line 13). 10. MS. पुण्डरीकितम् (?) 11. Correct शिष्यानां. 16-17. S omits the example for शाखा.—B has विविनावा वातभूया शिखा. 21. S ^{१५}दिस्वादि. 24. शुद्धा उच्यन्ते S. 25. मनोहो om. S. 26. इत्याकरोमि S.

11. 5. S om. इह. 10. B सौम्यसरः; see Kautilya quoted in Z. D. M. G. 28, 105.—13. एकत्रेषामनभिज्ञोक्तम् S. 14. B द्वित्वे. 15. कृतमिति B. 22. द्विपकरणद्वेष B.

12. 2. B adds इयुः सारः पुतिः सविमः सप्तपट्टया मयेगदयमेव भर्तुयादौ शिवा स्वर्गोद्य पुत्तित्यर्थः. 3-4. एतयोर्निर्वाहने सर्वमेव मनश्चमिन्वच व्याजानमर्हति B. 7. दृष्टेरीति B. ^{१५}अतिविश्यादि S. 8. इत्यस्तुविपकर्म B. 10. स्वहृदि B, and S pr. m. 13. Read भोगः पालनं. 17. H अत्रारिकेपविश्लेषोऽर्हत् संयुः. 19. ईश्वरम् explained by एजानं in S, sec. m. 20. चरे S. After चरे B adds विष्कम्भादौ च. 24. S omits the example विगलः. 25. S omits the additional meaning.

13. 3. After कार्यादिषु add पुषाम्. 5. S has लग्नपुष्पेत्पादावर्द्धे. 7. S omits this line. 18-19. H तर्हिनागामित्यादौ. H has a gap here extending from line 18 to page 17, line. 18.—23. MS. आरकाइले विद्वत्कथा इति (?) वयो. 24. Perhaps वक्ष इव. 26. MS. भंगा गमित इत्यादौ.

14. 4-5. MS. व्यतसद्विषयः. 6. Probably सौरी.* 11. MS. त्रिद. 15. MS. द्यो. 25 MS. कोकी.

15. 2. MS. तस्मै मनोः.* 8. MS. मर्धिवर्ण. MS. 9. वक्षत तदाद्यर्थः; c. Mb. 4, 47.-11. The missing syllable is द् or ह् in the MS. 13. Perhaps स्रजस्रभवेति | विष्टविद्वत्तर्हि. 14. MS. कुपी 17. MS. विदुमवद्. 27. MS. वदतातद्वेद.

16. 1. Taken from Vaddhasālabhañjikā I, 11, d. Correct accordingly. 8. MS. नावां सरोजस्य. 9. MS. परिहर्तकौ कुशैरुत्तरादने की तावदे (see text) चीरुचोत्तरा. The commentary is defective here; see Mb. 2, 56.-12. MS. व्यवसायनः वयो? 14. MS. वन्कीटिन्वः. See Kshiravāsin on AK. II, 8, 21; Z. D. M. G. 28, 105.—19. MS. नौदपदित्यादौ (†). 21. Comm. on उच (and text) is missing in the MS. 24. MS. पुनयो. 26. MS. कातिरित्यादौ. Read कानितम्.

17. 7. Perhaps पुद्ग. 8. The gap is marked as such. 9. MS. न्युमे for कुमे. 12. सत्यधो; see p. 18, 9.-18. Perhaps जगुः Commentary on वज्र (and text) missing in B. Of the first quotation under वज्र, nothing but वज्रं वा is left in S. 22. B मुद्रमुत्तरादुत्तरादौ इतिर्दने भत इव कुंजरः.

11 2 S अनाहवनी यदौ 3 B विनायकविनायिकादौ 9 B इदं The quotation has occurred already p 17 12 --12 After the quotation B adds इति राजतरङ्गिणी विपदाया नाम कथंरिषे (?) की राजाभूत आद्य विगत महाराज तथा रिया महाराज 13 यद्यौ यथा तादृशे कानि कथंयुव तान्य अप्पमातृपुत्र इति तस्य राज मन्त्रार्थ इत्यर्थे लिखित 10 B पूर्वमूले—अथ महाराज अथ मूर्ध पादपथिकित्तया रागी इत्यपुत्रस्यता इति 21 B महा मन् 23 S गुणरागौ गुणी वे यदौ 24 B विनाहितम् 26 B °दरपोहरमधुने 27 B रागौ पुष्टे 11 S मूर्धम् 11 मूर्धमिति

19 1 B °मार्गेश्वरिणे 2 B लेखे for कानि 6 वरी वृत्तपद a gloss in A 11 B °वे मन्त्रे 12 B भोगौ कौ for कट इति भोगौ Bom भोग 11 Compare Hemachandra, Unad gansā/ra 4 6 कुण्डल कुतनाल कन्विष्टव 15 Read अर्थादि with MSS 17 B भक्त्या चतुर्भुजैकैरत इत्यादौ विष्णु कुक्षौ अस्त्वयं विष्णुस्येति कथितम् c Mh 2 87 11 B लक्ष्मणे तु 16 B विमलमिति वादौ 28 B विनीते

20 1 B om is वीट इ यदौ हि° but has a note on the etymology of वीट 4 After वपुः B contains अप्रमत्त विह्वलं तत्र राजा राजादौ गते वदयते इति अकल्पविद्धि तथाच कार्यमात्र वा ककुली वाताया इत्यर्थे मन्त्रे वदयते इति च प्रतिदि 8 S गान्धर्विते.— 11 °वपुः B इत्यादौ चामने 13 S अस्वपत् 15 S वदन्तुपुत्रे 16 B विपदयते 17 B तु इतल 11 B in serts बहारी before बहव 11 सप्तारिते om B

21 3. S विनायके 6 B and Mh 2 100 विविचिन्ति 7 After दोषाश्चरिषे S inserts इति कदमे B inserts अथि इहोदस्य दोषोदस्यवन्— B इति रागीयेषु cfr Mh 2, 100 p 10 7—10 cfr Mh 3 550 p 141, 3—15 B यम् Example for लिखित miss ng in MSS 16 S इहम् 17 MSS om the example for तत्र 19 S इत्यादौ तदिति मन्त्रम् 11 With वद° compare p 20 15 —28 S sec in वदयाम B अस्वपत्

22, 1 B अस्वपत् 3 After सप्तमगदौ B adds चित्ति इति मन्त्रा प्रतिदे cfr p 3 6—MSS write विचत° 8 B रागीदस्य विष्ट° 19 S कट° 21 B विरहते इति 2° B कट for कट 24 S अन्तर्धौ for अन्ते च 25 A gloss in S विहा नत्त गरीयान्तरदर्थिके मन्त्रार्थ विपदा मन्त्र व वैदिक — 11 expla ns पार्थिव by वेन (f) या वच मयी 27 MSS om वकारादे

23 7 B परिपालक° 8 B वाग्लिहा 9 B वायवे च 10 B भाग्यभाषी 11 S वतिपव A (marginal gloss) पतिपति B and S इत्युक्तीया 23 S मलित Sec Charaka q uoted by Gold Stukr Diet s v अदीगुद

24, 1 B adds दोहितस्य मन्त्रेदेदस्य गुणै निर तस्य व्याट त 9 B inserts म्य after विपति 10 B adds अकटैरकटयैकाद राहया पुष्टिदो अग मन्त्रकहये मीटमन्त्रमन्त्रावने इ वादौ च विषयार्थ 11 MSS. मालीदुष्ट 11 मन्त्रम् 25 For the complete verse see below p 27, 15

25 3 B इत्युक्तौ 6 Both MSS are defective here 7 तु om 8 After विद्वत्ता B adds कथंविद्याकथयते 16 B मन्त्रोपचारार्थे 17 S अ 19 B लट्पव 20 Comm. on वद missing in S B says only इहम् 11 B quotes Me 2 for मन्त्र 27 MSS om t the commentary on verse 207 a

26 6 B मन्त्रे काटपक इति मन्त्रा 9 मन्त्राय corrected into मन्त्राय 11 मन्त्रिया B 10 S and B येनेको cfr p 29 21 — 11 MSS मन्त्रिक 11 B दे for रे 11 पुतादौ क प्तिने om S 14 B मन्त्र कथयता 19 B om is क्पादौ 20 B विविचते पतिपति इत्यादौ S मन्त्रकते superscript मन्त्रे 22 B inserts गुणयते (?) before मन्त्रो

27. 5. MSS., add अन्तरे पुनर्मुक्तयो 6 B मुक्तये महामनो यो. 15. B व्याप्तिं कृष्ण इति प्रयोगः. 17. B विशेष्यते. MSS. अपेक्षे. 23. B तात्पर्यात् .

28. 1. B काकभेदे कृष्णवर्णे. 2. B सुप्रति 5. B वसन्तुष्णवत्ता (?). 8. B तन्मूलेनोपकरणे. 11. B अमन्य नान्वित्यस्य काङ्क्षयात्. 16. B कुत्रिदौक्ये. 24. B हस्तिनीभिर्धुवै (?). 25. B हस्तिनीतन्मूले नविरुद्धेतिगीतं.

29. 5. B पापनोदयकाले. 7. B पवनं वा च प्रमाणं कृत्वा यस्याः कृतं पत्न्यासीत्तस्यै. The quotation is, according to Kāhiraśāstrin on AK. taken from the Kāntilyasāstra. 10. Read मुन्यन्करनेर्देस्यै. B explains वाचकत्वे by विधासिद्धौ प्रकृते इतौ. 14. B अक्षयपटी. 20. B अन्विषाद्यवकाङ्क्ष. 21. S अक्षिति इतिवाच्यमुत्तमं. After चतुर्णां: B adds विहतिः वरादकाः काङ्क्षीणी and a quotation from the Siddhantasūtram 26. B सिद्धोपचयान्.

30. 13. B हृदिमन्त्रिणम्. 14. S omits हस्तमुक्त्वा. 16. MSS. omit the example for इमांश्च. S has a gap, B says only इमं हस्तिन अयं तप 17-18. S has the following gloss मुन्यन्त्य सोमवर्णस्य । मुन्यन्त्य सोमवर्णस्य मुन्यन्त्य ईशोद्वृत्तीयकः । एक मुन्यन्त्यं विभक्तं अर्थतः यथा श्लो-
कयोर्वा स्तुतिर्देवस्य । मुन्यन्त्यस्य ।। 19. Read दिगुलप्रदानम् (?). S indistinct; B omits the example. 22. B देवादिवाचिणः. 25 — 26. Compare also Prabandhschintāmaṇi, Bombay, 1868, p. 92, 10.

31. 5. S दहिवाचिणः. 9. S सक्तौ. 15. B चरति सदैव काचवर्णः. 18. B (after the quotation सौम्यं) इत्यसौ मुन्यन्त्योऽपि इत्यसौ च हस्तमुक्त्वा इतौ चरतिवेद्ये. 19. B सौम्यवर्णः (i. e., सौम्यवर्णः). 26. B सौम्यवर्णोऽपि दिगुलप्रदानम्.

32. 9. B दिव्यविहारे. 12. B गर्वो, cfr. Mh. 4, 73.— 14. B. 'मिति च लोकावलिङ्गिते. 33. 7. परमार्थमत् B; c. Mh. 1, 9 (p. 4, 14). 9. MSS. दृष्टव्यमर्थः. 14. B कान्तः. 34. 1. S कान्ते. 5. B हस्तपदादौ. 12. S acc. m. चतुर्कोटी. 14. कथं S; om. B; read कारणं. 17. B कान्ते. 20. D मर्कते. 22. B स्वप्तिं प्रकृते. 26. B अनुदेष्टा. 27. B चान्दिकावापः.

35. 2. B अने तस्य का बहुकाः अनाका यस्य योग्ये. 7. S writes कृष्णं । कर्तुमिलत्तु. B is defective. 13. B adds आपनेन च निषेधनिषादनस्यपक्षेति आति प्रवर्तय. 18. The commentary on the words इति, त्वेव and तित (v. 274-75) is missing in S. 19. Correct सीङ्ख लाने.

36. 1. A (marginal gloss) यावे दिस्तुते च.—यावे तन्मूर्तिगते. 5. B pr. m. and B चतुर्हस्तकरः. 12. S सुप्रकारम्. 14. S कान्तिव विभक्त — (सिद्धि) (sic). 19. Both MSS. are defective here. 20. B चतुर्हस्तद्वारावापदेवमन्त्रः. See Goldstücker's Dictionary, p. 444, b. 18.

37. 2. With त्वात्तु चतुर्हस्तं चतुर्हस्तं compare p. 29, 22—5. B कान्ते. 14. B om. from अने to योऽपि (line 16). 21. B adds वेति याति वितिः अत्र इति स्वर्गो यस्य इत्यपि कोरहस्यमुक्त्वाः—
मैतदुदाहरणं, then follows an extract from the राजमुक्त्वादीका. 24. MSS. सप्तचित्तेः.

38. 8. S पतिहासने corrected into ? 9. MSS. मतिर for यन्. 12. B मन्त्रमुक्त्वाचि. 15. cfr. p. 29, 4—17. The passage is taken from VŚ I, 14, d or Bā. II, 17, d. 20. Compare also Mh. 3, 426: मुक्त्वा वाचनं कार्त्तुमुक्त्वापि विधिति. 21. B गभी.—चचित्. 23. B omits (from यदि to 'कृष्ण' and substitutes च त्वेवकाचारां तस्या मूर्तिषां तस्य आतरम् (Ra. I, 81 v. 1.) एव
चचित्मुने दिगुलप्रदाने वति वक्तिः हे अस्त इत्येवम् आत्य मर्त्य आतरं वेत्तुं तस्या मुनिवाचनेनैवकाचारा
पतिमिति आराधय इति व्याख्या. Then it quotes Śālvata and Vāya, 22, S तस्या. 26. B om. इत्यसौ

39 ० S कथ कथे 17 Read a b B कथयन्ते आत्तुय वावां जिवां गतिर्नित न जति 18 ८ हर
चर्या ०० ८ पुने for भारिने B दुने
40 1 S pr m इदेवे for लुवे and om देवे वयम् 4 पवित्त (१ ८ पकम्पते) इ पादे ५ 6 B
किपते वेन दे इहान् रथपति

41 ० 11 ह नरका तार रविदि 6 ५ पवद्वे 11 B यथेव्यादी S कर्दमोपाकारान् 12 हरत a gloss
nA 15 11 यथ चत य 19 B विविधुर्वाहमिदं 21 S विविधुर्वाहमिदं 24 B कर्दमपदम्
cf p 24 1°

42 11 11 अतिथिरा वरेणदी 4 11 कदाप्रकाशने 7 सर्व यथम् B 11 B हृदिप्रति 10 Of the
common a y on पदाङ्ग no 1 ng but इपादी वर्णावह a left n the MSS c 11 3 271

43 4 11 वाक्यतरङ्गिणी-तति 6 B आन 7 B करकलिनकथाये 8 11 अमाय for अविष 14 B
छन पक्षमाया व्यापिपक्षमाय च यदिना पक्षे वपादी पुने 15 S पविता B नद्वत्तति कम्पिता सताप 20 B
कवे तो दीन* After the example tadda कपाने विहग पतो (sc) अर्थक कवीना वन एतेयति *1 B
om is the syllables लतापुने 22 MSS om t the commentary on र दिन 26 B om राजना

44 2 cf Kd 2, 1 2 विपति देव लक्ष्मणे 10 B om च 14 11 अश्वान्न भगवान् प कथना
17 18 Compare Mb 2 274 (p 46 13) and Bull's Ind an S ades V p 12-14—
26 B has a gap l e extend ng to p 45 line 2

45 5 8 तरुण विरेदं 13 B केत for कथय 15 Both MSS are defective be e 10 B
रथपभदा 27 S रीत्येक्षो

46 2 B विनायकतां गीति 9 B व्यनयनम् 11 पञ्च] A quotation beginning with the
same words as given p 31 19—16 Som एवम् The original came a y on अवधन a
probably lost 19 S हम्पन्न B सङ्गम 20 B अनेव

47 3 B प्रपञ्च पुनिलो 7 For दिवादीति barber B quotes a 19 35 Su 2 (3—
10 B विषय 14 B विदुष्यवर्णन

48, 17 11 अय ते शोषणे 19 11 दहरतीभीन* B गुणगुणदधाने 20 B प्रपञ्चार्थे वरा 11 quotes
Yājñavalkya 1 79—27 B आर्य पनाद्या सहस्री तरेव Probably correct n Mb 2209—
MSS om the example for आर्याद्य—S अवारो B अवारो for आदरे

49 1 B पादरा 4 B पर्वकायो 7 B नद्वत्तति 8 B नद्वत्तति 16 11 गजद्वय 10 B has a
note about the दृश्यी अवस्था It quotes Ah 2 6 43 (corrupt) and Na 19 1.—22 B भेदे
विषद 23 S भेदेयति 24 11 अयदिद्य

50 4 See V K 1 3 16 C 7 11 तृदेवेदेदेदे 15 S विधि 17 8 defect e here B has
वर्ण निगद व्याख्यात मध्यदेशी सुरण इति मक व्ययीकम् (?) इति च पविद इ पादी पुने 24 B
वत्परावीतिमुक्ताम्

51 3 11 and Mb 2 234 हरीतो देवो नवज्जो 4 B कनहेनको 9 S वत्तराभे 11 B विवक्ष्या
रतसर्प ताम 14 B विरते पट्टेदे वरीति 18 B अवरतान्त्वज्जाम् 21 S व्यापयानी

52 3 B कुलीकपुषि 4 B कुलीकपुषि 8 B व्याख्या इतिवि 21 Both MSS om t the
second example a v अवकाद

53, 12 11 निशागोप्यामदि य 25 B सवर्तते

54, 3 Before अशनेति B inserts अथस्य ये इतिविशेषमहाभरतस्येयदावदृष्टौ = Su 3516 and Mb. 2, 234—7 B विहा 13 S निहाक 14 H लाङ्कल 16 S omits the commentary a. v. राधा 18 H adds आशुभिषदा वैद्यशास्त्रादेक 20 B विनमयार्थस्य वस्तु 24 B हक वाचस्पत्यवित

55 4 S कृद्वर्ज B न व विप्रान्ति विद्वति 8 B om दीर्घ and वयमहता 11 B राजते

58 6 समन्तरात् H B MSS देवदत्त 10 B 'पायमक्षिण H B 'पूर्वतः (probably correct) H 'वैतिविमरनेक 21 B कदा हस्तेन सम्पद्ये साधन-वर्तिनोदिते (c. h. Pr 100, 1) 22 The same passage (Ra 2 72) is quoted above at p 44 6 for 'व्यास'

57 H वृत्तद्वय explained by आरम्भस्य in S The term क्षत्रप-रा Ra 64 is explained by निम्नरपक्षेण A marginal gloss says निम्नरपक्षविरुद्ध 8 S विश्वसङ्कटे 15 H इति दर्शनात्. 17 H एवमिति परी 20 See p 24 4—24 S om अथ 27 S om भूतिमो

58 4 B पञ्चदशरा श्री 8 S pr m लभ्य for लग्न 10 S वृद्धा 13 S दृष्टये च

59 H MSS quote besides नया मथितदुर्धारेय (B वैर) चक्राय चक्रिणे इत्यादौ हरी, from the Introduction to the Harshavardhanaloganusasana see Buhler's Kashmir Report p cxxxviii 11 H adds जनीं वृद्धिं जया तान 14 B भवति 15 H वृद्धयते 17 B वैरा (read वैरा) इत्यवगतं चक्रिता वदन्ति 20 B नयनलिननपञ्चाशं धत विदुर्मयी धृति

60 5 B om य 7 B 'नै स्तरितपथ्य 8 B भवत्य द्युतिभोगिन 11 B and Mb 2 274 मायमयिनि 18 S सवनं B जीवनकर्मपन्थं 19 Both MSS are defective here H Example for क्षानीय missing in both MSS 24 B चक्रवर्त्यपद-कृष्ण 25 B अनिधान H Com in the first on अत्र defective in S (I) missing in B

61 2 B एते पीतै च 4 B 'वृद्धिकर्मणि 5 S in the margin वासुत बहिषो दान कर्णस्त्रियेष्टु जर्मु। समता देव बहिषि 'हताभि भावकर्मसु H हताभि वृद्धतावि 6 B वादये—एवं हि 9 किल (?) for किमु B 10 MSS पन्थ 16 B निरन्तर - - कर्तितानाम 21 B वृद्धयति भवे 25 H वृद्धे वृद्धये 26 B राधा म्पदा H B adds अर्जुनीनां मगन् (s c)

62, 1 B कल्पिते विभन वे न च (?) c Mb 3 378—B om from अन्ते to स्थानम् 2 B दृष्टम् pr m सुयेत 4 H अभिगम्यते 5 H वृद्धयते (I) 7 S in the margin वृद्धय कारणीरभावया दान दान इ 4 ये दाना करार दानम विव 8 B वृद्धये वाचस्पत्ये 9 S om इति 11 B वृद्धयति सवे 13 S वृद्धये pr m 14 B वादये 15 B वृद्धये H MSS are corrupt and defective here Mahendra reads the example H as सवनदृष्टीकृतानां स्तरियगो वति H वृद्धा 24 B नयन निरीयते 25 B मेघावृद्धये स्तर 26 B विवद्वत्पुत्रो

63, 4 H भवन्—'वृत्तिमय' 8 B अभाति 9 B अस्तेति 10 MSS कुर्वे 11 H सवरस्यत (सवरस्यत?) 1 वरी 14 See Bhashya Vol I, p 1 20—15 B दार पथये च 16 B सपाये काम-कल्प 19 H वृद्धयवयव 20 S sec m explains कर्तुके by ताते 27 MSS 'वृद्धयति

64 6 H om वयमहतावाच्यतन 7 S भक्त्याजय म् 10 मपुके refers to दिग्गते (see Text) B has वादये 13 H म्नाद्वयप्याय 15 MSS अवस्तम्ये 20 H omits the example for एक 27 MSS सपथ्यौ 23 B माधीयतिवद

65, 1 B सज्जन (?) 3. S वृत्तमयवर्ज 7 B 'वृद्ध सकदन्त्यदिनी 11 H वृद्धेय पदेर 14 S pr m वृत्तमय 16 H 'वृद्धेर्लोहितवृद्धयति 25 B विद्योर्लोकविद्वत् वृद्ध

66 1 वदे for वातु B 6 Compare also p 39, 20 above. 9 B किमपि वेदने

12 B स्य for वा ह्यन् B quotes besides साधन जुषई पर c K Pr 13. 3 — B रिश्वर 13 B हरहर्तु 15 S तिनेवेव 17 S वलतिवायेत् 19 B वामदेव S रिग वादि om आलकारिक 20 B om वामदेवकारयेद 21 B तथा for तथा, c Mb B 414 —

67 1 For second meaning of सदन MSS quote H V 1 7 — 3 Both MSS write सिन्दक Compare p 49 B above 7 B इति सुप्रसक्त 11 B गृह्यारकोणे — " वयुर ५५ 13 For first example see p 41 1 — 25 S पूर्वतेश्वर्यौ B सर्व

68 3 B स्यात्प्रतिष्ठित 9 S अदि रिगति 17 MS वरवदेवे 18 B वय वरीष B गृह्य

69 8 S सुकृष्ट 10 S स्यादि B ह्यकार्यमित्येति निधी

70 2 B सेवे — " तथा 3 B वकीकोकपसावरस्य 9 B वचनवर्धनरो 13 B कर्तव्य 76 B कर्मावकृष्टायां 26 MS om च B मतिकल्पे

11 5 B and S sec. m दिव्यवत् 6 B कृष्ण — स्वदाह 8 S om from वस्तुनामी to B 7 1 10

72 3 MS लहयस्य 6 Compare p 44 18 and B Hiera Indian Studies No III p 13 — 12 After वैरिणा B adds गृहेय, c गेह्य 14 B क्षेपणा 19 B भय (1 १ मृद) पयस्य (?) मम सुविनयस्य संसक्त 24 B गारायते इति गारा इत्यादि किंवा गोपयत्, B om from गोपयति to गोपयत् (line 25) 26 B जीवे, read ईवे

73 3 B अदि होतु च 4 S सक्त After स्यात् B adds सुदक्ष्य कर्मात् प्रवृत्तसि सुधाया आदि सुदक्ष्य इति च 5 B कर्मात्कर्मात् सात् 7 B पुनर्दत्त स्यात्प्रतिष्ठित cfr Mb 2 205 — 9 B क्षीण क्षीयति cfr p 78 28 — 10 B explains हरिपुत्र by नीलपुत्र B गायत्र्यारम्भे 18 B प्रधान वक्ष्ये पूर्वोक्त वक्ष्यामि इति 19 20 B om च 23 MSS seem to be defect vs here B has प्रत्या for वृत्ता and for ह्ये it reads रोहिणे कार्म मये च जागरीममवक्ष्ये च

74 1 B मयूषिण 3 S ते तव for तेवी B जुषी 5 B परिपचित 9 After वपये B adds केयविवरये 17 B वाय for वाय probably correct 19 B सप्ततक्य 26 S सुमुत्तमस्य 27 B दामनकामपुलेदेनद्वन्द्वं दामन अलक्षितायीर्ष वरीशक येन तेने एवे च सविपत्यस्य दामन कर्मात्

75 2 B वेत्ता 10 B क्षुपितोतिहाय 15 Read वाच्य with S वाक वालाभक्त B

76 8 B मर्त्यमृत्युम नव निवृत्त 13 B रजगरदैव and न च for न च 14 B सप्त न रोचते B चार 16 B तु च आकाश 17 S क्षीणहृत्वा B मेघवेदे 18 B ककुभेतिमित 22 B मलकी डेलालुकी च

77 1 Read कौमुद्याम्बरपरिणीतिलपुष्पाञ्जलिमुनरिहता 10 B ह्यमिन् वसिष्ठाकृत् वाता ओषधि । वातायां विषमतायां वातायां अतिवेत्त च । रक्षयिणी क्षयी कार्म किमर्थमवलीरति इति वेद्यया 24 S म वा रो 26 S pr m व्यतिता om B 28 B कृता for गता

78 1 S omits च 2 Read नागस्य मर्त्य 7 स्योत्त son born in adultery of parents belonging to the same case Vajayanti B 341 — B adds भवेत्साधन नु यागरो इति वक्ष्यति तान भवेति पञ्चम्यासन् Rgv 1 164 43 — 12 13 Instead of the clause वपय्य to वेपय B has वपय वपय तो वपे 20 B क्षेपे वाया वे 23 वक्ष्यते cfr Journal As Soc

Beng., vol 64, Part I, p 333, n—B परवरणह्य for वारणह्य 28 S omits कीन Read 'वाव' See p 73, 9.

79, 2 H विरति, n Mh 2, 333—6 S दुमित्री 8 करणनाम, cfr. Mh 2, 347, p. 54, 15 Vāsaradattā 108, 1 155, 3 156, 2 256, 1—12 B विप्रमेय, cfr. Mh 2, 323—17 B पर्यायवक्तव्य भयानकेपि तीक्ष्णो वागेव भयानकचेत्यर्थे तौ च भीमभीक्ष्णो भयानकेभिर्ध्वजेभ्यौ 25. H (and S pr m) inserts मत्स्य between द्वय and सङ्गते.

80, 5 H पदमीलनाया 9 The MSS. are apparently defective here, cfr Mh 2, 320—13. B सपुत्रपत्नियो 21 H omits ते 24 B रैव, probably correct.

81, 2 H रैव 3 B विप्रो 5 B न गति 11 S pr m वट्टदस्वतास्त 13. S वदीवमुत्तङ्गवे 16. S सञ्ज्ञे (?) H मधे 23 B आदिस्वेष्टावगम्यते 26 B एवमिति स्वर्थे. It omits पतिविदे

82, 22 Compare Goldstucker's Dictionary, p 43n, s, 40.

83, 10. S ह्यदायादौ 17 S omits the example for निष्कृति 20. H सायाधिका 21 H adds एते स्वाभिधिक्यो जनु प्रत्ये नष्टचनेन ह्यदादौ च वेदायां c Mh 2, 343—

84, 1 B पत्तिकुले. 4 B सक्रान्तप्रतिपादन- 6. H व्यवहारयोऽप्ये लोकोऽप्य ह्यदा हु न 14. H ह्यवि- निप्रवेत्त 15. See Sahrīdravallī, Paschel's ed., p १०१ १०२—21 Both MSS are defective here S ह्यर्थक्यम्, om B 22 B चेदकविदिनत्र भिन्नपर्यवर्णा— For the commentary on ह्यप्य, see Mh. 2, 373

85, 2 H गजसमुदेहिमन् cfr. p 83, 29—6 B क्षीयते. 7. S is defective here, 22. B चर्माया. 23 S omits the example for ग्याय 26 S म-ह्यगुणमादिवा

86, 6 S नवे पट्टात्ताय. 7. B वेदह्ये समुदिते. 12. B inserts साधु after कर्तारि. S वपुषि.

87, 8. S omits the example विष्टुं. B is defective. 13 B कृत्वादेदीम् 17 S विपरीता वृद्धि- Compare p. 93, 3.—19 B असाध्य 23 Read स्यये with Mh 2, 351.

88, 1. D शेषोऽप्यो ज्ञापयनास्यो ह्यो जीपुष्यो- 3. cfr. Nīlakaṇṭha on Mahābhār. I, 1 1. 16 B आत्मार 19 B ह्यरुण Mh. 3, 509 दयाली च 24 B प्रगच्छीयानोवदिदे क ह्यदादौ. 28. S 'अवदीपरध्यायान्कुलेहिमन्, cfr. p 85, 2.

89, 3 B द्या प्राज्ञायस्यर्थे 6 B गुञ्जति. 10. H विविदस्यपतेयतिथि, c Mh. 3, 503—11. S 'ह्यप्य, B ह्यनोऽप्यमप्यस्य 15. B कात्यायन्यवृद्धा स्वत्कायावर्धनाया. 17 MSS. अस्तेरे (S ह्यदादौ, वस्तेरे, B ह्यदादौ अस्तेरे), cfr. Mh 3, 476, p 133, 2.—22. B केका 23 A gloss in B कुरोह मत्स्योत्पन्नकिञ्चिदातिरिच अतोत्पन्नो मधुर जटुविदेच कसेरी इति मय्यदेस्यपराया. 24. B adds another example तथा वट्टवनेन चरेण मागेवेन विजगमना काचनेन चिव दने ह्यदादौ ये हेवि.

90, 1 For योम H quotes besides Ra. 1, 46—5 B अवदेयारि S रक्तप्रतिकाया. 6. B कार- विन्वा तटुन्देवने ह-येते 7. S परे श्वेच्छिक्त्वा 8—9. See Pa. 4190.—11 H ग्रामघटो राटारपयये. मयवो नितीधनो. 12 H explains ग्रामाकर by तत्तत् (r). 15. S 'वृद्धे and चोदुक. B adds अभिमा- याम्यतरोदुक तद 18 H वेदेते सादिते 19 B यथा च इदं वट्टवनेन मय्यदेस्यपराया. 26. B दर्ये.

91, 3. S वर्णो 5. S कि. 6 B रे रे चरुं चर्चं चर्चं चर्चं चर्चं. 7. B च (omitting अर्चुं). Read मत्र च with Mh 3, 497. Both MSS. are apparently corrupt here. अर्चुं probably belongs to the first example (c Mh 3, 496, p 134, 14) 11. H अकृष्यके for अकृष्ये H कृत्वायन.

19 B भवदेव S भवदिसा 21 B om कञ्जहमस्वस्व अने 23 H उर्वरवाग्गार 27 B गग 28 MSS अप्पहारिकान — Fr m the Kau lyastra ?

92 1 B reads वनपथे a loma (om ययि H दन्व (l no 3). 4 B ह्माति 8 H रिप 11 Compare p 31 19—17 S defective B ह्मादे वन्कता 14 18 B वादरगन्धीनवाप 20 B माप 28 Both MSS wr to लोपयो

93 1 H ह्या नवीनहृदीये भवदिवपुद 3 Both MSS s o defective here 4 S om s अन्नादिपु विपु 5 H दन्डलिते 6 MSS पयव हार 9 Thus S भुविशव हाव ह्यविपुभगति मे मजा B 14 B ह्यविपु 17 Compare p 11 16—27 S अन्नादिपुभगति B मयदे यिपुभगति

94 2 B (om tlog यी) वैश्वेदमृक विपयाने विहारे 3 B अन्ने — दीने 7 B and Mh 4 225 अन्तु for मन्तु 11 B कर्मा च उवाचवैश्वेदमृक 12 B om s the example कलनेप 15 B दीने 17 B करक 20 S वृक्षवैदम् 26 B यो

95 H S a the me ga अनुचरिता यो वादव वृक्ष । पुरस्वर्ग अने मत्तपनचैवराव । 3 B माउका co ected ato माउका ? 5 S om विर 10 H पादे अनुचरिताम् 11 S तन्म तातुमालेव 12 B om s from अने to वर (l no 13) 13 S om भगविरि 14 S ह्यिहार 18 B वृक्ष 20 S pr m (i) and B मरुतीव 21 S in the margin has the sign of the svastika and the following gloss मेद अहमन्ता अवपवदे । मय मधान कलने कावपीरभापका कलक कलो । इममकलो ह्यविपुभगति अन्नादिपु मधानकलने मेदविपुभगति मरुतीव ह्यविपु — B मेद वै वरुचयेत S om s the example 22 B अन्ने B वेतव

96 4 गीरने expl ned by इववय (margin gloss) 5 H गीरवनेव न both MSS 5 So B विपुदेव (देव see m. f) 8 9 B अपुरव 11 B गीरवकलमाकुन परिगता दीना दव विपु 12 S is defective here 14 B ज्ञाने 8 खवरववादव 15 B ह्यविपु कवि तिलके 19 Both MSS are corrupt and defective here — H कम्पुने B कम्पुला S om s कालेव B w es कालवकारि 20 S वरुच 23 S om from ह्यविपुभगति to मरुति B सवरी in an intelligible line 24 So S H reads ह्यविपुभगति कलने विपुभगति मरुति विपुभगति केदव योये च

97 1 B मयकवेपानम् 3 B om s विपुदे 4 After मयकवेपानम् H adds मयकवेपानम् विपुदे योदे विपुभगति 5 B ends with मयकवेपानम् 11 S ends with ह्यविपुभगति अने मय । दव । म । विपुभगति (मरुति see m in the margin) —

23 19 read M Ch 30 3 माप दी 46 3 Ra 13 39 v 1 49 2 विपुभ 56 9 अन्नादिपुभगति मजा 57 H separate सुप्य भविष्य 63 24 read विपुभ 64 16 read Mh 3 345 — 64 24 30 मयकवेपानम् 65 H read मयकवेपानम् 77 21 मयकवेपानम् 79 4 वृक्ष 79 H वरुच 81 17 माप H 2 वरुच 87 16 वरुचवदे 89 9 विपुभ

I. INDEX OF THE ANEKARTHAS.

अ.

अंशुक 51
 अहि Cfr 703
 अक्षर 774—75
 अक्ष 967—68
 अक्षत 351
 अक्षर 759
 अक्षीर 873
 अग 110
 अगम 590
 अगाध 426
 अग्निनिष्प, ०जा 101
 अग्र 690
 अग्रत 151
 अग्रिम 593
 अग्रतन्त्र 519
 अय 131
 अङ्ग 11
 अङ्ग 112
 अङ्ग 150
 अङ्गाक 85
 अङ्गि 703
 अचर, ०जा 835
 अच्छ 143
 अत 146
 अतिर 735
 अज 154
 अञ्जन, ०जा 479
 अञ्जसा 1005
 अट्ट 163

अभि see आभि
 अणु 222
 अण्ड 197
 अण्डस 149
 अण्डर Cfr 760
 अति 980
 अतिसर्जन 528
 अत्यय 650
 अत्याहुट 207
 अत्याहित 356
 अय, ०यो 987
 अदस् 984
 अदृष्टि 177
 अद्रि 679
 अधम 592—93
 अधर 744
 अधस 1004
 अधस्तात 936
 अधिक्षिप्त 361
 अधिरोहण, ०हिणी 256
 अधिवास 947
 अधिष्ठान 506
 अध्यय 973
 अध्याहुट 207
 अनन्त, ०जा 307
 अनय 650
 अनिमिष 915
 अनीक 55
 अनीकस्य 383
 अनु 989—90

भनुकर्ष 915—16
 भनुतर्ष 916
 भनुवन्ध 434
 भनुभाव 878
 भनुशप 665
 भनूक 34
 भनूचान 519
 भनृत 324
 भनेलमूक 91
 भन्त 294
 भन्तर् 1000
 भन्तर 733—35
 भन्तर्गत 360
 भन्तावसादिन् 528
 भन्तिक, ०का 55
 भन्प 616
 भन्थ 418
 भन्ध 458
 भन्प 617
 भन्वय 656—57
 भप 992
 भपचार 781
 भपचिति 355
 भपत्य 636
 भपदान 508
 भपदेश 898
 भपभ्रश 899
 भपमार्जन 528
 भपर, ०रा 725
 भपवर्ग 128
 भपवाद 407
 भपवाग्ण 257
 भपहय 878
 भपाङ्ग 123
 भपाचीन 516
 भपि 991

भपत्र 144
 भप्य 391
 भपय, ०या 652—53
 भपाव 872
 भपिछया 642
 भपित्तन 508
 भपित्तान 354
 भपिनिष्ठान 529
 भपिनीत 353
 भपिपन्न 512
 भपिमर Cfr. ०सर
 भपिमर्द 405
 भपिमान 510
 भपियुक्त 371
 भपिरूप 543—44
 भपिशालि 364
 भपिपङ्क 127—28
 भपिपत्र 879
 भपिसर 778
 भपिहार 776
 भपोगु 892
 भपोगु 907
 भपोक 48—49
 भपोक 739
 भप्यागम 595—96
 भप 712
 भमा 995
 भमृत, ०ता 305—6
 भमोषा 133
 भम्वर 748
 भम्वर, ०दा 186
 भम्विका 34
 भम्वुज 152
 भम्विका 72
 भपन 492
 भप 711

अरानि 472
 अरिष्ट 173—74
 अरुण 236—37
 अरुणकर 773—74
 अरु 12
 अरुण, पला 637
 अर्य 132
 अर्य 609
 अर्या 138
 अरिष्टम् 952
 अरुण, पनी 480—81
 अरि 267
 अर्य 374
 अरिण 453
 अर्य 615
 अरिण 325
 अर्य 418
 अरिचन्द्र, पन्ना 783
 अर्य 599
 अरिन् 450
 अरिन् 206
 अरुण, पला 54—55
 अरुण 998
 अरुण 34
 अरुण 353
 अरुण 962
 अरुण 176
 अरुण 945
 अरुण 779
 अरुण 360
 अरुण cfr अरु०
 अरुण 426
 अरुण 338
 अरुण 462

अरुण 593
 अरु, पला 724—25
 अरुण 544
 अरुण 404
 अरुण 439
 अरुण 358
 अरुण 780—81
 अरुण 769—70
 अरि 952
 अरुण 317
 अरुण 471
 अरुण 89
 अरु cfr. 700
 अरि 703
 अरुण 635—36
 अरुण 406—407
 अरुण 407
 अरि 931
 अरु 299
 अरु 700
 अरु 1007
 अरु 1007
 अरुण 633
 अरि 951
 अरिमुन् 151
 आ.

आ 975
 आरु 752
 आरुण 913
 आरुण 517
 आरुण 541
 आरुण 747
 आरुण 322
 आरुण 400

भाक्षेय 540
 भागम 589
 भागस् 924
 भाह् 975
 भाचिन 816
 भाष्ठादन 513
 भाति 146
 भादम्बर 775
 भादक, ०री 65—66
 भाति 223
 भाण्डीर 760
 भातङ् 42
 भातञ्चन 506
 भातिषेय, ०री 663
 भातिष्य 649
 भात्यन् 448
 भात्ययोनि 515
 भात्रेय, ०री 655
 भादित्य 683
 भादृत् 810
 भाधार 748
 भाधि 410
 भानक 25
 भानद 427
 भावर्त 815
 भावाह 961
 भावस् 181
 भास 261—62
 भासि 287
 भाव्य 622
 भासुन 335—46
 भावाध 431
 भास्यन् 817
 भास् 994

भास 585
 भाविष, ०री 910
 भायोद् 396
 भाय्माय 658
 भायनि 234
 भायस् 319
 भायोग 120
 भायोधन 513
 भारग्य 564
 भारान् 980
 भागधन 506
 भारोद् 958
 भारोह्य 249
 भार्य, ०री 629—30
 भारम्भ 564
 भार्मि, ०री 797
 भार्मि 206
 भार्लोक 25
 भावरय 252
 भावर्जन 521
 भावर्त 339
 भावाय 540—41
 भाविद् 432
 भावेदान 510
 भार्मि 935
 भास्य 635
 भासा 886
 भासिस् 929
 भाशुग 119
 भाश्रम 591
 भाषाट 206
 भास् (indeel) 975
 भासन 504—5
 भासार 752
 भासुनीवल् 851

भास्कर 507
 भास्कर 249
 भास्कर 376
 भास्कर, ०२ 344—45
 भास्कर, ०२ ०22
 भास्कर 315
 भास्कर 763
 भास्कर 346

इ-

इ 976
 इक्ष्वाकु 436
 इक्ष्वाकु 79
 इक्ष्वा 118—19
 इक्ष्वा 201 cfr. 717. 811
 इक्ष्वा 754
 इक्ष्वा 983—84
 इक्ष्वा 441
 इक्ष्वा 721
 इक्ष्वागी 232—33
 इक्ष्वा 658
 इक्ष्वा 717 cfr. 201. 811
 इक्ष्वा 245
 इक्ष्वा 811 cfr. 201. 717
 इक्ष्वा 168
 इक्ष्वा 159
 इक्ष्वा 938

ई-

ई 267
 ई cfr. ई
 ई ८82
 ई 949
 ई 129

उ-

उ 976
 उ 97
 उ 696
 उग्रगन्ध, ०२ 437
 उचित 313
 उच्च 189
 उच्च 659
 उच्च 721
 उच्छिष्ट 179
 उच्छिष्ट 310
 उच्छिष्ट 540
 उच्छिष्ट 70
 उच्छिष्ट 981
 उच्छिष्ट 175
 उच्छिष्टिका 90
 उच्छिष्ट 937
 उच्छिष्ट 326
 उच्छिष्ट, ०२ 737—88
 उच्छिष्ट 477
 उच्छिष्ट 810
 उच्छिष्ट 517
 उच्छिष्ट 825
 उच्छिष्ट 125
 उच्छिष्ट 873
 उच्छिष्ट 424
 उच्छिष्ट 651
 उच्छिष्ट 40
 उच्छिष्ट 936
 उच्छिष्ट 742
 उच्छिष्ट 257
 उच्छिष्ट 325
 उच्छिष्ट 773
 उच्छिष्ट 205

उद्गाढ 205
 उद्धान 336
 उद्धारण cf. 252
 उद्भव 874
 उद्धान cf. उद्धान
 उद्धार 729
 उद्दान 318
 उद्धान 476
 उद्धान 466
 उद्देश 126
 उद्भूत 338
 उद्भाष 381
 उप 892
 उपकार 772
 उपकारक, परिभा 92
 उपकार्य, परिभा 662—63
 उपक्रम 596
 उपक्षेप 546—47
 उपगम 597
 उपचार 781—82
 उपचिन्ता 763
 उपधान 522 23
 उपधि 427
 उपनिषद् 403
 उपप्लव 877
 उपयोग 130
 उपरक्त 369
 उपराग 128—29
 उपल, परिभा 918—19
 उपरास 944
 उपशम 596
 उपसर्ग 129
 उपस्कर 786
 उपस्कार 786—87

उपस्य 380
 उपसिगत 357
 उपसर्गदर्शन 529
 उपसृष्ट 777
 उपाधि 423
 उपासन, परिभा 525
 उपाश्रित 357
 उपोद् 205
 उमा 579
 उररी 1001
 उरस 931
 उरु 673
 उरुरी 1001
 उर्वरा 750
 उर्वी 673
 उरुमुक्त 73
 उपपत्ति cf. रूपण
 उपसृ 930
 उपसृ 903
 उद्दिष्टा 59
 उत्प 221
 उत्पत्ति 909
 उत्प, परिभा 691

ऊ.

ऊद 204
 उनि 291
 उरी 1001
 उणी 214
 उणीय 647
 रूपण, परिभा 225—26

क.

कस्त 971
 कस्तु 294

ऋदि 103
ऋषभ 559
ऋषि 900

ए.

एक 16
एकाष्टीला 847
एकाग्र 763
एकान्त 313
एन 299
एमस् 924
एव 1003
एयम् 996

ऐ.

ऐन्द्रि 674—75
ऐरावत 362

ओ.

ओकस् 926
ओय 131
ओत्तम् 926
ओम् 1037

आ.

औशीर 749

क.

क 10
ककुद् 395
ककुद् 397
ककुयद्, ंती 337
ककुभ 5 59
कक्ष, ंक्षा 966—67
कदया 610
कङ्कण 240

कच 157
कच्छ 142
कच्छपी 542
कक्षुम् 54
कट 160
कटक 45
कटु 160
कडोर 764
कग, ंगा 200
कण्टक 15
कण्ड 153
कयाप्रसङ्ग 130
कदम्ब 550
कदम्बक 80
कदली 532—33
कद्रु, ंद्रू 697
कनक 56
कनिष्ठ 188
कनीयम् 942
कन्द 359
कन्दल, ंली 84
कपाट cfr 179
कपाल 829
कविल, ंला 837—38
कपिशर्षि 915
कपीतन 525
कपोत 332
कवन्ध 130
कवर ccc कवर
कम् 994
कमठ 158
कमल, ंला 815
कम्प, कंय 532—33
कम्बल 816

कम्पु 517
 कपस्या 382
 कर 711
 करक, ०रिका 27—28
 करका 28
 करडू 28
 करम 152
 करट 176
 करन 231
 करभ 560
 करधीर 767—68
 करहाट 180
 कराल, ०ला
 करीर 740
 करन, ०ना 218
 करेणु 229
 करंवा 893—94
 करं 209
 करिंका 36—37
 करुंर 762
 करू 904
 कल, ०ला 795—96
 कलकण्ठ 188
 कलडू 24
 कलत्र 745
 कलधौत 352
 कलघ, ०शि, ०शी 895
 कलहंस 946
 कलाप 543
 कलि 791
 कलिङ्ग 121
 कलित 327—28
 कलुष 912
 कल्क 14

कल्प 534
 कल्पना 497—98
 कल्याण 908
 कल्प, ०ना 599—600
 कल्याण 239
 कवर, ०री 728—29
 कवाद 178—79
 कवि, ०शी 862
 कशिपु 541
 कवाप, ०वा 639—40
 कट 161
 कसिपु cfr. 541
 काकिनी 233
 काकोल, ०ली 834
 काच 138
 काधी 140
 काण्ड 191—92
 कात्यायनी 520
 कारभ 530
 कान्त, ०ना 272
 कान्नार 755
 काय 571
 काय 611
 कार, ०रा 703
 कारक, ०रिका 35—36
 कारण, ०ना 241
 कारधी 875—76
 काह 679
 कार्मुक 53—54
 काल, ०ला, ०ली 789—90
 कालमेपी 917
 कालमूत्र 766
 कालस्कन्ध 435
 कालिका 35
 काल्य 600

काण्व 619
 काष्ठ, °वा 183
 किशाह 761
 किञ्जल्क 58—59
 कितव 874
 किम् 566,—993
 किमुन 986
 किल 1001
 किम्विध 912
 किष्कु 12
 कीचक 77
 कीनाश 891
 कील 794
 कीलाल 519
 कु 976
 कुकल 820—21
 कुकुर, °री 723
 कुञ्ज 148
 कुट, °टी 163
 कुटम्बट, °टा 179—80
 कुटुम्ब 552
 कुण्ड, °मी 189—90
 कुण्डलिन् 488
 कुतप 542
 कुप 378
 कुदाल 826
 कुन्तल, °ली 845—46
 कुन्द 394
 कुमार, °री 730—31
 कुसुद 398
 कुम्भ, °भा, °मी 552—53
 कुम्भक, °भिका 64
 कुल 807—808
 कुलक 64—65

कुलाय 640
 कुम्भ, °ल्या 919
 कुविन्द 402
 कुश, °शा, °शी 893
 कुशल 821—22
 कुष्ठ 184
 कुसीद see कुसुद
 कुसुम्भ 562
 कुसुद 398—99
 कुहन, °ना 461
 कुहर 758
 कुट 156—57
 कुप 583
 कुपक 42—43
 कुर्व 185—36
 कर्म, °मी 584
 कुल 809
 कृष् 708
 कृत 269
 कृतान्त 308
 कृतिन् 457
 कृत्य, °त्या 624
 कृपीट 175
 कृमि cfr. 582
 कृषक 56
 कृष्टि 161
 कृष्ण, °ल्या 216
 कृष्णवर्त्मन् 524
 कृष्णशार 784
 केतन 481
 केतु 264
 केदार 743
 केवल 821
 केसर 726
 कैश्य 655—56

कैतव 872
 कैव 876
 कैशिक, 'की 66
 कोरु 17
 कोरुनद 106
 कोटि 158
 कोण 217
 कामल, 'ला 835
 कोल, 'ला 810—11
 कोश 888 89, cfr 906
 कोशानकी 83
 कोष 906, cfr 888
 कौट 182
 कौटुहिक ९9
 कौतुक 38
 कौपीन 495
 कौलीन 175
 कौलेयक 88
 कौशिक 31
 कनुभवासिन् 523
 कन्दन 490
 कम् 583
 कमुक 65
 कव्याद् 393
 कान्त 302
 क्रिमि 582
 क्रिपिज, 'जा 151
 क्रिया 602 603
 कूर 701 702
 क्रोड 197
 कीर्तिका 82
 क्लीव 860
 क्षण 212
 क्षत् 265

क्षय, 'या 572
 क्षय 612
 क्षय 857
 क्षयगु 360
 क्षार 712
 क्षारक 47
 क्षिति 276
 क्षीर 713
 क्षुण्ण 223
 क्षुद्र, 'द्रा 683—84
 क्षुर 677
 क्षुलक 31
 क्षेत्र 681
 क्षेत्र 155
 क्षेत्रिय 642—43
 क्षेत्र 535
 क्षेत्र 577
 क्षोद 392
 क्षेद, 'द्रा 100

ख.

ख 94
 खग 111
 खसाक 74
 खङ्ग 116
 खण्ड 195—96
 खनक, 'की 53
 खपुर 751
 खर, 'री 716—717
 खर्चूर 762—63
 खल 809
 खलु 1002
 खान 259
 खुर 674
 खेट 169

खेटक 18
खेल, 'ला [1] 813

ग.

गञ्ज, 'ञ्जा 147
गङ्ग 199 200
गण 210
गगक, 'गिका 23
गण्ड 194
गण्डक, 'ण्डिका 79-80
गण्डूष, 'षा 909
गति 298
गद, 'दा 388
गन्ध 422
गन्धक 43
गन्धन 499
गन्धफला 847-48
गन्धर्व 551
गन्धर्व 877
गन्धर्वह, 'हा 964
गहत्मन् 303
गर्हित 329
गर्भ 555
गलित, 'ता 347
गव्य, 'व्या 598-99
गहन 162
गह्वर 756
गाङ्गेय 641
गाढ 204
गाण्डिव, 'ण्डीर 869 70
गात्र 695
गाया 376
गायत्र, 'त्री 742
गिरि 709
गुच्छ 143

गुञ्जा 149
गुह, 'हा 193
गुण 211 12
गुन्ना 675
गुप्ति 282
गुरु 682 83
गुन्य 574
गुह, 'हा 952 53
गुह्य 617
गृह 949
गृह्य, 'ह्या 604
मेय 618
मैरिक 33-34
गो 103-104
गोत्र, 'त्रा 680
गोधा 415
गोप, 'षा, 'पी 536-37
गोपुर 755
गोप्य 620
गोमुद्य 99
गोलक 41
गोविन्द 398
गोष्ट 184
गोप्यद 400
गोस्मन, 'नी 496
गौतम, 'मी 590
गौर, 'री 678
घन्य 376
ग्रन्थि 374
ग्रन्थिल 844-45
ग्रस्त 280
ग्रह 952-54
ग्रहण 240
ग्रहात्र 153

प्राप 577
 प्रामाणी 227
 प्रामाण, 'गा 228-29
 प्रावन् 444
 प्राह 952

प.

पट, 'टा, 'टी 165-66
 पट 165
 पण्डा 157
 पन 440
 पनरस 946
 पनाघन 509
 पमं 575
 पुना 218
 पुन 278
 पुष्टि 169
 पोष 900-901

प.

प 977
 पङ्क 692
 पङ्कवाल 845
 पङ्किन् 448
 पङ्गु 161
 पण्ड, 'ण्डा, 'ण्डी 200
 पण्डातक 81
 पङ्गुर 725
 पङ्गुरम् 769
 पङ्गर 756-57
 पङ्ग 713-14
 पङ्गक 76
 पङ्गहास 947
 पङ्गोदप 669
 पङ्ग, 'गा 831-32
 पङ्ग 625; cfr. 659, C

पङ्ग 715
 पङ्ग 242
 पङ्ग 710
 पङ्गा 139
 पङ्गन् 448
 पङ्गा 618
 पङ्गप 657
 पङ्ग, 'री 719
 पङ्ग 247
 पङ्गक 76
 पङ्गुर, 'गा 724
 पङ्गि 269
 पङ्ग, 'गा 630
 पङ्ग, 'गा 680-81
 पङ्गक 23 24
 पङ्गक 348
 पङ्गमानु 507
 पङ्गिड 177
 पङ्गिटी 174
 पङ्ग 458
 पङ्ग, 'री 673
 पङ्ग 676
 पङ्ग, 'ली 603
 पङ्ग 222
 पङ्ग, 'गा 501
 पङ्ग 804
 पङ्ग 625
 पङ्ग 972
 पङ्ग 140
 पङ्ग 620

प.

पङ्ग, 'गा 674
 पङ्ग 389
 पङ्ग 468
 पङ्ग 391

उन्दस् 926
 उन्न 459
 उल 803
 उपा 627
 उद्र 689
 उक 17
 उद 392

ज.

जगत्, °नी 297
 जगल 828
 जघन 494 95
 जघन्य 634
 जघन्यस्य 158
 जटा 159
 जटिन् 439
 जडर 757
 जन 449
 जनक 62
 जनन, °नी 479-90
 जनपद 404
 जनी 449
 जम्प 601-602
 जप, °पा 582
 जम्बुक 24
 जम्भ 557-58
 जम्भीर 727
 जप, °पा 629
 जपन 474
 जयन्त, °नी 344
 जरा 699
 जर्जर 750
 जल 807
 जलाशय 661
 जवा cfr. 532
 जाङ्गल 831

जान 290
 जानि 272-73
 जाल्य 632
 जामि 570
 जाल 802
 जालक, °लिका 60 61
 जालिक 58
 जिगीषा 914
 जिष्णु 219
 जिह्व 582
 जीमूत 326
 जीव, °वा 861
 जीवक, °विका 47-48
 जीवन 466
 जीवन्ती 849
 जीवानु 325
 जीविनेश 898
 जूम, °मा 555-56
 जैत्रात्रिक 84
 जोषम् 995
 ह 154
 ज्या 598
 ज्यायस् 933
 ज्येष्ठ, °वा 183-84
 ज्योतिस् 921
 ज्योत्स्ना 455
 ज्योत्स्नी 449

झ.

झष, °पा 908
 झट, °टा 171

ट.

टङ्क 11

ड.

डयन 486 87

दिम्ब 619

दिम्ब 554

त.

तक्षक 26

तण्डुल 832

तन् 979

तन 277

तपा 989

तर्क्ष 979

तनु 441

तन्त्र 680-87

तन्त्री 688

तन्त्री 710

तपन 483

तपस् 928

तपस्विन्, ०नी 489

तपस् 922

तमिस्र, ०का 745

तमोनुद 403

तमोपह 965

तमणि 242-43

तमल, ०ला 827

तमस्विन् 461

तम्र 242

तर्क 16

तर्पण 234

तल 803

तलिन 462

तलिम 589

तल्प 537

तान 451

ताम्र 710

तारक, ०का 690

तार, ०रा 46

तारिका 17

तार्क्ष्य 614

ताल 805

तावन् 981-85

तिलक, ०का 280

तिरस् 1004

तिलक 41-42

तिय 607

तीक्ष्ण 215

तीर्थ 375

तु 978

तुङ्ग, ०ङ्गा 118

तुष्ट, ०ष्टा 142

तुष्टि 157

तुष्टिकेरी 767

तुमुल 830

तुला 805 806

तुलाकोटि 182

तुष 906

तुषार 764

तूलि 812

तूलिका 21

तुवर 746

तृप् 900

तृष्णा 214

तेजन, ०नी 501

तेजस् 927

तेज्य 575

तेजन 467

त्याग 116

त्रपु 534

त्रयी 617

त्रास 930

त्रिक, ०का 18 19

त्रिपुरा 177 78

त्रिवर्ग 127

त्रुटि cfr. 157

त्रेता 264

त्रोटि 172

त्रच् 134

त्रष्ट 162

त्रिप् 900

द.

दक्ष 970

दक्षिण, °णा 285-36

दण्ड 193

दण्डधर 768

दन्त 290

दन्तशब्द, °डा 189

दम 582

दर, °री 700-701

दर्श, 895-96

दर्शक 50

दल 799

दव 853

दशमीस्थ 383

दशा 882-83

दस्यु 615

दान 459-60

दाय 601

दापाद 396

दारक 59

दाव 853

दास, °सी 931

दिग्ध 420

दिक् 852

दिवाकीर्ति 364

दिवौकस् 936

दिश 830 81

दिष्ट 163

दिष्टि 166

दीपक 30

दीर्घनिद्रा 787-88

दीर्घमूत्र 787

दुगूल 831

दुन्दुभि 561

दुयोदर 773

दुर्गति 322

दुर्मात 316

दुर्धर्ष 244

दुर्विध 432

दुःस्पर्श, °र्शा 889-90

द्वय, °व्या 631

दृढ 203

दृश् 880

दृशद् 387

दृष्ट 168

दृष्टान्त 334

दृष्टि 159

देव, °वी 867

देवमान 367

देवन 495

दैवत 337

दैशिक 21

दोला 813

दोष, °षा 901

दोषत 155

द्युति 276

द्युष्ट 453

द्यौ 598

द्रव 862

द्रविण 229

द्रव्य 607

दु 672

दुन 289

हुम 576
 द्वोग, °णी 220 21
 हुन्द 859
 ह्यपर 738
 ह्यार 717
 द्वित, °ता 145
 द्वितन्मन् 464
 द्वितरात 152
 द्वितानि 325
 द्वितिद् 550
 द्वितीय, °वा 640
 द्विपत्न, °नी 333 34

ध

धन 458
 धनस्तव 606
 धन्यद् 446-47
 धमन, °नी 486
 धर, °ता 701
 धरण, °नी 247
 धम 56J 70
 धर्मरात 153
 धर्मण 235
 धव 854
 धवल 834
 धातु 265-66
 धातृ 299
 धात्री 706
 धामन् 446
 धारण, °ता, °नी 246
 धाता 691
 धार्तातृ 783-84
 धावन 463
 धिक् 976
 धिपण, °ता 238

धिष्य 613
 धिर 718
 धुर 672
 धुन 268
 धूप 538
 धूमकेतु 365
 धूर्त 209
 धृन 301
 धेनु 402
 धेनुका 35
 धोरणी 226
 धुव, °वा 856-57

धन 147

ध्याह्स् 966

न.

नय 95
 नम 110
 नगेश 897
 नमन 456
 नट 158
 नन 281
 ननु 990-91
 नन्दावर्त 355
 नमस् 927
 नमस् 1005
 नर 714
 नरेन्द्र 757
 नलिनी 469
 नाक 10
 नाग 109
 नागर 758
 नादी 198
 नाद 392

नादेय, °यी 634
 नाभि 536-57
 नाभ 997
 नायक, °यिका 57
 नाल, °ला, ली 814 15
 नालीक 26
 नाश 894
 नासा 925
 नासीर 765
 निकाय 645
 निकार 768
 निकृत् 318
 निकृति 321
 निगम 591
 निग्रह 957
 निचय 659
 निचुल 837
 निव 147
 नितम्ब 550
 निदाय 133
 निधनं 465
 निधि 412
 निपाक see विपाक
 निपातिन 367
 निम 557
 निमित्त 326
 निपति 335
 नियम 588
 नियामक 88
 निर 999
 निरसन 511
 निराम्न 319
 निराकृति 363
 निरूपण 253

निरुक्ति 339
 निरोध 429
 निर्ग्रन्थ 380
 निर्देश 891
 निर्मुक्त 347-48
 निर्माण 239
 निर्यातन 512
 निर्युह 960
 निर्दाग 232
 निर्वासन 109
 निर्वृति 321
 निर्वेश 890-91
 निलय 659
 निवान 309
 निवीत 360
 निवेश 896
 निशमन 520
 निशान्त 324
 नि.श्रेयस 948
 निषङ्ग 122
 निषध 430
 निषाद 396
 निष्क 13
 निष्कल, °ला 843-44
 निष्क्रम 595
 निष्ठा 185
 निस् cfr. 999
 निस्सर्ग 124
 निस्त्रिंश 897
 निहव 868-69
 नीच 139
 नीड 198
 नील, °ला, °ली 800
 नीलकण्ठ 188

नीति 864
 नु 989
 नूनम् 995
 नेत्र 608
 नेत्रि 584
 नैगम 591 92
 न्यस्त 971
 न्यप्रोथ, 'धी 423
 न्युदय see व्युदय
 न्युज्ज 144
 न्यून 460

प.

पक्ति 258
 पक्ष 859
 पक्ष 968-69
 पक्षति 388
 पक्षिणी 225
 पक्ष्मन् 443
 पङ्क 16
 पङ्क्ति 276
 पटल 819 20
 पटु 162
 पट्ट 165
 पण 210-11
 पण्य 122
 पणत् 262
 पणित 351
 पणित 273
 पणोर्ण 229
 पञ्च 706
 पञ्चिन् 444
 पञ्चोर्ण cfr. 229
 पध्य, 'ध्या 622 23
 पद 385
 पदक 74

पदिक 72
 पदनि 322
 पद्य, 'धा 568-69
 पद्यक 66 67
 पयम् 226
 पयोधर 756
 पर 688
 परम, 'भन् 593
 पराम 120
 परावण 254
 परिकर 770 71
 परिगन 359
 परिग्रह 964
 परिष 132
 परिचय 609
 परिधि 425
 परिवर्ह cfr. 965
 परिभाषण 235
 परिभाषित 372
 परिमल 849-50
 परिवर्ह 965
 परिवार 406
 परिवार cfr. 544
 परिवार 777
 परिवेष 916
 परिध्याथ 435
 परिश्रम 595
 परिहास 945
 परोवाप 544
 परिधि 175
 परुष 913-14
 परेत 537
 पर्वन्य 645
 पर्ण 224
 पर्यङ्क 45

पर्याप्त 314	पारिमह 734
पर्याप्ति 349	पार्श्व 860
पर्याय 645	पार्थिव 219
पर्वन् 441 42	पारि 795
पल 804	पारा 886
पलकृपा 917	पिचु 139
पल्ल 823	पिच्छ, °च्छा 143
पलाश 892	पिच्छिन, °ला 842
पलाशिन 471	पिठिर 760
पलित 313	पिण्ड, °ण्डी 194
पल्लव 871 72	पिण्डित 312
पल्लि 793	पिण्याक 32
पवन 493	पिनामह 995
पवनाशन 531	पित्तन 298
पवित्र 761	पिनाक 60
पशु 884	विपनिषत् 370
पश्चात् 980	पिप्पल, °ली 326
पाक 14	पिप्पलक 85
पाकल 840	विद्युन, °ना 502
पाक्य 623	पीडा 198
पाटल, °ला 830	पीति cfr पीति
पाठ, °ठा 185	पीयूष 911
पाताल 820	पुट 164
पात्र 707	पुण्डरीक 90 91
पाद् 386	पुण्ड्र 705-706
पादिक 75	पुण्ड्रक 44
पादिका 75	पुण्य 609
पान 459	पुत्रक, °त्रका, त्रिका 62 63
पानीय 651	पुनर् 999
पामर 726	पुंनाग 124 25
पायस 943	पुर 671
पार, °रा, °री 685 86	पुर 717 18
पारण, °णा 234-35	पुरस्कृत 352
पारशव 579	पुरस्मान् 985
पारायण 254	पुरा 1000

पुन्य 907 908
 पुनक 44
 पुलाक 26
 पुष्कर 732 83
 पुष्य 536
 पुष्यक 88
 पुष्यफल 848
 पुष्यवत्, 'नी 840
 पुष्यवन्ती 340
 पुष्य 607
 पूग 110
 पूज्य 814
 पूत 301
 पूतन, 'ना 485
 पूर्णपात्र 780
 पूर्व 548 49
 पृथक् 507
 पृथु, 'न्नी 378
 पृथुक 25
 पृथ्वि 437
 पृषत्, 'न 298
 पृच्छक 27
 पेटक 58
 पेशल 824
 पोगण्ड 202
 पोटमल 847
 पोटा 164
 पोत 268
 पोत्र 698
 पौरुष 910
 पौरुषेय 666
 पौष्पक, 'प्लिकी 68 69
 प्रकर 737
 प्रकरण 253
 प्रकाण्ड 201
 प्रकाश 896

प्रकृति 320
 प्रग्रह 956
 प्रग्राह 956
 प्रचय 660
 प्रच्छन्न 484
 प्रज्ञा 146
 प्रज्ञावत्, 'नी 368
 प्रज्ञा 154
 प्रज्ञान 463
 प्रणय 637
 प्रणाप्य 635
 प्रणिधि 426
 प्रणिहित 370 71
 प्रणीत 317
 प्रणय 543
 प्रणि 981
 प्रतिकृति 863
 प्रतिसिद्ध 361
 प्रतिग्रह 968
 प्रतिय 182 33
 प्रतिपत्ति 365
 प्रतिपद् 399
 प्रतिपादक 93
 प्रतिपादन 527
 प्रतिपद्य 667
 प्रतियान 518
 प्रतिपत्न्य 515
 प्रतिपादन, 'ना 531
 प्रतिशिष्ट 181
 प्रतिश्रय 667
 प्रतिष्कश 899
 प्रतिष्ठा 187
 प्रतिसर 771 72
 प्रतिहन 354
 प्रतिहार cf. 780
 प्रतीक 29

प्रनीत 311
 प्रतीहार 780
 प्रत्यन्त 344
 प्रत्यय 646-47
 प्रथम 592
 प्रदर 743
 प्रदोषन 526
 प्रदेश 894
 प्रदोष 911
 प्रधान 473
 प्रयत्न 140
 प्रबुद्ध 428
 प्रबोध 424
 प्रबोधित 869
 प्रभव 867
 प्रभिन्न 479
 प्रभु 558
 प्रभव, °दा 402
 प्रमाण 230
 प्रमुख 98
 प्रयोजन 520
 प्रलय 649
 प्रवचन 518
 प्रवचनीय 670
 प्रवण 245
 प्रवाल 822
 प्रवाह 958-59
 प्रविहारण 254-55
 प्रवृत्ति 323
 प्रवेणी 243
 प्रशंसा 936
 प्रसर 754
 प्रसव 868
 प्रसव्य 641
 प्रसाद 399
 प्रसाधन, °नी 521

प्रसिद्ध 432
 प्रसू 929
 प्रसूति 322
 प्रसून 467
 प्रसून, °ना 336
 प्रसेव 876
 प्रसेवक 86
 प्रस्तर 753
 प्रस्थ 875
 प्राक् 134
 प्राचीन, °ना 483-84
 प्राक्त 154
 प्राण 218
 प्राणर 1000
 प्रादुस् 1004
 प्राप्ति 861
 प्राप्त 261
 प्राप्तारूप 543-44
 प्राप्ति 267
 प्राय 613
 प्रार्थित 329
 प्रियक 89
 प्रियहु 124
 प्रीति 288
 प्रेक्षा 970
 प्रेत 263
 प्रेमन् 450
 प्रोक्षण 230
 प्रक्ष 972
 प्रव 866
 प्रवण 123
 फ.
 फल 797
 फल्गु 118
 फाल 798
 फेनिल 840-41

म.

मत cfr 982
 मर, °री 728
 मन्दी see मन्दा
 मन्थ 417
 मन्थक, °की 49
 मन्थन 469
 मन्थुर 702
 मञ्जु 697
 मरसि cfr. 984
 मकर 729 80
 मर्बर, °रा 723
 मर्ह cfr 949
 महिस् 981
 मल, °ला 792
 मल्ल 150
 मलि 791
 मस्ति 283
 महु 955
 महुल, °ला 817-18
 माह 204
 माग, °नी 208
 माध, °ध 410
 माल 807
 मालक, °लिका cfr 38 39
 मालिश cfr. 896
 माप्य see माप्य
 माहा cfr 954
 माहुल 835
 म्रिडु 389-90
 मिम्व 547-48
 मिल 799
 मीज 144 45
 मीमत्स 940
 मुप 415
 मुद्द 419

मृहनी 328
 म्रस्य 656
 म्रस्यन् 442
 म्रस्यन्त्र 785
 म्रस्यन्त्र 433
 माध, °मी 566 67
 माधनी 243
 माधप्य 636

भ.

म, भा 552
 मक्ति 269
 मग 104-105
 मगवन् 338
 मङ्ग, °ङ्गर 115
 भङ्गि 115
 मद्र, °द्रा 709 709
 मर 714
 मरण 244
 मर्ग 116
 मर्त 262
 मर्मेन् 448
 मव 833
 भव्य 612
 भा 552
 भाग 114
 भागधेय 669
 भाग्य 600
 भाण्ड 192
 मानु 451
 भार 705
 भाव 854-56
 भावित 345-46
 भावुक 69
 भास 916
 भास 930
 भासवन् 295

भास्वर, °र 749
 भिक्षा 970-71
 भित्ति 269
 भिद् 384
 भिन्न 456
 भोम 579
 भोह 713
 भीष्म 579
 भुजंग 119
 भुवन 468
 भूत 281-82
 भूतात्मन् 503
 भूति 268
 भूताक 80
 भूमत् 296
 भूमि 580
 भूमिस्पृश 898
 भूयस् 933
 भूरि 715
 भूतमाय 660-61
 भृगु 117
 भृङ्ग 113-14
 भृति 253
 भेक 17
 भेद 387-89
 भेल 812
 भैरव, °वी 876-77
 भोग 107
 भोगवती 362
 भोगिन् 454
 भोगिनी 472-73
 भ्रम 578
 भ्रमि 578
 भ्रान्त्य 637
 भ्रूण 208
 भेष 904

म.
 मकरमुख 102-103
 मङ्गल, °ला 846
 मञ्जुल 833
 मडक 73
 मणि 215-16
 मण्ड 191
 मण्डल, °ली 824-25
 मण्डूकपर्णी 256
 मत्त 298
 मत्सर 731
 मद 305
 मदकल 850
 मदन 496
 मधु 409
 मधुक 52
 मधुपर्णी 230
 मधुर 753-54
 मधुरता 944
 मध्य 616
 मध्य, °मा 586-87
 मध्ये 616
 मनोषा 907
 मन्य 378-79
 मन्द 394-95
 मन्दार 722
 मन्दिर 760
 मन्मथ 382
 मन्त्र 617
 मयूख 101
 मयूर 722
 मयाल 846
 मरु 679
 मरुत् 302
 मर्कट, °टी 178
 मर्यादा 397

मञ्ज 801
 मलय 637
 मलिन 505
 मलिका 71
 मलिकाक्ष 974
 मह, °ही 954
 महत् 297
 महम् 925
 महाकाल 848-49
 महामात्र 777-78
 महासेन 514
 महिला 820
 महिष, °वी 912
 मही 954
 महौषध 436
 मा 566
 मागध, °धी 422 23
 माणवक 87
 मानक 122
 मानुल, °ली 838
 मानुलपुत्रक 93
 मानुलानी 526
 मातृ 295
 मात्र, °मा 693
 माधव 870
 मान 455
 माषा 632
 मार, °री 719
 मार्तण्ड 388
 मार्ग 109
 मार्गण 241
 मार्जन, °ना, °नी 487-88
 माष्य 605
 मित्र 679
 मियम् 1004
 मिथुन 470
 मुक्ति 263

मुष्ण 94
 मुग्ध, °धा 421
 मुण्ड 194 95
 मुनि 438
 मुष्टि 165
 मुक् 19
 मुट 203
 मुलित 311
 मुर्त 283
 मूर्ति 266
 मूषीभिषिक्त 371-72
 मूल 791
 मूल्य 618
 मुग, °गी 105-106
 मुन 290
 मृत्ता 934
 मृदु 390
 मृष्ट 171
 मयला 828-29
 मेघपुष्प 546
 मेघवाहन 530
 मैत्रक 40
 मह 676
 मैथुन 470
 मोक्ष 972
 मात्र, °चा 140
 मोचक 71-72
 मोदक 77
 मोह 952
 मौलि 739
 म्लिष्ट 167
 य
 यक्ष 972
 यक्ष्यन् 438

यत् 978
 यति 291
 यथा 989
 यन् 262
 यम 572
 यप् 618
 यानयाम् 597
 यानृ 300
 यात्रा 715
 यादसांयति 372
 यान् 452
 यापन 497
 याप्य 622
 यावत् 67
 यावत् 984 85
 युक्त 263
 युग 111
 युन 282
 योग 108
 योग्य, 'य्या 621
 योनि 437

र.

रक्त 292
 रक्ताङ्ग 119
 रङ्ग 113
 रत्न 331
 रत्नम् 924
 रण 223
 रणरा 197
 रति 284-85
 रत्न 432
 रथ्य, 'र्या 611
 रन्ध्र 689
 रभस 936
 रम्भ, 'म्भा 558

रविमून 366-67
 रश्मि 579
 रस, 'सा 919 20
 रसन, 'ना 460
 रसाल, 'ला 836
 रहस 923
 राका 19
 रासस, 'सी 943 44
 राग 110
 राजन् 441
 राजादन 522
 रात्रिका 56
 रात्रीव 870-71
 राधा 416
 राम, 'मा 367-68
 राशि 891
 राष्ट्र 678
 राष्ट्रिय 653
 रिष्ट 169
 रीति 274
 रश् 135
 रश्चक 70
 रश्मि 187
 रर 675
 रक्ष 971
 रूढ 203
 रूप 533 34
 रूप्य 603
 रेखा 97
 रेणुका 43-44
 रेफ 547
 रेवती 323
 रै 671
 रेक 14
 रोदन 463

रोहस, °मी 932

रोहण 246

रोहिणी 243

रोहिन 331

रोहिण 1008

रोहिण्य 667

रु

रुक्ष 973

रुक्षण 237

रुह्यन् 446

रुह्यी 506

रुह्यीरति 35

रुष्ट 131

रुद्रा 15

रुता 260-61

रुताय, °मन् 591

रुव 862

रुक्षिक 78

रुद्रादिन् 479

रुद्रादी 841

रुद्रास 935

रुद्रादिक 89

रुद्रा 112

रुद्रा, °मा 264

रुद्रा 204

रुद्रा 799

रुद्रित 346

रुद्रा 422

रुद्रक 37

रुद्रा 284

रुद्र, °घा 96

रुद्र 535

रुद्र 10

रुद्र 798

रुद्रित 314

य.

यज 832

यज 117

यज 700

यज्ज 55

यज्ज 842-43

यज्ज 871

यज्ज 148

यज 282

यज्ज 937

यज्ज 921

यज्ज 412

यज 451

यजिता 312

यज्ज 394

यज्ज, °म्या 626

यज 538

यज्ज 931

यज 699

यज्ज 925

यज्ज, °म्या 381

यज 684-85

यज 225

यज्जार्जनी 530 31

यज्ज 128

यज्ज 86

यज्ज 934

यज्ज 187

यज्ज 941

यज्ज 238

यज 116

यज्ज 923

यज्ज 464

यज 213

यज्ज, °मिका 22 23

वर्तक 32
 वर्तनी 467
 वर्ति 286
 वर्त्मन् 442
 वर्धन 480
 वर्ष 615
 वर्ष 903
 वर्षाण, 'व्ही 562
 वर्ष्मन् 444
 वर्ह 949
 वल्ल see वल्ल
 वलि 791
 वल्लभ 563
 वल्लव 873
 वरा, 'व्हा 887
 वशिर cfr 728
 वसति 328
 वसिर 727-28
 वसु 918 19
 वसुमन्, 'वी 348
 वसि 288
 वस्र 720
 वह 949 50
 वा 1002-3
 वागीदा 894-95
 वाच् 134
 वात्स्य 624-25
 वासिन् 445
 वाहव 873
 वाणिनी 472
 वाणी cfr. वाणी
 वातल, 'तुल, 'तूल 816-17
 वातिक 69
 वान 457

वानप्रस्थ 382-83
 वाय, 'या, 'यो 581
 वायन 494
 वार 673
 वारण 247
 वापही 960
 वारि 704
 वारुणी 228
 वार्त्त, 'वर्त्त 270
 वार्दक 50
 वार cfr. 807
 वारक, 'लिका 38-39
 वालिश 896
 वाशिवा 824
 वाप्य 538
 वास 918
 वास्तये, 'वी 668
 वासिवा cfr. 324
 वाह, 'व्हा 954
 वाहिनी 469
 वाहिक 37
 विकच 141
 विकट 176
 विकार 761
 विकाच cfr. 890
 विकृत 335
 विक्रय 589
 विग्रह 957
 विच्छिन्न 504
 वितय, 'या 657-58
 विवृम्भित 359
 विटडू 59-60
 विटप 539
 वितव 330

विज्ञान 476-77
 वित्त 285
 विरभं 565
 विदारण 253
 विद 421
 विद्याधर, °ति 766
 विदुष 588
 विदुस् 932
 विध, °धा 411
 विधि 414
 विधु 410
 विधूत 385
 विनायक 83
 विनीत 349-50
 विन्दु 389
 विन्न 453
 विपणि 228
 विपाक 56
 विपाठ 191
 विप्रलम्भ 565
 विप्रव 874
 विबुध 427
 विभावसु 948
 विभु 564
 विधम 589
 विमर्श 897
 विमान 482
 विरुट्ट 432
 विरुपाक्ष 974
 विरोचन 511
 विलक्षण 250
 विलय 468
 विवध 424
 विवर 689
 विवश 893

विवस्वत् 303
 विविक्त 311
 विवृत 341
 विवृति 342
 विश 880
 विशद cfr. 397
 विशाख, °का 100
 विशारद 405
 विविध, का 99 100
 विशेष 911
 विश्रम्भ see विस्त्रम्भ
 विश्रम्भ cfr. 563 64
 विश्व, °श्वा 863
 विश्वकर्मन् 511
 विश्वक्सेन, °ना 523
 विश्वभर, °त 775
 विश्वस्त, °स्ता 320
 विप् 900
 विप, °पा 905
 विपद 397
 विपय 643-44
 विपयिन् 483
 विपाण, °णी 244
 विपाणिन् 462
 विष्कम्भ 563
 विस्तर 741
 विष्टि 167
 विष्णुपद, °ही 405
 विष्वक्सेन cfr. 523
 विसर्ग 125
 वित्सार 748-49
 विस्यय 645
 विस्त्रम्भ 431
 विस्त्रम्भ 563-64

विहनन 515
 विहरण 251
 विहायस् 939
 विहार 751
 वीकाश 890
 वीचि 138
 वीत 279
 वीति 288
 वीथी 377
 वीरुध् 418,
 वीर्य 628
 वीवध 424
 वृकधूप 546
 वृक्षिन 503
 वृत्त 271
 वृत्तान्त 309
 वृत्ति 287-88
 वृत्त 712
 वृथा 988
 वृद्ध 419
 वृद्धि 416
 वृन्दाकर 90
 वृक्षिक 29; see C.
 वृष 902
 वृषभ 564
 वृषाकपि 545
 वृषाकपायी 670
 वृष्णि 223
 वृहती 328
 वेग 115
 वेणी 221
 वेदना 497
 वेधस् 922
 वेला 798
 वेश 889

वेष्टन 502
 वैद्यपन्ती 366
 वैदेहक 87-88
 वैदेही 960
 वैद्य 614
 वैशाख 99
 व्यक्त 291
 व्यग्र 710
 व्यञ्जन 474-75
 व्यतिकर 779
 व्यपदेश 898
 व्यभिचार 778
 व्यलीक 33
 व्यवाय 644
 व्यसन 490-91
 व्याघ्र, 'घी 696
 व्यास 145
 व्याट 201
 व्याधि 408
 व्यायाम 587-88
 व्याल 793
 व्यालघाहिन 526
 व्युद्घ 96
 व्युत्थान 478
 व्युष्टि 159
 व्यूट 203
 व्यूह 955
 व्रत 146
 व्रतनि 327
 वा.
 वांसा 932
 वाकल 823
 वाकुन, नी 502-3
 वाकुन्त 303

शकुन्तली 580
 शक्ति 266
 शक्तिधर 767
 शक्र 714
 शङ्कर 763
 शङ्कर 15
 शङ्ख 18
 शङ्ख 95
 शतपथ 774
 शतहर 403
 शम्भ 585
 शम्भ 494
 शम्भ 845
 शमी 583
 शम्भ 549
 शम्भ 744
 शम्भ 553
 शम्भ 466
 शम्भ 814
 शम्भ 674
 शम्भ 280
 शम्भ 393
 शम्भ 741
 शम्भ 20-21
 शम्भ 12
 शम्भ 609
 शम्भ 981
 शम्भ 829
 शम्भ 539
 शम्भ 708
 शम्भ 743
 शम्भ 97 98
 शम्भ 224
 शम्भ 660

शम्भ 392
 शम्भ 302
 शम्भ 536
 शम्भ 669
 शम्भ, ०दा, ०दी 401-2
 शम्भ 709
 शम्भ 113
 शम्भ 750
 शम्भ cfr 810
 शम्भ 811-12
 शम्भ cfr साक्षा
 शम्भ 652
 शम्भ 467
 शम्भ 707
 शम्भ 202
 शम्भ 736
 शम्भ 461
 शम्भ 94
 शम्भ 445
 शम्भ 172
 शम्भ 291
 शम्भ 181
 शम्भ, ०ला, ०ली 814
 शम्भ 810
 शम्भ 101
 शम्भ, ०वा 838
 शम्भ 740
 शम्भ 52
 शम्भ 776
 शम्भ 300
 शम्भ 634
 शम्भ 802
 शम्भ 294
 शम्भ 301

शुद्ध 682
 शुक् 135
 शुचि 136-37
 शुद्धा 199
 शुद्ध 419
 शुभ 556
 शुभ 720
 शुक्ल 15
 शुभ्रवा 914-15
 शुचि 905
 शुचि cfr. 739
 शुभ्रन् 438
 शुक् 20
 शुक्, ०त्ता 793-94
 शुद्धलता 836
 शुद्ध 114
 शुद्धार 745-46
 शुद्धिन् 438-39
 शुच, ०त्ता 901-902
 शुद्ध 907
 शुभ 217
 शुच 905
 शुभ्र, ०त्ता 196
 शुद्धि 672
 शुभ, ०त्ता 573
 शुभानिका 79
 शुभ 450
 शुद्धा 412
 शुद्धानु 839
 शुभ 582
 शुभ, ०त्ता 237-38
 शुद्ध 414
 शु 671
 शुक्रण्ड 186
 शुभ्र, ०त्ता 236

शुभ्रली 840
 शुभ 269
 शुभ 269
 शुभ 218
 शुभ्र, ०त्ता 942-43
 शुक्र 11
 शुभ्र 639
 शुभ्र 484-85
 शुभ्र, ०त्ता 274-75
 शु.

शुद्ध 200

शु.

संवाह 956-57
 संवित्ति 333
 संविद् 386-87
 संवत् 342
 संवृत्ति 343
 संसरण 251-52
 संसिद्धि 429
 संस्कार 751-52
 संस्कृत 811-12
 संस्तर 736
 संस्त्याप 638
 संस्त्य, ०त्ता 376-77
 संस्त्यान 504
 संहर्ष cfr. 914
 संहार 764-65
 संकृत् 979
 संक्षि 98
 संकर 720
 संकीर्ण 245
 संकुल 827
 संकोच 141
 संकय, ०त्ता 621

सङ्ग 104
 संगम 590
 संगर 782
 संग्रह 959
 सपर्य 914
 सचिव 867
 सज्जन, ०ना 500-501
 सख्य 655
 सङ्गा 154
 सटा 171
 सद्, सती 258
 सस्य 592
 सख 702
 सत्त्व 865
 सत्य 606
 सनातन 518-14
 संतति 330
 संतान 490
 सथा 418
 तधि 415
 सधिनी 489
 संनय 638
 संनिधि 429
 सपिण्ड 202
 समा 557
 सम्य 630
 सम, ०ना 574
 समङ्गा 126
 समम् 997
 समय 646
 समपा 999
 समर्थ 379
 समर्पाद 404
 समवाय 661
 समा 574
 मयापाल 370

समाधि 425
 समान 482
 समापन 508
 समाहित 356
 समाह्वय 663
 सयित् 298
 समिति 321
 समीरण 249
 समुद्गय 664
 समुदय 665
 समुदाय 663
 समुद्धरण 252
 समुद्रान्ता 868
 संपद् 388
 संपराय 664
 संपयोग 127
 संवाय 431
 संपद 869
 संभोग 124
 संधय 587
 समति 331
 संमार्जन, ०मी 521-22
 सर cfr. 674
 सरक 46
 सरणि 233
 सरल, ०ना 841-42
 सरस्वत् 303 and 397
 सर्ग 106
 सर्वसहा 962
 सर्वज्ञ 155
 सर्वतोयद् 788
 सर्वतोमुख 102
 सवन 493
 सव्य 615
 सह, ०हा 950-51

सहचर, ०री 782
 सहज 149
 सहस् 928
 सह्य 628
 साक्षान् 931
 सानि 267
 सादिन् 440
 साधन 491 92
 सार्थीयस् 941
 साधु 419 20
 साध्य 626
 सायज 149
 सामि 995
 सामिधेनी 519
 सामुद्र 746-47
 साम्रतम् 993
 सायक 32
 सार 704 705
 सारङ्ग 121
 सारणा, ०नी 248
 सारस 938
 सारसन 516
 सार 810
 साक्षात्क 84
 साहस 939
 सिंह, ०ही 951
 सिहिका 78
 सिकता 327
 सिक्क 378
 सिन, ०ता 275
 सिद्ध 420
 सिद्धार्थ 379
 सिद्धि 417
 सिन्धु 411

सीता 299
 सीमन् 446
 सीमा 576
 सुकुमार 785
 सुकृत 318
 सुन 264
 सुधा 413
 सुमिष, ०सा 973 74
 सुमनस् 937
 सुरभि ०60 61
 सुगलय 661 62
 सुरूप ०43
 सुवर्ण 239
 सुवह, ०हा 961
 सुशिर, ०रा 739
 सूक्ष्म 580
 सूचन, ०ना 465
 सूचा 138
 सूत 277-78
 सूतक, ०का, ०तिका 61 62
 सूद 393
 सुन, ०ना 447 48
 सुनृत 303
 सूप 536
 सृति 287
 सृमर 744-45
 सृष्ट cfr. स्पष्ट
 सष्टि 164
 सेतु 260
 सेनानी 470
 सेवक 61
 सेवन 468 69
 सैनिक 67 68
 सैन्यद्व 872
 सैन्य 631

सैरग्री 736
 सोम 571
 सोमवज्रक 83-84
 सौगन्धिक 81-82
 सौम्य 608
 सौम्य 647
 सौताट्टिक 80-81
 सौरि cfr 672
 सौवीर 727
 स्कन्ध 417 18
 स्तनन 300
 स्तनपित्तु 514
 स्तम्भ 534
 स्तिमित 324
 श्लोक 14
 श्लोम 585
 श्यपति 304
 श्याणु 224
 श्यान 453 54
 श्यानीय 651-52
 श्याल, श्ली 813
 श्यास्तक 51
 श्रियत 292
 श्रियति 295
 श्रियर, श्रा 716
 श्रूणा 214
 श्रूल 804
 श्रूलोच्चय 664
 श्रान 458
 श्रेह 952
 श्रर्श 885
 श्रर्शन 498
 श्रश 881
 श्रष्ट 159

श्वन्दिनी 485
 श्रोतस् 923
 श्व 852
 श्वप् 447
 श्वम् 554
 श्वर् 999
 श्वर 677
 श्वर 713
 श्वलि 979-80
 श्वानु 390
 श्वामिन् 449
 श्विन् 978
 श्वेव 391
 श्वैतिन् 450

ह.

ह 1005
 हंस 920-21
 हहविलासिनी 532
 हठ 185
 हनु 439
 हन्त 982
 हरण 238
 हरि 694
 हरिचन्दन 527
 हरिण, श्वी 227-28
 हरित् 296
 हलिप्रिया 662
 हव 853-54
 हविस् 930
 हस्त 278
 हस्तिमल 851
 हा 1006
 हापन 489-90
 हि 1006

हिंसा 929
 हिङ्गुनिर्यास 948
 हिम 580
 हिरण्य 648
 हीन 460
 हुम् 998 94
 हृच्छय 638
 हृद् 884
 हृदय 644
 हृद्य 606

हृषित 304-305
 हृष्ट 170
 हेति 268
 हेमपुष्पक, ०पिका 92
 हेमपुष्पी 545
 हेम्य 551
 हेला 804
 हेमवत्, ०ती 365 66
 हृद् 889
 हादिन्, ०नी 470 71

II INDEX OF RARE OR REMARKABLE WORDS AND PROPER NAMES A FROM THE TEXT.

अकुप्यक 648
 अनिवाह 547
 अर्ध 645
 अद्रिपति 897
 अप्यासितृ 958
 अनेकता 470
 अन्तर्भू 616
 अन्तर्ग्रम 609
 अरानमार्ग 283
 अभिसर 215 881
 अभुक्ति 944
 अमरसिंह 3
 अर्थसम 645
 अवस्नेह (?) 609
 असन्धमूत 342
 असाकल्प 664
 आकल्प 403
 उचशाटक 9 4

उण्डुक 644
 उत्तिष्ठ 319 432
 उत्तुंसन 487
 उत्प्लव 798
 उद्देश 234 407 625
 उदाट 424
 उपचित्रिका 423
 उपरक्ति 128
 उपर्याधार 537
 उपस्करण 377
 उपस्पर्श 487
 उपहसन 945
 उलूपी 52
 कणकूत 797
 करकुक 476, = 669, G.
 कर्णपुत्रिका 829
 कर्मार्द्ध 820
 कात्य 3

कार्पक 56 891
 काश्मारी 250
 काश्मीरी 226
 कुलट 832
 केराभञ्जन 135
 कङ्कु 124
 क्रीत 75
 क्षात्कीट 789
 खद्वार 923
 खलभृष्ट 25, cfr 177, C
 खसित 172
 गण्डक 523
 गल cfr पृष्ठगल 199
 गलहस्त 783
 गिरिपर्णी 345
 गिरिमती 345 v. 1
 गुणाहित 786
 चण्पक 847
 चरण 74
 चाक्रिक 76
 चापभृत् 206
 चित्तधर्म 639
 कसुस्य 468
 कालगुह 796
 तुनी 142
 निश्चोकी 41
 वैशर्गिक 469
 हक्षपुत्री 258
 दासीकुण्टक 208
 शीतप 62
 शीतपात्र 71
 देवशब्द 500
 देवोत्सव 715
 दैशिक 767
 दोलिनी (?) 813

धन्यन्तरि ॥
 धृष्टाट 114
 धृतकृत्य 802
 नदी 158
 निधूट 100
 निष्कुस 565
 नीतिनत्र 541
 पङ्कुटी 92 662
 पटनुन्म 501
 पटगृह 631
 पट्टपीनि 888 906
 पट्टाशुक 229
 पणवन्ध 384, c 211, C.
 पत्तोर्ण 158 179 256
 परावर्त 729
 परिपण 864
 पद्मार्थिनी 407
 पासुशोषनी 497
 पाकभू 808
 पाकस्यान 493
 पात्री 24
 पाण्डुरोगिन् 726
 पार्णिप 185
 पालेवन 140 = 612, C
 पिहित 177
 पिञ्ज 515
 पिण्डी c वायु० 489
 पुम् (root) c. उत्पुसन् 487
 पुटभेद 692
 पुस 760
 पृष्ठगल 199
 प्रधान 541
 प्रवृत्तिषान् 257
 प्राग्भव 484
 मोदट 431

बन्धनी 631
 भञ्जन cfr. केश० 135
 भागुरि ३
 भारत 629
 भेष 571
 भूलय 724
 मङ्गोल 413, ■ 268, C.
 मनस्कृति 287
 मनोदृति 521
 मलसंसृति 9०8
 मलकी 489 910
 मानिक 69
 मार्ग 721
 मूर्छाल 283
 मृत्क्रिया 635
 मेलन, °ना 638 656 669 720
 रक्षास्थान 574
 रतगृह 918
 रसरज 746
 राशीकृति 645
 रूप 339, cfr. C.
 रोमच्छेदक 677
 रुद्रपट्टि 104
 रुसक (1) 751
 लेशित 319
 लोमज 720
 वक्रोपाय 860
 वर्धपक 780
 वलन 64 916
 यस्तिनाडी 698
 वह्निकण 85
 वाच्य 49
 वाद्यपिण्डी 488
 वार्युक 509 v. 1.
 विच्छिन्ति 2९9

वितर्दिका 59
 विभाजन 498
 बुक 847 918
 वृत्तिघात 247
 वैयापृत्यकर 454
 व्याघ्रनख 164
 व्रतक्रिया 618
 व्रतभोजन 234
 व्रतस्थिति 944
 शटीवर्ण 892
 शलभाण्ड 20
 शाश्वत 3
 शिङ्ग 119
 शोधनी 521, c 487
 श्वेतिका 210, c 283, C.
 संवाह 627
 सविधज्य 552 668
 ससृति c मल० 938
 सस्तिङ्ग 750
 सध्वनि 648
 सप्तभूम 492
 समल 14 505
 सरिका 261
 सर्वभद्रयाग 718
 सहकी 471 560
 सहेवाक 207
 सिद्धान्त 163
 सुगतालय 751
 सुगन्धपत्र 799
 सुरमन्त्रिन् 632
 सुरवृक्ष 722
 सैरिका 675
 सोमरात्रिका 917
 स्तनदा 706

स्यासक 139
स्वस्तस्थान 248
हयमूर्धन् 894
हलायुध 3

हन्य 299
हस्तिनख 157
हुमा 3; c 674, C.
हेवाक c. सहेवाक 207

B. FROM THE COMMENTARY.

भकाज्य p 83, l. 7
भक्षपटलिन् 29, 14 v l.
भक्षुण्ण 51, 7
भक्षिशरण 29, 4
भक्षवृत्त 48, 25
भक्षय 10, 9
भक्षापते 19, 27
भक्षिवाहन 67, 6
भक्षहन 71, 6
भक्षाकार 81, 1
भक्षाप्य 87, 1
भक्षुद्वेष्ट 34, 26
भक्षुपादेय 90, 6
भक्षुभवन 24, 15
भक्षुद्रव्या 66, 5
भक्षुपि 80, 5
भक्ष 62, 1
भक्षर्गदु 24, 23
भक्षकेलि 54, 2
भक्षुता 53, 19
भक्षस्तम्भ 64, 15
भक्षुध 69, 24
भक्षिनव 44, 21
भक्षिज्वर 89, 16
भक्षिसर 27, 10
भक्षीति 18, 22

भक्षरादिनी 68, 4
भक्षुम्य 44, 18, 72, 6.
भक्षद्वेष्टयिन्त्रन्याय 20, 19
भक्षजिक 6, 25
भक्षसारयि 30, 5
भक्षद्व 80, 5
भक्षपुलाक्य 96, 17
भक्षन्निर्द्वयन् 83, 25
भक्षरेष्ट 78, 7
भक्षवर्णवाद 27, 5
भक्षाय 68, 3, 79, 22.
भक्षिकट 19, 18
भक्षनैः 61, 17
भक्षशालीय 36, 26
भक्षपुटित 44, 26
भक्षिधारा 29, 20
भक्षुरविवर 8, 15-16
भक्षिमहीधिति 55, 26
भक्षोपित 50, 13
भक्षपटलिन् 29, 14
भक्षनेय 64, 5
भक्षीमाण्डय 28, 12
भक्षिगी 91, 16
भक्ष-वैकवासम् 29, 27
भक्षणिक 26, 12
भक्षीन 31, 9

आर्यण 55, 1
 आलंकारिक 66, 19
 आवर्त 51, 18
 आवान 60, 18
 आविद 63, 23
 आसुतीवल 83, 4
 आसुगीभवेत् 84, 27
 आस्तरित्व 60, 7
 आस्त्यान 51, 6
 इतिहास 88, 3
 षण्डुक 90, 15
 उदकान्त 98, 20
 उद्देश 29, 26 67, 10 73, 20
 87, 16
 उद्धतमति 41, 15
 उद्धरण 82, 14
 उन्नादिन् 24, 18
 उन्मत्तक 44, 15
 उपकर्ष 13, 1
 उपजीव्यता 78, 21
 उपभाक्षर 37, 11
 उद्यमपति 96, 8
 एकसात्करण 63, 16
 एकान्तग्रहण 45, 5
 एणपति 12, 7
 ओषधिराग 66, 16
 कटजाति 35, 14
 कणाद 26, 19
 कम्बुक 74, 19
 करकुक 94, 17, cfr v 1 and
 63, 26
 करणग्राम 79, 8
 कर्मविपाक 25, 8 v. 1.
 कलिपु 62, 1
 कन्यपाल 83, 4
 कवलपितृ 37, 18

कसेरी (bhāhā) 89, 23 v. 1
 कात्य 2, 3
 कायहस्तिन् 36, 14
 कालगल 38, 5
 कालायमान 42, 5
 कालेयकारि 96, 20
 काव्यालकार 66, 19
 किवुक 89, 23
 कुन्नालक 19, 13
 कूर्मी 73, 26
 कृतपद 39, 3
 केयहस 36, 5
 केतोण्डुक 8, 20
 कौटिल्य 16, 14 87, 12 (c 11,
 10 29, 7. 91, 28 v 1)
 क्रिमिकर 80 1
 क्रीडीकरण 8, 1
 खरद्विका 65, 1
 खण्डयक (? bhāshā) 26, 6 v 1.
 खनित्री 11, 11
 खरद्विका 80, 9
 खलमृष्ट 3, 6 22, 3
 खुदिशक 49, 6-7
 खडा (bhāshā) 26, 6, cfr. v 1
 गताधिप 29, 17
 गदिन् 11, 20
 गडुल 24, 22
 गणाधिनाथ 29, 12
 गन्धमृत्तिका 7, 21
 गम्भीरलेदिन् 18, 18
 गवालम्भ 77, 11
 गाघ (?) 38, 21
 गीतमार्ग 31, 25
 गोवल 11, 27
 गोघारिक 72, 19

गोपुच्छ 38, 5
 ग्रन्थक 34, 22
 ग्रामदिम्भ 75, 15
 घटाबन्ध 20, 14
 घट्टन 75, 22
 चक्षलक 5, 7
 चण्डीपति 24, 23 27, 15
 चण्पक 96, 2
 चतुर्हस्तक 36, 5
 चरक 23, 23 v 1
 चरकास्त्राय 92, 27
 चरणत्र 9, 10, 49, 7
 चर्चात्रित 16, 21
 चर्मपादिका 9, 14
 चाण्डय 80, 24
 चालक 86, 9-10
 चिह्नी (bhāṣā) 8, 6, cfr 22,
 3, v 1.
 चिह्न (P) 10, 7
 चेतोहर 29, 12 49, 21
 जगतीश 89, 5
 जघनचपला 88, 7
 जटिन् 24, 4 57, 20
 जहाय 93, 10
 जनाधिप 93, 25
 जन्मकार्य 21, 18
 जरद 70, 17 92, 9
 जात्यश्च 88, 16
 ज्ञानशक्ति 23, 10
 टङ्क 68, 7 84, 8
 तति 37, 2 69, 11
 तपनीय 14, 20
 तान्ति 43, 15
 तालव, तालाय (Kāmīrī) 73,
 5, c 63, 26 v 1

विस्करण 90, 11
 तुणानु 61, 14
 तोहकिक 49, 6
 दापोररीय 51, 11
 दिवाशयन 79, 19
 हीनार 1, 17, 50, 5, 54, 22
 दीर्घदीर्घ 52, 5
 देवस्थान 82, 25
 दीर्घकालिक 67, 3
 द्रु 78, 23
 द्रोणमुख 91, 23
 दित 42, 25
 धर्ममेष 40, 14
 धर्मय 91, 27
 धूर्तप्रिय 33, 12
 नवत्तर 51, 3
 नाकनायक 90, 21
 नायपाला 3, 17
 नारद 4, 13
 निगण्ड 21, 11
 निर्वाभि 76, 1
 विवाहण 49, 23
 निवानकवच 40, 24
 निष्क 1, 18
 निष्परीवार 49, 14
 नैतिक 22, 25 v. 1
 न्याय 27, 15, = 20, 13 53, 25
 पञ्चाक्षरी 24, 10
 पटलिका 23, 6
 पणबन्ध 26, 14 49, 23
 पण्यवनिता 12, 14 26, 15
 पञ्जरचना 13, 26
 पद्यक 77, 1
 परिमालक (i) 23, 7
 पुरुषा (वृत्ति) 37, 16

परेतभवन 44, 9
 पर्णिका 64, 26
 पाथ पय 39, 9
 पालाल (?) 75, 15
 पालेवत 16, 25. 85, 9.
 पिच्छ 74, 1
 पुद् c. भसंपुटित 44, 26
 पुलालय 96, 17
 पुण्यशर 33, 13
 पुष्पित 72, 19
 पुष्पराग 84, 14
 पूर्वोत्तरत्र (P) 73, 18
 पूषादमन् (?) 9, 13
 पृथिवीनाथ 70, 21
 प्रत्यवमर्श 37, 24
 प्रागल्भ्य 62, 19
 प्राभाकर 90, 12-13
 प्रोटुर 67, 17
 प्रोषित 38, 20
 वदकक्ष्य 24, 16
 बलामोटा 57, 15
 बाणलिङ्ग 26, 3
 बाहुलेय 24, 3. 6
 बिन्दु 50, 19. 23
 वैन्दव 50, 21
 ब्रह्मकौश 24, 12
 भरत 63, 23. 81, 4
 भागुरि 95, 13
 भारत 43, 10
 भोगिन् 12, 13. 16.
 मकरमुख 11, 22. 86, 18
 मकोल 34, 20. 54, 4
 मचन 49, 7, cfr. 67, 3
 मण्डिका 19, 28
 मदनिका 3, 15

मनुष्यधर्मन् 78, 5
 मन्यकाष्ट 23, 23
 मन्मथरिपु 96, 14
 मयोष्टक (?) 80, 1
 मलन 38, 9
 मस्तिष्क 5, 6
 महावीर 66, 15
 मार्गवृक्ष 65, 13
 मुकलिका 5, 20
 मुखपट्ट 82, 6
 मुखस्थिति 44, 17
 मुण्डिन् 24, 4. 57, 20
 मुद्रिका 26, 13
 मेचकिन् 5, 4
 मेदिनि 1, 4
 मेरुपृष्ठ 82, 25
 मेलन, •ना 80, 5. 89, 11. 90,
 6. 92, 18. 94, 15
 मैत्री 22, 12
 मोचयितृ 9, 1
 यत्रतत्रस्य 67, 7
 यमपुर 58, 15
 यमलपत्र 10, 2
 युगमात्रवृत् 13, 4
 रज्जुयन्त्र 16, 18
 रण्डिका 24, 10
 रतिविलास 37, 3
 रससारवत् 41, 2
 राजततंगिणी 18, 12 v. 1.
 राधायन्त्र 54, 16
 रुक्मिणीक 27, 16
 लक्ष्य 11, 15. 95, 14
 लक्ष्यसिद्धि 1, 7
 लोकधातु 44, 14
 लौकिकाष्ट 51, 2

वसकत्वच् 75, 9 92, 16
 वनवर्तिका 59, 17
 वनावनि 21, 3
 वक्ष्यहृक् 62, 11
 वह्निशिल 11, 18
 वातपाधि 29, 25
 वातस्कन्ध 51, 22
 वादिविराणिन् 61, 13
 वामघोतस् 45, 9
 वाद्यक 77, 10
 वासभवन 20, 21
 विप्रहराज 18, 12, cfr. v. 1
 विविडन्ति 13, 18 20
 विमुद्र 10, 26
 विरोदन 61, 19
 विसर्जनीय 54, 11
 विस्तारकरण 63, 23
 विहारवीथी 49, 5. 81, 13
 वेलापति 50, 3
 वेशपोषा 9, 11
 वैन्दव 50, 21
 वैरोचन 69, 8
 व्युपरति 78, 21
 व्रणरोहण 31, 17
 शङ्खनिधिन्याय 63, 25
 शङ्खपाल 10, 20
 शम्बाकृत 74, 26
 शशिप्रभ 24, 8
 शशिमणि 86, 18
 शालाग्रि 88, 10
 शावलेय 24, 3 4
 शाश्वत 6, 9 35, 1 38, 23.
 87, 25 91, 17
 शिखिन् 24, 4 7, 20
 शिलोच्चय 93, 5

शृङ्गारण 67, 11
 श्वेतक 29, 20
 श्वेतिका 26, 10 29, 21
 सगद 50, 14
 सगन्ध 55, 16
 सगुद 95, 14
 संक्रन्दन 65, 7
 सटङ्क 1, 11
 सत्यक्ष 17, 12 18, 9
 सपर्य 55, 1
 समदोष 8, 15, cfr. v. 1
 समपिन् 7, 21
 समवहित 87, 5
 समुत्तरण 83, 15. 56, 6
 समुमुद्र 64, 21
 सर्वविषय 30, 4 91, 16
 सर्वर्ष 77, 3
 सहस्रहेनि 84, 18
 साधक 7, 21
 साधिष्ठान 68, 15
 साधुमार्ग 62, 13
 सामरस्य 57, 19. 70, 3
 सारस्वत 73, 25
 सार्यगण 55, 1
 सिक्खित 49, 6
 सितच्छद 50, 19
 सित्यक 67, 3
 सिद्धपुर 91, 25
 सीवनी 62, 3
 सुदङ्क 7, 10
 सुदाय 30, 14 83, 10
 मूर्ध्नी 27, 6
 स्कन्धावार 54, 24
 स्वपुट 49, 17

स्वयम् 29, 27
 स्वर्गम् 35, 17
 स्वर्गाधिरोहिणी 33, 1
 स्वर्गगिरि 95, 21
 स्वामिन् 35, 19

हरणिका 55, 18
 हर्मचरित 2, 10, 22, 26
 हस्तदक्षिण 68, 9
 हुग 95, 11
 छादक 64, 13

ABBREVIATIONS.

AK Amarakosa, Bombay Gov
 Edition, 1877
 An. Anargharaghava (Kāvyamālā)
 A S Alamkurasarvasva
 Ath Prat. Atharvavedaprātisākhya
 Ba. Bālarāmayana Benares 1869
 Bh Mahābhāṣya (Kielhorn)
 Bhag Bhagavadgītā
 Bh N Bharatīya Nūyaśāstra
 Bhoj Bhojaprabandha Calcutta, 1872.
 Bh S Bhāṭṭasāṅkara
 c, cfr compare
 C commentary
 Chh U Chhandogyaopanishad
 Da. Dāśarūpa (Hall)
 Dd. Keshemendra's Darpadalana
 Dhv Dhvanyāloka
 D S Devisatana
 Ga. Ganaratnamahodadhī.
 Glt GitaGovinda
 H Ch Harshacharita, with the commen-
 tary of Saṅkara, Bombay, 1892
 H V. Haraviyaya.
 I Introduction
 Kā. Kādambarī, Peterson's ed., Bom-
 bay, 1879-83
 Kā. Kāśīkāṣṭha
 Kāt. Kātantra (Eggeling)
 Kd. Kavyadarśa
 K. Kirātārjunīya.
 K K. S Kādambarīkathāśāra.
 K. N Kāmandakiya Nīṭisāra

K Pr Kāvyaprakāśa; Cale ed of 1866
 Ku Kumārāsambhava, Bombay, 1879
 (Nirṇaya Sāgara Press)
 Kut. Kuttanmata
 K V Kāṇḍavilāsa
 M Mann.
 Mall Mallinātha
 M Ch Mahāvīracharita; Doroonah's ed
 1877
 Mo Moghadūta (Stenzler)
 Mh. Maheśvarāśrī's commentary on
 Hemachandra's Anekārtihavarāṇa.
 M M Mālatīnādhava; Do Sanskrit
 Series, 1870
 Mpehohh Mpehohh akāṣṭhā (Stenzler)
 M St Mahimnash Stavah, Lithogr.
 Bombay, Saké 1783
 Nāg Nāgānanda; Calcutta, 1873
 Nai Nalshadhacharita
 N Ch Narasimhaśāstracharita Do
 Sanskrit Series, No LIII
 Pa Paddhati of Śārngadhara.
 Pā Pāṇini
 Pr P. Prachinajapādya (or Bala-
 thārata); Cappeller's edition
 P S Panchastav
 Ra Raghuvamśa, Do Sa Series For
 various readings, see also G R
 Nandargikar's edition, Bombay,
 1891
 Rā. Rājatarangini Stein's edition, 1892

R K Rudrata's Kāvyaśloka-kāra
 R V Ratnakara's Vakroktipañc
 cāśikā
 S See
 Sā Śakuntala (Dollington)
 Śā Kā Samkhyakārikā, Lassen's ed
 Śālv Śāvatakoṣa, Zacharias ed
 Berlin, 1882
 Śi Śaṅgajalavāḍī
 S K Sarasvatikanthābhāṣaṇa,
 Dorooah ed, Calcutta, 1893
 Sp Dollington's Indische Sprüche,
 second edition
 S. P Śāmbapaśeṣaśikā
 Śr Ch. Śrīkaṣaṇaśeṣa
 Statik. Statistiksummaŕjeh
 Su Subhāṣitāvali of Vallabhadara
 Śi Śūryasataka
 Suar Śaivita, Ca ed, 1835-36
 Suv Saṃpattatīlaka,
 Ujjv Ujvalaḍṭa

Um Lrādīsutra, ed Au'recht, Bonn,
 1859
 U R. Uttaraśāstracharita Cale ed of
 1861
 V A Vagbhata's Aśādhārāśikā or
 Kavyaślokaśikā (Kāvyaśloka)
 Vā Vāṣaṇaśikā (Hall)
 Vī Vīṇa, rāṇaśikā
 Vik Vikramoṣṭya (Dollinger)
 Vik Ch Vikramāśāstracharita
 V K Vamaṇa's Kavyaśāstratīlaka
 (Cappeller)
 V Ś Vāddhaśāstratīlaka
 V S Vagbhataśikā, Grill's edition,
 1871
 Vyutp Malavyutpatti, ed Minnsell, St
 Petersburg, 1887
 Y. S Yogasutra.
 Z D M G Zeitschrift der Deutschen
 morgen ländischen Gesellschaft.

ADDITIONAL CORRECTIONS.

In the Text, v 42 read गुणगुण, 43 separate अथ शिखरगुण 44 read गुणगुण, 8
 अथैहके, 90 गुणगु, 106 गुण, 108 विष्णुवर्णनम्, 386 join the meanings of वाद, 642 re
 द्विषे, 700 अथगुणगु, 704 अथ, 851 अथगुणगु

In the Commentary, p 14, 4 read विन 21, 2 अथैहके विष्णुगुण (c. 47, 3), Ch
 30, 5 अथ शिखर, 46, 3 Ra. 13, 30 v l. 49, 22 विष्णु, 56, 9 अथगुणगुण, 57, 18
 separate गुणगुणगुण, 63, 24 read विष्णुगुण, 64, 16 read 31h 3, 343, 64, 24 join
 अथगुणगुणगुण, 65, 13 read अथगुणगुण, 77, 21 अथगुणगुण 79, 4 गुणगु, 79, 7 अथगुण,
 81, 17 अथ, 82, 2 अथ, 87, 16 अथगुणगुण, 89, 9 अथगुण